

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European

SDJBV
STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BRAȘOV
2013 - 2020 - 2030

Strategia de dezvoltare a județului Brașov orizonturi 2013 - 2020 - 2030

Document aprobat prin hotărârea
nr. 325 din 2.11.2010
a Consiliului Județean Brașov

Consiliul Județean
Brașov

Mulțumiri

Brașovul a fost în istoria modernă a României vârful de lance al industriei românești și motorul economiei Regiunii de Dezvoltare 7 Centru. Restructurarea economică impusă de tranziția de la economia planificată la economia de piață a avut efecte de amploare asupra industriei brașovene și implicit asupra vieții economico-sociale a brașovenilor.

După 20 de ani de modificări structurale se impune realizarea unui document pragmatic, care să fie acceptat de întreaga comunitate brașoveană și care să asigure cadrul strategic al dezvoltării județului.

Un asemenea document are valoare numai dacă beneficiază de contribuția tuturor actorilor locali: instituții ale statului, administrații publice, mediu academic, societate civilă și în primul rând **CETĂȚEANUL BRAȘOVEAN**.

Doresc să mulțumesc pe această cale tuturor celor care s-au implicat în procesul laborios de realizare a Strategiei de Dezvoltare a Județului Brașov – orizonturi 2013-2020-2030:

- **cetățenilor județului Brașov** care au participat la dezbaterile publice și care au răspuns chestionarelor noastre;
- **Consiliului Județean Brașov** care a sprijinit material și logistic acest demers și, în mod special, domnului Președinte Aristotel Căncescu, domnului Vicepreședinte Attila Kovacs, domnului Vicepreședinte Ion Ochi, membrilor **Comisiei pentru relații internaționale și dezvoltare durabilă a Consiliului Județean Brașov**: Claudiu Coman, Mihai Veștea, Răzvan Taraș, Aurelian Danu, Mihaela Șoneriu
- **Instituția Prefectului Brașov**: domnului Prefect Ion Gonțea, domnului Subprefect Ambrus Carol;
- **reprezentanților societății civile**;
- **administrațiilor publice locale din județul Brașov**;
- **instituțiilor**:
 - Administrația Națională Apele Române, Direcția Apelor Olt – Sistemul de Gospodărire al Apelor Brașov
 - Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură Brașov
 - Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Brașov
 - Agenția Județeană pentru Prestații Sociale Brașov
 - Agenția pentru Persoane cu Handicap
 - Agenția pentru Protecția Mediului Brașov
 - Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Brașov
 - CFR Regionala de Transport Brașov
 - Direcția de Muncă și Protecție Socială Brașov
 - Direcția de Sănătate Publică a Județului Brașov
 - Direcția Generală a Finanțelor Publice Brașov
 - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov
 - Direcția Județeană Brașov pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național
 - Direcția Județeană Comunitară de Evidență a Persoanelor
 - Direcția Județeană de Drumuri și Poduri
 - Direcția Județeană de Statistică Brașov
 - Direcția Județeană pentru Tineret Brașov
 - Direcția Muncii Brașov
 - Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Brașov
 - Direcția Regională de Poștă Brașov
 - Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Brașov
 - Direcția Silvică Brașov
 - Inspectoratul Școlar al Județului Brașov
 - Inspectoratul Județean de Poliție

- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență „Țara Bârsei” Brașov
- Inspectoratul Teritorial de Muncă al Județului Brașov
- Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare Brașov
- Inspectoratul Teritorial pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor
- Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Brașov
- Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Brașov
- Oficiul pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie Brașov
- Oficiul Teritorial pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie Brașov
- Romtelecom SA – Regiunea Brașov
- S.C. Distrigaz Sud S.A. – Regionala Brașov
- S.C. Electrica Transilvania Sud S.A. – Sucursala Brașov
- Serviciul Public Județean Salvamont
- Unitatea de Primire Urgențe
- Universitatea Dimitrie Cantemir Brașov
- Universitatea Transilvania Brașov

Le mulțumesc colegilor din **Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov** și tuturor celor care au sprijinit demersul de elaborare a acestui document și sper ca împreună în orizontul 2013-2020-2030 să redescoperim mândria de a fi BRAȘOVEAN.

Mihai Pascu
Președinte ADDJB
Director Consiliul Județean Brașov

Echipa de implementare a proiectului, care a realizat Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov orizonturi 2013-2020-2030 (noiembrie 2009 – noiembrie 2010):

Mihai Pascu – Manager proiect
Luciana Cristea – Asistent manager
Wolf Beyer – Expert planificare strategică
Ștefan Ungurean – Expert planificare strategică
Cristina Mircea – Coordonator grup redacțional
Andra Chițu – Responsabil promovare
Mariana Stan – Membru grup redacțional
Magda Dinu – Membru grup redacțional
Cornel Negrea – Membru grup redacțional
Ionuț Gliga – Expert grup redacțional
Doina Blănaru – Expert grup redacțional
Mihaela Iacob – Responsabil financiar
Iulia Bălțeanu – Responsabil zonă
Cătălin Boruga – Responsabil zonă
Izabela Dobai – Responsabil zonă
Astrid Hamberger – Responsabil zonă
Miruna Szilvasy – Responsabil zonă
Bianca Seitz – Responsabil activități secretariat

Cuprins

Partea I	
I.I. Introducere	8
I.II. Proiectul „Strategia de dezvoltare a județului Brașov orizonturi 2013-2020-2030”	9
I.III. Prezentarea generală a județului	11
I.IV. Administrație publică locală și servicii publice	15
Partea a II-a – ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE A JUDEȚULUI BRAȘOV	
1. POPULAȚIE	21
1.1. Evoluția populației	22
1.2. Structura populației	24
1.3. Distribuția populației	26
1.4. Mișcarea naturală a populației	28
1.5. Prognoza populației	29
1.6. Structura etnică	30
Analiza SWOT	31
2. SOCIAL	33
2.1. Locuințe	34
2.2. Educație	38
2.2.1. Învățământul preșcolar	38
2.2.2. Învățământul preuniversitar	39
2.2.3. Programul „A două șansă”	42
2.2.4. Învățământul universitar	43
2.2.5. Cercetare	44
2.2.6. Formare profesională continuă	45
2.3. Sănătate	47
2.3.1. Starea de sănătate a populației județului Brașov	47
2.3.2. Infrastructura publică și privată a sistemului sanitar	48
2.3.3. Resursele umane	51
2.4. Protecție socială	52
2.4.1. Servicii de asistență pentru minori	52
2.4.2. Servicii de asistență pentru tineri și adulți	52
2.4.3. Servicii de asistență pentru vârstnici	54
2.4.4. Persoane cu dizabilități	55
2.4.5. Infrastructura de protecție socială	56
2.4.6. Prestații sociale	57
2.5. Șomajul	59
Analiza SWOT	61
3. ECONOMIC	65
3.1. Mediu de afaceri	66
3.1.1. Produsul Intern Brut	66
3.1.2. Activitatea economică	67
3.1.3. Industria	70
3.1.4. Investiții străine	73
3.1.5. Comerțul exterior	74
3.1.6. Servicii bancare	74
3.1.7. Economia județului Brașov în contextul crizei economice	75

3.2. Agricultură	77
3.2.1. Exploatarea terenurilor agricole	77
3.2.2. Producția agricolă	79
3.2.3. Zootehnie	83
3.2.4. Procesarea produselor agricole	85
3.2.5. Asociații și grupuri de producători	86
3.2.6. Silvicultură și vânătoare	86
3.2.7. Probleme stringente ale agriculturii	88
Analiza SWOT	90
4. TURISM, CULTURĂ, PATRIMONIU CULTURAL	93
4.1. Turism	94
4.1.1. Locul turismului în cadrul economiei județene	94
4.1.2. Potențialul turistic al județului Brașov	94
4.1.3. Forme de turism practicate în județul Brașov	100
4.1.4. Circulația turistică în județul Brașov	102
4.1.5. Marketing turistic	105
4.1.6. Servicii	106
4.1.7. Importanța turismului	107
4.2. Cultură și patrimoniu cultural	108
4.2.1. Pluralism cultural	108
4.2.2. Instituții culturale	109
4.2.3. Religia	112
4.2.4. Evenimente culturale	112
4.2.5. Patrimoniu cultural	113
4.3. Sport	117
Analiza SWOT	119
5. PROTECȚIA MEDIULUI ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI	123
5.1. Protecția mediului	124
5.1.1. Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitatea, starea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	124
5.1.2. Probleme de mediu	126
5.2. Echiparea teritoriului	132
5.2.1. Infrastructura rutieră și feroviară. Transportul public de călători	132
5.2.2. Infrastructura majoră de transport	138
5.2.3. Infrastructura tehnico-edilărită	140
5.2.4. Telecomunicații și Internet, mass- media, servicii poștale	150
Analiza SWOT	153
Partea a III-a – PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE	155
1. Interpretarea rezultatelor studiilor analizate	156
2. Viziune de dezvoltare	160
3. Direcții de dezvoltare, obiective și măsuri	161
Partea a IV-a - Monitorizarea, evaluarea și actualizarea strategiei	181

I.

Introducere

I. Introducere

Conceptul de dezvoltare durabilă a luat naștere ca răspuns la apariția problemelor de mediu și a crizei resurselor naturale, în special a celor legate de energie.

Dezvoltarea durabilă este cea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile.

În 2006, a fost făcută publică noua **Strategie de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită**, care stabilește o strategie unică, coerentă privind modul în care Uniunea Europeană își va respecta mai eficient angajamentul său **pe termen lung** (orizonturi de timp: 2010-2015-2020) de a răspunde provocărilor dezvoltării durabile. Principale obiective declarate de aceasta sunt:

- **protecția mediului**
- **echitate și coeziune socială**
- **prosperitate economică**
- **respectarea angajamentelor internaționale**

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană în 1 ianuarie 2007, România trebuie să facă față provocărilor și cerințelor impuse de statutul de membru UE. În acest context provocările se regăsesc în subsidiar la nivelul administrației publice locale, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a tuturor localităților românești. În perioada 2007-2013, România va primi din partea UE sume importante de bani pentru cofinanțarea proiectelor de dezvoltare și eliminarea disparităților la nivel regional. Pentru a maximiza absorbția fondurilor europene puse la dispoziție de UE, administrația locală trebuie să se asigure că deține:

- o strategie de dezvoltare care să se regăsească în planul regional și implicit în planul național de dezvoltare;
- proiecte viabile care să fie transpuse în mod profesionist în aplicații cu șanse maxime de finanțare;
- capacitatea de implementare și cofinanțare a proiectelor aprobate.

Pentru a veni în întâmpinarea localităților județului Brașov, în 2006, la inițiativa Consiliului Județean Brașov, a luat ființă asociația de dezvoltare intercomunitară **Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov (ADDJB)**. Statutul de asociație intercomunitară îi permite să-și concentreze eforturile spre dezvoltarea pe termen lung a comunităților locale membre.

Agenția este o entitate juridică de drept privat, ce are în prezent 52 de membri, dintre care 35 sunt membri fondatori.

Misiunea ADDJB este de a sprijini dezvoltarea locală și regională prin aplicarea principiilor dezvoltării durabile.

Existența unei strategii de dezvoltare la nivel județean, acceptată și recunoscută de toate nivelurile instituționale, reprezintă baza de realizare a cadrului funcțional propice dezvoltării locale, oferind o imagine unitară a ceea ce se dorește a fi dezvoltat.

Strategia de dezvoltare a județului Brașov s-a născut din nevoia tot mai acută de centralizare într-un document unitar a direcțiilor de acțiune, a obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu și lung și de prioritizare a implementării soluțiilor pentru nevoile sociale, economice și de mediu cu care se confruntă comunitatea actuală, respectând principiile dezvoltării durabile.

I.II. Prezentare proiect

„Strategia de dezvoltare a județului Brașov - orizonturi 2013-2020-2030” – proiect finanțat în cadrul Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative

De la înființarea Consiliului Județean Brașov (1992) și până în prezent, județul Brașov a trăit diferite etape de reformă a vieții sale economico-sociale, urmând o evoluție deseori marcată de convulsii atât pe plan economic – prin restructurarea industrială masivă, cât și pe plan social. Evoluția societății românești după anul 1989, în ansamblu, a cunoscut dese perioade de frământări economico-sociale. Nu puține au fost perioadele în care s-a simțit lipsa unei direcții precise de dezvoltare în perioada de tranziție de la o societate totalitară la una democratică bazată pe legile pieței libere.

Atât Instituția Prefectului, cât și Consiliul Județean Brașov au încercat să suplinească în diferite perioade lipsa unui document programatic de esență, prin întocmirea unor analize temporare care ar fi putut deveni documente de dezvoltare strategică a județului Brașov. Lipsa fondurilor și a expertizei necesare finalizării unui asemenea demers a făcut ca județul Brașov să nu dispună de o strategie de dezvoltare coerentă la momentul aderării României la Uniunea Europeană.

Statutul României de membru cu drepturi depline al UE a permis accesul la fondurile structurale comunitare nerambursabile, principal instrument de finanțare a proiectelor de dezvoltare locală. Modalitatea de a atrage aceste fonduri pornea însă de la necesitatea de a demonstra că proiectele locale propuse spre finanțare din fonduri nerambursabile se încadrează într-o strategie de dezvoltare locală, județeană, respectiv regională și națională. Astfel, necesitatea ca județul Brașov să aibă o strategie de dezvoltare a devenit prioritate a administrației județene.

La solicitarea Consiliului Județean Brașov, **Agencia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov**, cu sprijinul experților în planificare din Landul Brandenburg-Germania a realizat în anul 2007 „**Conceptul de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov**”, document ce a fost aprobat în Plenul Consiliului Județean în data de 29.05.2007. Prin acest document de planificare ADDJB a propus administrației județene o concepție trans-sectorială relevantă din punct de vedere teritorial pentru viitoarele demersuri de dezvoltare durabilă menite să creeze bunăstare în județul Brașov. Astfel, a fost creată baza necesară pentru parcurgerea pașilor următori în demersul planificării strategice la nivel de județ – determinarea viitoarelor linii directe de dezvoltare, elaborarea unei strategii județene cu obiective clare și măsurabile și conceperea unui plan de acțiuni concrete care să ducă la îndeplinirea obiectivelor strategice propuse.

Acest demers a fost continuat de către ADDJB prin întocmirea unei aplicații în vederea obținerii de fonduri nerambursabile puse la dispoziție de către Comisia Europeană prin intermediul Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PODCA). Proiectul propus, intitulat „**Strategia de dezvoltare a județului Brașov - orizonturi 2013-2020-2030**” a obținut punctajul necesar finanțării și ADDJB a semnat în august 2009 contractul de finanțare a proiectului obținând fonduri prin intermediul programului PODCA.

Sursa de finanțare: Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative, Axa prioritară 1: Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice, Domeniul major de intervenție 1.1 – Îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor la nivel politico-administrativ, Operațiunea: Strategii de dezvoltare locală.

Obiectivul proiectului: - realizarea în județul Brașov a unui cadru instituțional propice implementării politicilor publice. Realizarea strategiei de dezvoltare a județului Brașov operațională și acceptată de către toți actorii sociali.

Scopul proiectului - realizarea strategiei de dezvoltare a județului Brașov, operațională și acceptată de către toți actorii sociali. Proiectul identifică direcțiile de acțiune, obiectivele de dezvoltare clare și

măsurabile, și prioritizând soluții pentru nevoile sociale, economice și de mediu cu care se confruntă comunitatea brașoveană respectând principiul dezvoltării durabile. Prin analize, dezbateri, cursuri de formare proiectul a contribuit la îmbunătățirea și eficientizarea cadrului instituțional de luare a deciziilor în administrația brașoveană.

Rezultatele proiectului:

- *document strategic de planificare „Strategia de dezvoltare a județului Brașov orizonturi 2013-2020-2030”, realizat prin*
 - consultarea și acordul actorilor implicați în dezvoltare;*
- *metodologie de implementare a strategiilor. Metodologia va fi un instrument facil de lucru folosit în operaționalizarea și punerea în practică a strategiei;*
- *30 de angajați din administrația publică locală participanți la cele 4 cursuri de formare și inițiere: management de proiect, planificare strategică, urbanism și amenajarea teritoriului și dezvoltare locală;*
- *30 de angajați ai administrației publice locale implicați în procesul de elaborare și dezvoltare a strategiei;*
- *3 consultări publice;*
- *materiale de informare, promovare, publicitare și promoționale.*

În mod practic, strategia de dezvoltare a județului Brașov propusă de către ADDJB se dorește a fi primul instrument de planificare al perioadei post-revoluționare care respectă prin metodologia abordată principiile europene, democratice de întocmire a unui asemenea document de planificare. Concret acest deziderat a putut fi atins prin metodologia și etapele de întocmire a strategiei:

1. S-a pornit de la chestionarea cetățenilor județului Brașov, folosind eșantioane reprezentative astfel încât, analiza, dar mai ales direcțiile de dezvoltare și măsurile propuse în strategie, să răspundă dorințelor cetățeanului. Modalitatea de abordare “de jos în sus” a documentului de planificare îi conferă unicitatea de până acum, precum și “normalitatea europeană” în acest domeniu. Chestionarea s-a făcut de către o instituție de specialitate, Centrul de Studii și Cercetări Brașov, care a câștigat prin licitație dreptul de a chestiona cetățenii și a interpreta rezultatele. Pentru a ține cont de eterogenitatea problematichilor la nivelul județului Brașov, studiul s-a realizat în două zone distincte: zona metropolitană Brașov și restul județului.

2. În paralel cu chestionarea cetățenilor, echipa de implementare a proiectului a procedat la culegerea datelor statistice necesare analizei situației actuale economico-sociale a județului Brașov. La această etapă am beneficiat de aportul substanțial al multor instituții publice, private și reprezentanți ai societății civile, care s-au oferit să ne ajute în strângerea datelor care să permită evaluarea realității brașovene.

3. Rezultatele cercetării și datele statistice cumulate au fost sintetizate și interpretate de către echipa de proiect, rezultatul fiind un document de lucru care a fost prezentat din nou cetățenilor județului Brașov pentru analiză și completare în cadrul a trei dezbateri publice: la Rupea în 20 septembrie, la Făgăraș în 21 septembrie și la Brașov în 22 septembrie 2010. În afara acestor dezbateri publice mediatizate, documentul de lucru a stat la dispoziția cetățenilor pentru consultare pe site-urile oficiale ale ADDJB și Consiliul Județean (CJ) Brașov.

4. Problemele noi apărute în cadrul dezbaterilor au fost inserate în document astfel încât, varianta finală de lucru a fost finalizată cu scopul de fi prezentată dezbaterii și supusă votului Plenului Consiliului Județean Brașov.

Documentul strategic județean a continuat demersul de planificare existent și a integrat și prelucrat documente de planificare strategică existente la nivel local, județean, regional și național: Strategia de dezvoltare a județului Brașov - orizonturi 2013-2020-2030 este realizată în concordanță cu următoarele documente programatice:

- Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, investițiilor și solicitărilor de finanțare.
- Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013,

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României orizonturi 2013-2020-2030
- Planul Regional de Dezvoltare al Regiunii Centru 2007-2013,
- Prognoza Demografică a Regiunii Centru 2003-2025,
- Prognoza Demografică a Județului Brașov 2003-2025
- Planul de Amenajare a Teritoriului Național 2009
- Planul de Amenajare Teritorială a Județului Brașov 2002,
- Plan județean de gestionare a deșeurilor, Județul Brașov – varianta 2010 draft
- Masterplanul județean pentru Apă
- Planul Local de Acțiune pentru Protecția Mediului Județul Brașov, 2006
- Plan Regional de Acțiune pentru Ocupare și Incluziune Socială
- Planul de Dezvoltare Școlară a Județului Brașov, 2010
- Master Planul pentru turismul național al României, 2007 – 2026
- Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Brașov 2009
- Strategiile de dezvoltare locală ale municipiilor, orașelor și comunelor din județ (variantele existente în 2010)

5. Odată documentul votat în Plenul Consiliului Județean Brașov, în data de 2 noiembrie 2010, Strategia de dezvoltare a județului Brașov capătă putere de lege locală la nivelul județului Brașov, fiind considerată din acel moment în mod formal:

- un mijloc de planificare pe termen mediu și lung,
- un instrument de lucru al administrației locale realizat în folosul cetățenilor,
- un instrument care vizează soluționarea problemelor actuale respectând principiile dezvoltării durabile,
- un instrument „viu”, care se dezvoltă în funcție de nevoile și prioritățile locale, care propune soluții clare și realizabile, adaptate la nevoile și problemele comunităților brașovene și care facilitează utilizarea rațională și coerentă a resurselor existente, creînd un cadru unitar pentru fundamentarea

I.III Prezentarea generală a județului

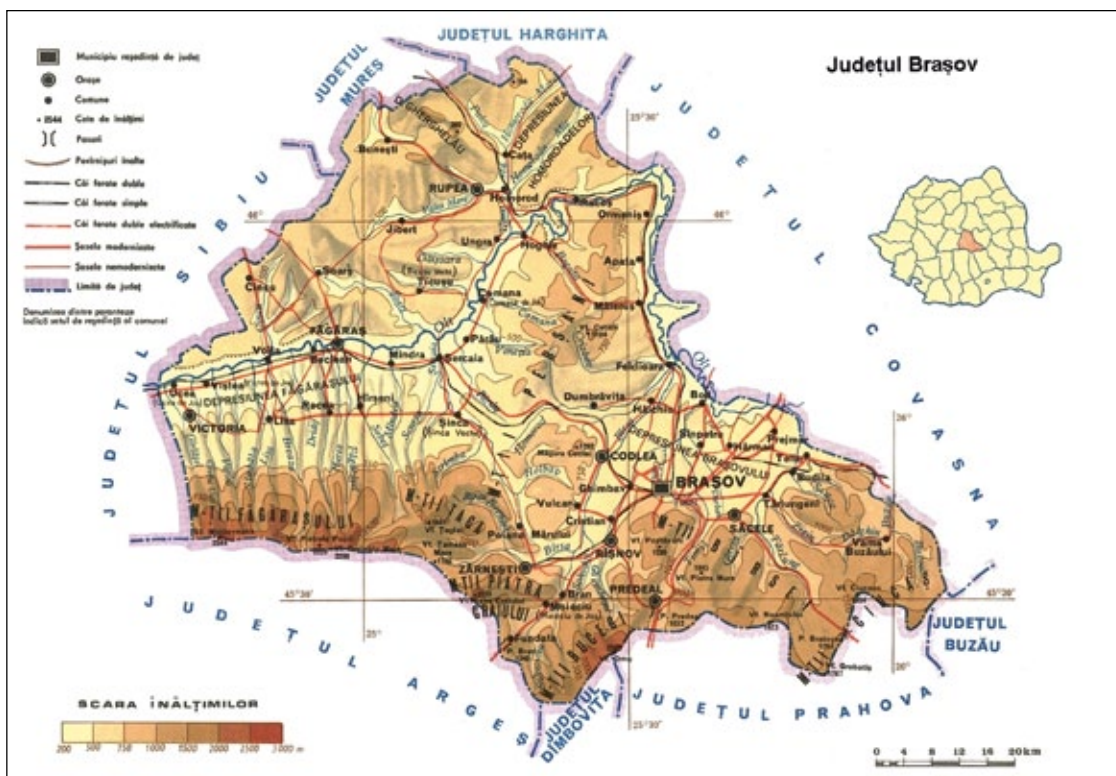
Poziționare. Situat în partea centrală a țării, în zona de sud-est a Transilvaniei, pe cursul mijlociu al Oltului, în interiorul arcului carpatic, județul Brașov ocupă, din punct de vedere fizico-geografic, cea mai mare parte a depresiunilor Brașov și Făgăraș.

Amplasarea sa în partea centrală a României, la îmbinarea a două mari lanțuri muntoase: Carpații Orientali și Carpații Meridionali, face ca județul Brașov să se învecineze cu alte 8 județe: Argeș, Dâmbovița, Prahova, Buzău, Covasna, Harghita, Sibiu și Mureș.

Conform Legii 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, județul Brașov face parte din Regiunea de Dezvoltare 7 Centru, alături de județele Sibiu, Mureș, Harghita, Covasna și Alba.

Relieful județului este accidentat și crește în altitudine de la nord spre sud. La nord se află Depresiunea Făgărașului și Depresiunea Brașov, despărțite de către culmile scunde ale Munților Perșani, iar la nord-vest se întinde o parte din Podișul Târnavelor. Spre sud se înalță versantul nordic al Făgărașului, care depășește în unele locuri 2000m altitudine, Munții Bucegi, Piatra Craiului, Postăvaru, Piatra Mare, Munții Ciucaș și o parte din Munții Întorsura Buzăului. Văile tributare Oltului, culoarul Bran-Rucăr, pasurile Predeal, Predeluș, Bratocea și Tabla Buții, introduc pronunțate denivelări transversale în acest aliniament muntos, reducându-i masivitatea și individualizând o serie de masive, cu particularități distincte.

Clima județului este temperat-continentală, mai precis caracterizată de nota de tranziție între clima temperată de tip oceanic și cea temperată de tip continental; mai umedă și răcoroasă în zonele montane, cu precipitații relativ reduse și temperaturi ușor scăzute în zonele mai joase. Pe vârful Omul se înregistrează cea mai joasă temperatură medie anuală ($-2,6^{\circ}\text{C}$) și cea mai ridicată medie de precipitații anuale din țară (1.346mm).

Populația înregistrată la 1 iulie 2009 a fost de 597.439 de locuitori, dintre care 74 % este stabilită în mediul urban și 26 % în mediul rural.

Resursele naturale. Județul Brașov deține 32 de arii protejate dintre care două sunt parcuri naționale/naturale (Piatra Craiului și Bucegi). Suprafața ariilor protejate din județ este 27.313,7 ha, reprezentând cca. 7% din suprafața județului Brașov. Apele de munte și de șes sunt populate de specii diferite de pești (păstrăvi, lipan, mreană etc.), iar în sistemele cu exces de umezeală, ca și în păduri, abundă specii de amfibieni, reptile, păsări (șorecarul comun, șorecarul încălțat, barza albă, barza neagră, vânturei, hereți, potârniche, acvile, cocoșul de munte, prundărișul de piatră) și mamifere (capra neagră, ursul, câprioara, mistrețul, râsul, etc).

În subsolul județului Brașov se găsesc diverse resurse: roci magmatice (în special bazalt), roci sedimentare, mineralizații metalifere, ape minerale, (Zizin - cu ape carbogazoase-bicarbonatate), ape

clorosodice la Perșani, Grid, Veneția de Jos, Rupea, Homorod și ape sărate de zăcămint din depozitele de nisipuri sarmațiene (Băile Rotbav). La acestea se pot adăuga izvoarele mezotermale de sub Măgura Codlei și de la Hoghiz (izvor carstic).

Hidrografie. În alcătuirea resurselor de apă ale județului Brașov intră pe de o parte apele subterane – freatice și de adâncime – pe de altă parte, apele de suprafață, reprezentate de rețeaua de râuri care străbate teritoriul județului și de lacurile naturale și artificiale.

Întreg teritoriul județului se încadrează în bazinul hidrografic de ordin superior al Oltului care străbate județul pe o distanță de aproximativ 210km de la confluența cu Râul Negru până la confluența cu râul Ucea. Cei mai importanți afluenți ai Oltului din județ sunt: Timiș, Ghimbășel, Bârsa, Homorodul Mare și Șercaia.

Tabloul apelor de suprafață este completat cu lacurile glaciare din Munții Făgărașului (Urlea și Podragu) și cu lacurile artificiale.

Căile de comunicație de pe teritoriul județului facilitează legătura între toate regiunile țării. Brașovul este un important nod feroviar, deținând cea mai mare densitate de căi ferate din Regiunea de Dezvoltare Centru (62 km/1000 km²). Județul este străbătut de șoselele internaționale E60 și E68 și 848 km drumuri județene.

Învățământul este un domeniu cu tradiție în județul Brașov. În Scheii Brașovului, cu aproape cinci secole în urmă (1495) a luat ființă prima școală românească și tot aici își tipărește în secolul al XVI-lea, diaconul Coresi primele cărți în limba română. În 1850 ia ființă, cu sprijinul mitropolitului Andrei Șaguna, primul liceu în limba română.

Astăzi, învățământul brașovean dispune de universități de stat și universități particulare, acoperind o gamă extinsă de domenii și specializări.

Turismul este un factor de bază în economia județului. În ansamblul mișcării turistice din România, județul Brașov ocupă locul II (după județul Constanța), ca număr de structuri de cazare și număr de locuri de cazare oferite, constituind cea mai importantă și frecventată zonă sub aspectul turismului cu caracter montan, concentrând totodată o mare diversitate de obiective turistice.

Brașovul, atestat documentar în 1235, este o destinație preferată de turiști deoarece păstrează și astăzi un patrimoniu cultural de excepție: Biserica Neagră, renumită în toată Europa ca fiind cea mai mare construcție în stil gotic din sud-estul Europei, Biserica Bartolomeu, una dintre cele mai vechi clădiri în stil roman, Biserica Sf. Nicolae și Prima Școală Românească din Șchei.

Județul Brașov este renumit pentru activitățile turistice și potențialul pe care acesta îl deține în domeniu. La nivelul Regiunii de Dezvoltare 7 Centru, 43% dintre structurile turistice ale regiunii sunt concentrate în județul Brașov.

Ansamblurile sătești cu biserici fortificate din Prejmer și Viscri fac parte din lista patrimoniului mondial UNESCO.

Alte obiective cultural-istorice importante din județul Brașov: Castelul Bran, Cetatea Râșnov, Cetatea Făgărașului.

La nivel administrativ, din punct de vedere administrativ-teritorial, în județul Brașov există 58 de administrații publice. Astfel, județul Brașov cuprinde:

- 4 municipii: Brașov, Făgăraș, Codlea și Săcele;
- 6 orașe: Zărnești, Râșnov, Rupea, Victoria, Predeal și Ghimbav;
- 48 de comune și 149 de sate.

Autoritățile administrației publice locale a județului sunt Instituția Prefectului Brașov, subordonată direct Guvernului României, Consiliul Județean Brașov, primăriile municipale, primăriile orașenești și primăriile comunale. Între acestea există rapoarte de colaborare și cooperare.

Sistem policentric. În județul Brașov există un sistem de dezvoltare în jurul orașelor: Brașov, Rupea, Făgăraș. Aceste localități centrale vor trebui în viitor să reprezinte într-o mai mare măsură baza necesară pentru viitoarele decizii de planificare. În calitate de **centru urban superior – pol de creștere**, orașul Brașov are ca sarcină aprovizionarea și deservirea cu servicii specializate a întregului județ. În acest caz, ne referim la universități, operă, teatru, spitale specializate și clinici, magazine specializate, administrația județeană și altele.

La nivelul următor, **centrele urbane medii** au ca sarcină aprovizionarea și deservirea cu servicii a propriului teritoriu și a zonei de acoperire prin intermediul unor structuri proprii. Printre aceste structuri se numără: școli gimnaziale, spitale, policlinici, farmacii, magazine pentru nevoi periodice, cinematografe, biblioteci, centre de consultanță în domeniul social. Orașele Făgăraș, Rupea, precum și Brașov pot fi definite ca și centre urbane medii, Brașovul având în același timp atât atribuțiile unui centru urban superior, cât și pe cele ale unui centru urban mediu. Zonele pe care le acoperă cele trei centre urbane medii se pliază pe cele trei zone istorice ale județului Brașov (Țara Rupei, Țara Făgărașului și Țara Bârsei).

Particularități. Brașovul a devenit încă din secolul al XVI-lea, principalul centru economic prin care se realizau intensele legături dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania. În ultimele decenii, Brașovul s-a dezvoltat ca unul din principalele centre industriale ale țării. În prezent economia județului Brașov este una foarte diversificată, cu accente puternice în domeniul industriei, o caracteristică deosebită a economiei locale fiind dată de prezența a aproape tuturor ramurilor industriale. În județul Brașov există mari posibilități pentru realizarea de investiții, cei interesați având la dispoziție o puternică și diversificată bază tehnico-materială, forță de muncă corespunzător calificată, piață de desfacere și o legislație adecvată ce garantează drepturile investitorilor străini în România. Brașovul este județul cu cel mai înalt grad de urbanizare la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru, cu o pondere a populației din total de 75%. La Brașov se intersectează majoritatea căilor de comunicație prin care se realizează legătura între regiunile din nordul țării cu cele din sud și a celor din vest cu cel din est. Brașovul este și un important nod feroviar, județul deținând cea mai mare densitate de căi ferate din Regiunea de Dezvoltare 7 Centru (62 km/1000 km² față de 43 km/1000 km²).

Peisajele montane deosebite, cu elemente rare de floră și faună, au determinat crearea a două zone protejate pe teritoriul județului Brașov: Parcul Național Piatra Craiului cu un relief impunător și specii rare de floră și faună, și Parcul Natural Bucegi care prezintă peisaje atractive cu spectaculoase văi glaciare.

I.IV. Administrație locală și servicii publice

1. Administrația publică în județul Brașov

Cerințele privind dezvoltarea capacității administrative sunt subliniate în orientările strategice ale Uniunii Europene privind coeziunea, în Strategia de la Lisabona revizuită și în Strategia pentru Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene.

O strategie națională în domeniul reformei administrației publice a fost adoptată în 2001 și actualizată în 2004 în scopul accelerării schimbărilor necesare în perioada de pre-aderare la Uniunea Europeană.

Conform Constituției României autoritățile la nivel local sunt: consiliile județene și președinții acestora; consiliile locale și primarii localităților/unităților administrativ-teritoriale (municipii, orașe, comune);

“Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice” (art. 120, Constituția României),

Din 2002 în județul Brașov sunt organizate 58 de Unități Administrativ Teritoriale,

- 4 municipii – Brașov, Săcele, Codlea, Făgăraș
- 6 orașe – Zărnești, Râșnov, Predeal, Rupea, Victoria și Ghimbav
- 48 de comune în componența cărora sunt 149 de sate.

Consiliul Județean, conform legii 215/2001 cu completările și modificările ulterioare, privind administrația publică locală, este autoritatea administrației publice locale, constituită la nivel județean pentru coordonarea activității consiliilor comunale, orașenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

Principalele atribuții sunt:

- dezvoltarea economico-socială a județului;
- gestionarea patrimoniului județului;
- gestionarea serviciilor publice din subordine;
- cooperarea interinstituțională;

Consiliul Județean se alege pentru un mandat de 4 ani, care poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, Consiliul Județean adoptă hotărâri cu votul majorității membrilor prezenți, în afară de cazurile în care legea sau regulamentul de organizare și funcționare a consiliului cere o altă majoritate.

Proiectele de hotărâri pot fi propuse de consilieri județeni, de președintele consiliului județean, de vicepreședintele consiliului județean sau de cetățeni.

Numărul consilierilor județeni și al celor locali este stabilit de legea 215/2001, în funcție de numărul de locuitori.

Președintele Consiliului Județean și primarii municipiilor, orașelor și comunelor sunt aleși în mod direct, uninominal.

În conformitate cu legislația în vigoare și raportat la numărul de locuitori, legislativul Consiliului Județean Brașov este format din 35 de consilieri județeni incluzând președintele și cei doi vice-președinți, aleși pentru un mandat de 4 ani ce poate fi reînnoit.

Consiliile locale, conform legii 215/2001, au inițiativă și hotărâsc, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

Consiliile locale exercită următoarele categorii de atribuții:

- dezvoltarea economico-socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului;
- administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului;

- gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;
- cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

Instituția Prefectului. Conform Constituției României și legii 340/2004, Prefectul este reprezentantul Guvernului în teritoriu și coordonează instituțiile subordonate acestuia de la nivelul județului. El nu are în subordine primarii, Consiliile Locale, Consiliul Județean și președintele acestuia.

În județul Brașov, prefectul este asistat în activitatea sa de subprefect. Prefectul conduce instituțiile publice deconcentrate din județ. Prefectul este garantul respectării legii și a ordinii publice la nivel local. El asigură, la nivelul județului, aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice;

Prefectul acționează pentru realizarea în județ a obiectivelor cuprinse în Programul de Guvernare și dispune măsurile necesare pentru îndeplinirea lor.

Între prefect, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare;

Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al Consiliului Județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal.

2. Servicii publice

Instituțiile și Serviciile publice coordonate și finanțate de către Consiliul Județean Brașov, sunt:

- Direcția Județeană Comunitară de Evidență a Persoanelor
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
- Centrul de readaptare funcțională pentru deficienți de vedere tardivi
- Agenția județeană pentru persoane cu handicap Brașov
- Centrul de zi - Rază de lumină - Brașov
- Serviciul Public Județean de Protecție a Plantelor
- Serviciul Public Județean Salvamont
- Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brașov
- Centrul Cultural Reduta
- Școala Populară de Arte și Meserii
- Muzeul de Artă
- Muzeul de Etnografie
- Muzeul Casa Mureșenilor
- Muzeul Județean de Istorie
- Biblioteca George Barițiu
- Camera Agricolă Județeană Brașov

Autoritatea Teritorială de Ordine Publică asigură prin activitatea sa reprezentarea intereselor comunității în scopul asigurării unui climat de siguranță și securitate publică, în cooperare cu autorități, instituții și structuri asociative cu rol, atribuții sau preocupări în acest sens. A.T.O.P. este un organism cu rol consultativ fără personalitate juridică a cărei activitate se desfășoară în interesul comunității.

Printre cele mai importante atribuții ale A.T.O.P. se numără:

- monitorizează activitățile poliției și sesizează eventualele deficiențe în activitatea acesteia, în vederea luării operative a măsurilor de înlăturare a acestora;
- face propuneri pentru soluționarea de către organele de poliție a sesizărilor care îi sunt adresate, referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- recomandă inițierea unor acte normative în domeniul asigurării climatului de siguranță publică;
- elaborează studii de specialitate, lucrări și documentații în domeniul ordinii publice;
- elaborează raportul anual asupra eficienței poliției, care va fi prezentat în ședința consiliului județean și care se dă publicității;
- primește sesizări referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și

face propuneri pentru soluționarea lor legală de către unitățile de poliție, organizând în acest scop audiențe;

- monitorizează, din punct de vedere al ordinii publice, activitățile cotidiene și face recomandări scrise celor predispuși să încalce legea, pentru a-și revizui atitudinea (administratori de piețe, organizatori de manifestări cultural-artistice și sportive, administratori ai localurilor de alimentație publică, ai discotecilor, ai cazinourilor etc.);
- ia măsuri de antrenare a populației în activități de asigurare a ordinii publice și a siguranței bunurilor persoanei;

Prin crearea unui parteneriat între Consiliul Județean și consilii locale, este administrat **operatorul de servicii de alimentare cu apă și servicii de canalizare**, Compania Apa.

Aria de acoperire a acestui operator este extinsă, oferind acest tip de serviciu public pentru o pondere importantă a locuitorilor județului.

Principalele domenii de activitate ale Companiei APA Brașov vizează: captarea, tratarea, transportul și distribuția apei potabile; colectarea și epurarea apelor uzate; proiectare lucrări specifice apă-canal; analize apă potabilă și ape uzate.

Serviciile publice oferite direct sau în coordonarea Instituției Prefectului în Județul Brașov, sunt:

Servicii oferite direct cetățenilor:

- Serviciul public comunitar pentru **eliberarea și evidenta pașapoartelor simple**
- Serviciul public comunitar regim **permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor**

Servicii publice oferite de instituții deconcentrate, în subordinea Prefectului:

- *Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură*
- *Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală*
- *Direcția Silvică*
- *Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare*
- *Inspectoratul Teritorial pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor*
- *Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice*
- *Oficiul Județean de Consultanță Agricolă*
- *Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit*
- *Oficiul pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie*
- *Direcția Regională de Poștă*
- *Oficiul Județean de Poștă*
- *Direcția Județeană Brașov pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național*
- *A.R.C.E. - filiala teritorială*
- *Direcția Generală a Finanțelor Publice*
- *Direcția Județeană pentru Accize și Operațiuni Vamale*
- *Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale*
- *Garda Financiară - secția Brașov*
- *Comisariatul județean pentru protecția consumatorilor*
- *Oficiul teritorial pentru întreprinderi mici și mijlocii și cooperatie*
- *Agentia județeană de protecție a mediului*
- *Autoritatea națională Apele Române, Direcția Apelor Olt, S.G.A.*
- *Comisariatul județean al Gărzii Naționale de mediu*
- *Agentia județeană pentru prestații sociale*
- *Agentia județeană pentru ocuparea forței de muncă*
- *Casa județeană de pensii*
- *Direcția de Muncă și Protecție Socială*
- *Inspectoratul Teritorial de Muncă al Județului Brașov*
- *Direcția de Sănătate Publică a județului Brașov*
- *Casa de Cultură a Studenților*
- *Clubul Sportiv Municipal*
- *Complexul Sportiv Național „Poiana Brașov”*
- *Direcția Județeană pentru Tineret și Sport*
- *A.N.R.M. - Compartimentul Inspecție Teritorială*

- *Direcția județeană de Statistică*
- *Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor*
- *Inspectoratul Teritorial în Construcții -Centru*
- *Inspectoratul Școlar Județean*
- *Casa Corpului Didactic*

În subordinea consiliilor locale sunt organizate serviciile oferite cetățenilor, printre cele mai importate dintre acestea fiind salubritatea, servicii de termoficare (în Brașov și Făgăraș), apă-canal, evidența persoanelor și stare civilă (prin servicii/ birouri proprii), asistență socială, siguranța cetățeanului (prin poliția locală).

Servicii pentru situații de urgență

Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Țara Bârsei” al județului Brașov are în subordine șapte subunități de intervenție, care funcționează în opt locații pe teritoriul județului: municipiul Brașov (2), Bod, Făgăraș, Victoria, Zărnești, Predeal și Poiana Brașov.

Începând cu luna septembrie a anului 2008, în cooperare cu Unitatea de Primire Urgențe (U.P.U.) a Spitalului Clinic Județean de Urgență Brașov, la nivelul inspectoratului s-a operaționalizat treptat (în Brașov, Făgăraș, Predeal, Victoria și Zărnești) Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (S.M.U.R.D.), în cadrul căruia funcționează la fiecare subunitate câte un echipaj de prim-ajutor format din 3 paramedici.

La nivelul întregului județ funcționează și un echipaj de terapie intensivă mobilă format din 2 paramedici, iar din cadrul U.P.U. un asistent și un medic.

Subunitățile inspectoratului au în dotare următoarele categorii de autospeciale și utilaje:

- autospeciale de lucru cu apă și spumă – cu rezervoarele pentru apă de diferite capacități (între 800 l și 9.000 l), din care unele având în dotare module de descarcerare și/sau echipamente pentru acordarea primului-ajutor medical;
- autospeciale pentru descarcerare (inclusiv o autospecială pentru descarcerări grele); pentru salvare și intervenție la înălțime; pentru intervenție cu praf și azot; pentru evacuarea fumului și a gazelor și pentru iluminat; autospecială NBRC; autospecială pirotehnică;
- alte tipuri de dotări: autocamioane de intervenție; autospeciale pentru intervenție și comandă (ARO); motopompe remorcabile și transportabile; stingătoare remorcabile; remorci TRAS 3000; bărci pneumatice cu motor și vâsle;

Printre problemele cele mai importante cu care se confruntă Inspectoratul pentru Situații de Urgență din județ se numără:

- uzura fizică a autospeciilor din dotare, majoritatea având durata de exploatare depășită (nu este cazul ambulanțelor S.M.U.R.D.)
- lipsa sau insuficienta dezvoltare a rețelelor de alimentare cu apă a autospeciilor de intervenție în localitățile județului și greutatea întâmpinată la întreținerea acestora, acolo unde există
- deficit de personal și specializarea acestuia;

Serviciile voluntare sunt organizate conform prevederilor Ordinului ministrului administrației și internelor nr. 718 din 30 iunie 2005 pentru aprobarea Criteriilor de performanță privind structura organizatorică și dotarea serviciilor voluntare pentru situații de urgență.

În județul Brașov își desfășoară activitatea un număr de 112 pompieri civili angajați și un număr total de 2.933 de pompieri voluntari înregistrați în cadrul primăriilor.

Serviciile voluntare pentru situații de urgență au în dotare în special motopompe și autospeciale de lucru cu apă și spumă, majoritatea având un grad ridicat de uzură. De asemenea, la Rupea există în dotare o autospecială pentru descarcerare, iar la Mândra, Șercaia, Șinca Nouă și Târlungeni câte o

autosanitară. Pe lângă acestea, serviciile voluntare mai pot asigura intervenția și cu diverse utilaje, cum ar fi: cisterne cu apă, tractoare, excavatoare, buldozere, autocamioane, microbuze.

Personalul serviciilor voluntare din județ

Zona / Mediul de rezidență	Angajați	Voluntari
Brașov	65	1199
rural	38	815
urban	27	384
Făgăraș	32	1326
rural	29	1089
urban	3	237
Rupea	15	408
rural	11	408
urban	4	
Total județ	112	2933

• Sursa datelor: ISU "Țara Bârsei" Brașov

Metodele de motivare a voluntarilor (diverse beneficii, reduceri de impozite, plată în bani etc.) sunt specifice fiecărei primării și sunt stabilite prin hotărâri ale consiliilor locale, în funcție de posibilitățile bugetare ale localităților.

3. Buna guvernare

Tiparul administrativ avut în vedere pentru viitor pleacă de la convingerea că o guvernare, locală/județeană, trebuie realizată în interesul celor guvernați, al cetățenilor, iar rezultatele concrete să se regăsească într-un mediu de viață mai bun pentru toți.

Buna guvernare locală funcționează cu succes axându-se pe:

- încurajarea democrației participative și construirea soluțiilor strategice de viitor prin consens (local/ județean);
- legalitatea și transparența actului decizional;
- eficiența și coerența actului de guvernare, inclusiv responsabilitatea decidenților/ guvernanților;
- drepturi egale pentru toți: echitate în accesul la bunuri și servicii publice și incluziune socială.

Pentru orizontul temporal vizat de strategie, 2013-2020-2030, sunt propuse câteva tipuri de intervenție și preocupări, pe domenii majore, care să ridice nivelul bunei guvernări, anume:

- **democrația participativă** - creșterea rolului și importanței participării cetățenilor în luarea deciziilor privind comunitățile. Participarea locuitorilor la sesiunile de consultare privind dezvoltarea județului, sau deciziile privind împrumuturile publice sau/și organizarea de referendum-uri pe probleme de interes local/județean, constituie o resursă importantă pentru un viitor mai bun. De asemenea, creșterea ponderii democrației participative în viața socială constituie un avantaj dat fiind că pot fi puse la lucru resurse importante locale, informații, inteligența și capacitatea de inovare.

- **capacitatea de administrare eficientă a resurselor**, în deplină legalitate și transparență, cu o incidență scăzută a suspiciunilor de corupție la nivelul arealului vizat.

- preocuparea privind dezvoltarea de programe și proiecte de dezvoltare, investiții precum și intervenții specifice protecției sociale, prin **parteneriate** public-private, public-public sau public- ONG, constituie un vector de dezvoltare pentru viitor, dar și o componentă a deschiderii guvernării către beneficiarii săi.

- altă premisă atât a bunei guvernări, cât și a dezvoltării este dată de **amplificarea relațiilor internaționale**, atât la nivel de județ - prin înfrățirea cu regiuni din străinătate -cât și la nivel local prin înfrățirile cu municipii, orașe și comune din alte țări. Înfrățirile, cooperările în plan internațional sunt dezvoltate în temeiul legii sau atribuțiilor autorităților locale, fiind un câștig reciproc pentru implementarea de proiecte de dezvoltare, schimburi economice și culturale, transferul de bune practici și modele de guvernare.

II.

Analiza
situației actuale
a județului
Brașov

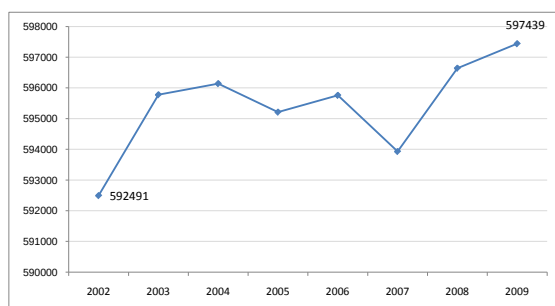
1.

Populație

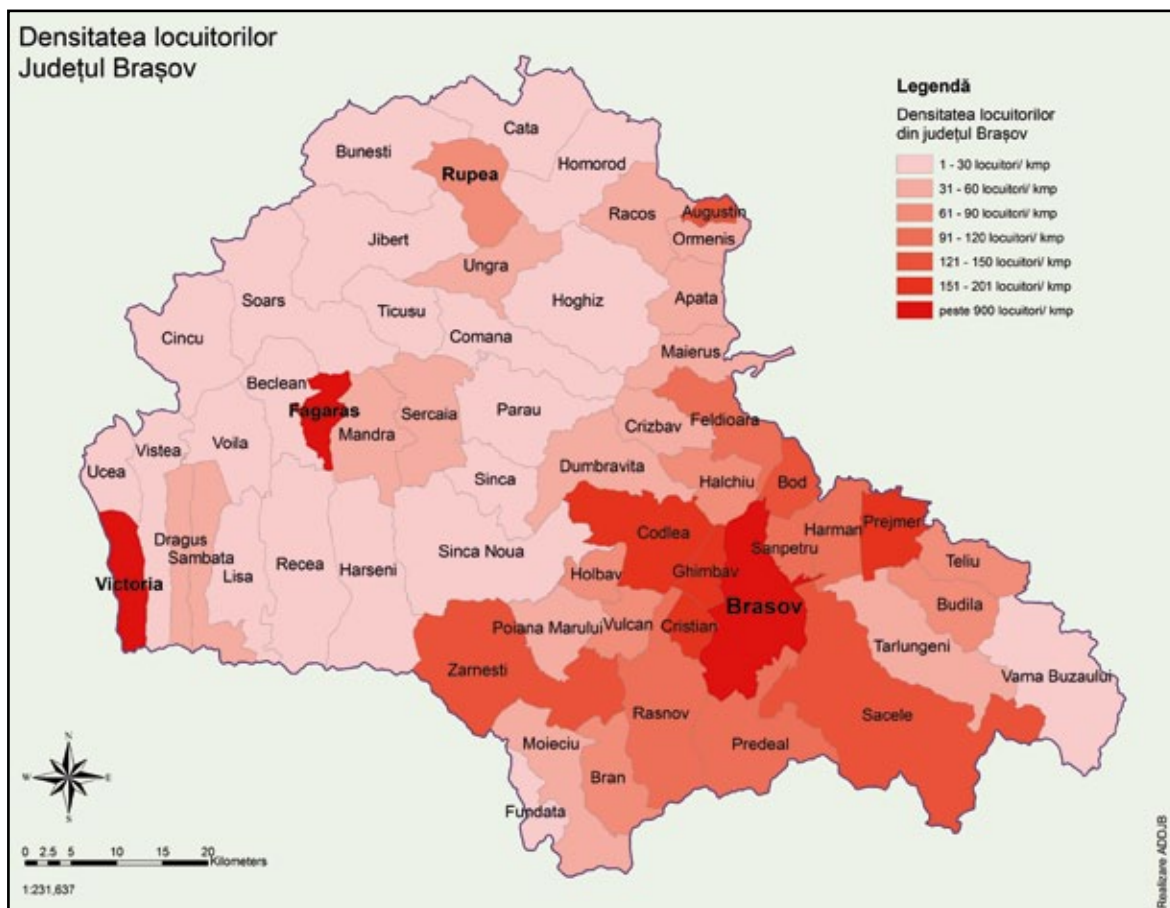
1.1 Evoluția populației

Potrivit datelor Direcției Județene de Statistică (iulie 2009), județul Brașov are o populație de 597.439 de locuitori. Comparativ cu datele înregistrate în 2002 la Recensământul populației și locuințelor, în 2009 populația județului a înregistrat o creștere ușoară:

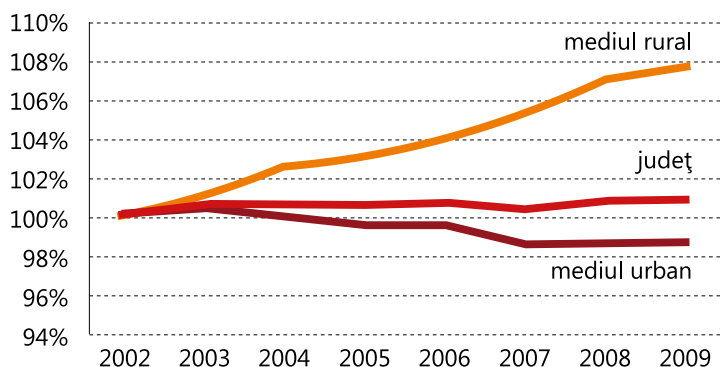
Evoluția populației județului Brașov în perioada 2002-2009

Mediul urban, cu o populație de 440.434 de locuitori are o densitate medie de 428 de locuitori/km². Densitatea medie înregistrată în spațiul rural al județului este de 50 de locuitori/km². În municipiul Brașov locuiește 67% din populația urbană a județului.

Din suprafața totală de 5.363 km², așezările rurale reprezintă 77% din teritoriul județului. Altfel spus, în 2009, 26% din populația județului locuiește pe 77% din suprafața totală.

Evoluția populației pe medii de rezidență (%)

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică

Creșterea populației în 2009 este dată de creșterea numărului de locuitori din spațiul rural.

Evoluția populației (2002-2009)

	2002	2004	2006	2008	2009	Diferența 2009-2002	
						Absolută	Relativă
Județ	592.491	↗ 596.140	↘ 595.758	↗ 596.642	↗ 597.439	4.948	1%
Mediul urban	446.677	↘ 446.622	↘ 444.253	↘ 440.701	↘ 440.434	-6.243	-1%
Mediul rural	145.814	↗ 149.518	↗ 151.505	↗ 155.941	↗ 157.005	11.191	8%

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică

Populația care locuiește în cele 149 de sate arondate administrativ în 48 de comune s-a mărit în mod progresiv în perioada analizată.

La nivel județean, în perioada 2002-2009, populația din mediul rural a crescut cu 8%, iar numărul celor care locuiesc în cele 6 orașe și 4 municipii s-a diminuat cu 1%.

În 2009 aproape jumătate (47%) din populația județului locuia în municipiul Brașov. Acest fapt este datorat numărului mare de oportunități de dezvoltare concentrate la nivelul reședinței de județ - educație, locuri de muncă, localizarea principalelor instituții ale statului, spitale, policlinici, bănci, magazine, oportunități de recreere.

Creșterea numărului de locuitori ce se stabilesc în mediul rural este în strânsă legătură cu:

- investițiile în infrastructura de bază (extindere rețele de aducțiune apă, canalizare, reabilitări căi de acces) ce s-au realizat în mediul rural în ultimii ani
- scăderea puterii de cumpărare a locuitorilor din orașe (cauzată în mare parte de închiderea unor întreprinderi și implicit de pierderea locurilor de muncă)
- grad de poluare mai scăzut decât în mediul urban

În perioada 2002-2009 județul Brașov nu se încadrează în tendințele de diminuare a populației înregistrate de la nivel național și regional (Regiunea Centru).

Evoluția numărului de locuitori (nivel național, regional, județean)

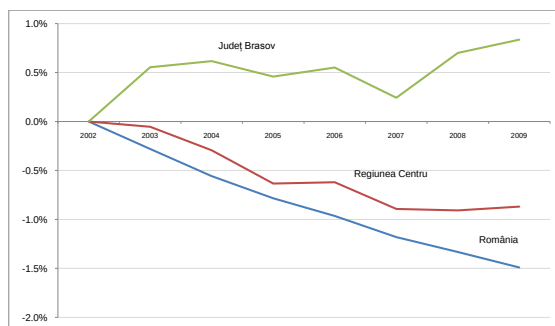
	2002	2004	2006	2008	2009	Diferența 2009-2002	
						Absolută	Relativă
România	21.794.793	21.673.328	21.584.365	21.504.442	21.469.959	-324.834	-1.5%
Regiune Centru	2.546.639	2.539.160	2.530.818	2.523.510	2.524.491	-2.2148	-0.9%
Județ Brașov	592.491	596.140	595.758	596.642	597.439	4.948	0.8%

• **Sursa datelor:** Institutul Național de Statistică

1. Populație

Față de anul 2002 populația României – atât în mediul rural, cât și în urban a scăzut cu 324.834 de persoane.

La nivel național trendul descrescător este imprimat în primul rând de scăderea cu 5% a populației ce locuiește în mediul rural.

1.2 Structura populației

În elaborarea de programe și politici de ocupare, de investiție în infrastructura de educație, precum și de asigurare a sănătății și protecției sociale este nevoie a fundamenta deciziile pe caracteristicile de structură ale populației.

Structura populației județului Brașov pe grupe de vârstă (2002-2009)

	2002			2005			2009		Diferența 2009-2002	
									Absolută	Relativă
0 - 14 ani	95.738	16%	↘	84.654	14%	↘	83.974	14%	-11.809	-12%
15 - 34 ani	199.935	34%	↘	198.115	33%	↘	190.944	32%	-8.991	-4%
35 - 64 ani	227.336	38%	↗	238.119	40%	↗	246.027	41%	18.661	8%
peste 65	69.407	12%	↗	74.323	13%	↗	76.494	13%	7.087	10%
Total	592.491	100%		595.211	100%		597.439	100%	4.948	0,8%

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

În perioada 2002-2009 la nivelul județului Brașov a crescut ponderea persoanelor peste 35 de ani de la 50% la 54%. Grupa de vârstă cea mai afectată este 0-14 ani care, în cifre absolute, s-a diminuat cu 11.809 persoane. Din populația totală această categorie reprezintă 14%, iar evoluția ei este descrescătoare. Segmentul de populație cu vârstă de peste 65 de ani este în creștere, numărul acestora fiind cu 10% mai mare comparativ cu anul 2002.

Diminuarea categoriei de vârstă 0-14 ani, aflată cu preponderență în sistemul de învățământ influențează deciziile de funcționare viitoare ale sistemului educativ din județ, efectele fiind deja simțite (comasarea unităților de învățământ, reducerea numărului de personal implicat). Ponderea mică a persoanelor tinere și scăderea continuă a acestora poate genera în timp deficit de forță de muncă.

Creșterea numărului de locuitori cu vârsta de peste 65 de ani – în special pensionari - necesită o atenție specială în ceea ce privește dezvoltarea sistemului de asistență socială ținând cont de faptul că veniturile acestei categorii sunt reduse, iar nevoile, în special cele medicale, sunt mari.

Raportul de dependență persoane active/pensionari, copii este în creștere.

Structura populației din mediul rural pe grupe de vârstă (2002-2009)

	2002			2005			2009		Diferența 2009-2002	
									Absolută	Relativă
0 - 14 ani	30.465	21%	↘	29.185	19%	↗	29.829	19%	-636	-2%
15 - 34 ani	46.312	32%	↗	47.410	32%	↗	47.887	31%	1.575	3%
35 - 64 ani	47.178	32%	↗	51.265	34%	↗	56.797	36%	9.619	20%
peste 65	21.859	15%	↗	22.465	15%	↗	22.492	14%	633	3%
Total	145.814	100%		150.325	100%		157.005	100	11.191	8%

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

În perioada de la ultimul recensământ al populației numărul de locuitori din mediul rural a crescut cu 8%. Cu excepția grupei de vârstă 0-14 ani, populația din mediul rural a crescut. Grupele de vârstă 15-65 de ani – persoane apte de muncă - reprezintă o pondere însemnată din totalul populației rurale.

Comparativ cu 2002 clasa de vârstă cuprinsă în intervalul 34-65 de ani a înregistrat creșteri cu 20% în 2009.

Numărul persoanelor vârstnice – deși a crescut în cifre absolute comparativ cu 2009, ca pondere din totalul populației a scăzut cu un procent, reprezentând 14%.

Populația cuprinsă în intervalul 0-14 ani s-a diminuat cu 2% comparativ cu 2002 și este în continuă scădere. Această tendință negativă pe termen lung poate conduce în timp ca spațiul rural să fie caracterizat de o populație rurală îmbătrânită, fără perspective de dezvoltare.

Structura populației din mediul urban
pe grupe de vârstă (2002-2009)

	2002			2005			2009		Diferența 2009-2002	
									Absolută	Relativă
0 - 14 ani	65.318	15%	↘	55.469	12%	↘	54.145	12%	-11.173	-17%
15 - 34 ani	153.623	34%	↘	150.705	34%	↘	143.057	33%	-10.566	-7%
35 - 64 ani	180.188	40%	↗	186.854	42%	↗	189.230	43%	9.042	5%
peste 65	47.548	11%	↗	51.858	12%	↗	54.002	12%	6.454	14%
Total	446.677	100%		444.886	100%		440.434	100%	-6.243	-1%

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

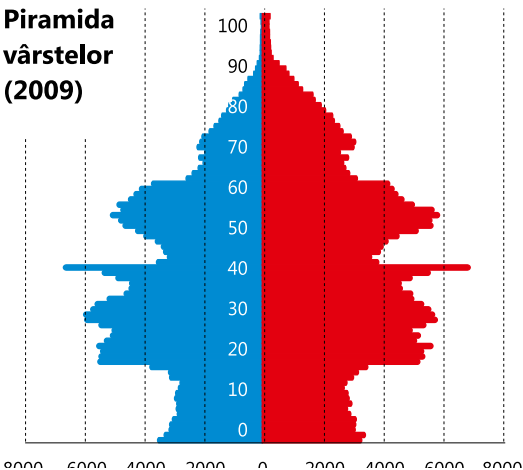
În perioada 2002-2009 populația din mediul urban – din cele 10 orașe și municipii ale județului - a înregistrat scăderi mari în cadrul grupelor de vârstă tinere – 0-14 ani și 15-34 de ani. Față de 2002 ponderea populației de până la 14 ani a scăzut cu 17%. Ponderea persoanelor vârstnice – peste 65 de ani s-a mărit cu 14%. Categoria 35-64 de ani reprezintă în 2009 ponderea cea mai mare din mediul rural.

Procesul de îmbătrânire a populației a început în ambele medii de rezidență, iar în urban este mai accelerat decât în rural. Trendul descrescător al numărului de tineri și creșterea numărului vârstnicilor, corelate cu creșterea medie a speranței de viață conduc la premisa că mediul urban va fi caracterizat de o îmbătrânire demografică.

Reducerea ponderii populației active va cauza dificultăți majore pe piața muncii, în timp ce creșterea ponderii populației vârstnice poate crea presiune asupra sistemelor de asigurări sociale, punându-se problema sustenabilității acestora pe termen lung.

Modificările structurale pe grupe de vârstă sunt redată și de piramida vârstelor pentru 2009.

Piramida vârstelor (2009)

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

Fluctuațiile prezente în piramida vârstelor au diverse cauze:

- numărul scăzut al persoanelor cu vârsta între 65 și 70 de ani este influențat de cel de-al doilea război mondial, când numărul nașterilor a scăzut.
- Decretul din 1966 privind interzicerea avortului a avut ca rezultat creșterea populației în perioada ce a urmat.
- schimbările economice și sociale provocate de revoluția din decembrie 1989 au condus la o nouă scădere a populației.

1. Populație

Comparativ cu anul 2002 piramida vârstelor înregistrează modificări de structură în ceea ce privește numărul de persoane cu vârste cuprinse între 0-4 ani.
Deși în ansamblu categoria de vârstă 0-14 ani înregistrează cele mai mari scăderi, pe grupe mici se observă modificări semnificative.

Evoluția categoriei de vârstă 0-4 ani (2007-2009)

	2007			2008			2009		Diferența 2009-2007	
									Absolută	Relativă
Urban	19.045	66%	↘	19.688	67%	↘	20.197	67%	1.152	6%
Rural	9.709	34%	↘	9.886	33%	↘	9.970	33%	261	3%
Total județ	28.754	100%	↗	29.574	100%	↗	30.167	100%	1.413	5%

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

Creșterea numărului de nou născuți poate fi considerată și un efect pozitiv al crizei economice perioada în 2008-2010. Alocațiile maternale pentru creșterea copilului și reglementările legislative privind obligarea angajatorului de a păstra locul de muncă pentru 2 ani, au putut reprezenta pentru o parte a populației o măsură alternativă de asigurare a venitului pe termen scurt.

1.3 Distribuția populației

În interiorul județului există 3 regiuni – zona Făgăraș, zona Rupea și zona Brașov cu niveluri diferite de dezvoltare – economic, social, cultural și de infrastructură. Caracteristicile specifice fiecărei zone influențează deopotrivă și dinamica demografică.

Date sintetice pe regiuni în 2009

(ponderea este calculată în raport cu total județ)

Regiuni	Populație		Suprafață		Densitate
	Locuitori	%	km ²	%	
Brașov	474.315	80%	2.343,4	44%	202
Făgăraș	85.892	14%	1.841,7	34%	47
Rupea	37.232	6%	1.177,9	22%	32

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică**Zona Rupea**

Cele 13 localități din nord-estul județului – grupate în jurul orașului Rupea ocupă 22% din întreg teritoriul județului și o populație de 6% din total județ. Densitatea înregistrată este de 32 de locuitori/km², mult sub media de la nivel județean.

Această zonă este una dintre cele mai sărace zone ale județului cu infrastructură slab dezvoltată în ciuda resurselor naturale și culturale pe care le cuprinde.

Zona Făgăraș

Situată în partea estică a județului zona are în componență 19 localități ce însumează 14% din populația totală a județului. Comunitățile rurale împreună cu municipiului Făgăraș și orașul Victoria ocupă 34% din suprafață. Densitatea medie este de 47 de locuitori/ km². Poziționată la poalele munților zona dispune de potențial turistic de dezvoltare.

Zona Brașov

Cu o întindere pe 44% din teritoriu, cele 26 de localități componente, inclusiv municipiului Brașov și zona sa metropolitană, însumează 80% din populația județului, din care 47% reprezintă populația municipiului Brașov. Densitatea mare (202 locuitori/km²) favorizează dezvoltarea infrastructurii de bază cu costuri de investiții mai mici față de celelalte zone.

Oportunitățile de locuire oferite de localitățile rurale – nivel de poluare redus, costuri mai mici de întreținere, corelat cu accesul facil spre municipiu au fost un imbold pentru dezvoltarea localităților din această zonă.

Comparativ cu anul 2002, evoluția populației a înregistrat creșteri în zonele Rupea și Brașov și diminuări în zona Făgăraș. Municipiul Brașov – luat separat a înregistrat scăderi ale populației.

Ponderea categoriilor de vârstă în 2009 pe regiuni

Regiuni	Grupa de vârstă			
	0-14 ani	15-34 ani	35-64 ani	peste 65 ani
Făgăraș	15%	30%	40%	15%
Rupea	23%	31%	34%	12%
Brașov	13%	32%	42%	13%

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică

Zona Rupea deține ponderea cea mai mare în ceea ce privește populația din grupa de vârstă 0-14 ani. Comparativ cu anul 2002 în localitățile componente, această categorie a înregistrat creșteri de efectiv - 143 de persoane (2%). Numărul mare al populației de etnie rromă din această zonă influențează direct aceste creșteri.

În celelalte zone – această categorie de vârstă s-a diminuat mult față de 2002– în zona Făgăraș cu peste 2.060 de locuitori (17%), iar în zona Brașov cu peste 9.300 (13%).

Evoluția grupelor de vârstă în regiuni raportată la 2002

(diferența 2009-2002)

Regiuni	Grupa de vârstă			
	0-14 ani	15-34 ani	35-64 ani	peste 65 ani
Făgăraș	-17%	-5%	6%	2%
Rupea	2%	0,5%	17%	0,1%
Brașov	-13%	-5%	8%	13%

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică

Zonele Făgăraș și Brașov înregistrează scăderi în ceea ce privește ponderea categoriei de vârstă 15-34 de ani. Altfel spus, în cele 2 zone procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat.

1.4 Mișcarea naturală a populației

Evoluția populației este influențată de **sporul natural** și de cel al **migrației**.

Sporul natural

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul nașterilor și cel al deceselor înregistrate pe parcursul unui an. Evoluția mișcării naturale a populației județului în perioada 2002-2009 a înregistrat scăderi ale sporului natural.

Sporul natural a înregistrat în ultimii 2 ani valori semnificativ mai mari comparativ cu perioada analizată atât în mediul rural, cât și în cel rural.

Evoluția sporului natural

	2002	2004	2006	2008	2009	Diferența 2009-2002
Total județ	-691	-41	56	717	876	1.567
Mediul urban	-662	-243	-37	407	456	1.117
Mediul rural	-29	202	93	310	421	450

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Numărul mare de nașteri înregistrate are un rol semnificativ în evoluția demografică generală a județului

Rata de natalitate - reprezintă nașcuții vii dintr-un an calendaristic, care revin la 1.000 locuitori (cu domiciliul permanent) la 1 iulie din anul respectiv.

Rata de natalitate la nivel de județ este de 11 nou născuți anual la un număr de 1.000 de locuitori. În mediul urban rata de natalitate înregistrată este mai mică comparativ cu mediul rural.

Evoluția ratei de natalitate pe medii de rezidență

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total județ	9,1	9,8	9,7	10	10,2	10	11,2	11,2
Mediul urban	8	8,4	8,5	9,1	9,3	9,2	10,3	10,2
Mediul rural	12,4	13,9	13,4	12,7	12,8	12,5	13,8	14

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Soldul schimbărilor de domiciliu în județul Brașov - indicator ce reprezintă diferența dintre numărul persoanelor sosite în județ prin schimbarea domiciliului (imigrante) și numărul persoanelor plecate prin schimbarea domiciliului (emigrate) în perioada 2002-2009 are o evoluție fluctuantă dar înregistrează valori pozitive.

Evoluția soldului migrației

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total județ	130	300	187	349	356	466	128	87
Mediul urban	-994	-929	-1.357	-728	-949	-1.224	-1.916	-969
Mediul rural	1.124	1.229	1.544	1.077	1.305	1.690	2.044	1.056

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică

Numărul de stabiliri în mediul rural este mult mai mare decât numărul stabilirilor în mediul urban. Conform datelor prezentate, în orașele și municipiile județului numărul celor care au plecat este mult mai mare decât al celor ce și-au stabilit aici domiciliul.

Datorită faptului că, în perioada 2002-2009, numărul celor care își stabilesc domiciliul în așezările rurale este proporțional cu cel al plecărilor din orașe, se poate concluziona faptul că tendința de migrare este din urban spre rural.

1.5 Prognoza populației

Prognoza populației pentru perioada 2003-2025 este concepută pe baza datelor furnizate de către Institutul Național de Statistică. Din punct de vedere demografic, principalii factori care acționează asupra mărimii și structurii populației sunt fertilitatea, mortalitatea și migrația (internă și externă).

Evoluția fenomenelor demografice în România confirmă un proces lent, dar continuu, de îmbătrânire demografică la nivelul tuturor județelor, proces determinat de creșterea numărului și a proporției populației adulte și vârstnice, concomitent cu scăderea numărului și a proporției populației tinere sub 15 ani.

Mentținerea fertilității la un nivel scăzut, creșterea speranței de viață la naștere, soldul negativ al migrației externe au dus la scăderea populației județului Brașov.

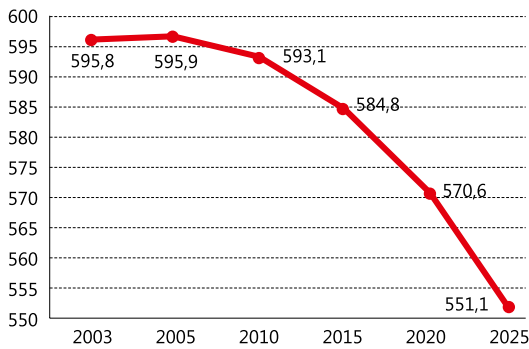
Cele trei variante ale prognozei la nivel național, regional și județean pentru perioada 2003-2025 arată tendința de evoluție a efectivului populației.

	Varianta medie		Varianta optimistă		Varianta pesimistă	
	Scăderea efectivului (mii persoane)	Scădere %	Scăderea efectivului (mii persoane)	Scădere %	Scăderea efectivului (mii persoane)	Scădere %
România	-2.490,2	-11,5	-1.509,6	-6,9	-2.752,2	-12,7
Regiunea Centru	-239,8	-9,4	-131,5	-5,2	-276,5	-10,9
Județul Brașov	-44,7	-7,5	-22,0	-3,7	-51,9	-8,7

Prognoza pentru județul Brașov

cu punct de referință anul 2003
(mii persoane)

Varianta	2003	2015	2025	Modificare 2025-2003	
				Absolută	Relativă
Medie	595,8	584,8	551,1	-44,7	-7,5%
Optimistă	595,8	592,7	572,8	-22,0	-3,7%
Pesimistă	595,8	582,3	543,9	-51,9	-8,7%

Varianta medie a evoluției prognozate a populației pe grupe de vârstă pentru județul Brașov

Grupa de vârstă	2005		2015		2025	
	mii pers.	%	mii pers.	%	mii pers.	%
0-14 ani	84,4	14,2	82,5	14,1	66,2	12,0
15-64 ani	436,2	73,3	424,4	72,6	383,7	69,6
peste 65 ani	74,3	74,3	77,9	13,3	101,2	18,4

Prognoza evoluției populației preșcolare și școlare

Grupa de vârstă	2005 2015 2025			Modificare 2025-2003	
	mii pers.			Absolută	Relativă
3-6 ani	21,6	21,8	15,9	-5,7	-26,4
7-14 ani	48,3	45,8	39,6	-8,7	-18,0
15-24 ani	98,2	60,8	59,0	-39,2	-39,9

Sistemul de învățământ preșcolar se va confrunta cu o scădere continuă a numărului populației cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani. Astfel, în 2025 este preconizată o diminuare cu 26,4% față de 2005.

Scăderea numărului școlarii prognozată în următorii ani va cauza probleme în sistemul de învățământ. Școlile din mediul rural și cele din orașele fără perspectivă economică și unde numărul celor ce pleacă este mare, vor fi nevoite să își reducă numărul de cadre didactice sau să își înceteze activitatea.

De asemenea, scăderea dramatică prognozată la vârsta studiilor liceale și universitare va determina probleme de organizare instituțională și pe piața forței de muncă prin apariția unui deficit de capital uman specializat.

1.6. Structura etnică

În județul Brașov structura etnică, conform datelor de la recensământul anului 2002, poate fi reprezentată astfel: total locuitori 589.028 mii locuitori din care: români 514.161 (87,29%), maghiari 50.956 (8,65%), germani 4.418 (0,75 %), rromi 18.313 (3,11%) deși, numărul real al populației rromice este cu mult mai mare.

Se constată o reticență din partea acestora din urmă în a se declara de etnie rromă. Cu toate acestea se observă că în localități precum Augustin, Apața, Ormeniș, Ungra, Măieruș, Racoș, Șoarș, această etnie reprezenta deja în 2002, între 20 și 50% din totalul populației locale. Spre exemplu, în comuna Apața, la recensământul din 2002 s-au declarat cetățeni de etnie rromă un număr de 146 de persoane. O estimare a executivului primăriei Apața relevă însă un număr de peste 1.200 de persoane de etnie rromă. În cartierul Gârcini din municipiul Săcele se află cea mai mare comunitate de rromi din județ. Conform datelor recensământului din 2002 în acest cartier s-ar afla numai 1.291 de cetățeni de etnie rromă. În realitate, conform estimărilor Instituției Prefectului Brașov, numărul acestora depășește cifra de 8.000.

Problema nu este nici pe de parte numărul nedeclarat al etnicilor rromi. Problematika este mult mai diversă cu efecte pe plan economic, social, de ordine publică etc. Lipsa veniturilor majorității etnicilor rromi, slaba educație, mentalitatea aparte privind societatea și regulile ei, slaba integrare în comunitate, gradul ridicat de criminalitate în aceste comunități, probleme de educație, igienă, sănătate, lipsa proprietății și a condițiilor minimale de trai, fac ca problema rromilor să fie tratată în mod particular într-o strategie care să analizeze toate aspectele menționate.

Analiza SWOT – Populație

Puncte Tari • două treimi din totalul populației județului locuiește în mediul urban • sporul natural pozitiv în special în mediul rural și în zona metropolitană • spor natural pozitiv în special după 2007 • multiculturalitate și interculturalitate datorată diversității etnice cu tradiție de 800 de ani	Puncte Slabe • scăderea continuă a ponderii populației tinere din totalul populației, în special, a grupelor de vârstă 0-19 ani în zonele Făgăraș și Brașov • migrația tinerilor din mediul rural, în special a celor cu pregătire profesională din cauza lipsei oportunităților de dezvoltare • densitate scăzută a populației în zonele din nordul și vestul județului • concentrarea populației și mai ales a populației active în zona metropolitană • îmbătrânirea populației • dezvoltarea fenomenului migrației și, mai ales, al migrației forței de muncă • reducerea numărului de etnici germani • concentrare mare în unele zone a etnicilor rome fără venituri și cu un grad scăzut de integrare în comunitatea județului
Oportunități • crearea de noi locuri de muncă prin dezvoltarea socio-economică a zonei metropolitane a municipiului Brașov poate influența migrația tinerilor • implementarea unor programe de dezvoltare locală (ex. LEADER) poate măări atractivitatea zonelor rurale și poate, astfel, preîntâmpina mărirea dezechilibrului demografic urban-rural	Riscuri • accentuarea gradului de dependență (raportul dintre persoanelor vârstnice și cele active), cauzată de procesul de îmbătrânire a populației • menținerea scăzută a natalității va amplifica procesul de îmbătrânire a populației județului • potrivit prognozelor populația din mediul rural va scădea riscând să ducă la închiderea unor unități economice, la degradarea sistemului de aprovizionare a serviciilor economice și de consum • scăderea numărului populației tinere va genera în timp efecte negative pe piața muncii - lipsa personalului specializat • scăderea în mediul rural a populației de vârstă școlară poate determina închiderea/desființarea/dispariția unor unități școlare • migrarea personalului de specialitate, în special a celui înalt calificat și performant, cauzată de condițiile de muncă din sectorul social, de salariile mici și lipsa echipamentelor/dotărilor performante; • concentrarea mare a etnicilor rome în unele zone rurale duce la diminuarea procesului de integrare în colectivitate a grupurilor dezavantajate. • densitatea scăzută a localităților din nord și nord-vest duce la o distribuție inegală a populației și dezvoltării pe ansamblu a județului • rata mare a migrației populației din orașele Făgăraș și Rupea poate duce în timp la creșterea numărului locuințelor abandonate • în ciuda condițiilor de trai precare, comunitățile de rome înregistrează o natalitate foarte mare, care, dacă nu e secondată de o creștere economică și de creșterea veniturilor acestei etnii va duce la probleme sociale grave.

II.

Analiza
situației actuale
a județului
Brașov

2.

Social

2.1. Locuințe

Fondul locativ din județul Brașov a cunoscut după 1990 o evoluție similară situației existente la nivel național, rata de creștere fiind de doar 6%. În această perioadă s-a construit relativ puțin, cererea de locuințe fiind superioară ofertei existente.

Numărul locuințelor înregistrate în anul 2008, în județul Brașov, era de 227.209, **95%** dintre acestea aflându-se în **proprietate privată**. Mediul urban deține o pondere de **75%** din totalul locuințelor.

Evoluția numărului de locuințe pe medii de rezidență (2002-2008)

	2002	2004	2006	2008	Diferența 2008-2002	
					Absolută	Relativă
Mediul urban	167.298	↗ 167.709	↗ 168.348	↗ 169.796	2.498	1,5%
Mediul rural	55.438	↗ 55.804	↗ 56.492	↗ 57.413	1.975	3,6%
Total	222.736	↗ 223.513	↗ 224.840	↗ 227.209	4.473	2,0%

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

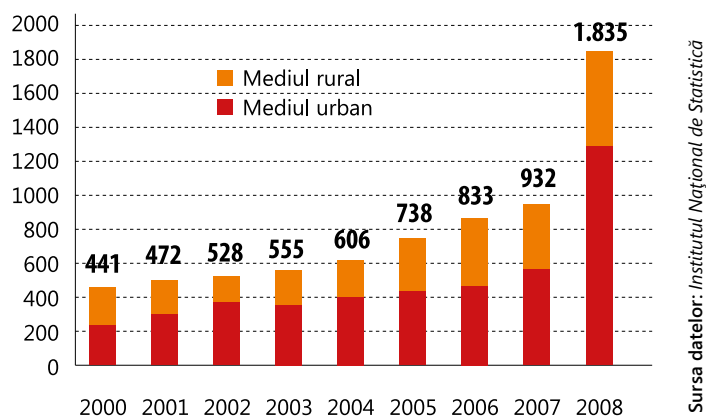
Numărul total de locuințe existente la nivelul județului în 2008 a crescut cu 2% față de anul 2002.

În perioada 2002-2008, o rată mai mare de creștere a numărului de locuințe se evidențiază în localitățile aflate în zona metropolitană a municipiului Brașov și care au cunoscut o dezvoltare imobiliară semnificativă în ultimii ani: comuna Sânpetru (26%), comuna Hărman (22%) și comuna Cristian (12%).

Poziționarea în imediata apropiere a municipiului Brașov, accesul facil către centrul orașului și posibilitatea de a construi locuințe individuale, au reprezentat principalele avantaje și motivația pentru care populația a migrat spre aceste zone. Acest fapt este susținut și de creșterea numărului de persoane care și-au stabilit domiciliul în aceste localități (în anul 2008 față de anul de referință 2002): comuna Sânpetru (198%), comuna Hărman (113%) și comuna Cristian (48%).

Alte localități care au înregistrat creșteri în ceea ce privește numărul de locuințe în perioada analizată, sunt cele aflate în zone turistice, cum ar fi: Moieciu (14%) și Predeal (18%). Zona Rupea se remarcă în integralitate printr-o rată scăzută de locuințe nou construite.

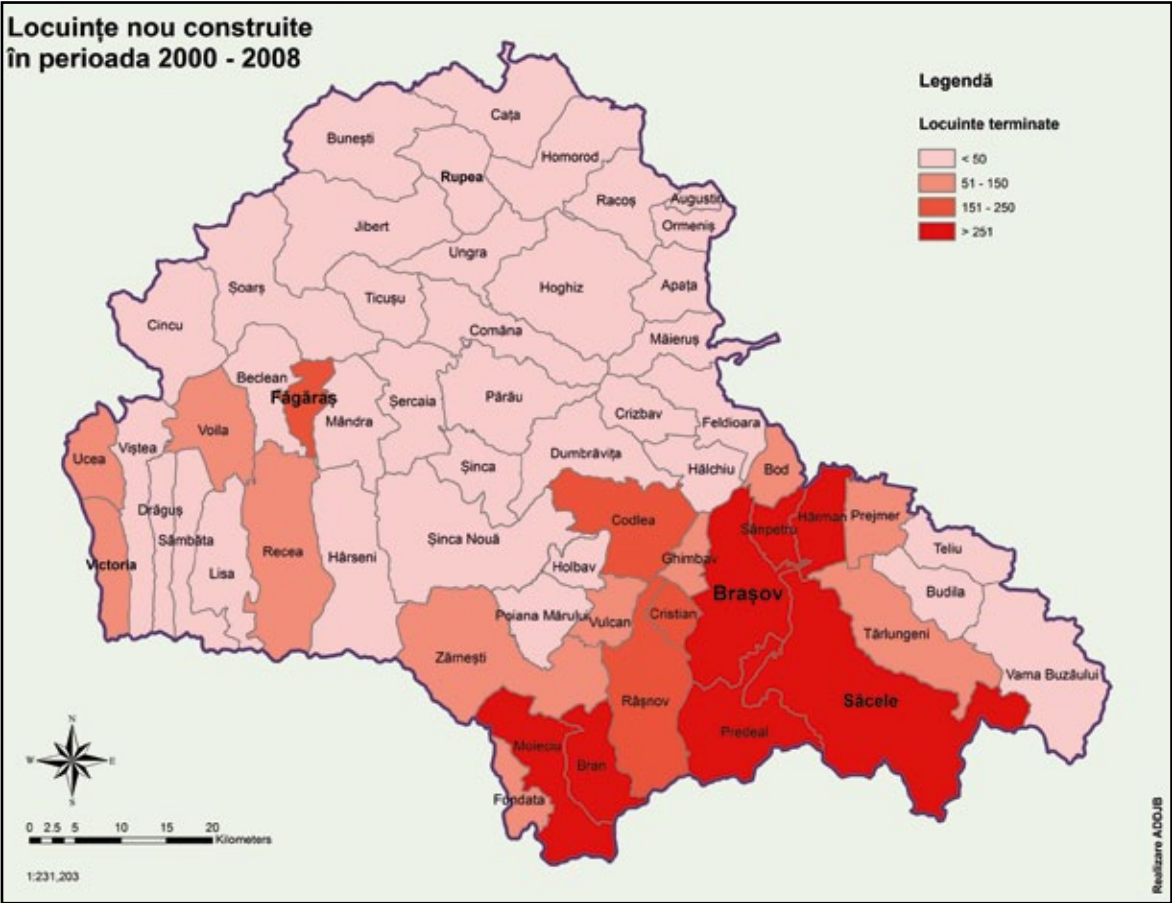
Locuințe terminate la sfârșitul anului, pe medii de rezidență, evoluție 2000 – 2008

În perioada 2000-2008, în județul Brașov au fost construite **6.940 de locuințe noi**, din care 4.386 în **mediul urban (63%)**, respectiv 2.554 în **mediul rural (37%)**.

În aceeași perioadă, media în Regiunea 7 Centru este de 5.338 de noi locuințe, Brașovul situându-se pe locul trei după județele Sibiu (9.383) și Mureș (6.965).

Numărul de locuințe nou construite în anul 2008 a înregistrat o creștere importantă în ambele medii de rezidență.

Harta de mai sus reflectă o concentrare mai mare de locuințe noi în localitățile din apropierea municipiului Brașov, unde a crescut numărul proiectelor imobiliare, precum și în comunele Bran și Moieciu, în care s-a dezvoltat turismul rural.

Cea mai mică pondere din totalul locuințelor construite la nivelul județului, o au cele realizate din fonduri publice, doar 7% din fondul locativ construit în perioada 2000-2008, fiind finanțat din astfel de surse.

În anii **2004, 2006 și 2008 au fost realizate mai multe locuințe din surse publice**, explicația fiind că în această perioadă au fost derulate programe prin Agenția Națională pentru Locuințe. Totuși, acestea nu acoperă cererea existentă, în special în rândul tinerilor.

În ceea ce privește locuințele realizate din fonduri private (inclusiv fondurile populației), se poate observa o creștere de 3 ori mai mare față de anul 2000. Cea mai importantă creștere se constată în anul 2008 – 76% față de anul precedent. Cel mai probabil, această explozie se datorează proiectelor rezidențiale care au început să se dezvolte, în special, în apropierea municipiului Brașov.

Mai mult, dacă în perioada 2000-2007 locuințele realizate din fondurile populației reprezentau între 88% și 100% din totalul fondului locativ construit din surse private, în anul 2008 acest raport s-a diminuat la 65%.

Numărul de locuințe finalizate / în curs de execuție în anul 2009, pe medii de rezidență

	Urban	Rural
Locuințe finalizate	1.273	455
Locuințe în curs de execuție	401	761

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În anul 2009 în județul Brașov s-au finalizat și au fost date în folosință 1.728 de locuințe dintre care 61% au fost construite în municipiul Brașov.

Prin Programul de construcții locuințe pentru tineri, destinate închirierii, program derulat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, se estimează că în anul 2010, în județul Brașov vor fi finalizate în total 250 de apartamente (72 în Predeal, 140 în Făgăraș, 38 în Săcele).

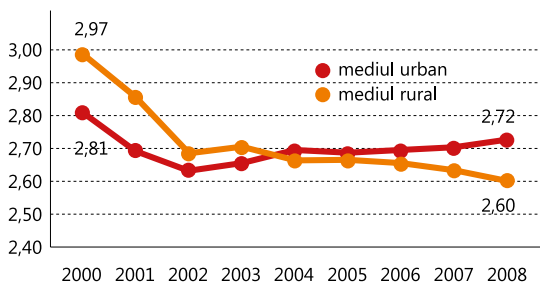
Conform datelor furnizate de primării, în anul 2009 în județ au fost depuse 610 dosare pentru acordarea unei locuințe sociale. Cel mai multe cereri au existat în orașele Predeal (142) și Rupea (114). În municipiul Brașov au fost depuse 33 de noi cereri și au fost evaluate și reevaluate în total 115 dosare, din care au fost aprobate 91.

Efectele crizei economice se resimt și în domeniul construcțiilor de locuințe. Începând cu anul 2009 a scăzut numărul de imobile nou construite, iar lucrările s-au suspendat în multe dintre proiectele rezidențiale demarate.

Scăderea puterii de cumpărare, în special a familiilor tinere, înăsprirea condițiilor de creditare impuse de către bănci, precum și nesiguranța locurilor de muncă cauzată de restructurările existente pe piața actuală a muncii, pot influența în mod negativ construcția de locuințe noi. Astfel, în pofida unei cereri relativ mari de noi locuințe, majoritatea celor interesați nu dispun de resursele financiare necesare.

Raportată la populația județului de 596.642 de locuitori în 2008, media persoanelor ce trăiesc într-o locuință este de 2,63. În mediul urban această medie este de 2,60, iar în mediul rural de 2,72.

Evoluția numărului mediu al persoanelor care trăiesc într-o locuință 2000 - 2008

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Suprafață (m ² /locuitor)	Urban	Rural
15,25 m ²	14,89 m ²	16,29 m ²

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În state industrializate ca Germania, Olanda sau Finlanda media persoanelor dintr-o locuință este mai scăzută, fiind de aproximativ 2,1-2,2, fapt generat de pierderea tradiției familiilor largite, în aceste state existând multe gospodării în care trăiește o singură persoană.

Suprafața locuibilă desfășurată a județului Brașov în anul 2008 era de 9,1 milioane m², din care mediul urban deținea 72% (6,5 milioane de m²).

Din raportarea numărului total de locuințe la suprafața locuibilă desfășurată din anul 2008, rezultă o suprafață medie de 40 m² per locuință, la nivelul județului, cu o medie mai ridicată în zona rurală (44,2 m²), respectiv mai scăzută în orașe și municipii (38,6 m²).

În județul Brașov, unui locuitor îi revine în medie o suprafață locuibilă de 15,25 m² (vezi harta), peste media înregistrată la nivel național (14,98 m²).

Confortul pe care îl oferă locuințele este măsurat în funcție de anumiți indicatori ce caracterizează dotările cu care sunt echipate acestea.

Potrivit datelor de la recensământul populației și al locuințelor din anul 2002, gradul de dotare în județ este următorul:

Gradul de dotare a locuințelor la nivelul județului în anul 2002

	Urban, %	Rural, %	Nivel județean, %
Iluminat electric	99,1	95,2	98,1
Centrale termice și termoficare	71,1	6,5	54,5
Instalație internă de alimentare cu apă de la rețeaua publică	95,6	47,5	83,3
Instalație de apă caldă în locuință	81,5	22,1	66,3
Instalație de canalizare de la rețeaua publică	90,9	11,5	70,0
Baie în interior	87,3	36,6	74,3
Grup sanitar în interior	87,4	28,0	72,2

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

acțiuni comune ale tuturor factorilor interesați (comunitate, autorități) pentru clarificarea situației juridice a terenurilor și imobilelor în care locuiesc aceștia, pentru crearea condițiilor de racordare la utilități sau punerea la dispoziție/construirea de locuințe sociale, etc.

2.2. Educație

Documentele ce atestă istoria învățământului brașovean vorbesc de o tradiție importantă în domeniu, tradiție ce merită să preocupe generațiile viitoare, pentru ca personalităților marcante ale culturii românești formate în școala brașoveană (precum Alexandru Lepădatu, Ciprian Porumbescu, Dumitru Stăniloae, Gheorghe Dima, Lucian Blaga, Titu Maiorescu) să li se alăture și alții. În Brașov a luat ființă Prima Școală Românească, atestată pentru prima dată în documente în anul 1495, împreună cu tiparnița lui Coresi, unde s-a tipărit primul almanah românesc și prima gramatică românească. Alte dovezi incontestabile ale tradiției școlii brașovene sunt Colegiul Național Andrei Șaguna a cărui piatră de temelie a fost așezată de episcopul, devenit ulterior mitropolit, Andrei Șaguna, în 1851 și școala gimnazială înființată de Johanes Honterus la jumătatea secolului al XVI-lea.

În prezent, învățământul brașovean este structurat pe trei niveluri: preșcolar, preuniversitar (școlar-gimnazial și liceal cu profil teoretic sau tehnic) și universitar.

2.2.1. Învățământul preșcolar

Oferta educațională din învățământul preșcolar este asigurată, în principal, de sectorul public și completată de sectorul privat care, în ultimii ani, a cunoscut o dezvoltare importantă.

În 2009 grădinițele particulare reprezintă 8% din totalul grădinițelor existente în județ, cele mai multe aflându-se în municipiul Brașov (17).

În ceea ce privește distribuția grădinițelor pe medii de rezidență, raportul este în favoarea mediului

rural cu 58%. În pofida acestui fapt, doar 30% din totalul copiilor înscriși în grădinițe, urmează cursurile în unități din zona rurală, în timp ce 76% dintre cadrele didactice activează în mediul urban. Pentru unitățile din mediul urban media este de 119 copii, iar pentru cele din mediul rural este de 38 de copii.

Situația în învățământul preșcolar 2009 - 2010

	Număr de grădinițe	Număr total de copii înscriși în grădinițe	Număr mediu de preșcolari/ unitate	Raport educatoare/ preșcolari
Urban	101	12.061	119	15
Rural	140	5.253	38	20
Total județ	242	17.314	72	66

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

Planul Inspectoratului Școlar Județean privind restructurarea rețelei școlare vizează și învățământul preșcolar. În acest sens, în anul școlar 2009-2010, 7 grădinițe din municipiul Brașov care funcționau în condiții improprii au fost mutate în corpurile unor școli generale.

Potrivit aceleiași surse, pentru anul școlar 2010-2011 se preconizează că un număr de **37 de grădinițe** din județul Brașov, din mediul urban, vor fi comasate, dintre acestea 19 fiind fără personalitate juridică și 18 cu personalitate juridică.

Comasări preconizate pentru anul școlar 2010-2011

Localitate	Unități cu personalitate juridică	Unități arondate
Municipiul Brașov	14 grădinițe	14 grădinițe
Municipiul Făgăraș	1 școală generală	1 grădiniță
Municipiul Codlea	3 grădinițe	3 grădinițe
Orașul Râșnov	1 grădiniță	1 grădiniță

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov, 2010

Aceste măsuri sunt necesare pentru eficientizarea învățământului preșcolar, printre principalele cauze numărându-se scăderea numărului de preșcolari, spațiile utilizate ineficient sau costurile ridicate cu întreținerea spațiilor.

Rezultatele estimate ale procesului de restructurare sunt reducerea costurilor salariale prin diminuarea efectivelor de cadre didactice și personal auxiliar, reducerea costurilor de funcționare a unităților, rezolvarea problemelor apărute ca urmare a retrocedării unor clădiri în care funcționau grădinițe etc.

2.2.2. Învățământul preuniversitar

Începând cu anul școlar 2000-2001 se constată o scădere a populației școlare din învățământul preuniversitar brașovean, scăderea înregistrată în anul 2009-2010 fiind de 26%.

Diminuarea numărului de elevi s-a produs în ambele medii de rezidență și în toate cele trei niveluri de învățământ preuniversitar (primar, gimnazial, liceal) și este în strânsă legătură cu evoluția demografică.

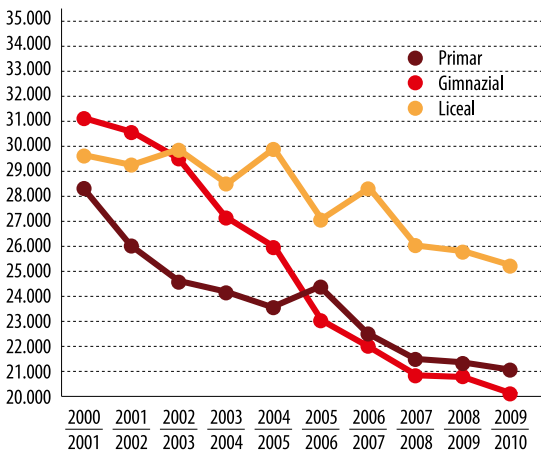
În pofida tendinței de diminuare existentă la nivel județean, în perioada analizată se constată o creștere în mediul rural a numărului de elevi înscriși în forme de învățământ liceal.

Evoluția populației școlare (număr de elevi) pe medii de rezidență și niveluri de învățământ în perioada 2000 - 2009

	An școlar 2000 - 2001		An școlar 2009 - 2010		Diferența absolută 2000 - 2009		Diferența relativă 2000 - 2009	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Primar	19.273	9.064	13.259	7.712	-6.014	-1.352	-31,2%	-14,9%
Gimnazial	23.052	8.160	13.979	6.174	-9.073	-1.986	-39,4%	-24,3%
Liceal	29.284	403	23.811	1.462	-5.473	1.059	-18,7%	262,8%

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

Evoluția populației școlare (număr de elevi) pe niveluri de învățământ în perioada 2000 - 2009

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

În pofida tendinței de diminuare existentă la nivel județean, în perioada analizată se constată o creștere în mediul rural a numărului de elevi înscriși în forme de învățământ liceal.

Numărul de elevi a înregistrat o scădere de 25% în cazul învățământului primar, 35% pentru cel gimnazial și 15% pentru învățământul liceal. În strânsă legătură cu diminuarea numărului de elevi se remarcă și diminuarea numărului de cadre didactice. În anul școlar 2009-2010 în învățământul preuniversitar își desfășurau activitatea **5.555 de cadre didactice (învățători și profesori)**. Explicația provine din politica managerială existentă la nivelul județului, ce are ca obiectiv creșterea calității actului educativ prin promovarea personalului calificat și diminuarea procentului de personal didactic necalificat

Raportul cadre didactice / elevi în învățământul preuniversitar

	2005 - 2006		2009 - 2010	
	Urban	Rural	Urban	Rural
Învățători	23	16	20	16
Pofesori	11	10	11	9

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

În anul 2003 au fost înființate clase Școala de Arte și Meserii (cu o durată de 2 ani) în 33 de unități școlare din județul Brașov, dintre care 7 în mediul rural. Potrivit statisticilor naționale SAM-urile și-au dovedit incapacitatea de a pregăti o forță de muncă conformă cu cerința existentă pe piață.

Potrivit Inspectoratului Școlar Județean, începând cu anul școlar 2008-2009, nu s-au mai făcut înscrieri în clasa a IX-a la SAM-urile

din Comăna de Jos, Ormeniș, Racoș și Târlungeni, acestea urmând să funcționeze doar pentru elevii deja înscriși. În prezent mai există astfel de clase la Prejmer (Colegiul pentru Agricultură și Industrie Alimentară "Țara Bârsei"), Bran (Liceul Teoretic "Sextil Pușcariu"), Feldioara (Liceul Teoretic "Petru Rareș") și Codlea (Școala de Arte și Meserii).

Potrivit deciziilor luate la nivel național, începând cu anul școlar 2009-2010 nu s-au mai acordat clase în cadrul SAM-urilor, acestea urmând să funcționeze doar pentru elevii înscriși.

Elevii care urmau cursurile unei școli de arte și meserii obțineau un certificat de competențe profesionale de nivel I de calificare, fiind singurul traseu educațional care permitea obținerea unei calificări la sfârșitul celui de-al doilea an de studii postgimnaziale, având posibilitatea de a obține un loc de muncă. Astfel, elevii din mediul rural care ar fi putut obține o calificare într-o meserie (mecanică, electromecanică, automatizări, construcții, instalații etc.), vor trebui să urmeze clasele de liceu.

Toate aceste modificări ar putea avea efecte negative în sensul creșterii abandonului școlar în rândul elevilor din mediul rural, care nu dispun de resursele financiare necesare pentru a urma cursurile unui liceu la oraș (mai ales în cazurile în care acestea se află la o distanță mare față de localitatea de domiciliu).

Alături de scăderea demografică, **o altă cauză a diminuării populației școlare o reprezintă abandonul școlar.** Abandonul școlar în mediul rural în perioada 2000-2009 este în medie 1% pentru ciclul primar și 3,85% pentru clasele gimnaziale, în timp ce în urban, rata de abandon este mai mică (sub 1%). Abandonul școlar apare, în general, în rândul categoriilor sociale defavorizate: rromi, familii destrămate, copii ai căror părinți sunt plecați din țară.

Potrivit datelor colectate de la primării și din comunitățile de rromi, în anul școlar 2009-2010, la nivelul întregului județ rata medie a abandonului școlar (clasele I-VIII) în comunitățile de rromi este de 19%. Există, însă, localități în care media depășește 50% (Săcele 61%, Mândra 60%, Vulcan 64%, Zărnești 67%, Bod 50%, Făgăraș 56%). În municipiul Săcele, dintr-un total de 3.900 de copii înscriși în clasele I-VIII, 2.372 au abandonat școala.

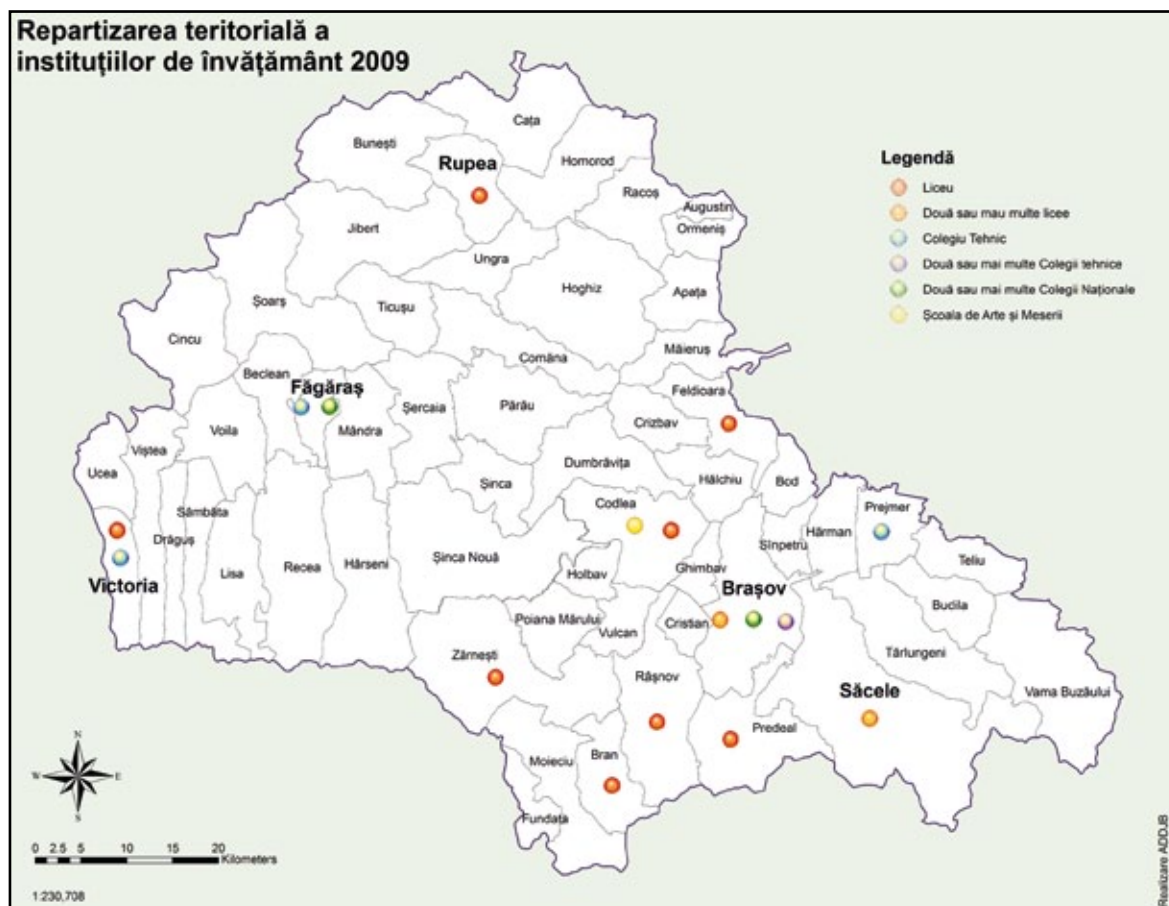
Raportul elevi/cadre didactice s-a menținut constant în ultimii ani și se datorează scăderii numărului de cadre didactice și de elevi. Acest fapt ar putea fi valorificat, în special în mediul rural, putând conduce la creșterea nivelului calitativ al actului didactic, profesorii, respectiv învățătorii putând să dedice mai mult timp pentru instruirea fiecărui elev în parte.

Infrastructura școlară a județului Brașov numără **234 de unități școlare**, dintre care 150 cu personalitate juridică și 84 de unități arondate. Cele mai multe se află în localitățile rurale, respectiv 139.

Situația unităților de învățământ din județ în anul școlar 2009 - 2010

	Total	Urban	Rural
Școli generale	114	45	69
Școli primare	66	3	63
Școli speciale	5	5	0
Licee	46	42	4
Școli de arte și meserii	4	1	3

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

Harta de mai sus evidențiază repartizarea teritorială a instituțiilor de învățământ secundar inferior (clasele IX-X) și superior (XI-XII/XIII), care se află, în principal, în mediul urban. Astfel, elevii din mediul rural sunt nevoiți să parcurgă distanțe relativ mari pentru a putea urma cursurile unui liceu, colegiu sau unei școli de arte și meserii.

Transportul elevilor din zona rurală către licee se face de cele mai multe ori prin intermediul firmelor publice sau private care asigură transportul rutier în comun sau cu trenul. Există, însă, și cazuri în care autoritățile publice au în dotare microbuze speciale pentru transportul elevilor la liceele din apropiere (Jibert, Șoarș). În ceea ce privește transportul elevilor la școlile din interiorul comunelor, cea mai mare parte a autorităților dețin microbuze școlare pentru transportul copiilor.

Municipiul Brașov se remarcă prin cea mai variată ofertă (3 colegii cu statut de școală europeană), un număr important de elevi din localitățile învecinate optând pentru instituțiile de învățământ din municipiu.

Pentru eficientizarea învățământului preuniversitar din județ, Inspectoratul Școlar Județean a realizat un plan de restructurare a rețelei școlare. Acest proces a fost inițiat încă de la începutul anului școlar 2009-2010 prin comasarea a două sau trei unități școlare într-una singură, principalele cauzele fiind numărul mic de elevi, sub efectivele impuse de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, spații utilizate ineficient, costuri ridicate cu utilitățile sau chiriile (în cazul spațiilor retrocedate).

La începutul anului școlar 2009-2010 au fost comasate 13 unități școlare din care au rezultat 6 noi unități (4 școli generale, 1 grup școlar industrial și un colegiu tehnic) care își desfășoară activitatea în corpurile de clădire ale fostelor școli.

Procesul de comasare va continua și în anul școlar 2010-2011, când se preconizează că un număr de 38 de unități arondate (grădinițe, școli generale, licee, colegii tehnice) vor fi comasate cu instituții cu personalitate juridică.

În ceea ce privește învățământul pentru minorități, județul Brașov își păstrează caracterul multicultural continuând tradiția învățământului în limbile maghiară și germană. Reprezentative sunt unitățile școlare: Colegiul Național „Aprily Lajos”, Liceul „Johannes Honterus” din municipiul Brașov, precum și din Săcele - Liceul Zajzoni Rab Istvan.

Copiii cu cerințe educative speciale (CES) beneficiază de programe specializate – educaționale și terapeutic recuperatorii, în funcție de gradul deficienței, derulate prin învățământul special în cadrul căruia se urmărește dezvoltarea unor abilități psihice și fizice care să îi apropie cât mai mult de copiii normali, facilitând integrarea acestora în instituțiile de învățământ și în comunitate.

În anul 2010, în județul Brașov există 5 unități de învățământ special în care beneficiază de asistență specializată un număr de 501 copii, cu vârste între 3 și 25 de ani.

În aceste unități pot beneficia de servicii educaționale suplimentare și elevii care provin din învățământul de masă și care au hotărâri de integrare sau recomandări pentru aceste servicii. Aceasta asistență este acordată prin intermediul cadrelor didactice itinerante angajate în cadrul acestor unități.

Situația școlilor speciale, 2010

Denumire unitate	Număr de copii	Număr de copii integrați în învățământul de masă	Tip deficiență	Număr personal
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă de Recuperare Hipoacuzici Brașov	113	79	auditivă și/sau asociată	24
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Brădet, Săcele	81	364	mentală și/sau asociată	48
Colegiul Tehnic „Aurel Vijoli”, Făgăraș (cl. I-VIII, șc. profesională specială)	136	-	mentală și/sau asociată	94
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Brașov	118	1850	mentală și/sau asociată	118
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Victoria	53	82	mentală și/sau asociată	33

• Sursa datelor: Școlile speciale, 2010

În ceea ce privește **gradul de dotare**, infrastructura educațională pentru învățământul preuniversitar este concentrată în mare parte în municipiul Brașov, aici existând cel mai mare număr de săli de clasă (1.538), ateliere (111), laboratoare (567), săli de gimnastică (66) sau terenuri de sport (54).

În mediul rural existau în anul școlar 2008-2009, doar 10% din totalul atelierelor școlare și laboratoarelor, 17% din totalul terenurilor de sport, respectiv 24% din sălile de gimnastică din județ.

2.2.3. Programul „A doua șansă”

Programul „**A doua șansă**” se derulează la nivel național și reprezintă o alternativă pentru acele categorii defavorizate de persoane (copii, tineri sau adulți) care au depășit vârsta de școlarizare și care nu au urmat deloc sau nu au finalizat cursurile învățământului obligatoriu.

În județul Brașov sunt înscrise în program 12 unități școlare din localitățile: Codlea, Brașov, Ormeniș, Târlungeni, Racoș, Râșnov, Făgăraș, Cincu, Dumbrăvița, Săcele și Comăna de Jos.

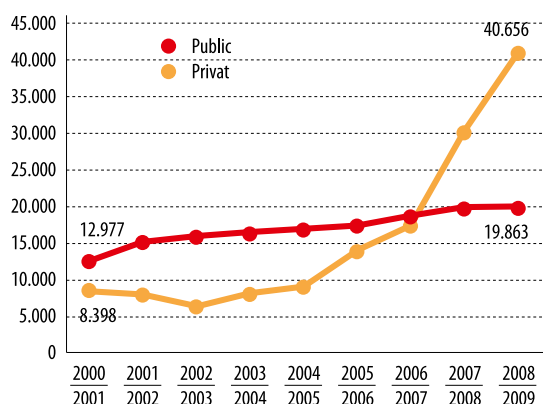
În perioada 2005-2009, 1.774 de persoane s-au înscris în cadrul unuia dintre cele 2 niveluri **învățământ primar și învățământ secundar inferior** (cu o componentă de pregătire profesională), cei mai mulți provenind din municipiile Săcele (33%), Codlea (16%) și Brașov (12%).

În perioada analizată au absolvit cursurile acestui program și au primit certificat de absolvire a învățământului primar 559 de persoane, respectiv certificat de absolvire a învățământului obligatoriu sau certificat de calificare a competențelor profesionale (nivel I), 282 de persoane, numărul de absolvenți fiind în creștere.

2.2.4. Învățământul universitar

Oferta educațională pentru învățământul superior din județul Brașov este una variată, universitățile publice și cele private asigurând specializări în diverse domenii.

Evoluția numărului de studenți înscriși în învățământul superior public și privat în perioada 2000 - 2009

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

Învățământul universitar este concentrat în municipiul Brașov, fiind reprezentat de **2 instituții publice** - Universitatea „Transilvania” și Academia forțelor aeriene „Henri Coandă” - și **3 private** - Universitatea „Spiru Haret”, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” și Universitatea „George Barițiu”.

Universitatea „Transilvania” oferă posibilitatea studenților de a opta pentru una sau mai multe din specializările: inginerie, silvicultură, litere, drept și sociologie, științe economice, turism, muzică, medicină, construcții etc. care pot fi urmate în cadrul programelor de licență (zi, ID, FR), masterat sau doctorat, în timp ce studenții care urmează cursurile Academiei forțelor aeriene „Henri Coandă” obțin specializare în management aeronautic.

Se observă un trend crescător atât pentru studenții înscriși în învățământul public, cât și pentru cei din sistemul privat. Creșterea spectaculoasă se remarcă în sistemul particular, în anul universitar 2008-2009 numărul de studenți fiind de aproape 4 ori mai mare raportat la anul universitar 2000-2001.

În anul universitar 2007-2008, în învățământul superior privat, raportul cadre didactice/studenți era de 1/205 (1 cadru didactic la 205 studenți), în timp ce în sistemul public raportul era de 1 cadru didactic la 21 de studenți.

Creșterea foarte mare a numărului de studenți, raportată la numărul de cadre didactice, pune sub semnul întrebării standardele de calitate din învățământul particular. În plus, criteriile de calitate ARACIS (Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior), reglementează un raport optim studenți/cadre didactice, la o valoare de 14/16 studenți la 1 profesor.

În cadrul celor trei universități particulare menționate mai sus, sunt disponibile specializările: științe economice, științe sociale, juridice și administrative, etc.

În ultimii ani, învățământul universitar brașovean a cunoscut o dezvoltare importantă, fapt reflectat și de numărul de studenți în continuă creștere.

O analiză a numărului de studenți înscriși în ultimii 5 ani la facultățile din cadrul Universității „Transilvania” Brașov, evidențiază, în continuare, un interes crescut pentru Facultățile de Științe Economice, Drept și Sociologie.

În perioada 2005-2009, 31% dintre cei 13.296 de absolvenți ai Universității de stat, au provenit de la cele două facultăți (2.291 – Științe Economice, 2.067 – Drept și Sociologie). Alte facultăți care au avut în ultimii 5 ani aproximativ câte 1.000 de absolvenți, sunt: Inginerie mecanică, Inginerie tehnologică, Litere, Psihologie și științele educației, Inginerie electrică și știința calculatoarelor.

Raportul cadre didactice / studenți în învățământul superior în anul universitar 2007 - 2008

	Număr cadre didactice	Număr studenți	Raport
Învățământ public	944	19.923	1 / 21
Învățământ privat	147	29.946	1 / 205
Total	1.091	49.869	1 / 46

• Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

Absolvenților din învățământul superior de stat li se alătură cei din învățământul particular. Astfel, în perioada analizată, în cadrul Universității Dimitrie Cantemir au finalizat cursurile de licență 1.637 de absolvenți ai Facultății de Finanțe, Bănci și Contabilitate, respectiv ai Facultății de Relații Economice Internaționale.

O analiză a șomerilor cu studii superioare, aflați în evidențele AJOFM Brașov, reflectă o pondere mai însemnată a inginerilor/subinginerilor, economiștilor și juriștilor, ceea ce înseamnă că **nu există o corelare a programelor de formare profesională cu cererea existentă pe piață.**

În ceea ce privește proveniența studenților din cadrul Universității, în ultimii 5 ani se poate observa o situație relativ echilibrată, diferența fiind între 4 și 8 procente în favoarea studenților cu domiciliul în județul Brașov. În anul universitar 2009-2010, a crescut (la 51%) ponderea studenților care provin din alte județe.

Pentru toți studenții care provin din alte localități, este asigurată cazarea în căminele Universității, a căror modernizare a fost finalizată în anul 2008. Numărul de locuri din cămine acoperă în mare măsură cererile existente.

În ceea ce privește învățământul universitar privat, procentul studenților care provin din alte județe este mult mai mic (ex. Universitatea Dimitrie Cantemir – 11% în 2010), acesta adresându-se în mare măsură tinerilor din județul Brașov.

În anul universitar 2009-2010, facultățile în care ponderea studenților care provin din alte județe este semnificativ mai mare, sunt următoarele:

	Studenți cu domiciliul în județul Brașov	Studenți care provin din alte județe
Știința și ingineria materialelor	36%	64%
Facultatea de silvicultură și exploatare forestieră	19%	81%
Industria lemnului	21%	79%
Facultatea de alimentație și turism	31%	69%
Facultatea de educație fizică și sport		
Psihologie și științele educației	27%	73%
Facultatea de muzică		

• Sursa datelor: Universitatea „Transilvania” Brașov, 2010

2.2.5. Cercetare

În domeniul cercetării, Universitatea „Transilvania” se remarcă prin diversitatea temelor de cercetare științifică și aplicativă abordate - energii regenerabile, informatică industrială, eco-tehnologie, eco-biotehnologie, eco-design etc.

La nivelul instituției există 21 de departamente de cercetare ce au ca **principal obiectiv dezvoltarea de produse și tehnologii High-Tech transferabile către mediul economic.**

Un proiect major aflat în derulare vizează crearea unui „**Institut de Cercetare Inovare Dezvoltare: Produse High-Tech pentru Dezvoltare Durabilă PRO-DD**”, ca entitate de cercetare de excelență. Institutul va avea 22 de departamente și 11 laboratoare.

Realizarea acestui institut va contribui direct la dezvoltarea infrastructurii de cercetare din județ și, prin reunirea resurselor într-un spațiu comun, va asigura utilizarea lor eficientă și va permite realizarea unor proiecte complexe. Ariile tematice cărora li se adresează proiectul sunt: energie; energie durabilă; materiale, procese și produse inovative; mediu.

2.2.6. Formarea profesională continuă

Învățământul pentru formare continuă se adresează cu precădere persoanelor adulte, angajate sau aflate în căutarea unui loc de muncă.

În anul 2004, a fost creat „**Centrul Regional pentru Formare Profesională a Adulților**” (CRFPA) Brașov, alături de alte 5 centre regionale de formare profesională pentru adulți, rezultat al unui proiect implementat de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, cofinanțat de Banca Mondială și Guvernul României.

CRFPA Brașov deține autorizații de formare profesională în mai multe meserii, printre cele mai solicitate numărându-se: operator calculator electronic și rețele, zidar, pietrar, tencuitor, lucrător în comerț, bucătar, cameristă etc.

În anul 2009, numărul de cursanți în cadrul centrului a fost de 1.073 de persoane, media în ultimii trei ani fiind de 1.046 de persoane instruite.

În județul Brașov există un număr de **78 de furnizori de formare profesională, acreditați** în diferite specializări ce oferă posibilitatea de a organiza cursuri de formare pentru adulți.

Principalele oferte de programe de formare ale furnizorilor înregistrați în județul Brașov sunt:

Denumirea programului	Cod COR	Nr. firme de training
Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație	5123.2.1	12
Contabil	343302	11
Lucrător în comerț	5220.1.1	10
Operator calculator electronic și rețele	312201	9
Inspector resurse umane	342304	7
Bucătar	5122.2.1	7
Administrator pensiune turistică	04.02.5121	6
Agent de pază și protecție	5169.1.1	6
Formator	241205	6
Inspector protecția muncii	241204	6
Lucrător în creșterea animalelor	612104	6
Manager proiect	241919	6

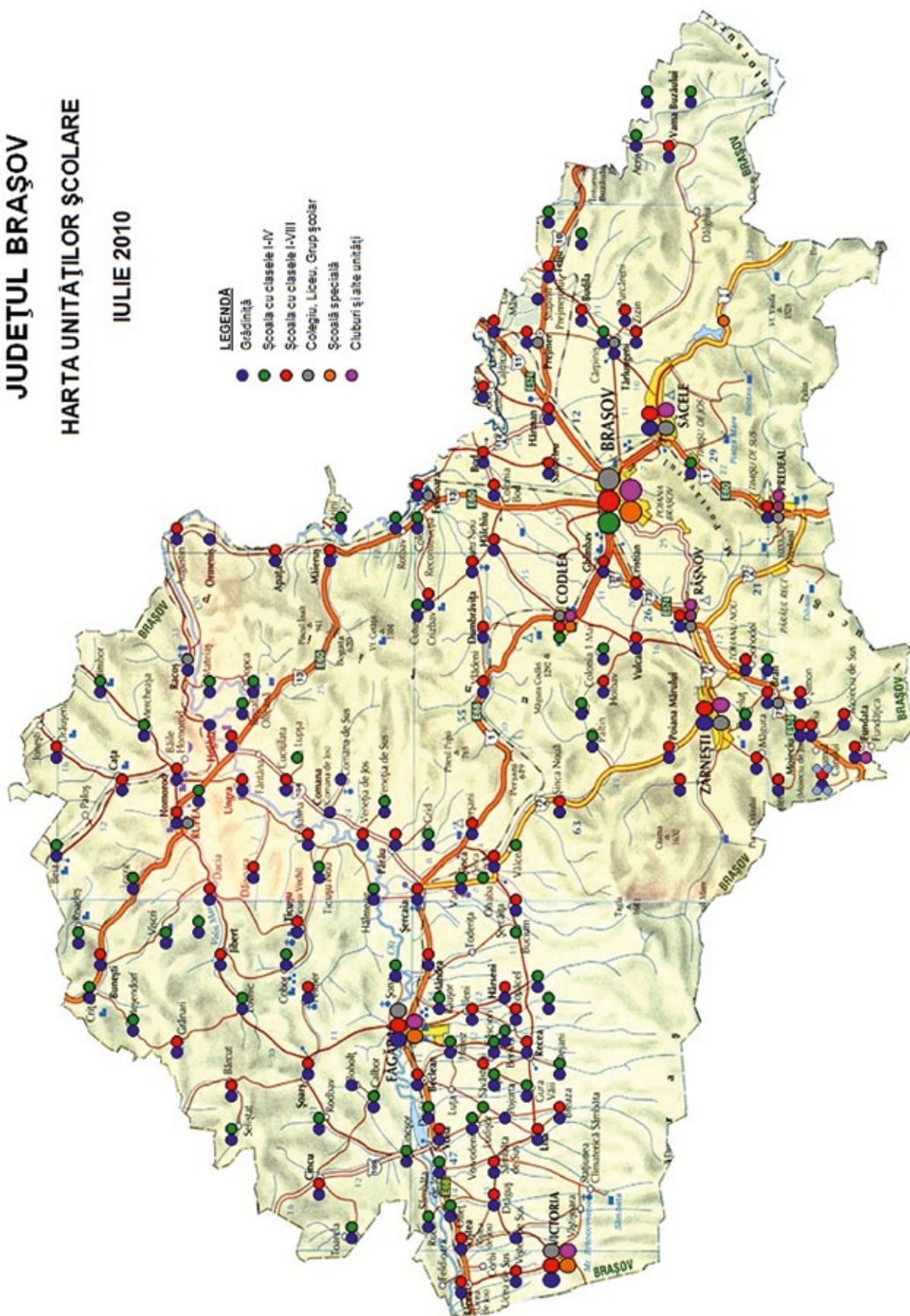
Consultând Registrul Național al Furnizorilor de Formare Acreditați se poate constata că deși județul Brașov s-a axat pe dezvoltarea industrială în trecut, iar acum se dorește a deveni o destinație turistică, furnizorii de formare care oferă specializări în acest domeniu sunt relativ puțini.

Ca urmare a lansării Programului Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, implementat de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, în ultimii 2 ani au fost demarate o serie de proiecte (de grant sau strategice) care au ca obiectiv formarea profesională continuă a adulților, proiecte aflate în implementare de diferiți actori din județ (societăți comerciale, ONG-uri, unități de învățământ, universități) și care vor avea o contribuție semnificativă pe piața muncii.

JUDEȚUL BRAȘOV

HARTA UNITĂȚILOR ȘCOLARE

IULIE 2010

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Brașov

2.3. Sănătate

În ciuda îmbunătățirilor din ultimii ani, sistemul de sănătate brașovean reflectă starea generală ce caracterizează sistemul național de sănătate: pe de o parte există un sistem sanitar de stat cu o infrastructură modestă, cu o bază materială insuficientă pentru a satisface nevoile legate de sănătate ale cetățenilor (de exemplu: lipsa unor medicamente, prețul ridicat al medicamentelor comparativ cu veniturile pacienților, condițiile precare în care se desfășoară actul medical în unele unități sanitare, exodul personalului sanitar către alte domenii sau alte țări) și, pe de altă parte, dezvoltarea – în paralel – a unui sistem sanitar privat care beneficiază de o infrastructură medicală de multe ori superioară celui de stat și care, în unele specializări, se dovedește mai competitiv și mai modern decât cel public.

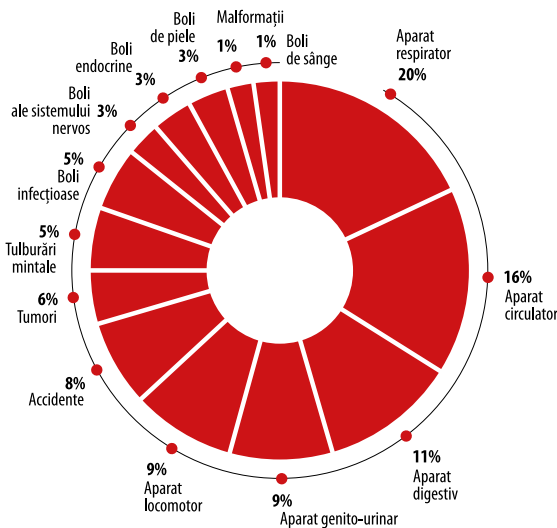
Cea mai mare deficiență a sistemului sanitar se înregistrează în mediul rural, unde au dispărut majoritatea dispensarelor și a personalului aferent. De aceea, comunitatea publică locală a fost nevoită să apeleze pentru servicii sanitare la unitățile de specialitate din localitățile rurale mari și, în cele mai multe cazuri, direct în mediul urban.

2.3.1. Starea de sănătate a populației județului Brașov

În județul Brașov, **speranța de viață** a populației s-a îmbunătățit progresiv în ultimii 30 de ani, ajungând la 70,5 ani pentru bărbați și 77,1 ani pentru femei în perioada 2006 – 2008, față de 66,8 ani bărbați și 73 ani femei în perioada 1979 – 1981. Deși aceasta se situează la un nivel mai ridicat decât media națională (69,4 ani bărbați și 76,6 ani femei), rămâne totuși foarte scăzută comparativ cu media înregistrată la nivelul Uniunii Europene, (76,6 de ani pentru bărbați și 80,8 de ani pentru femei).

Speranța de viață este influențată, în mare măsură, de factorii economici (dezvoltarea economico-socială și distribuția venitului național), de sistemul medical slab dezvoltat, de stilul de viață influențat de: stres, sedentarism, alimentație necorespunzătoare, condiții precare de igienă, consum de substanțe toxice (tutun, alcool) care conduc la decesul prematur (sub 65 ani).

**Distribuția cauzelor de boală
a pacienților externați din spital
în anul 2009**

Principalele 5 clase de boli cu care se confruntă brașovenii sunt: bolile aparatului respirator, bolile aparatului circulator, bolile aparatului digestiv, bolile aparatului genito-urinar și bolile sistemului osteo-articular, al mușchilor și al țesutului conjunctiv.

Cu toate acestea, bolile respiratorii nu reprezintă principala cauză a decesului în rândul populației brașovene. Pe primele locuri se situează: bolile cardiovasculare (60%), neoplaziile (tumorile) (22%), accidentele (6%), precum și bolile aparatului digestiv (6%).

• **Sursa datelor:** Biroul de Biostatistică și Informatică al D.S.P. Brașov

2.3.2. Infrastructura publică și privată a sistemului sanitar

Sistemul sanitar brașovean a înregistrat unele progrese în ultimii 2 ani în ceea ce privește infrastructura și dotările.

Infrastructura medicală publică și privată, din județul Brașov

Infrastructura medicală publică și privată din județul Brașov

	2005				2006				2007				2008				2009			
	Urban		Rural		Urban		Rural		Urban		Rural		Urban		Rural		Urban		Rural	
	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat
Spitale	12*				12*				12*				12*	3			12*	5		
Ambulatorii de spital	10				11				11				11				11			
Polidinic	1	3			1	3			1	3				5				5		
Dispensare	2				2				3				3				3			
Laboratoare medicale		9**			19**	10**			18**	10**			59***	11***			70***	11***		
Servicii de ambulanță	1				1				1				1				1	1		
Substații de ambulanță****	10				10				10				10				10			
Unități Primire Urgențe (SMURD)																	1			
Centre transfuzie sanguină	1				1				1				1				1			
Cabinete medicină de familie	255	12	82	3	252	11	78	2	251	10	75	1	249	10	78	1	250	10	78	1
Cabinete stomatologice	86	180	12	7	84	183	14	6	83	186	15	7	83	190	16	9	83	205	17	12
Laboratoare tehnică dentară	-	41			11	44			11	44			11	47			11	51		
Cabinete medicale școlare	20				23				23				23				*****			
Cabinete medicale studențești	2				4				4				4				*****			
Sanatorii*****	1				1				1				1				1			
Farmacii	16	113		15	16	137		24	16	135		34	16	138		34	16	147		39
Paturi în spitale	3.686				3.687				3.337				3.255	48			3.285	100		

• Sursa datelor: Biroul de Biostatistică și Informatică al D.S.P. Brașov, 2009

Spitale aflate în subordinea Ministerului Sănătății.

** Laboratoare de analize medicale.

*** Laboratoare de analize medicale, laboratoare radiologie, explorări funcționale, anatomie patologică, bacteriologie, radioterapie, medicină nucleară, laboratoare DSP etc.

**** Brașov, Predeal, Zărnești, Târlungeni, Râșnov, Făgăraș, Rupea, Victoria, Săcele, Codlea

***** Lipsă date (au intrat în administrarea Consiliilor locale).

***** Sanatoriul de nevroze Predeal.

Numărul spitalelor din județ a ajuns în ultimii doi ani la 19 prin deschiderea a 5 spitale private, alături de cele 14 publice existente deja. Acestea din urmă cuprind 12 spitale publice, transferate în luna iunie 2010 din administrarea Ministerului Sănătății în cea a autorităților locale, în județul Brașov și 2 spitale publice ce fac parte din structurile altor Ministerii: Spitalul General C.F. Brașov (Ministerul Transporturilor) și Spitalul Militar de Urgență Brașov (Ministerul Apărării Naționale). Acestea se adresează, însă, doar anumitor categorii de persoane (care fac parte din structurile celor două Ministerii), locuitori sau nu ai județului Brașov și acoperă doar o parte din serviciile medicale existente în domeniu.

În ceea ce privește Spitalul de copii, acesta joacă un rol interjudețean, asigurând asistență în domeniile: oncologic, chirurgie plastică, ortopedie, hematologie și diabet atât pentru copiii din județul Brașov, cât și pentru cei din județele Covasna și Harghita.

Dotarea și standardele de calitate ale spitalelor publice sunt mult sub media europeană în acest domeniu. Subfinanțarea spitalelor și lipsa din ce în ce mai acută a personalului medical și sanitar a dus la acutizarea problemelor cu care se confruntă spitalele brașovene. Criza sistemului sanitar impune ca prioritate la nivelul județului Brașov măsuri de reformă și investiții strategice în acest sector.

Un loc important în sistemul sanitar brașovean îl ocupă organizația de caritate neguvernamentală „Hospice Casa Speranței”, care acordă servicii specializate de îngrijire pentru bolnavii incurabili aflați în stadii avansate ale bolii. Aceasta dispune de o unitate care oferă diverse servicii de specialitate, dotată cu paturi, în municipiul Brașov și 3 centre de îngrijire la domiciliu în Brașov, Zărnești, Făgăraș. Pe lângă actul medical desfășurat, organizația acționează și în domeniul formării specialiștilor în domeniul paliativei, inclusiv a studenților Facultății de Medicină a Universității Transilvania.

În ultimii ani, a crescut numărul farmaciilor, inclusiv în zonele rurale, a fost înființată o Unitate Primire Urgențe (UPU)-SMURD, a crescut numărul cabinetelor stomatologice publice și private, atât în mediul urban, cât și în cel rural.

UPU-SMURD funcționează în cadrul Spitalului Județean Brașov și face parte din SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare), serviciu coordonat de două entități: Spitalul Județean, din punct de vedere medical, și Inspectoratul pentru Situații de Urgență, din punct de vedere operativ. UPU-SMURD asigură comunității servicii de asistență medicală de urgență în caz de accidente rutiere, explozii, accidente de muncă sau casnice. Pe lângă unitatea de primire din cadrul Spitalului Județean, dotată cu echipamente medicale performante, UPU-SMURD are la dispoziție 7 ambulanțe de reanimare aflate în dotarea ISU Brașov echipate, de asemenea, cu aparatură medicală performantă. 6 dintre ele își au stațiile în cadrul subunităților teritoriale de pompieri de la Brașov (Detașamentul 1 și 2), Făgăraș, Predeal, Zărnești și Victoria și asigură asistența medicală prin intermediul paramedicilor (pompieri instruiți să acorde primul ajutor). Cea de-a 7-a staționează în cadrul Spitalului Județean Brașov, iar echipajul său are în componență și un medic.

În general, serviciile UPU-SMURD acoperă cu eficiență tot județul, mai puțin zona de nord unde, din cauza accidentelor rutiere frecvente ce au loc pe DN1 (Pădurea Bogății), ar fi necesară prezența unei ambulanțe de reanimare.

Datorită faptului că județul Brașov este încadrat în proporție de 40% ca zonă montană, aici funcționează, de asemenea, un spital de pneumoftiziologie de monospecialitate, cu o capacitate de 150 de paturi, ce tratează afecțiuni respiratorii, inclusiv tuberculoza, atât ale pacienților locali, cât și ale celor proveniți din alte județe.

Un dezavantaj major cu care se confruntă sistemul medical brașovean, îl reprezintă lipsa unui Spital Clinic Universitar, care să asigure pe plan local un sistem integrat de servicii de sănătate (atât pentru tratament, cât și pentru pregătirea studenților) orientate spre nevoile actuale și de perspectivă ale populației în funcție de morbiditate și mortalitate, corelat cu caracteristicile demografice și socio – economice.

Argumentele care susțin înființarea unui Spital Clinic Universitar la nivelul județului sunt legate de faptul că:

- specialitățile chirurgicale sunt dispersate în pavilioane diferite și nu se poate asigura o asistență medicală pluridisciplinară în urgență;
- unele pavilioane de spital (Mârzescu, Tractorul, Dermato-venerice, Oncologie) sunt vechi și chiar renovate nu mai corespund cerințelor actuale de îngrijire medicală;
- ocupanța paturilor pentru acuți a Spitalului Județean este ridicată;

În același timp, crearea acestui spital ar atrage, în timp, și avantajul instruirii personalului medical și,

totodată, medici specialiști buni.

Sistemul privat este cel mai bine reprezentat în domeniul **stomatologic** și cel **farmaceutic**, deținând un procent important din totalul cabinetelor stomatologice și al farmaciilor existente în județ (70%, respectiv 73%).

În ultimii 2 ani, sectorul privat și-a mărit capacitatea și în privința **spitalelor**, acestea reprezentând, în momentul de față, 30% din totalul spitalelor existente în județ.

Situația este îmbucurătoare din punct de vedere al calității serviciilor oferite și al comportamentului corect al personalului medical față de pacienți, însă serviciile oferite rămân prohibitive pentru majoritatea locuitorilor din cauza prețurilor practicate și, în același timp, limitate din punct de vedere al ofertei disponibile.

Totodată **numărul paturilor de care dispun spitalele private era de doar 100**, în 2009, comparativ cu paturile puse la dispoziție de spitalele publice în același an, respectiv 3.285.

Cu toate plusurile înregistrate în ultimii ani, sistemul sanitar brașovean rămâne, în continuare, deficitar în ceea ce privește serviciile de sănătate oferite locuitorilor din **mediul rural**. Aici serviciile medicale sunt asigurate doar de **cabinetele de medicină de familie și cabinetele stomatologice**, astfel încât locuitorii satelor și comunelor sunt nevoiți să parcurgă distanțe mari și foarte mari pentru a-și rezolva problemele de sănătate. În plus, medicii sunt puțini și fac naveta pentru a-și desfășura activitatea.

O situație specială se găsește în zona Rupea, unde pacienții au acces cu dificultate la serviciile medicale din mediul urban din cauza lipsei mijloacelor de transport în comun, accentuată de izolarea regiunii pe timpul iernii din cauza condițiilor meteo.

Scăderea numărului de paturi în spitalele brașovene (de la 3.686 în 2005, la 3.385 în 2009), raportat la o populație de 595.211 (2005), respectiv 597.439 (2009), ceea ce înseamnă 6,1 paturi la 1.000 locuitori în 2005 și 5,5 paturi la 1.000 locuitori în 2009, nu reprezintă un motiv de îngrijorare, deoarece acest fenomen urmează tendința înregistrată în țările vestice ale Uniunii Europene. Scăderea numărului de paturi din spitale ar trebui, însă, corelată cu dezvoltarea medicinei primare ambulatorii de îngrijire la domiciliu și de îngrijire bătrâni (prin centre specializate) ca urmare a adâncirii fenomenului de îmbătrânire a populației.

În ceea ce privește starea clădirilor în care funcționează instituțiile sanitare publice din județul Brașov, Direcția de Sănătate Publică o apreciază ca fiind bună. În realitate baza materială este cu mult sub standardele europene în domeniu, necesitând investiții majore.

Situația este similară și în privința dotărilor cu aparatură specifică, echipamente electronice și ambulante. Din lucrarea „Situația informatizării spitalelor din România” publicată de Ministerul Sănătății în anul 2009 reiese că, în perioada 2005 - 2008, numărul serverelor a crescut, la nivelul județului, cu aproape 78%, iar cel al computerelor cu 45%. Aceeași lucrare relevă, însă, faptul că din totalul de 485 de echipamente (servere, PC-uri și laptop-uri), doar 25% sunt utilizate în derularea actului medical, restul fiind implicate în activitățile de gestiune administrativă a spitalelor.

2.3.3. Resursele umane

Personalul aferent sistemului public sanitar este unul specializat și acoperă domeniile principale ale activității medicale.

Personalul medical înregistrat la nivelul județului Brașov în perioada 2005 - 2009

	2005				2006				2007				2008				2009			
	Public		Privat		Public		Privat		Public		Privat		Public		Privat		Public		Privat	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Medici	1.005	87	14	2	1.029	82	12	2	1.027	80	15	1	1.022	81	25	1	995	82	45	1
Stomatologi	96	12	116	4	95	14	124	6	90	15	186	7	90	16	191	9	85	16	205	12
Farmacисти	22	0	221	15	21	0	302	24	12	0	302	34	12	0	363	34	13	0	342	40
Personal mediu sanitar	2.559		349		2.592		113		2.484		352		2.415		433		2.269		74 ¹	

• **Sursa datelor:** Biroul de Biostatistică și Informatică al D.S.P. Brașov, 2009

U - urban

R - rural

Sursa datelor: Biroul de Biostatistică și Informatică al D.S.P. Brașov, 2009

Deși beneficiază de dotări la standarde europene, Serviciul de Ambulanță Brașov se confruntă, de asemenea, cu insuficiența personalului medical cauzată, în principal, de nivelul scăzut de salarizare. Din acest motiv, Ambulanța Brașov funcționează cu doar 18 echipe din cele 24, cât ar fi normal, și utilizează doar 32 din cele 43 de vehicule pe care le are în dotare în momentul de față.

Situația este similară și în ceea ce privește UPU-SMURD, care funcționează cu doar jumătate din personalul medical necesar: aproximativ 150 cadre medicale față de 300.

Principala nemulțumire a personalului medical o reprezintă salarizarea. În același timp, potrivit unui studiu realizat anul trecut de Colegiul Medicilor din România, insatisfacțiile medicilor sunt legate și de condițiile generale în care își desfășoară activitatea personalul din domeniul sanitar: starea fizică și igienică a clădirilor din serviciile publice de sănătate, de numărul personalului angajat față de cel necesar, dar și de asigurarea necesarului de medicamente și de dotarea cu echipamente tehnice a unităților sanitare.

Reducerea salariilor în sistemul sanitar riscă să ducă la un blocaj la sistemului, datorită numărului mare de personal medical și sanitar care părăsește sistemul optând pentru găsirea unui loc de muncă în străinătate.

2.4. Protecție socială

Sistemul de protecție socială cuprinde acele măsuri care vizează prevenirea, limitarea sau înlăturarea acelor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanelor defavorizate, de aceea serviciile și prestațiile sociale sunt acordate în vederea creșterii calității vieții și promovării principiilor de incluziune socială.

Sistemul de asistență socială poate fi structurat după două criterii: al vârstei (copii, tineri, adulți, vârstnici) și al problemelor cu care se confruntă aceste categorii (copii părăsiți, persoane cu dizabilități, nevăzători, persoane cu sindromul Down, șomeri, persoane supuse violenței în familie).

2.4.1. Servicii de asistență pentru minori

După anul 1989, în județul Brașov au apărut mai multe fenomene negative cu privire la starea socială a copiilor. Natalitatea a scăzut drastic, a crescut numărul copiilor părăsiți, condițiile din căminele de stat pentru copii nu au îndeplinit standarde normale pentru desfășurarea activităților, a apărut fenomenul „copiii străzii” și s-a dezvoltat procesul de adopție. Toate aceste elemente au condus la formarea și consolidarea sistemului public de protecție socială.

În ultimii ani, complementar cu sistemul public de protecție socială, s-a dezvoltat și sectorul privat, prin apariția unor furnizori acreditați de servicii sociale, fapt ce a condus la creșterea numărului de organisme care pot acorda asistență persoanelor și familiilor aflate în dificultate și la diversificarea serviciilor acordate.

Numărul de copii încadrați în sistemul public de protecție socială

	2000	2004	2009
Plasament familial (familii substitutive)	646	913	959
Plasament la asistent maternal profesionist	55	295	344
Plasament la serviciu tip Rezidențial - DGASPC	750	987	655
Plasament la serviciu tip Rezidențial - OPA	139	382	170
Îngrijire în centre de zi	0	0	187
Total	1.590	2.577	2.315

• **Sursa datelor:** Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)

Numărul de copii aflați în sistemul public de protecție socială a avut o tendință constant crescătoare până în anul 2004, când în sistem erau încadrați 2.577 de copii.

Ulterior, efectivele de copii au început să scadă, în anul 2009 fiind cu 262 de copii mai puțin.

În perioada 2007-2009, au fost părăsiți în maternitate, secții de pediatrie sau alte secții de spital 351 de copii. În urma consilierii primite din partea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Brașov, 47% dintre aceștia s-au reîntors în familia naturală, iar 23% au fost plasați la un asistent maternal profesionist.

Copiii cu dizabilități (handicap grav) pot beneficia de asistență și servicii specializate de tip rezidențial sau de recuperare în 5 centre, 3 dintre acestea aflându-se în municipiul Brașov, unul în municipiul Codlea și unul în comuna Șercaia. **În prezent, în cele 5 centre din județ, sunt ajutați 99 de copii.**

Principalele categorii de copii care beneficiază de protecție în cadrul centrelor publice și private care oferă servicii sociale, sunt: copii cu dizabilități, copii abuzați/neglijăți, copii rromi, cupluri copii-mame, copii ai străzii etc.

2.4.2. Servicii de asistență pentru tineri și adulți

Aceste categorii sociale se confruntă cu mai multe fenomene negative: șomajul, emigrarea, creșterea nivelului de sărăcie, delinquența, creșterea violenței în familie și a numărului divorțurilor.

Tinerii, în special cei care părăsesc sistemul care oferă serviciile de protecție socială, reprezintă o categorie cu risc de marginalizare și excluziune socială din mai multe motive: nu dispun de o locuință și nu au posibilități de închiriere sau de cumpărare; nu au mijloace proprii de subzistență; întâmpină greutăți la angajare, fiind expuși șomajului; sunt expuși vagabondajului și delicvenței; cad adesea victime criminalității, consumului de droguri.

În județul Brașov există **7 centre de zi private**, în care tinerii beneficiază de asistență și suport, de adăpost pe timp de noapte sau educație pentru prevenția consumului de droguri, de consiliere specifică pentru integrarea în societate.

Conform datelor furnizate de DGASPC Brașov, în sistemul de protecție socială sunt în prezent un număr de 187 de copii, cu vârsta cuprinsă între 14-18 ani, care vor părăsi sistemul în următorii 5 ani. După împlinirea vârstei de 18 ani, tânărul poate să solicite menținerea măsurii de protecție până la finalizarea studiilor, fără a depăși vârsta de 26 de ani, sau poate solicita menținerea măsurii de protecție cel mult 2 ani, dacă există risc de excluziune socială, deci, până la găsirea unui loc de muncă și a unei locuințe.

La 31 martie 2010, un număr de **242 de tineri cu vârsta între 18-26 de ani** sunt încă încadrați în sistemul de protecție socială, **71% dintre aceștia aflându-se în cadrul DGASPC Brașov**. Având în vedere că, această categorie, urmează să părăsească sistemul de protecție socială în următorii ani, necesită o atenție deosebită și măsuri speciale în vederea incluziunii sociale.

În județul Brașov există o serie de organisme, publice sau private, în care acești tineri beneficiază de asistență și suport în vederea dezvoltării deprinderilor de viață independentă, de adăpost de noapte sau educație pentru prevenția consumului de droguri. Aceste servicii se adresează atât tinerilor care se află încă în instituții de ocrotire, cât și celor care le-au părăsit deja, dar care au nevoie de sprijin pentru a deveni independenți din punct de vedere financiar, profesional etc.

Tip de sprijin	Denumire instituție/furnizor
Asistență și sprijin	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC), Adăpostul de Zi și de Noapte /Primăria Brașov (AZN), Asociația Internațională Un Pas Spre Viitor (AIUPSV), Asociația pentru Dezvoltare Durabilă și Integrare Profesională (ADDIP), Asociația de Servicii Sociale SCUT
Integrare socio profesională	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului,
Formare profesională	Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
Consiliere	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Adăpostul de Zi și de Noapte (Primăria Brașov), Asociația Internațională Un Pas Spre Viitor, Asociația pentru Dezvoltare Durabilă și Integrare Profesională, Asociația de Servicii Sociale SCUT
Găzduire temporară	Adăpostul de Zi și de Noapte (Primăria Brașov) Asociația Internațională Un Pas Spre Viitor

• Sursa datelor: DGASPC Brașov 2010

2.4.3. Servicii de asistență pentru vârstnici

Vârstnicii reprezintă un segment de populație predominant în societatea românească, dar și la nivelul județului Brașov, confruntându-se cu probleme sociale: pensii mici, incapacitatea financiară de a-și asigura condiții decente pentru sănătate, sărăcia extremă, abandonul la care sunt supuși de familii.

În anul 1990, în județul Brașov erau înregistrați 90.057 de pensionari, în timp ce în luna decembrie 2009, la nivelul Casei Județene de Pensii Brașov figurau **131.227 de pensionari, cu 34% mai mult față de anul 1990.**

Numărul mediu de pensionari pe categorii, în perioada 2001 - 2009

	2001	2005	2009	Diferența	
				Absolută	Relativă
Asigurări sociale de stat	127.154	125.876	131.227	4.073	3,20%
Agricultori	13.876	6.842	4.566	-9.310	-67,09%
Total	141.030	132.716	135.793	-5.237	-3,71%

• Sursa datelor: Casa Județeană de Pensii Brașov

În perioada analizată (2001-2009) se evidențiază o creștere importantă în rândul pensionarilor care beneficiază de pensie anticipată parțială¹. De cele mai multe ori, este vorba de persoane de peste 55 de ani, disponibilizate, lipsite de alternative pe piața muncii și care se văd nevoite să recurgă la această soluție, pentru a-și asigura o sursă de venit.

În ansamblu, raportat la anul 2001, numărul total de pensionari a înregistrat o scădere de aproximativ 4%. În pofida acestei scăderi, pensionarii reprezintă aproape un sfert (23%) din populația totală a județului, crescând, astfel, gradul dependență al acestei categorii sociale.

Raport persoane ocupate / pensionari în anul 2008

	Număr de pensionari	Populație ocupată	Raport pensionari / populație ocupată
Național	4.663.606	8.747.000	1,87
Regional	628.201	1.046.500	1,66
Județean	133.995	239.600	1,78

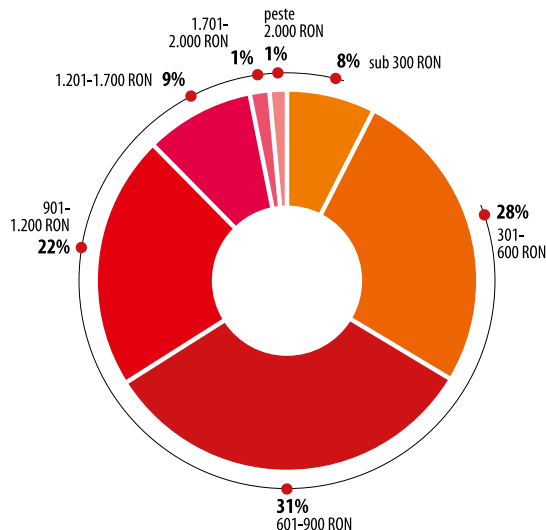
• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Preconizatele schimbări ale legislației în domeniu, vor îngreuna și mai mult situația vârstnicilor, vor crește rata de sărăcie și gradul de dependență al acestei categorii sociale.

În anul 2009, pensia medie de asigurări sociale era de 856 de lei, cu 16% mai mare decât media din regiune, în timp ce pensia pentru agricultori era de 303 lei.

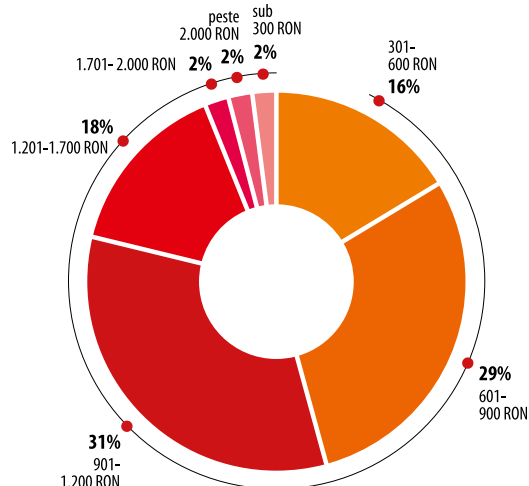
Ca urmare a procesului de recorelare derulat la nivel național de instituțiile responsabile, cuantumul pensiilor s-a majorat în ultimii ani. După cum reiese din analiza comparativă de mai jos, în anul 2009 doar 8% din pensionarii din mediul rural, respectiv 3% în mediul urban, aveau pensii mai mici de 300 de RON. Acest procent s-a diminuat considerabil dacă luăm în considerare că în 2001, 93% dintre pensionari aveau o pensie sub 300 de RON.

Asigurări sociale de stat în mediul rural

• Sursa datelor: Casa Județeană de Pensii Brașov

Asigurări sociale de stat în mediul urban

• Sursa datelor: Casa Județeană de Pensii Brașov

¹ Asigurații care au realizat stagiile complete de cotizare, precum și cei care au depășit stagiul complet de cotizare cu până la 10 ani pot solicita pensie anticipată parțială cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu cel mult 5 ani.

Pensii pentru Agricultori, 2009

Valoare pensiilor	Rural	Urban
< 300 RON	26%	42%
301 - 600 RON	74%	58%
601 - 900 RON	0%	0%

• Sursa datelor: Casa Județeană de Pensii Brașov

Situația se menține însă în ceea ce îi privește pe pensionarii agricultori, care în proporție de 26% au încă pensii sub 300 de lei, diferența până la 100% fiind reprezentată de cei cu pensii între 301 și 600 de lei.

În 2009, 57% din totalul pensionarilor de asigurări sociale de stat aveau pensii cu valoarea cuprinsă între 601 și 1200 de lei, 17% cu valoarea între 1201 și 2000 de lei, respectiv 1% cu pensii peste 2000 de lei.

Prognozele demografice arată că, până în anul 2030, numărul vârstnicilor va crește progresiv. De aceea, sunt necesare acțiuni care să le asigure condiții de bază în ceea ce privește protecția socială și servicii de specialitate adaptate: cantine sociale, cămine de bătrâni, cluburi care să-i activeze în societate.

La sfârșitul anului 2009, în județul Brașov existau 11 centre care acordau servicii sociale specializate persoanelor vârstnice. În cadrul a 7 cămine de bătrâni, persoanele în vârstă, lipsite de resurse financiare sau care nu au o locuință, pot beneficia de găzduire (pe perioadă (ne)determinată), de îngrijire medicală sau de consiliere socială, iar în cadrul centrelor de zi (4) își pot petrece timpul liber, pot desfășura activități socio-culturale sau pot primi consiliere în diferite domenii.

2.4.4. Persoane cu dizabilități

Alte categorii sociale ce necesită sprijin sunt nevăzătorii, bolnavii de cancer, persoanele cu handicap locomotor, bolnavii hepatici, copiii și adulții HIV pozitiv. Pentru aceste persoane există, pe lângă instituțiile de stat funcționează asociații și fundații care încearcă să rezolve parțial problemele de sănătate.

Numărul persoanelor cu handicap neinstituționalizate care necesită protecție, pe categorii de handicap, 2009

Tip de handicap	Copii (I+II+III+IV)	Adulți (I+II+III+IV)
Fizic	38	1.650
Somatic	214	3.383
Auditiv	59	545
Vizual	48	2.749
Mental	65	1.502
Psihic	591	1.934
Asociat	91	688
HIV / SIDA	0	106
Boli rare	0	18
Surdocecitate	0	2
Total	1.106	12.577
TOTAL		13.683

• Sursa datelor: DGASPC Brașov

O problemă cu care sunt confruntate persoanele cu dizabilități este abandonul total din partea familiei. Mare parte dintre copiii și persoanele adulte cu dizabilități instituționalizate în centrele pentru persoanele cu handicap, au întrerupt legătura cu familia naturală extinsă încă de la naștere.

Numărul total al persoanelor cu handicap neinstituționalizate din județul Brașov, la sfârșitul anului 2009, era de 13.683, dintre care 1.106 copii și 12.577 de adulți, 67% dintre copii, respectiv 77% dintre adulți provenind din mediul urban. Între aceste persoane, un număr de 4.013 suferă de handicap grav, pentru ei neexistând decât două servicii specializate de tip rezidențial pentru recuperare.

Din totalul persoanelor neinstituționalizate, 65% suferă de handicap somatic, vizual sau psihic.

În evidențele Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, sunt 157 de persoane adulte cu handicap, instituționalizate în centre pentru persoane cu handicap (Centrul de Îngrijire și Asistență Timiș, Centrul de Îngrijire și Asistență Sf. Anton, Centrul de recuperare/reabilitare persoane cu handicap Șercaia) și 57 de persoane adulte instituționalizate în alte centre.

2.4.5. Infrastructura de protecție socială

Infrastructura socială din județul Brașov este organizată la nivelul mai multor instituții de stat și organizații non-guvernamentale, asociații și fundații religioase și etnice.

În anul 2008, în județul Brașov existau **5 cantine de ajutor social**, cu o capacitate totală de 580 de locuri și un număr mediu zilnic de beneficiari de 406 persoane care provin din familii sărace, vârstnici, persoane cu dizabilități, precum și alte categorii defavorizate din județul Brașov.

În sistemul public de protecție socială, în subordinea DGASPC Brașov, există **10 complexe de servicii pentru copii, 3 complexe de servicii pentru adulți, 1 centru maternal și 2 centre de recuperare**. În cadrul complexelor există unul sau mai multe centre (casă de tip familial, centru de plasament, centru de reabilitare școlară etc.) care asigură servicii de găzduire, asistență medicală și îngrijire, educație și recuperare pentru beneficiari.

Servicii

de îngrijire de zi pentru copii

	Număr de centre	Capacitate	Număr de copii	Număr de angajați
în subordinea Consiliilor Locale	9	410	407	103
în subordinea DGASPC	5	130	101	71
în subordinea OPA ²	17	896	677	106
Total	31	1.436	1.185	280

• Sursa datelor: DGASPC Brașov

La sfârșitul anului 2009, în județul Brașov existau 31 de centre de zi (14 în mediul rural), în care beneficiau de sprijin 1.185 de copii aflați în situații de risc, copii cu dizabilități, copii rromi, tineri etc. 57% dintre aceștia beneficiază de îngrijire în cadrul centrelor de zi aflate în subordinea unor Organisme Private Acordate/Autorizate.

În ceea ce privește **serviciile de tip rezidențial**, 48% dintre acestea sunt reprezentate de casele de tip familial, în care copii/tinerii sunt găzduiți pe perioadă nedeterminată și beneficiază de îngrijire, asistență medicală, programe de educație și recuperare potrivit nevoilor proprii ale fiecăruia. 72% din copiii aflați în centrele rezidențiale beneficiază de protecție în unitățile publice, aflate în subordinea DGASPC.

Servicii de tip rezidențial pentru copii în anul 2010

	Număr de centre	Capacitate	Număr de copii	Număr de angajați
în subordinea OPA	20	226	170	140
în subordinea DGASPC	23	588	651	489
Total	43	814	821	629

• Sursa datelor: DGASPC Brașov

28 de centre, publice și private, din județul Brașov, oferă servicii de asistență socială persoanelor adulte aflate în dificultate. În funcție de problemele pe care le întâmpină, acestea pot beneficia de găzduire, de activități de consiliere și de petrecere a timpului liber, de servicii de reabilitare și recuperare, de adăpost de noapte, de îngrijire la domiciliu etc.

Centre publice și private pentru persoane adulte, 2010

Categorie	Tip serviciu	Număr
Persoane vârstnice	Cămine	7
	Centre de zi	4
Persoane cu handicap	Îngrijire și asistență	2
	Recuperare/reabilitare	1
	Centre de zi	4
Persoane fără adăpost	Centru rezidențial	1
	Centru de zi	1
	Adăpost de noapte	1
Alte persoane în situații de risc	Centru social de urgență	1
	Unitate medico-socială	1
	Centru de îngrijiri paliative	1
	Centre/servicii de îngrijire la domiciliu	3

• Sursa datelor: DGASPC Brașov

La sfârșitul anului 2009, existau 518 persoane specializate care se ocupau cu protecția copiilor în centrele publice de plasament, 189 de asistenți maternali profesioniști și 1.796 de asistenți personali ai persoanelor cu handicap (551 pentru copii). Cel mai mare număr de asistenți personali este în municipiile Brașov (22%), Făgăraș (10%), Codlea (6%), Săcele (6%) și orașul Zărnești (6%).

Sistemul privat de protecție socială a cunoscut o dezvoltare importantă în ultimii ani, ca urmare a apariției ONG-urilor, care ofer[soluții pentru varietatea de probleme cu care se confruntă categoriile sociale defavorizate. Avantajul acestora este reprezentat de modernizarea bazei materiale și formarea continuă a personalului.

În anul 2010, în județul Brașov activau în acest domeniu 69 de ONG-uri. Cea mai mare parte dintre acestea se adresează copiilor aflați în situații de risc (părăsiți, copii ai străzii, care provin din medii sărace, cu dizabilități, cu sindromul Down), având drept obiectiv prevenirea marginalizării și reintegrarea acestora în societate.

Alte categorii de persoane care pot beneficia de sprijin în cadrul asociațiilor și fundațiilor din domeniu, sunt: victimele violenței în familie, bolnavii incurabili, adulții cu dizabilități, mamele tinere aflate în situații de risc, tinerii care părăsesc sau care se pregătesc să părăsească sistemul de protecție socială, persoane cu probleme de sănătate mintală etc.

2.4.6. Prestații sociale

Conform datelor oferite de Agenția Județeană de Prestații Sociale Brașov, la sfârșitul anului 2009, la nivelul întregului județ exista un număr de 8.045 de dosare prin care se acordă **ajutor social** (conform legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat), cu 30% mai puțin față de anul 2005, 56% dintre acestea provenind din mediul rural.

Municipiul Săcele se remarcă constant în ultimii 5 ani prin cel mai mare număr de beneficiari, la sfârșitul anului 2009 existând **758 de familii/persoane singure** care au obținut venitul minim garantat. Cea mai mare pondere în rândul acestora, respectiv **98%, o au reprezentanții etniei rrome**, din cartierul Gârcini. De altfel, localitățile cu mulți beneficiari de ajutor social, sunt acelea în care comunitățile de rromi sunt importante din punct de vedere numeric, ponderea acestora fiind în cele mai multe cazuri de peste 70% din totalul beneficiarilor. La polul opus se situează comunele Drăguș, Sânpetru și Holbav, cu cei mai puțini beneficiari ai venitului minim garantat.

Conform datelor colectate de la nivelul primăriilor din județ, situația beneficiarilor de venit minim garantat este următoarea:

	Beneficiari ai venitului minim garantat în perioada 2006 - martie 2010					Diferența 2009-2006	
	2006	2007	2008	2009	martie 2010	Absolută	Relativă
Total dosare	21.131	20.351	17.867	17.613	9.643	-3.518	-17%
din care rromi	14.339	13.871	12.150	11.885	6.706	-2.454	-17%
Nr. total beneficiari	46.849	46.902	39.657	42.605	23.165	-4.244	-9%
din care rromi	27.344	25.522	21.664	23.844	18.465	-3.500	-13%
valoare (lei)	9.487.056	11.320.146	10.057.679	10.932.662	2.888.059	-3.518	-17%

• **Sursa datelor:** Primăriile localităților din județul Brașov, 2010

Se remarcă, astfel, un trend descendent în toate privințele – număr total de dosare, de beneficiari, valoarea totală a ajutoarelor sociale. Proportia populației de etnie rromă din totalul beneficiarilor de ajutor social, se menține, însă, în general constantă – 54% – 58%, cu excepția anului 2010 (martie), când aproximativ 80% din totalul beneficiarilor sunt etnici rromi.

Din tabelul de mai sus rezultă că în primele 3 luni ale anului 2010, numărul de dosare este de peste 50% din totalul dosarelor din 2009. Creșterea numărului de asistați este în strânsă legătură cu scăderea nivelului de trai al populației, ca urmare a pierderii locurilor de muncă, generată de restructurările care au avut loc pe piața muncii începând cu anul 2009. Acest lucru se evidențiază și în tabelul de mai jos care conține distribuția numărului de dosare pentru venitul minim garant și a valorii acestora, pe medii de rezidență:

	2006		2009		martie 2010	
	dosare	valoare	dosare	valoare	dosare	valoare
rural	75%	66%	75%	78%	78%	93%
urban	25%	34%	25%	22%	22%	7%
total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

• **Sursa datelor:** Primăriile localităților, 2010

culminând în primele 3 luni ale lui 2010 cu un procent de 93% din totalul cheltuielilor, pentru asistarea cazurilor sociale din zona rurală. În ceea ce privește valoarea totală a ajutoarelor sociale acordate la nivel de județ, aceasta **a crescut cu 15% în 2009, față de 2006.**

Numărul mare de asistați pune o presiune semnificativă asupra bugetelor autorităților publice locale, reducând posibilitățile de a face investiții pentru dezvoltarea propriilor localități, singura oportunitate în aceste cazuri fiind atragerea unor investitori sau a fondurilor externe nerambursabile.

În luna decembrie 2009, 65.468 de familii/persoane singure cu venituri reduse din județul Brașov au beneficiat de **ajutor pentru încălzirea locuinței**, valoarea acestuia variind în funcție de venitul mediu lunar pe membru de familie/persoană singură. În același an, în 18 localități din județ mai mult de un sfert dintre familii au beneficiat de astfel de ajutoare.

Ajutoare pentru încălzirea locuinței, evoluție 2005-2009

	decembrie 2005		decembrie 2006		decembrie 2007		decembrie 2008		decembrie 2009	
	urban	rural	Urban	rural	urban	rural	urban	rural	urban	rural
Energie termică	13.607	0	21.206	0	21.304	0	7.829	0	5.655	0
Gaze naturale	20.076	5.260	36.703	8.475	36.821	8.503	23.429	5.719	21.560	4.422
Lemne ¹	0	0	0	0	3.057	21.364	5.596	23.069	5.575	20.814
Lemne²	2.171	7.437	2.149	6.708	2.149	7.563	1.244	5.552	1.482	5.960
Total rural/urban	35.854	12.697	60.058	15.183	63.330	37.430	38.098	34.340	34.272	31.196
Total general	48.551		75.242		100.760		72.438		65.468	

• **Sursa datelor:** Agenția Județeană de Prestații Sociale Brașov

¹ se plătește de la 01.01.2007 în conformitate cu O.U.G. nr. 107/2006 de modificare a O.U.G. nr. 5/2003, persoanelor singure sau familiilor ce nu sunt beneficiare de ajutor social

² se plătește persoanelor singure sau familiilor ce sunt beneficiare de ajutor social

Ca urmare a procesului de debranșare a populației de la sistemul centralizat de furnizare a energiei termice și a introducerii centralelor proprii de apartament, în decembrie 2009, numărul de ajutoare acordate celor care utilizează energia termică pentru încălzirea locuinței și prepararea apei calde a scăzut cu aproximativ 73% (5.655) față de anul 2005.

Alte tipuri de prestații sociale acordate persoanelor cu venituri reduse sunt **alocația complementară și cea de susținere pentru familia monoparentală**. Acestea se acordă lunar acelor familii (soț, soț, soție și copii de până la 18 ani aflați în întreținere), respectiv familiilor monoparentale care realizează venituri de până la 470 de lei.

Cuantumul alocației variază între 50-70 de lei (alocația complementară) și 70-90 de lei (alocația de susținere), în funcție de numărul de copii. Pentru cei care beneficiază și de ajutor social, cuantumul alocației crește cu 25%.

În anul 2009, în județul Brașov, 8.179 de familii au beneficiat de alocație complementară și 7.433 de alocație de susținere. Cel mai mare număr de alocații se acordă în municipiul Săcele - 1.115, din care 528 alocații complementare și 587 alocații de susținere, fapt ce reflectă un nivel de trai destul de

redus pentru o parte a populației din localitate. Cel mai frecvent aceste prestații sociale sunt acordate familiilor de etnie rromă.

Alte localități în care numărul beneficiarilor este ridicat sunt: municipiul Făgăraș (472), orașul Zărnești (353), comuna Târlungeni (315), comuna Prejmer (230).

2.5. Șomajul

Cea mai gravă problemă socială întâlnită în rândul tinerilor și adulților este șomajul, problemă apărută ca urmare a disponibilizărilor masive, în special în zona urbană industrializată (Brașov, Făgăraș, Victoria și Zărnești).

Începând cu anul 2004, în județul Brașov a existat un trend descendent al numărului de șomeri aflați în evidențele Agenției Județene, trend care a continuat până în anul 2008 și care s-a datorat creșterii economice înregistrate până în acel moment și diversificării ofertelor existente pe piața forței de muncă din județ.

Efectele crizei financiare declanșate spre finalul anului 2008, s-au reflectat și în scăderea nivelului de ocupare a forței de muncă. Astfel, **în anul 2009 s-a dublat numărul de șomeri înregistrați – indemnizați și neindemnizați**, o pondere mai mare a având șomerii din mediul urban (63%).

Situația șomerilor indemnizați, pe studii, la 31 decembrie 2009

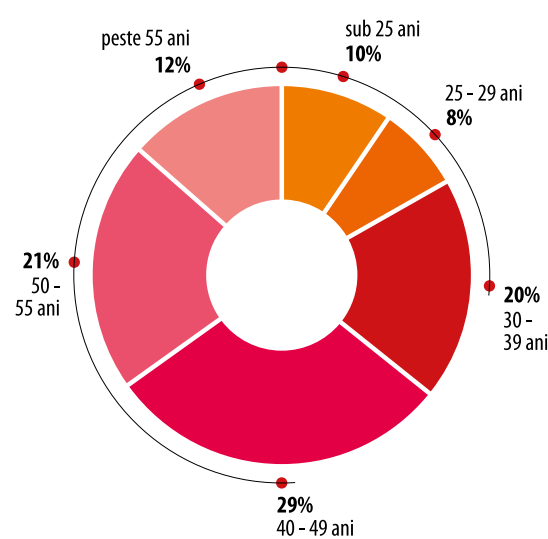
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
fără studii medii	9.863	↘ 6.033	↘ 5.687	↘ 3.528	↗ 3.792	↘ 2.080	↗ 7.815
cu studii medii	4.701	↘ 3.269	↘ 2.503	↘ 1.829	↘ 1.748	↘ 1.171	↗ 3.920
cu studii superioare	1.068	↘ 844	↘ 572	↘ 507	↗ 526	↘ 404	↗ 1.563

• Sursa datelor: AJOFM Brașov, 2010

În ceea ce privește structura pe studii a șomerilor, în perioada analizată se poate observa o creștere a ponderii șomerilor indemnizați cu studii superioare, ajungând de la 7% din total în anul 2003, la 12% în 2009. Mai mult, raportat la anul 2008, numărul șomerilor cu studii superioare a crescut de aproape 4 ori.

O analiză a șomerilor în funcție de grupele de vârstă, evidențiază o creștere semnificativă a tuturor categoriilor, cei mai afectați fiind **șomerii tineri între 25-29 de ani (o creștere de aproape 6 ori)**,

Ponderea șomerilor pe grupe de vârstă, decembrie 2009

• Sursa datelor: AJOFM Brașov, 2009

respectiv 30-39 de ani (o creștere de aproape 4 ori). În decembrie 2009, tinerii cu vârsta până în 30 de ani reprezentau 18% din totalul șomerilor, fapt ce reflectă o problemă serioasă a sistemului de pregătire profesională în raport cu cerințele existente în prezent pe piața forței de muncă.

O altă categorie afectată este cea a persoanelor de peste 50 de ani care, în 2009, reprezentau 30% din totalul șomerilor, confruntându-se, în plus, cu problema scăderii oportunităților de a găsi un loc de muncă pe măsura avansării în vârstă. Acest fapt se datorează și unei flexibilități mai reduse în urma cursuri de calificare/recalificare în vederea reconversiei profesionale.

Conform datelor furnizate de AJOFM Brașov, în decembrie 2009 mai puțin de 10% din totalul șomerilor de peste 45 de ani (aflați în evidențe) au urmat cursuri de calificare/recalificare/specializare.

În ceea ce privește rata șomajului, în perioada analizată, județul Brașov s-a situat constant peste media înregistrată la nivel național, având un trend descendent până în 2008 (cu o singură excepție - 2004). Dacă la nivel național rata șomajului a cunoscut o creștere de 77% în anul 2009 (față de 2008), la nivel județean aceasta s-a dublat.

Instituțiile guvernamentale au încercat să ofere mai multe soluții și măsuri de protecție socială prin indemnizația de șomaj, prin cursuri pentru calificarea și recalificarea șomerilor, precum și prin plăți compensatorii.

Categorii de cheltuieli cu protecția socială a șomerilor	RON		
	2005	2007	2009
Indemnizație de șomaj	25.329.000	↘ 24.358.000	↗ 53.629.000
Cheltuieli pentru formarea profesională	473.000	↗ 760.000	↘ 134.000
Plata absolvenților	886.000	↘ 502.000	↗ 1.308.000
Plăți pentru stimularea absolvenților	-	↗ 69.000	↘ 77.000
Plăți pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj	743.000	↗ 912.000	↘ 856.000
Combaterea marginalizării sociale	298.000	↗ 685.000	↘ 358.000
Plăți pentru stimularea mobilității forței de muncă	70.000	↗ 102.000	↗ 113.000
Plăți pentru stimularea angajatorilor care angajează șomeri din categoria defavorizați	2.535.000	↗ 3.727.000	↘ 2.417.000
Plăți compensatorii efectuate în cadrul programelor de restructurare, privatizare și lichidare	32.080.000	↘ 4.540.000	↗ 5.790.000
Total cheltuieli	62.414.000	↘ 35.654.000	↗ 64.682.000

• Sursa datelor: AJOFM Brașov, 2010

Tabelul de mai sus reflectă o **creștere semnificativă a numărului de șomeri indemnizați, cu 112% față de anul 2005**. Creșterea este cauzată de ponderea mare a angajaților care și-au pierdut locul de muncă în a doua jumătate a lui 2008 și în cursul lui 2009, ca urmare a restructurărilor care au avut loc pe piața forței de muncă.

Alte categorii de cheltuieli al căror quantum a crescut în 2009, sunt plata absolvenților, care vizează stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă, pe durată nedeterminată, a absolvenților de instituții de învățământ (creștere de 48%) și plățile pentru stimularea mobilității forței de muncă, în localități aflate la o distanță mai mare de 50 de km (creștere de 60%).

În ceea ce privește quantumul total al cheltuielilor efectuate cu protecția socială a șomerilor, raportat la anul 2005 creșterea este de doar 3%, însă față de anul 2008 creșterea este de 84% și este determinată de dublarea numărului de șomeri indemnizați.

Având în vedere că jumătate din cheltuielile realizate în anul 2005 au reprezentat plăți compensatorii acordate pentru angajații disponibilizați din marile întreprinderi brașovene (Roman, Rulmentul, Tractorul, Nitramonia), depășirea acestui quantum în anul 2009, evidențiază situația dificilă în care se află o parte importantă a forței de muncă din județ.

Alte probleme cu care se confruntă populația județului sunt gradul ridicat de sărăcie, precum și fenomenul migrării fie spre zona rurală sau alte orașe, fie în străinătate.

Puncte Tari	Puncte Slabe
Locuințe • număr important de investiții rezidențiale realizate în zona metropolitană Brașov • cetățenii din zona Făgăraș care muncesc peste hotare investesc în construcții și reabilitări de locuințe în comunitățile din care provin Educație • existența centrului universitar Brașov - o universitate publică și trei private, care asigură o ofertă educațională variată • 21 de departamente de cercetare (în cadrul Universității Transilvania) pentru dezvoltarea de produse și tehnologii High-Tech • construcția noului Centru de Cercetare din cadrul Universității Transilvania • trei unități de învățământ preuniversitar cu statut de școală europeană (în municipiul Brașov) • investiții realizate pentru modernizarea infrastructurii educaționale, atât în mediul urban, cât și în mediul rural • învățământ în limbile minorităților (maghiară și germană) • existența Centrului Regional de Formare Profesională a Adulților Brașov și a furnizorilor de formare profesională continuă • dezvoltarea și derularea de proiecte comunitare și parteneriate educaționale • existența sistemului after school • număr de calculatoare/elev în continuă creștere performanțe deosebite obținute de elevi în competiții naționale și internaționale • calitatea învățământului în limbile minorităților este vizibilă în rezultatele elevilor la concursuri naționale și internaționale și în obținerea unor burse de studiu Sănătate • existența unui număr important de farmacii și cabinete stomatologice în mediul urban și în mediul rural • personal medical bine pregătit • medici de familie care acordă asistență directă și personală • existența Unității de Primire Urgență de tip SMURD (Serviciu Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare) • servicii medicale îmbunătățite (aparatură modernă) oferite în cadrul a 5 spitale private	Locuințe • suprafața locuibilă ce revine unei persoane este sub media existentă în Uniunea Europeană • starea fizică generală a locuințelor este precară – mulți proprietari se află în imposibilitatea de a susține financiar modernizarea clădirilor (fațade, acoperișuri, casa scărilor, izolare termică) • dotarea improprie a majorității locuințelor din mediul rural – lipsa băilor, a grupurilor sanitare în interior, a rețelei interne de alimentare cu apă • oferta de locuințe sociale și nu numai, nu acoperă cererea existentă pe piață, din cauza investițiilor reduce realizate din fonduri publice • populația cu grad ridicat de sărăcie, în special cea de etnie rromă, locuiește în condiții improprii: număr foarte mare de persoane pe locuință, lipsa dotărilor de bază • prețurile ridicate ale imobilelor de locuit limitează accesul unor categorii de populație la locuințe noi (ex. tineri) • în zona Rupea lipsesc investițiile în locuințe noi și reabilitarea celor existente, rezultatul fiind degradarea progresivă, în special, a caselor săsești din mediul rural Educație • subfinanțarea învățământului reflectată în retribuirea personalului și infrastructura școlară • desființarea școlilor profesionale și de meserii ce ofereau calificări absolvenților • curricula de învățământ practică nu e adaptată cerințelor pieței muncii • rată crescută a abandonului școlar în rândul elevilor (clasele I-VIII) din comunitățile de rromi (Săcele 61%, Mândra 60%, Vulcan 64%, Zămești 67%, Bod 50%, Făgăraș 56%) • distanțe relativ mari pe care elevii din mediul rural sunt nevoiți să le parcurgă pentru a putea urma cursurile unui liceu/colegiu • fluctuație mare a cadrelor didactice, îndeosebi în mediul rural • baza materială învechită mai ales în mediul rural (număr redus de săli de sport, dotarea acestora etc.) • statut juridic incert al spațiilor în care funcționează o parte din unitățile școlare; pierderea unor spații datorită politicii de retrocedare. • lipsa unor spații adecvate pentru desfășurarea activităților extrașcolare (săli de spectacole, săli de sport, terenuri de agrement) în special rural • raport mare studenți/cadre didactice în învățământul superior particular

Protecție socială

- la nivelul județului Brașov există un sistem și o strategie privind asistența socială; există Direcția Generală de Asistență Socială Brașov
- existența rețelei de servicii sociale oferite în centre rezidențiale, centre de zi, adăposturi de noapte, centre de recuperare, centre maternale sau destinate victimelor violenței în familie
- număr relativ mare de ONG-uri active în domeniul protecției sociale
- existența serviciilor publice de asistență socială aflate în subordinea autorităților locale
- parteneriate cu instituții și organizații internaționale prin care se realizează transfer de informație și experiență
- reorganizarea sistemului de asistență socială prin unificarea sistemului de protecție socială (proceduri comune, schimb ușor de informații, armonizarea serviciilor sociale)

Sănătate

- lipsa corelării curriculei educaționale în învățământul superior cu necesarul forței de muncă de pe piața muncii
- număr scăzut al cadrelor medicale și personalului sanitar din județ comparativ cu nevoile medicale ale locuitorilor
- numărul redus de personal medical specializat implicat în furnizarea de servicii medicale (asistente medicale)
- lipsa unui Spital Clinic Universitar, care să asigure pe plan local un sistem integrat de servicii de sănătate (atât pentru tratament, cât și pentru pregătirea studenților)
- unități sanitare care nu dețin dotări și echipamente suficiente și/sau performante
- accesul dificil al locuitorilor din zona de nord a județului la servicii medicale din cauza lipsei mijloacelor de transport în comun
- lipsa unui sistem privat de asigurări de sănătate și deficiența organizatorică pentru colectarea fondurilor financiare de sănătate prin sistemul de stat
- nivelul cheltuielilor în domeniul depășește în mod nejustificat media europeană
- lipsa serviciilor stomatologice de urgență
- resurse materiale insuficiente în raport cu nevoile de funcționare, alocate de administrația publică locală pentru finanțarea sistemului de sănătate
- creșterea numărului persoanelor dependente de droguri în contextul lipsei unui centru de tratament antidrog.

Protecție socială

- numărul în creștere al persoanelor care beneficiază de sprijin din bugetele de asigurări sociale (ajutor social, ajutoare pentru încălzirea locuinței, alocații complementare etc.) reflectă creșterea gradului de dependență a acestor categorii față de sprijinul oferit de stat
- infrastructura de acces destinată persoanelor cu dizabilități, lipsește în mare măsură (în mijloacele de transport în comun, clădirile în care funcționează instituții publice)
- grupuri defavorizate cărora le sunt asigurate insuficient servicii sociale (minori cu nevoi speciale, adulți cu dizabilități, tineri peste 18 ani ieșiți din centrele de plasament, persoane în vârstă)
- resurse financiare insuficiente alocate pentru funcționarea domeniului
- diminuarea salariilor personalului specializat duce la diminuarea numărului de specialiști precum: terapeuți, kineto-terapeuți, neuropsihiatrii, maseuri, asistenți sociali, psihologi
- creșterea numărului de pensionari care se pensionează pentru pierderea incapacității de muncă
- creșterea numărului de pensionari care beneficiază de pensie parțială anticipată
- creșterea numărului de șomeri indemnizați
- creșterea șomajului și creșterea numărului de persoane care nu mai beneficiază de șomaj și nu se pot încadra în muncă

Oportunități

Locuințe

- legislația privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe
- derularea programelor de construcții de locuințe destinate închirierii pentru tineri (ANL)
- existența programelor naționale pentru construcția de locuințe sociale
- recesiunea economică duce la scăderea prețului locuințelor
- Legea PPP va încuraja construcția de locuințe noi

Educație

- accesarea de fonduri externe ale UE și guvernamentale oferă posibilitatea de a finanța construirea, reabilitarea, amenajarea sau dotarea infrastructurii de sănătate, de învățământ a județului Brașov
- accesarea programelor comunitare, europene și a centrelor culturale străine în vederea formării continue a cadrelor didactice
- dezvoltarea unei relații funcționale între mediul universitar și cel economic, prin dezvoltarea infrastructurii de cercetare și crearea Institutului de Cercetare Inovare Dezvoltare: Produce High-Tech pentru Dezvoltare Durabilă PRO-DD
- implicarea instituțiilor de învățământ în derularea de programe și proiecte de mobilitate pentru elevi și profesori
- creșterea numărului de absolvenți de învățământ obligatoriu în cadrul programului „a doua șansă”
- promovarea produselor de cercetare în rândul agenților economici
- sprijinirea elevilor care provin din medii sociale defavorizate
- diversificarea învățământului particular

Sănătate

- crearea unui Spital Clinic Universitar poate conduce la îmbunătățirea calității serviciilor medicale, precum și la dezvoltarea învățământului medical superior
- legea parteneriatului public privat va permite dezvoltarea sectorului public de sănătate
- construirea a două clinici private noi în Brașov oferă alternative la sistemul sanitar actual
- accesare de fonduri pentru realizare de sisteme informaționale în spitalele publice
- externalizarea unor servicii nemedicale din cadrul spitalelor
- proiectului MAI de înființare a unui centru de tratament antidrog la Recea - Dejani

Riscuri

Locuințe

- construirea ilegală de locuințe, în special în rândul grupurilor defavorizate - comunitățile de romei, va genera condiții neadecvate/improprie pentru locuit
- degradarea iremediabilă a unor case din mediul rural, în special case săsești din zona Rupea
- diminuarea veniturilor populației și condițiile de creditare impuse de bănci reduc posibilitatea obținerii finanțării de către cetățeni în vederea achiziției de locuințe noi

Educație

- creșterea abandonului școlar, în special în rândul absolvenților de gimnaziu din mediul rural, (ca urmare a desființării claselor din școlile de arte și meserii din zona rurală), mulți dintre aceștia fiind lipsiți de resurse financiare necesare pentru a urma cursurile unui liceu la oraș
- posibila desființare/comasarea unor unități de învățământ, din cauza scăderii numărului de elevi
- închiderea/comasarea unor unități școlare din cauza revendicării spațiilor de către proprietari
- în unele comunități rurale evoluția demografică va duce la închiderea unor grădinițe și școli, în timp ce în alte comunități (în general unde populația de etnie romă este majoritară) infrastructura preșcolară și școlară va fi subdimensionată
- salariile mici ale cadrelor didactice duc la creșterea numărului de cadre didactice care părăsesc sistemul
- lipsa corelării curriculei educaționale cu necesarul forței de muncă de pe piața muncii va duce la o inflație de absolvenți care nu se pot încadra în muncă, sporind numărul șomerilor
- recesiunea economică diminuează potențialul și interesul firmelor private în a investi în cercetare-dezvoltare
- menținerea unei legislații care nu încurajează colaborarea agenților economici cu unitățile școlare
- menținerea decalajelor dintre performanțele elevilor din mediul urban și mediul rural datorită bazei materiale precare

Sănătate

- migrarea personalului de specialitate, mai ales a celui înalt calificat și performant, cauzată de condițiile de muncă din sectorul social, de salariile mici și lipsa echipamentelor/dotărilor performante
- diminuarea numărului personalului medical implicat în oferirea serviciilor medicale poate diminua calitatea serviciilor prestate
- creșterea costurilor colaterale în unităților sanitare generate de politicile fluctuante de preț practicate de distribuitorii de medicamente
- salariile mici ale personalului medical conduc la creșterea numărului celor care

Protecție socială • utilizarea tuturor posibilităților de finanțare pentru proiecte de infrastructură și proiecte sociale prioritare (din bugetul de stat pentru servicii de asistență socială, din fonduri structurale europene, precum și din alte surse de finanțare externe) • dezvoltarea sistemelor de pensii private, asigurări private etc. • crearea unei game specializate de servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor (centre rezidențiale, centre de zi, cămine pentru persoane vârstnice, centre de criză, case de tip familial) • colaborare între instituțiile locale din domeniul asistenței sociale, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ONG-urile de profil, în vederea furnizării de servicii adaptate nevoilor concrete ale persoanelor aflate în situații de risc • încurajarea parteneriatelor public-privat în vederea înființării de servicii alternative	părăsesc sistemul public • oltica eliminării subvențiilor la medicamente diminuează șansele unor categorii sociale de a avea acces la tratamente adecvate bolilor de care suferă • lipsa unui sistem coerent de prevenție și de tratament ambulator duce la creșterea numărului de zile de internare și implicit mărește costurile per pacient • lipsa unui sistem care să impună efectuarea de analize periodice obligatorii crește incidența bolilor greu curabile sau incurabile Protecție socială • creșterea gradului de sărăcie a grupurilor defavorizate - în special rromi poate influența negativ dezvoltarea județului - creșteri bugetare, criminalitate, abandon școlar • creșterea numărului beneficiarilor de servicii de asistență socială poate duce la o înrăutățire a problemelor actuale în ceea ce privește serviciile de protecție socială • numărul în creștere al persoanelor care beneficiază de sprijin din bugetele de asigurări sociale (ajutor social, ajutoare pentru încălzirea locuinței, alocații complementare etc.) reflectă creșterea gradului de dependență a acestor categorii față de sprijinul oferit de stat • creșterea numărului de persoane cu risc de excludiune socială datorat abandonului nou născuților în maternitate și/sau în spitalul de copii • lipsa unor programe de integrare a tinerilor care provin din centrele de plasament și care au depășit vârsta de 18 ani crește riscul excludiunii sociale a acestora • recesiunea economică și lipsa unor politici de relansare economică va duce la creșterea șomajului și sărăciea populației. • migrarea personalului de specialitate datorită condițiilor de lucru precare (stres, salarii mici, legislație vicioasă)
--	--

II.

Analiza
situației actuale
a județului
Brașov

3.

Economic

3.1. Mediu de afaceri

Brașovul a devenit încă din secolul al XVI-lea cel mai important centru economic prin care se realizau intensele legături dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania, atât datorită așezării sale geografice pe principalul drum comercial ce lega în Evul Mediu Apusul Europei cu Levantul, cât și datorită privilegiilor comerciale acordate de domnii români în decursul veacurilor.

Ulterior, în secolele al XIX-lea și al XX-lea, regiunea Brașovului a trecut printr-un puternic proces de industrializare – mai ales în perioada interbelică și în timpul regimului comunist. După 1990, transformările la nivel național au determinat modificări majore în structura economiei Brașovului, în momentul de față aceasta fiind una foarte diversificată.

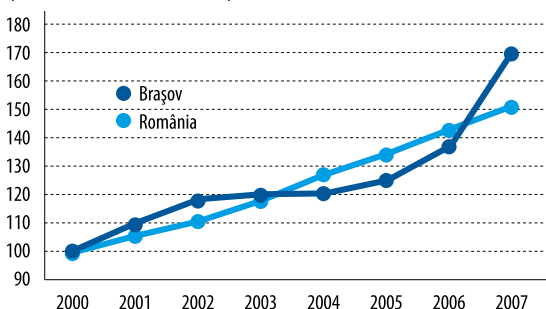
Brașovul este un județ cu potențial semnificativ de creștere economică, care prezintă avantaje majore prin poziția geografică, deschisă spre piața internă și cea a Uniunii Europene, diversitate etnică și vocație multiculturală, un grad de urbanizare ridicat, un mediu de afaceri dinamic și o puternică tradiție industrială.

3.1.1. Produsul Intern Brut

Studiul evoluției PIB în perioada 2000-2007 indică un trend constant crescător. La nivelul anului 2007, produsul intern brut realizat în județul Brașov ajunge la 14.160,4 mil. RON, cu 60,4% superior celui realizat la nivelul anului 2000, situându-se peste media națională.

Evoluția produsului intern brut în perioada 2000 - 2007

(anul 2000 = 100%)

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Aceste evoluții în perioada 2000-2007 indică un proces de revitalizare a economiei județului, datorat, în special, investițiilor străine directe în comerț și industrie, precum și creșterii cererii interne, stimulate de sistemul creditelor aflat în expansiune.

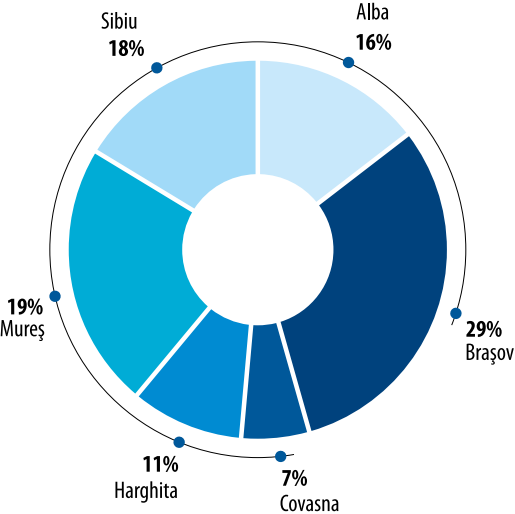
Ritmul mediu de creștere economică a județului a devansat media națională și regională, Brașovul fiind cel mai competitiv județ al regiunii 7 Centru, urmat de județele Mureș și Sibiu.

În mod constant, în ultimii ani Brașovul a deținut aproximativ 28% din produsul intern brut al regiunii, fiind pe primul loc în ceea ce privește produsul intern brut pe locuitor și valoarea adăugată brută (27% pondere regională).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
PIB (mil. RON – prețuri curente)							
Brașov	4.024,2	5.443,2	6.767,1	7.983,3	9.372,6	11.261,3	14.160,4
România	116.768,7	152.017,0	197.427,6	247.368,0	288.954,6	344.650,6	412.761,5
Reg.Centru	14.421,2	18.671,9	23.990,4	29.095,8	33.143,2	40.291,2	49.416,7
% față de anul 2000 (prețuri comparabile) anul 2000 = 100%							
Brașov	107,1	116,1	117,7	120,2	125,1	135,9	160,4
Romania	105,7	111,2	116,9	126,9	132,2	142,7	151,6
PIB / locuitor (mii RON – prețuri curente)							
Brașov	6,4	9,1	11,4	13,4	15,7	18,9	23,8
Romania	5,3	7,0	9,1	11,4	13,4	16,0	19,3
Reg.Centru	5,5	7,3	9,4	11,5	13,1	15,9	19,6

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Ponderea aportului județelor din Regiunea Centru în realizarea PIB regional în anul 2007

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Evoluția PIB este strâns legată de **creșterea valorii adăugate brute**, rezultat al creșterii volumului activității economice în județ.

În 2006, la realizarea valorii adăugate brute județene industria și sectorul serviciilor participă cu peste 60%, urmează apoi valorile realizate din comerț, construcții și agricultură.

3.1.2. Activitatea economică

În județul Brașov, la sfârșitul anului 2008 erau înregistrați 42.219 de agenți economici, dintre care au depus bilanțurile un număr de **20.750 (agenți economici activi)**. Potrivit datelor furnizate de către Camera de Comerț și Industrie Brașov, aproximat 50% dintre aceștia au înregistrat profit. **88,5 % dintre agenții economici activi** provin din zonele urbane ale județului.

Populația activă a județului Brașov reprezintă în 2008, 41,9% din populația totală a județului. Numărul total de salariați a fost de 169.429 de persoane, din care: 36,3% în servicii, 32,4% în industrie, 19,3% în comerț, 10,1% în construcții și 1,8% în agricultură.

Cifra de afaceri totală realizată în anul 2008 a fost de 32,7 miliarde lei, cu 28,8% mai mare comparativ cu anul 2007. Dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii este deosebit de importantă în economia județului, deoarece reprezintă principala sursă de locuri de muncă și creează o cultură a competiției bazată pe flexibilitate și competitivitate.

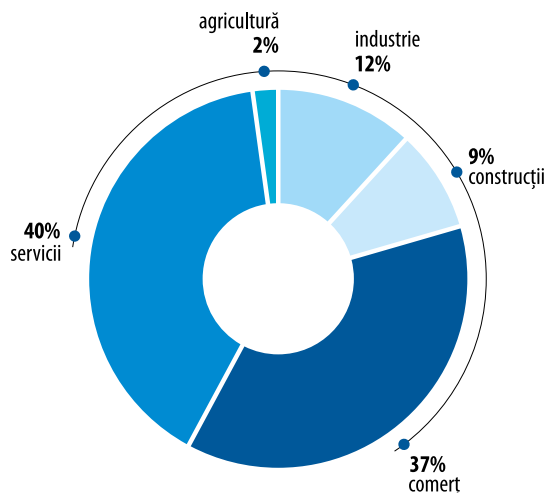
Evoluția numărului agenților economici pe clase de mărime, în perioada 2002 - 2008

Număr salariați	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total	12.299	↗ 13.569	↗ 15.476	↗ 16.795	↗ 17.752	↗ 19.143	↗ 20.750
0 - 9	10.740	↗ 12.077	↗ 13.734	↘ 14.921	↗ 15.679	↗ 16.883	↗ 18.292
10 - 49	1.160	↘ 1.090	↗ 1.312	↗ 1.439	↗ 1.637	↗ 1.801	↗ 1.931
50 - 249	314	↗ 321	↗ 349	↗ 353	↗ 360	↗ 388	↗ 453
peste 250	85	↘ 81	81	↗ 82	↘ 76	↘ 71	↗ 74

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

O analiză a societăților comerciale active din județul Brașov în perioada 2002 – 2008, relevă, pe fondul unei creșteri generale a numărului total de societăți, o creștere spectaculoasă a numărului de întreprinderi mici și mijlocii.

Ponderea societăților pe principalele domenii de activitate în anul 2008

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Această creștere poate fi corelată cu avantajele fiscale oferite microîntreprinderilor până în anul 2009 (an în care se introduce impozitul forfetar), precum și cu programele de finanțare guvernamentale și europene în derulare, care au favorizat dezvoltarea spiritului antreprenorial și deschiderea de mici afaceri, în special în sectorul serviciilor și comerțului.

Din datele publicate de Camera de Comerț și Industrie Brașov reiese faptul că în anul 2008, IMM-urile au realizat o cifră de afaceri de 17,5 miliarde lei, reprezentând 53% din cifra de afaceri totală a județului.

Principalul domeniu de activitate, după numărul de societăți active, în economia județului, îl reprezintă domeniul serviciilor.

În ceea ce privește participarea principalelor domenii economice la realizarea cifrei de afaceri, în anul 2008, pe primul loc se situează comerțul, cu 41,7%, urmat de industrie (32,4%).

Ponderea de 41% din cifra de afaceri a activităților comerciale se menține relativ constantă în perioada 2000-2008 și urmează tendința acestei perioade de creștere a consumului la nivel național, datorită politicii băncilor de relaxare a creditării, atât pentru populație, cât și pentru mediul de afaceri.

Evoluții ascendente înregistrează sectorul serviciilor, de la 8,8% la 14,3%, precum și cel al construcțiilor (de la 6,5% la 10,2%), ceea ce reprezintă o potențială creștere generală a nivelului de trai în județ.

În regres este sectorul industrial, cu aproape 10 procente, precum și agricultura ce realizează doar 1,4% din cifra de afaceri a județului în anul 2008.

În ceea ce privește evoluția numărului de salariați din județ, în perioada 2000-2008 acesta a rămas relativ constant, oscilând în jurul cifrei de 170.000.

Modificări importante au avut loc în profilul angajatului, reliefând declinul activităților industriale, în special al fostelor mari unități de producție din industria de construcții de mașini, de apărare, chimică, în paralel cu dezvoltarea altor domenii de activitate.

Astfel, o parte din persoanele disponibilizate din industrie (14,8% din total) și agricultură (2,4%), în perioada 2000-2008, sunt absorbite de către sectoarele aflate în expansiune – servicii (6,3%), comerț (7,2%) și construcții (3,8%).

O sinteză a activității economice din județ pe domenii de activitate, la nivelul anului 2008, prezintă următoarele date:

	Cifra de afaceri	%	Număr salariați	%	Număr societăți comerciale active	%	Număr mediu salariați/societate	Cifra medie de afaceri/societate
	(mii lei)							(mii lei)
Total	32.705.407,5	100	169.429	100	20.750	100	8,2	1.576,2
Agricultură	443.026,6	1,4	2.974	1,8	371	1,8	8,0	1.194,1
Industrie	10.600.504,4	32,4	55.143	32,5	2.499	12,0	22,1	4.241,9
Construcții	3.338.939,8	10,2	17.114	10,1	1.896	9,1	9,0	1.761,0
Comerț	13.654.469,2	41,7	32.634	19,3	7.613	36,7	4,3	1.793,6
Servicii	4.668.467,5	14,3	61.564	36,3	8.371	40,3	7,4	557,7

Cel mai performant domeniu economic al județului din punctul de vedere al productivității muncii, calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul de salariați care a participat la realizarea ei, este comerțul, unde 19,3% din totalul salariaților din județ realizează 41,7% din cifra totală de afaceri, urmat de construcții și industrie.

În servicii, chiar dacă activează un număr mare de persoane (36,3% din total județ), performanța economică este scăzută (14,3% din cifra de afaceri). Totuși, dezvoltarea acestui sector în valori absolute (40,3% din societățile active și 36,3% din forța de muncă a județului) este un indiciu al nevoilor de creștere a standardelor de viață și a nivelului de trai în județ.

Cele mai profitabile societăți se dovedesc a fi cele din industrie, realizând o cifră medie de afaceri de 4.241 mii lei/an, la antipod situându-se societățile care activează în zona serviciilor, cu o cifră medie de afaceri de 558 mii lei/an.

Aportul localităților județului Brașov la realizarea cifrei de afaceri a județului în funcție de numărul societăților și al salariaților în anul 2008

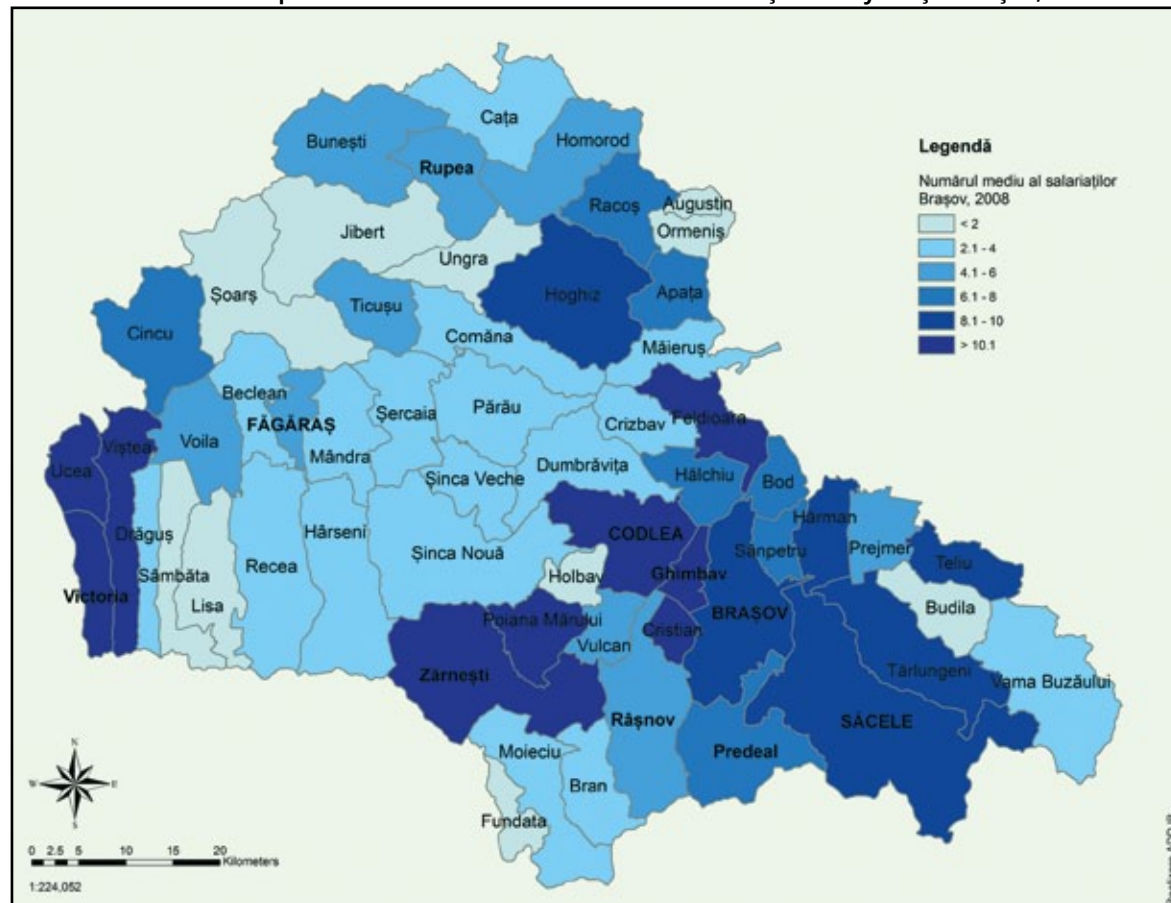
	Număr firme	Cifra de afaceri	Număr salariați
Total județ	100%	100%	100%
Municipiul Brașov	68,6%	73,4%	70,1%
Orașe	19,9%	14,2%	19,7%
Comune	11,5%	12,4%	10,2%

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov

La realizarea cifrei de afaceri a județului, societățile comerciale din mediul urban participă în proporție de aproximativ 90%. Cea mai mare parte a activității economice se desfășoară în municipiul Brașov, de unde se obține 75% din cifra de afaceri a județului.

Studiul cifrei medii de afaceri și a numărului mediu de salariați pe societate comercială la nivelul localităților din județ, în anul 2008, relevă disparitățile economice profunde între mediul rural și urban, ca și între diferitele microregiuni ale județului.

Cifra de afaceri medie pe societate comercială la nivelul localităților din județul Brașov, anul 2008

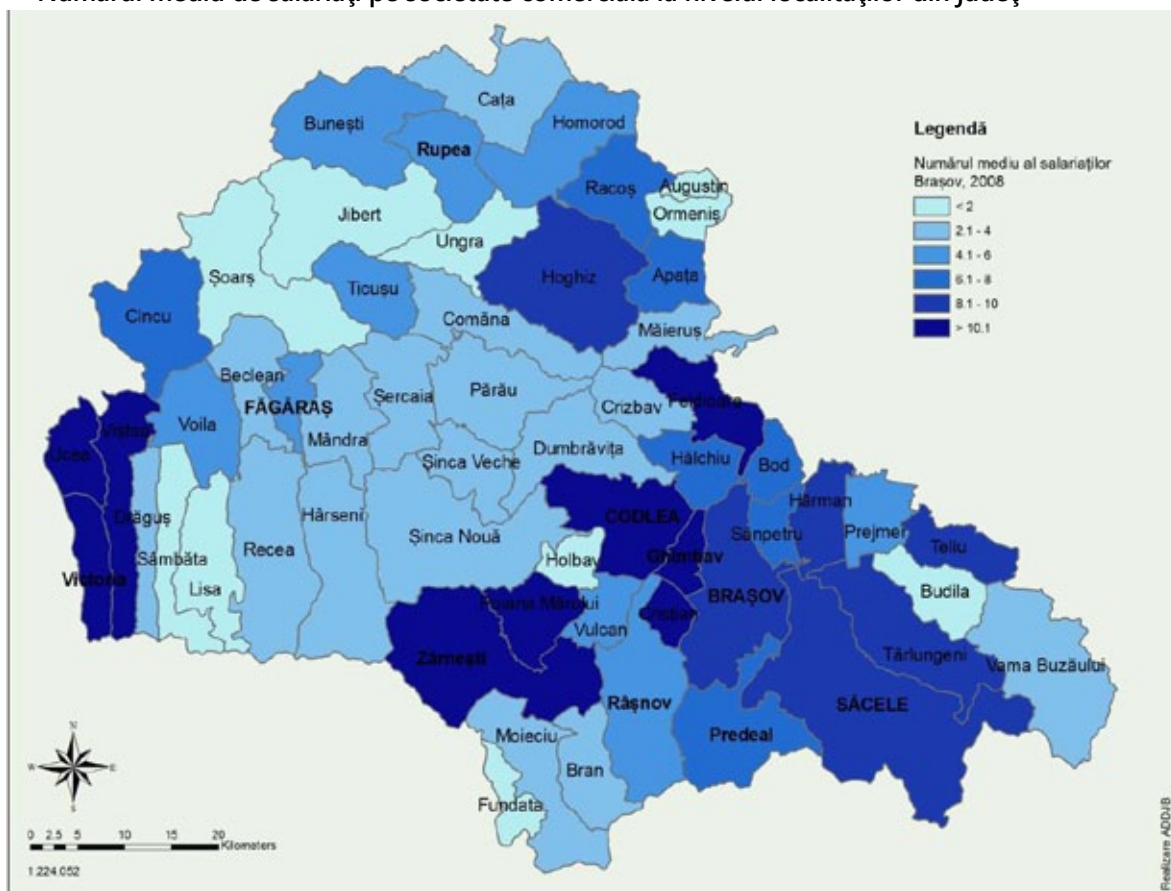

Cei mai mari/importanți angajatori din județ sunt concentrați în Zona Metropolitană Brașov absorbind forța de muncă din localitățile învecinate.

Există zone rurale mai dezvoltate, în special cele în care s-a dezvoltat, în ultimii ani, turismul rural (de exemplu, zona Bran-Moieciu) sau fermele agricole, dar există și localități cu un grad ridicat de sărăcie (spre exemplu, Budila, Augustin, Ormeniş).

Este evidentă lipsa de interes a investitorilor pentru dezvoltarea de unități productive în mediul rural datorată în primul rând slabei dezvoltări a infrastructurii de bază.

Numărul mediu de salariați pe societate comercială la nivelul localităților din județ

3.1.3. Industria

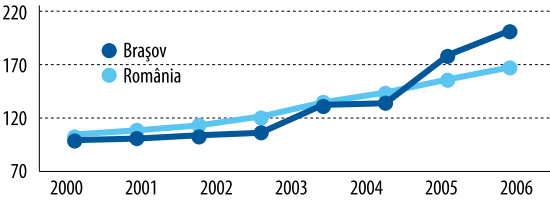
Economia județului Brașov este predominant orientată spre sectoarele comerțului și industriei, în special al industriei prelucrătoare.

La sfârșitul anului 2008 existau **2.499 agenți economici activi în domeniul industriei**, care realizau **o cifră de afaceri de 10,6 miliarde lei, cu 22,9% mai mare comparativ cu anul 2007.**

Numărul total de **salariați** din industrie în anul 2008 a fost de 55.143 de persoane.

Indicatorii de performanță au o evoluție ascendentă în perioada 2000-2007. Productivitatea muncii, care reflectă în cel mai complex mod dinamica și bogăția unei regiuni, se află în perioada 2000-2007 pe un puternic trend ascendent devansând, începând cu anul 2005, media națională.

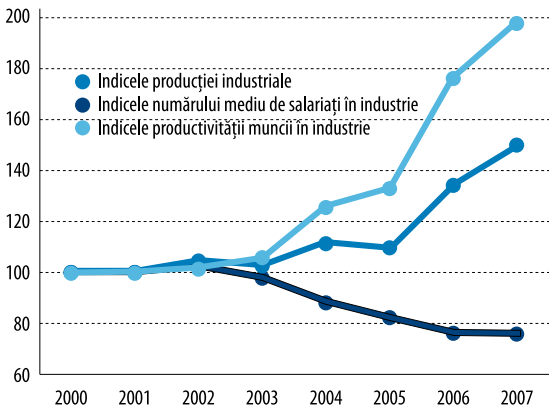
Evoluția productivității muncii
în județul Brașov și în România
(anul 2010 = 100%)

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Începând cu anul 2003, indicele productivității muncii¹ la nivelul județului se află, la fel ca și indicele producției industriale², în ascensiune continuă. Acești indici au continuat trendul crescător în paralel cu scăderea constantă a numărului mediu de salariați din acest domeniu, ceea ce reflectă o incorporare continuă a tehnologiilor de vârf în fluxul producției industriale.

Indicele producției industriale,
al numărului mediu de salariați
și al productivității muncii
față de anul 2000

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Evoluția ponderii principalelor ramuri ale industriei (%)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total industrie	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Energie electrică, termică, gaze și apă	3,1	3,3	18,4	19,4	19,8	14,9	12,8	15,8	15,1
Industria extractivă	1,1	0,5	0,4	0,6	0,6	0,3	0,6	0,6	0,6
Industria prelucrătoare	95,8	96,2	81,2	80	79,6	84,8	86,6	83,6	84,3

¹ Indicii productivității muncii pe un salariat în industrie se calculează pe baza indicilor producției industriale (Laspeyres) și a indicilor numărului mediu de salariați pentru agenții economici cu activitate industrială

² Indicele producției industriale (IPI) se determină cu ajutorul metodei selective cuprinzând un eșantion reprezentativ de produse și servicii și măsoară evoluția rezultatelor activităților cu caracter industrial de la o perioadă la alta, acesta fiind un indice de volum.

Analiza industriei județului Brașov din perspectiva structurii producției industriale, a principalelor ramuri industriale, precum și a principalelor produse industriale realizate, permite evidențierea următoarelor caracteristici la nivelul anului 2008:

- în județ sunt prezente majoritatea ramurilor industriale. Unitățile industriale sunt amplasate, în general, în localitățile urbane.
- industria prelucrătoare deține 84,3% din structura producției industriale a județului, înregistrând o scădere cu 11,5 procente față de anul 2000.
- energia electrică, termică, gazele și apa dețin 15,1% din structură, de 5 ori mai mult decât în anul 2000.

Industria prelucrătoare (%)

din care:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total industria prelucrătoare	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Industria alimentară și a băuturilor	19,0	20,4	18,0	18,4	16,7	17,8	15,0	16,4	17,1
Industria textilelor, a confecțiilor și a încălțămintei	6,4	7,9	7,5	9,6	9,9	9,2	7,5	6,1	5,4
Industria de prelucrare a lemnului și a mobilei; editare și tipărire	10,4	10,3	11,7	11,2	12,2	11,1	10,2	9,5	8,8
Industria chimică, prelucrarea țiteiului și a cauciucului, minerale nemetalice	21,1	16,4	20,4	16,5	15,1	21,4	16,0	18,2	17,8
Industria metalurgică și a construcțiilor metalice	7,7	9,1	6,0	7,9	7,8	7,8	7,7	11,3	13,4
Industria de mașini, echipamente; Industria mijloacelor de transport	32,6	33,5	34,6	33,0	33,0	29,1	36,8	31,9	34,2
Alte domenii ale industriei prelucrătoare	2,8	2,5	1,7	3,4	5,3	3,6	6,8	6,5	0,3

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Profilul industrial al județului Brașov este determinat de industria de mașini și echipamente și a mijloacelor de transport, de industria chimică, precum și de industria alimentară și textilă.

În perioada 2000-2008, industria metalurgică și a construcțiilor metalice înregistrează creșteri importante în ponderea industriei prelucrătoare.

Din datele publicate de către Camera de Comerț și Industrie Brașov reiese că, în anul 2008, un număr de 6 întreprinderi foarte mari realizează 23% din cifra de afaceri din industrie. 37 de procente sunt realizate de întreprinderile mari, 26 % de cele mijlocii, 10 % de cele mici, 4 % de microîntreprinderi.

Fiind unul dintre cele mai puternic industrializate județe, Brașovul a resimțit declinul suferit de principalele sale ramuri industriale precum construcțiile de mașini, industria de apărare sau industria chimică. Ca urmare a restructurării economiei naționale, o parte importantă din capacitățile de producție ale județului Brașov și-au diminuat activitatea sau au fost închise. Astfel, au fost generate, pe de o parte forță de muncă disponibilă pentru angajare, iar pe de altă parte spații utilizabile în scopuri industriale sau logistice.

Pentru a încuraja absorbția forței de muncă disponibile și pentru dezvoltarea industriei, Guvernul României a decis (prin O.G. nr. 65/2001) înființarea în județul Brașov, a unor parcuri industriale ce beneficiază de o serie de facilități: scutiri la plata taxelor pentru terenuri și clădiri, reducerea impozitelor locale (acordate de administrația locală).

Parcuri industriale existente în Braşov în anul 2010

	Locaţie	Tip	Operaţional	Suprafaţă (ha)	Grad de ocupare
Parcul Industrial Carfil	Braşov	brownfield	operaţional	1,9	99%
Parcul Industrial Metrom	Braşov	brownfield	operaţional	6,4	45%
Pro Roman Industrial Park	Braşov	brownfield	operaţional	104,5	50%
Parcul Industrial Făgăraş	Făgăraş	brownfield	operaţional	10,0	29%
Parcul Industrial Zărneşti	Zărneşti	brownfield	operaţional	46,2	50%
Parcul Industrial Victoria	Victoria	brownfield	operaţional	5,5	
Parcul Industrial Prejmer	Prejmer	greenfield	operaţional	82,4	55%
Braşov Industrial Park	Ghimbav	greenfield	operaţional	29,0	50%

• Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

În municipiul Braşov funcţionează Incubatorul de Afaceri, destinat sprijinirii societăţilor comerciale recent înfiinţate.

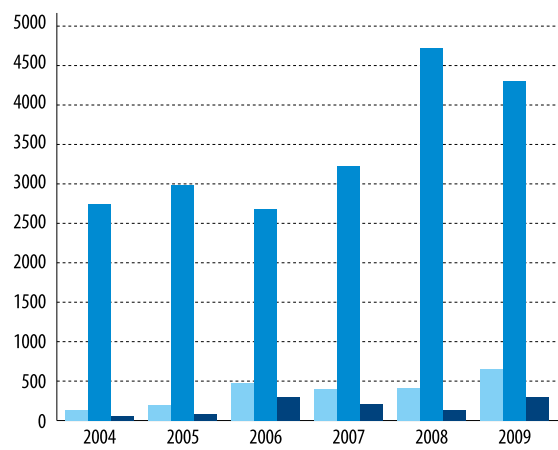
3.1.4. Investiţii străine

Regiunea Centru, implicit şi judeţul Braşov, au fost avantajate de poziţia lor mai apropiată de pieţele vestice şi de dependenţa mai redusă de sectorul primar. S-a beneficiat de investiţii străine directe în mai mare măsură decât în alte regiuni.

În anul 2009, 42,5% din valoarea capitalului social înregistrat în judeţul Braşov reprezintă investiţia străină directă în cele 4.300 societăţi cu participare străină de capital.

Volumul investiţiilor străine directe s-a ridicat la valoarea de 674 milioane euro, înregistrând o creştere de 69% comparativ cu anul 2008, în timp ce numărul de firme cu participare străină a scăzut cu 9,4%, fapt ce indică prezenţa unor investitori cu putere financiară mare.

Evoluţia capitaluşului străin şi a numărului de societăţi în perioada 2004-2009

• Sursa datelor: Oficiul Registrului Comerţului de pe lângă Tribunalul Braşov

În ansamblul Regiunii Centru, judeţul Braşov participă cu 26,7% la numărul total de societăţi cu participare străină înfiinţate în anul 2009. Valoarea capitalului social subscris de cele 211 societăţi nou înfiinţate reprezintă 56,8% din totalul capitalului social subscris la nivelul regiunii, clasând judeţul pe locul 1.

Înmatriculări de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social în Braşov, în perioada 2007 - 2009

	Braşov		Regiunea Centru		% Braşov la nivelul Regiunii Centru	
	Număr societăţi	Capital social (mii lei)	Număr societăţi	Capital social (mii lei)	Număr societăţi	Capital social (mii lei)
2007	624	59.907,4	1.865	238.142,1	33,5%	25,2%
2008	425	3.450,0	1.482	17.060,6	28,7%	20,2%
2009	211	9.383,7	790	16.514,2	26,7%	56,8%

• Sursa datelor: Oficiul Registrului Comerţului de pe lângă Tribunalul Braşov

Principalii investitori străini, în funcție de valoarea capitalului social subscris, provin în majoritate din Germania (59%). Capitalul investit de 10 țări reprezintă 93% din valoarea capitalului total străin investit.

Comparativ cu anul 2008, notabile sunt aparițiile investitorilor din Olanda, Luxemburg și Elveția. De asemenea, și-au micșorat investițiile în județul Brașov firme provenind din Statele Unite ale Americii și Italia.

3.1.5. Comerțul exterior

În perioada 2000-2008, județul Brașov a avut o creștere constantă în domeniul comerțului exterior.

În 2008, exporturile județului Brașov au reprezentat 1,2 mld euro, înregistrând o încetinire a trendului crescător din perioada 2000-2007. Importurile s-au situat la valoarea de 1,7 mld. Euro, situându-se, cu aproximație, la nivelul anului precedent. Rezultă un deficit comercial anual de 0,5 mld. Euro.

Dintre județele Regiunii Centru, județul Brașov are cel mai mare volum al exportului, în ceea ce privește importul fiind, însă, devansat de județul Sibiu.

Exporturile județului Brașov se axează, în principal, pe produse ale industriei de mașini, echipamente și aparate electrice, de mijloace de transport, de metale comune.

Au fost importate în cantități mari: mașini, aparate și echipamente electrice, mijloace de transport, produse din lemn, produse chimice, produse textile. La nivelul Regiunii Centru, Brașovul este cel mai dezvoltat județ, menținându-se pe primul loc în ceea ce privește majoritatea indicatorilor macroeconomici, fiind urmat de județele Mureș și Sibiu.

Județul prezintă un grad mare de atractivitate pentru investitori. Este un puternic centru comercial, 41% din cifra de afaceri totală a județului fiind realizată în acest sector al economiei.

Deși este în ușor regres față de anul 2000, **industria este puternic reprezentată** la nivelul județului (32% din cifra de afaceri totală), **fiind principalul sector care a atras capitalul străin** și, totodată, cel mai semnificativ furnizor de produse exportate.

- profilul industrial al județului este determinat de industria de mașini, echipamente și mijloace de transport, de industria chimică și alimentară.
- pentru sprijinirea dezvoltării industriale, a fost înființat un număr semnificativ (8) de parcuri industriale.

- serviciile și construcțiile sunt domenii în expansiune în economia județului.
- populația activă este angajată, prioritar, în sectorul serviciilor (36,3%) și în cel al industriei (32,5%).
- activitățile economice sunt concentrate, în proporție de aproape 90%, în zonele urbane.
- zona de sud - est a județului (vechea Țară a Bârsei) prezintă cea mai accentuată dezvoltare economică, aici aflându-se cele mai multe concentrări urbane, unități industriale și zone agroturistice.

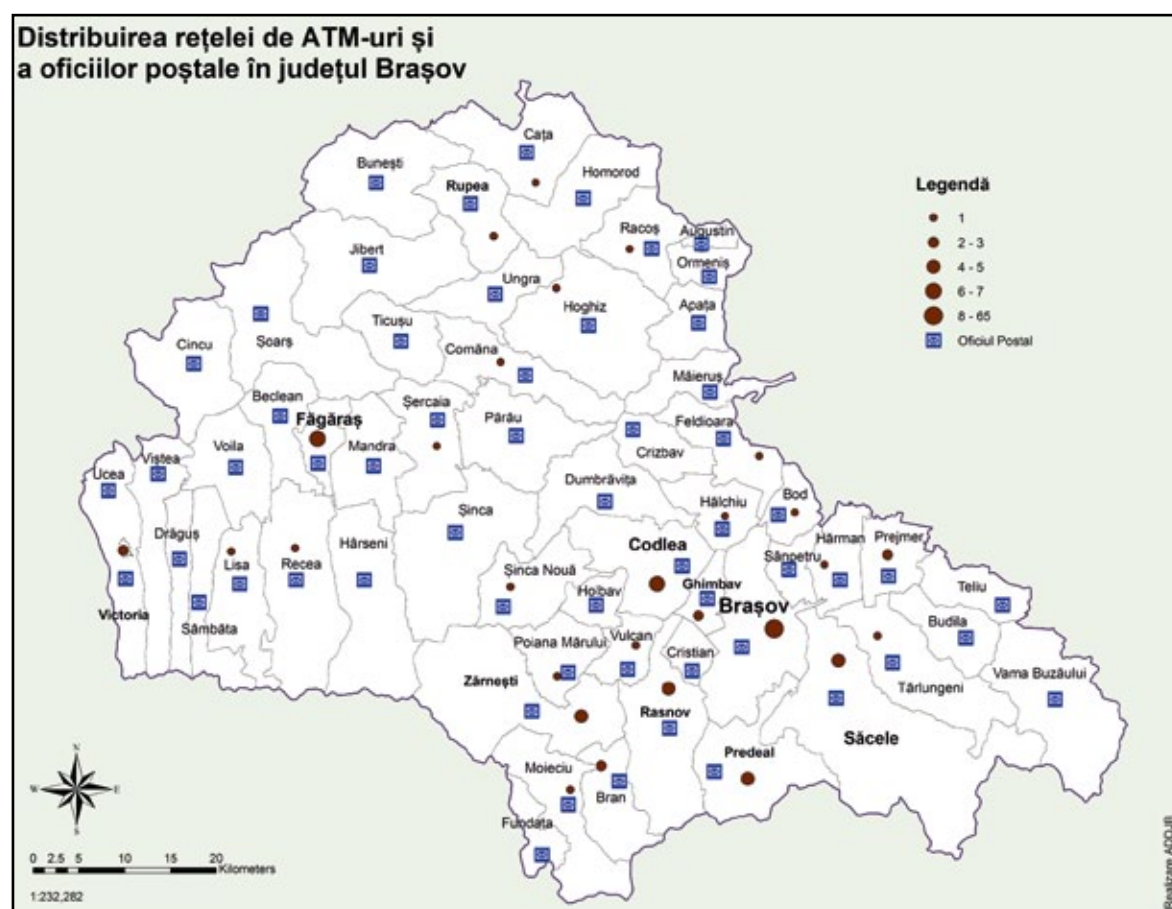
3.1.6. Serviciile bancare

Serviciile bancare reprezintă un segment important al programului de reformă, băncile fiind direct implicate în sprijinirea procesului de restructurare rapidă și eficientă a economiei naționale. Sistemul bancar este organizat pe două niveluri. Primul îl constituie Banca Națională, situată în centrul sistemului bancar, al doilea fiind reprezentat de băncile comerciale împreună cu alte instituții financiare de credit și de asigurări. În Brașov funcționează Sucursala Băncii Naționale a României, peste 90 de sucursale și agenții ale băncilor comerciale, precum și Trezoreria Brașov.

Principalele bănci românești și străine au sucursale/filiale în județul Brașov, cu o pondere mai importantă în mediul urban. Accesul la serviciile bancare este asigurat unitar.

În harta următoare prezentăm distribuția ATM-urilor în județ (primele cinci bănci comerciale în funcție de numărul de ATM-uri din comună/oraș sau municipiu).

Acoperirea cu ATM-uri bancare este importantă, având în vedere faptul că majoritatea pensiilor, ajutoarelor sociale, alocațiilor și a salariilor sunt acordate prin intermediul cardurilor bancare, putând reprezenta în mediul rural o facilitate suplimentară pentru turiști.

3.1.7. Economia județului Brașov în contextul crizei economice actuale

Mediul economic și financiar mondial a suferit modificări majore, începând cu sfârșitul anului 2008. Criza economico-financiară care se manifestă la nivel mondial generează incertitudini mari privind evoluțiile economiilor naționale. În acest context, România se confruntă cu o serie de probleme majore: contracția piețelor externe, reducerea finanțării externe și riscul de credit, o înrăutățire a percepției la risc pentru țările est-europene, deteriorarea activului net al populației și al companiilor.^{1),2)}

Impactul crizei economice mondiale asupra României, inițial subevaluat de către autoritățile române, este puternic. Trendurile descendente ale indicatorilor macroeconomici, manifestate la nivel național, s-au reflectat și în economia județului Brașov.

Capacitatea financiară a autorităților locale este în scădere. În aceste condiții, principala sursă de finanțare pentru proiectele de investiții poate fi, pe termen scurt și mediu, absorbția fondurilor structurale ale Uniunii Europene.

Aspecte statistice ale evoluției economice la nivelul județului Brașov – luna iunie 2010 – Sursa: Direcția Județeană de Statistică Brașov

- în luna iunie 2010, **inflația** a crescut cu 7,14 procente față de luna iunie 2009
 - efectivul **salariaților** la sfârșitul lunii iunie 2010 a fost în județul Brașov de 155.742 persoane, cu 8,41% mai mic față de 30.06.2009
 - în luna iunie 2010, nivelul **câștigului salarial mediu nominal net** a fost de 1.439 lei. Față de luna iunie 2009, câștigul salarial mediu nominal net lunar a crescut cu 14,66%, iar prețurile de consum au crescut în aceeași perioadă cu 4,38%, deci salariul real a crescut cu 9,85%.
- Câștiguri salariale peste media județului s-au înregistrat în industrie și construcții (1.493 lei). Câștiguri salariale sub media județului s-au înregistrat în ramurile serviciilor (1.411 lei) și, respectiv, agricultură, silvicultură și piscicultură (1.048 lei).
- în luna aprilie 2010, conform estimărilor preliminare ale Institutului Național de Statistică, s-au realizat **exporturi** în valoare de 135.178 mii euro, reprezentând 168,3% din volumul exporturilor realizate în luna aprilie 2009.
 - în luna aprilie 2010, conform estimărilor preliminare ale Institutului Național de Statistică, s-au realizat **importuri** de mărfuri în valoare de 123.908 mii euro, reprezentând 127,3% față de aprilie 2009.
 - în luna aprilie 2010 **balanța comerțului exterior a fost excedentară**, în valoarea de 11.270 mii euro, cu 14.855 mii euro mai mult decât în luna precedentă (balanță deficitară) și cu 28.284 mii euro mai mult decât în luna aprilie 2009 (balanță deficitară).
 - în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2010, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul precedent, **indicele brut al producției industriale** a fost mai mare cu 22,8%.
 - în luna iunie 2010 comparativ cu luna corespunzătoare din anul precedent, indicele valoric al cifrei de afaceri totale (piața internă și piața externă) a unităților industriale a fost mai mare cu 28,3%.
 - în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2010 comparativ cu perioada corespunzătoare din anul precedent, indicele valoric al cifrei de afaceri din industrie pe total (piața internă și piața externă) a crescut cu 31,3%.
 - **volumul cifrei de afaceri în servicii** a crescut în luna iunie 2010 cu 13,4% față de luna precedentă și cu 17,8% față de aceeași lună a anului 2009.
 - în perioada ianuarie-iunie 2010, față de aceeași perioadă a anului precedent, cifra de afaceri în comerț a scăzut cu 1,7%.
 - în semestrul I 2010 s-au eliberat cu 123 **autorizații de construcție** mai puține decât în semestrul I 2009.

3.2. Agricultură

3.2.1. Exploatarea terenurilor agricole

Situat în centrul geografic al țării, județul Brașov este unul dintre județele cu suprafață agricolă redusă, caracterizat printr-o climă rece și umedă, cu soluri slabe calitativ ce nu permit obținerea întregului sortiment de produse agricole necesare consumului populației. Relieful județului are caracter montan pe aproape jumătate (45%) din suprafața totală a acestuia, deluros (podiș) pe 24% și depresionar, cu aspect de câmpie premontană pe 31% din suprafață (depresiunea Brașov și depresiunea Făgărașului).

Din punct de vedere al resurselor agricole, județul Brașov se prezintă are o suprafață agricolă - 297.367 ha care reprezintă 2% din suprafața agricolă a țării și o suprafață arabilă de 118.151 ha reprezentând 1,3 din suprafața arabilă a țării.

Totuși, datorită condițiilor pedoclimatice Brașovul întrunește zone de bună favorabilitate pentru unele culturi de importanță alimentară dintre care menționăm cartoful, sfecla de zahăr, culturi furajere, producția de masă verde, dar mai ales pentru creșterea animalelor și aici ne referim la rumegătoare, respectiv taurine și ovine. O demonstrează, de altfel și efectivele din aceste specii existente la finele anului 2009, care se cifrează la 49.454 capete bovine și 295.678 capete ovine. Din suprafața totală a județului 53% este suprafață agricolă. Această valoare este sub media națională unde suprafața agricolă este de 62%.

Suprafața agricolă a județului Brașov, pe categorii de folosință - 2010

	Valori absolute	Pondere
Suprafața agricolă,	295.405 ha	100%
din care:		
Pășuni	118.436 ha	40%
Arabil	116.520 ha	39,5%
Fânețe	59.025 ha	20%
Livezi și vii	1.424 ha	0,5%

• **Sursa datelor:** Direcția Agricolă de Dezvoltare Rurală Brașov

Din totalul suprafeței agricole peste 60% este ocupată cu fânețe și pășuni, această pondere depășește cu mult media acestor tipuri la nivel național.

Cu o medie de 0,5 ha teren agricol și 0,2 ha teren arabil ce revin unui locuitor, județul Brașov se află printre județele cu condiții reduse pentru practicarea agriculturii. Aceste valori se încadrează sub cele înregistrate ca medie națională (0,7 ha teren agricol și 0,5 teren arabil pe cap de locuitor). Datorită condițiilor pedoclimatice județul Brașovul întrunește condiții favorabile pentru unele culturi de importanță alimentară - cartoful, sfecla de zahar, culturile furajere, producția de masă verde.

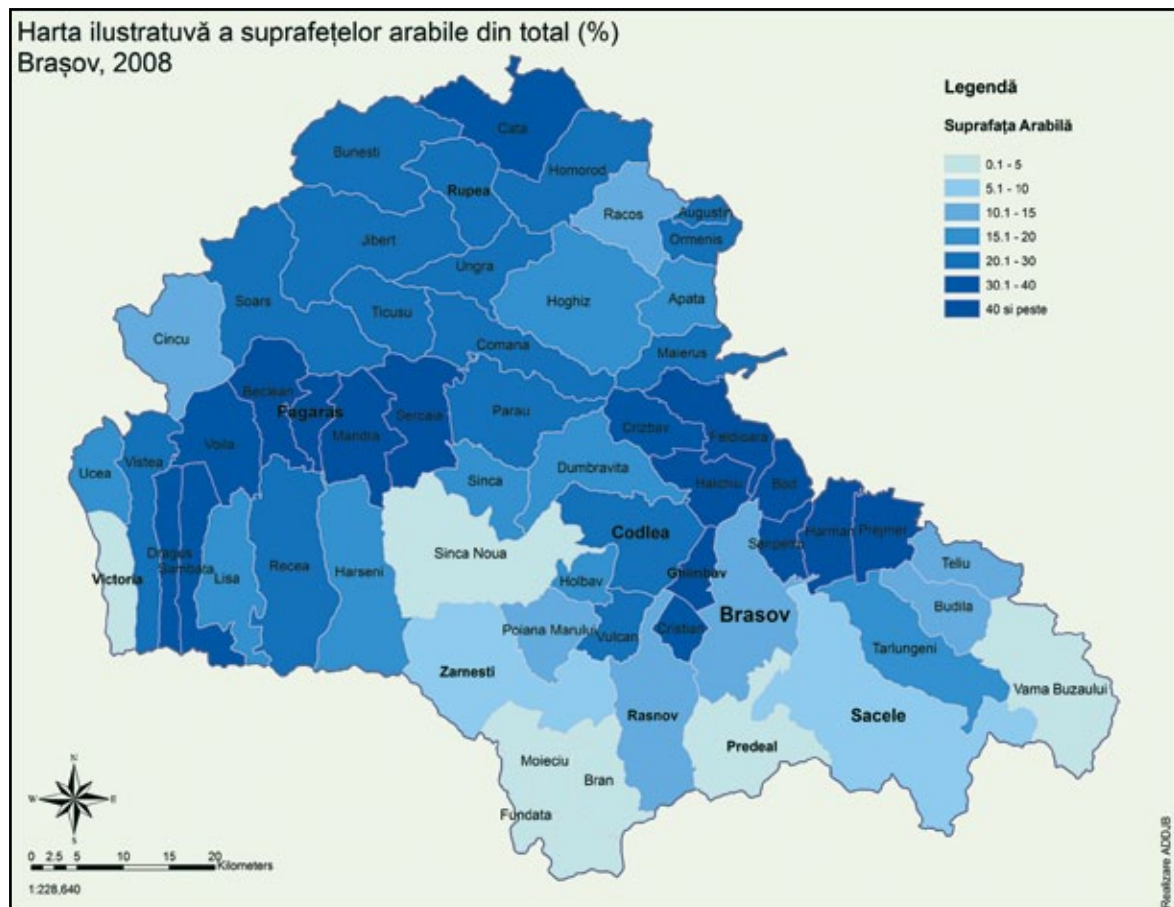
Terenurile arabile, pășunile și fânețele sunt prezente în toate cele trei zone, Brașov, Făgăraș și Rupea. Ca suprafață totală zona Brașov reprezintă aproape jumătate din întreg teritoriul (46%) Fiecare zonă are specificul ei dat de ponderea diferită a categoriilor de teren.

Repartizarea suprafeței agricole pe cele trei zone, în anul 2009

	Zona Brașov		Zona Făgăraș		Zona Rupea	
	Nr. Hectare	Pondere	Nr. Hectare	Pondere	Nr. Hectare	Pondere
Pășuni	42.899	38,4%	42.647	38,1%	32.890	45,7%
Fânețe	23.652	21,4%	23.754	21,2%	11.619	16,2%
Livezi și vii	440	0,4%	896	0,8%	86	0,1%
Arabil	44.587	40,0%	44.575	39,8%	27.358	38,0%
Total suprafață	111.578	100,0%	111.874	100,0%	71.953	100,0%

• **Sursa datelor:** Direcția Agricolă de Dezvoltare Rurală Brașov

Deși apropiate ca pondere a tipurilor de teren ce formează suprafața agricolă, zona Rupea este caracterizată de întinderea mai mare a pășunilor. Acest lucru favorizează dezvoltarea activităților zootehnice.

Raportat la anul 1990, suprafața totală cultivată a județului s-a diminuat cu 30% în anul 2008. Totodată, suprafața terenului arabil aflat în repaus a crescut de 28 de ori.

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Brașov, repartizarea solurilor pe categorii de folosință și clase de pretabilitate este următoarea:

Categorია de folosință	Clasa de fertilitate				
	I	II	III	IV	V
Suprafața agricolă	1.384	13.684	100.333	160.506	19.480
Pondere (%) clase de fertilitate	0,5%	4,6%	34,0%	54,3%	6,6%
Din care:					
Arabil	586	10.980	39.841	60.500	4.613
Pășuni și fânețe	798	2.704	60.080	99.261	14.618
Livezi și vii			412	745	249

• Sursa datelor: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Brașov

Zona:	Mediu de rezidență:	Media %TP	Media % Sup.
Brașov	Rural	64,7	60,4
Brașov	Urban	87,5	73,0
Brașov Total	70,8	63,8	
Făgăraș	Rural	61,4	38,8
Făgăraș	Urban	44,1	27,9
Făgăraș Total	59,7	37,7	
Rupea	Rural	69,5	64,4
Rupea	Urban	96,1	108,0
Rupea Total		71,7	68,1
Medie județ		67,2	55,7

*TP – titluri proprietate/ Sup.- suprafață retrocedată

Suprafețele agricole cu soluri fertile (clasa I și II) au o pondere extrem de mică, ele deținând doar 5,1% din suprafața agricolă a județului. Peste 50% dintre terenuri se încadrează în clasă slabă de fertilitate (IV).

În ceea ce privește regimul de proprietate a terenurilor agricole, conform datelor furnizate de Instituția Prefectului – Județul Brașov, corelate cu cele ale Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară, situația punerii în posesie la nivelul județului Brașov, pe cele trei zone și medii de rezidență, se prezintă astfel (valorii medii):

3.2.2. Producția agricolă

Conform datelor Direcției Județene de Statistică, în intervalul 2004-2008, suprafața totală cultivată a județului Brașov a scăzut cu 5%.

În județul Brașov, situația pe cele trei mari zone: Brașov, Făgăraș și Rupea, în ceea ce privește suprafața terenurilor agricole abandonate este îngrijorătoare dacă luăm în calcul faptul că incidența cea mai mare o are zona Făgărașului în care se regăsesc cele mai multe localități rurale din județ. Din datele furnizate de Institutul Județean de Pajiști, rezultă că o suprafață de 6.620 de ha sunt terenuri abandonate din care – 5.480 de ha au fost abandonate în ultimii 10 ani.

Zona Brașov, cunoscută în trecut pentru fermele de la Prejmer, Hărman, are o suprafață de 2.240 ha de pajiști și livezi abandonate.

Valorificarea producției de iarbă a pârluagelor din arabil și a livezilor de pomi fructiferi, împreună cu reducerea la aproape jumătate a efectivelor de bovine și ovine, s-a ajuns în situația abandonării a peste 10 mii hectare pajiști naturale din care 8 mii ha de peste 10 ani, care sunt în prezent puternic invadate de vegetație arborescentă, buruieni, ferigă etc.

Apariția acestor mutații radicale în structura categoriilor de folosință, necesită o reevaluare a limitelor și suprafețelor pe care le ocupă acestea, respectiv o nouă evidență cadastrală reactualizată.

Rolul exploatațiilor agricole

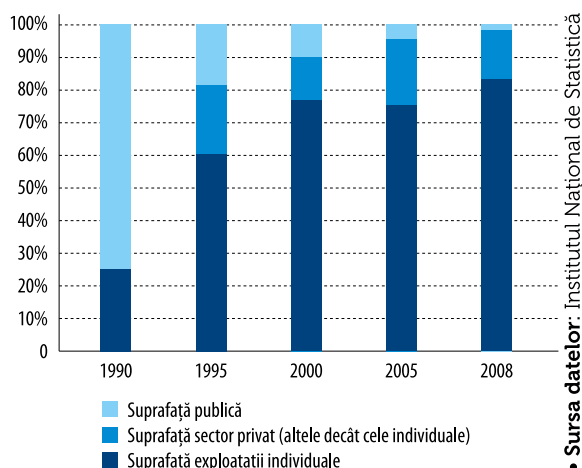
La nivelul anului 2008 exploatațiile erau în mare parte de tip individual, acestea gestionând și cea mai întinsă suprafață de teren agricol.

În cele 62.795 gospodării private, forța de muncă este asigurată, în cea mai mare parte din membrii familiilor. Numărul celor care exploatează efectiv suprafețele este de circa 26.000, din care în jur de 12.500 sunt înregistrați la APIA cu exploatații care îndeplinesc condițiile de eligibilitate și sunt mai mari de 1 ha.

Exploatațiile agricole organizate lucrează circa 16 % din suprafața arabilă a județului. Aceste exploatații comerciale sunt, în general, bine înzestrate cu mașini și utilaje moderne și aplică o tehnologie potrivită pentru fiecare cultură, totodată aceste forme asociative pot reprezenta viitorul revigorării sectorului agricol.

Slaba reprezentare a sectorului exploatării comerciale este cauzată, în special, de suprafragmentarea terenurilor. Această situație a produs dificultăți în încheierea tranzacțiilor necesare pentru exploatarea pe o suprafață optimă practicării unei agriculturi profitabile.

Evoluția ponderilor suprafețelor formelor de proprietate în perioada 1990 - 2008

Un alt obstacol în transferul drepturilor de administrare a terenurilor de la persoanele fizice către cele juridice îl reprezintă nedefinitivarea procesului de împrumietărire. Multe dintre comunele județului Brașov nu au contractat servicii de topometrie pentru parcelarea terenurilor, etapă necesară pentru eliberarea titlurilor de proprietate.

Proprietatea publică în proporție de aproape 75% în 1990, a ajuns în 2008, după finalizarea procesului de retrocedare, la o pondere de 2,1% din suprafața totală, ca urmare a aplicării Legii nr. 18/1991 și a Legii nr. 247/2005.

Datele statistice din perioada 1990-2008 demonstrează trecerea spre o agricultură mecanizată, caracterizată în primul rând de mărirea numărului mijloacelor mecanice din dotarea parcului de tractoare, precum și a efectivului de mașini agricole principale.

Dacă în anul 1990 suprafața arabilă ce revenea unui tractor era de 41 ha, în anul 2008, prin extinderea parcului, s-a ajuns la 27,6 ha/tractor.

Categorii de tractoare și mașini agricole, evoluție 1990-2008

Utilaje agricole	1990	1995	2000	2005	2008
Tractoare agricole fizice	2876	4152	4127	4510	4472
Cultivatore mecanice	477	668	746	809	814
Semănători mecanice	501	849	776	978	991
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	384	624	436	439	431
Combine și mașini pentru recoltat cartofi	218	501	745	938	940

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Atât suprafața agricolă, cât și cea arabilă sunt extrem de fărâmițate urmare a constituirii și reconstituirii dreptului de proprietate ceea ce are implicații nefavorabile asupra utilizării eficiente a resurselor funciare. Suprafețele cele mai mari sunt cultivate de către exploatațile comerciale (S.C, S.A.) ce lucrează aproximativ 16 % din suprafața arabilă a județului.

Aceste exploatații comerciale sunt în general bine înzestrate cu mașini și utilaje moderne și aplică o tehnologie mai potrivită pentru culturi. Dificultățile pe care le întâmpină exploatațile comerciale sunt legate de desfacerea producției – concurența produselor importate.

Agricultura economică sau de piață, în care peste 80% din producția obținută este destinată valorificării pe piața organizată sau pe cea liberă, se practică în 165 de unități pe care le considerăm mari, în condițiile județului nostru și care exploatează 32.604 ha cu o medie de 198 ha pe unitate, în 144 exploatații medii (suprafața peste 100 ha) care lucrează pe 27.348 ha cu o medie de 190 ha pe exploatare, 172 exploatații (suprafața între 50-100 ha) cu o medie de 71 ha și 1.361 exploatații mici

(suprafața între 10-50 ha) care lucrează pe 26.245 ha, cu o medie de 19 ha pe exploatare, conform datelor statistice furnizate de Camera Agricolă Județeană Brașov.

La nivelul județului Brașov o situație îngrijorătoare se manifestă în cazul gospodăriilor foarte mici, așa cum apar în evidențele Camerei Agricole Județene Brașov, cu putere economică redusă, care într-un număr de 12.315 exploatare reprezintă 86% din gospodăriile din mediul rural al județului, lucrează 46.566 ha cu o medie de 4 ha pe exploatare. Sunt așa numitele exploatare de semi-subsistență, dar mai ales de subsistență în care producția agricolă este destinată consumului propriu, foarte puține fiind acele gospodării care reușesc să disponibilizeze mici cantități de produse pentru piață. În fermele de semisubsistență fermierii desfășoară diverse activități agricole de cultivare a plantelor și creșterea animalelor, bazate pe tradiții specifice zonei.

Aceste ferme se caracterizează printr-o structură de producție foarte diversificată, determinată de necesitățile gospodăriei, precum și printr-o dotare tehnică redusă și necorespunzătoare ceea ce împiedică creșterea productivității și obținerea unui surplus de produse destinate vânzării. Orientarea acestor ferme către piață necesită schimbarea sistemului de producție și implicit cheltuieli financiare suplimentare, pe care fermierii nu și le pot permite.

Culturile cu tradiție ce au condiții pedoclimatice favorabile dezvoltării în județul Brașov sunt:

- cartoful (12% din suprafața arabilă);
- sfecla de zahăr (1,6% din suprafața arabilă);
- cerealele păioase (cca. 32 % din suprafața arabilă a județului)
- plantele furajere (cca. 31 % din suprafața arabilă);
- porumbul boabe (cca. 8% din suprafața arabilă).

Celelalte culturi ocupă cca. 15% din suprafața arabilă existentă.

În județul Brașov în perioada 2008-2009 grâul și secara se cultivă pe circa 17-18% din suprafața arabilă a județului, constituind împreună cu celelalte cereale păioase bune premurgătoare pentru culturile de bază ale județului. Necesarul de grâu panificabil pentru județ se asigură în proporție de aproximativ 55% deoarece doar 60% din totalul producției obținute are indici de panificație corespunzători. În jur de 30 – 40 % din producția obținută rămâne la gospodăriile populației unde intră în consumul uman sau animal.

Suprafețele cultivate cu principalele culturi au avut un trend descendent, cele mai mari scăderi ca pondere fiind înregistrate la suprafețele cultivate cu grâu și secară, cereale pentru boabe și sfeclă de zahăr.

Cartoful - pentru agricultura județului Brașov, cultura cartofului, în general și producerea cartofului pentru sămânță, în special, este prioritară.

Datorită condițiilor climatice favorabile din anii normali și a solurilor parțial favorabile în anumite zone ale județului, cerințele cartofului față de factorii de mediu sunt satisfăcute pe deplin.

În conformitate cu cercetările menționate în "Strategia culturii cartofului și sfeclei de zahăr în județul Brașov", elaborate de ICDCSZ Brașov, pentru asigurarea condițiilor optime de vegetație la cartof, indiferent de zona de cultură și destinația producției (sămânță, consum sau industrializare) se impune respectarea următoarelor principii:

- zonarea unor soiuri rezistente la stresul termo-hidric, adaptate condițiilor specifice județului Brașov;
- aplicarea unor tehnologii de cultură care să economisească apa din sol;
- protecția agroecosistemelor și evitarea poluării de orice natură a mediului.

Suprafețele cultivate cu cartofi – cultură specifică în zonă – au rămas constante. Potențialul și resursele ce pot fi puse în valoare dau posibilitatea atingerii unei producții totale de cca. 420.000 t, respectiv o producție medie de 30 t/ha.

Excedentul poate fi valorificat :

- pentru industrializare (chips-uri, fulgi de cartofi, obținere de amidon, spirt etc.)
- pentru acoperirea deficitului de consum din alte județe, în special din sudul țării

Sfecla de zahăr

Este cultura care a suferit un regres semnificativ în ultimii 10 ani în ceea ce privește suprafața cultivată ca urmare a unor contracte mai puțin atractive încheiate între cultivatorii de sfeclă de zahăr și cel mai cunoscut producător local - fabrica de zahăr Bod.

Direcția Agricolă pentru Dezvoltare Rurală Brașov consideră ca fiind absolut necesară extinderea suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr și fundamentează acesta prin cererea existentă..

Având în vedere că până în anul 2020, minim 20% din consumul energetic trebuie asigurat din surse regenerabile de energie, se impune extinderea suprafețelor de sfeclă de zahăr destinate producerii de biomasă pentru producerea de bioetanol și biogaz, precum și stimularea construirii și punerii în funcțiune și la noi în țară a unor instalații de producerea bioetanolului și biogazului din sfeclă.

Utilizarea sfeclei de zahăr pentru producerea de bioetanol și biogaz este recomandată din următoarele considerente :

- producție mare de biomasă / ha. (80-100 t/ha)
- cultură complet mecanizabilă
- randament mare de utilizare
- posibilitatea păstrării pe perioade lungi sub formă de sirop

Din 1 tonă sfeclă utilizată se pot obține 105 l bioetanol sau 400 kg de borhot utilizat pentru hrana animalelor sau pentru producerea de biogaz

Reziduurile rezultate din fermentarea borhotului, a frunzelor și coletelor pentru obținere de biogaz pot fi utilizate ca fertilizanți.

Plantele de nutreț

Ocupă aproape 32% din suprafața arabilă a județului. În ultimii 10 ani au crescut semnificativ suprafețele cultivate cu lucernă și trifoi în dauna porumbului siloz și a sfeclei furajere. Suprafețe foarte mari de teren înerbate, sunt neîntreținute și sunt folosite necorespunzător, fiind invadate de arborete, mușuroaie și specii de plante dăunătoare. Explicația acestui fenomen este aceea că suprafețele respective asigură mai multă masă verde decât necesarul pentru efectivele de animale aflate într-o scădere permanentă.

Porumbul

Ocupă circa 8% din suprafața arabilă. Este cultura care asigură o bună parte a furajului concentrat în gospodării.

Această cultură ar putea crește foarte mult în importanță, fiind foarte rentabilă producerea de biocombustibili din porumb. Ca și rapița, porumbul poate contribui la reducerea suprafețelor arabile neutilizate din județ.

Sectorul legumicol

Sectorul legumicol deține în județul Brașov doar aproximativ 1% din suprafața arabilă în cultură. Având în vedere faptul că legumicultura reprezintă un domeniu de activitate de producție și economică, caracterizat printr-un înalt grad de intensivitate și, astfel, constituie o sursă importantă de venituri pentru populație, revitalizarea acestui sector și, în speță, a suprafețelor de legume certificate pentru bioproducții, poate fi un obiectiv principal pentru următorii ani.

Se observă o scădere cu 37,64% în anul 2008 față de anul 2000 a suprafețelor cultivate cu legume.

Livezi

În județul Brașov, în anul 2009 față de anul 2008, numărul pomilor fructiferi a scăzut cu 4%, iar față de anul 1990 cu 67%. Foarte important de menționat este faptul că în județ a scăzut considerabil suprafața

de livezi cu rod, mare parte din ele fiind lăsate în paragină sau devenind pășuni fără a fi schimbată însă categoria de folosință. Scăderi la numărul de pomi fructiferi în anul 2009 față de anul 1990 s-au înregistrat la următoarele categorii de pomi: pruni (cu 34%), meri (cu 89%), cireși și vișini (cu 43%).

Creșteri la numărul de pomi fructiferi în anul 2009 față de anul 1990 s-au înregistrat la următoarele categorii de pomi: peri (cu 315,18%), cași și zarzări (cu 2975,78%), nuci (cu 3,43%). Totodată, producția medie de fructe, în județul Brașov, a crescut în 2009 față de 1990 cu 57,14%.

Forme de proprietate	1990	2000	2002	2004	2006	2008	2009
	U.M: Kg/pom						
Total	7	6	7	24	8	8	11
Sector privat	12	7	9	24	8	8	11
Din care: Expl. agr. ind.	12	7	10	24	8	8	11

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

În intervalul 2004-2008, cel mai mare randament se înregistrează la culturile de grâu și secară. Deși suprafața pe care acestea o ocupă scade, producția lor medie înregistrează în anul 2008 o creștere cu 43% față de 2004.

Trendul descendent al producției medii la ha se înregistrează la majoritatea culturilor atât în ceea ce privește producția totală, cât și pe cea medie. Acest indicator evidențiază practicarea unei agriculturi neperformante în județul Brașov.

3.2.3. Zootehnie

Sectorul zootehnic este favorizat în județul Brașov de suprafețele mari de teren acoperite cu pășuni și fânețe. Zootehnia județului este structurată pe două tipuri de exploatații: exploatații familiale și exploatații comerciale, cu un efectiv mai mare și cu un grad diferit de modernizare.

O importanță deosebită în rândul terenurilor agricole o au pajițile semi-naturale. Acestea reprezintă cele mai valoroase ecosisteme din categoria terenurilor agricole, dar renunțarea în unele zone la activitățile agricole tradiționale (cosit, pășunat) conduce la degradarea habitatelor și la modificări de peisaj. Cu deosebire, în zona montană există o tendință de abandonare a activităților agricole, mai ales în cazul pajiților semi-naturale. În județul Brașov, ca de altfel în întreaga țară, se remarcă o scădere generală a interesului populației și a administrațiilor comunelor și orașelor pentru fondul pastoral și creșterea animalelor, fapt ce a dus la reducerea alarmantă a încărcării cu animale a pajiștilor și abandonarea acestora pe mari suprafețe.

Efectivele de animale și încărcarea pajiștilor permanente din județul Brașov (septembrie 2003)

	Efective (mii capete)			Total UVM (mii)	Pajiști naturale (mii hectare)			Încărcare* (UVM/ha)
	Bovine	Ovine + Caprine	Cabaline		Pășuni	Fânețe	Total	
Brașov	28,4	113,5	5,9	45,7	44,4	21,1	65,5	0,70
Făgăraș	20,1	63,3	3,3	29,0	42,6	23,8	66,4	0,44
Rupea	13,5	76,3	2,6	25,9	32,9	11,7	44,6	0,58
Total județ	62,0	253,4	11,8	100,6	119,9	56,6	176,5	0,57

*Încărcare UVM/ha - unități vită mare la hectar

• Sursa: Institutul de Cercetare Dezvoltare pentru Pajiști Brașov

Din păcate, suprafețe foarte mari de teren înierbate sunt întreținute și folosite necorespunzător, fiind invadate de arborete, mușuroaie și specii de plante dăunătoare. Explicația acestui fenomen este aceea că suprafețe în cauză, chiar și în situația când sunt întreținute corespunzător, asigură mai multă masă verde decât este necesar pentru efectivele aflate într-o scădere permanentă.

Sub aspectul încărcării cu animale a pajiștilor, situația cea mai dramatică se află în zona Depresiunii Făgărașului unde există 0,44 UVM/ha, urmată de zona de dealuri Rupea cu 0,58 UVM/ha și Depresiunea Brașovului cu 0,70 UVM/ha. Încărcarea medie pe județul Brașov ajunge la abia 0,57 UVM/ha, respectiv cu cca. 15 % mai scăzută decât media pe țară care este de cca. 0,70 UVM/ha.

Lipsa de interes pentru această categorie de folosință care reprezintă 59 % din terenul agricol al județului Brașov, a lăsat cale liberă invaziei cu vegetație lemnoasă, buruieni, mușuroaie și altele pe lângă condițiile staționale nefavorabile existente ca exces de umiditate, eroziunea și aciditatea solului, pietre și stâncării etc., care au dus la scăderea generală a productivității și a reducerii suprafețelor de pajiști.

Repartiția pe suprafață

	Județul Brașov (număr capete / 100 ha)	România (număr capete / 100 ha)
Bovine	18,7	20,4
Porcine	137,4	70,8
Ovine și caprine	104,3	74,3

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Efectivele de animale s-au diminuat în perioada 1990-2008 în cazul tuturor speciilor, cu excepția caprinelor. Cea mai mare scădere se înregistrează în rândul bovinelor, cu 59%, și al porcinelor, cu 46%.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, numărul de animale ce revin la 100 de hectare la nivelul județului este, în cazul porcinelor și al ovinelor și caprinelor, superior mediei pe țară.

Creșterea bovinelor, este concentrată în micile ferme de subzistență sau de semisubzistență. Acestea produc lapte pentru asigurarea nevoilor familiei și valorifică surplusul prin centrele de colectare le procesatorilor de lapte.

Tip de exploatație	Număr total de capete	% din efectivul total	Număr de exploatații
Până la 10 capete	23.800	71%	12.000
Peste 10 capete	9.800	29%	377

• Sursa datelor: Camera Agricolă Județul Brașov

Producția animalieră tinde să crească, însă unitățile de mici dimensiuni limitează acest potențial.

Creșterea păsărilor

Este cea mai dezvoltată ramură, circa 2.000.000 capete regăsindu-se în 16 unități specializate aflate pe platformele de la Codlea și Măgurele. Acestea dispun de cele mai moderne dotări tehnice și folosesc rase sau linii specializate, cu un foarte bun randament de creștere și producție. Ponderea micilor producători este redusă, păsările fiind crescute pentru a asigura necesarul de ouă și carne din interiorul gospodăriei.

Conform Direcției Agricole pentru Dezvoltare Rurală, creșterea industrială a porcilor este concentrată în două exploatații mari, modernizate prin accesarea de fonduri nerambursabile.

Peste 60% din efective se regăsesc în exploatațiile familiale care poduc pentru asigurarea necesarului de carne, în condiții de rentabilitate scăzută.

Având în vedere tendințele și orientările pe plan național în creșterea și exploatarea animalelor, conjunctura naturală și economică este favorabilă creșterii efectivelor de taurine, porcine, ovine și păsări.

Rasele de taurine care fac obiectul programului de ameliorare sunt: Bălțata Românească și Brină cu însușire mixtă pentru lapte și carne și Bălțata cu Negru Românească specializată pentru producția de lapte. Realizarea obiectivelor principale în ameliorarea raselor de taurine se prevede să se desfășoare în cadrul unui sistem unitar coordonat, pe bază de programe de ameliorare.

3.2.4 Procesarea produselor agricole

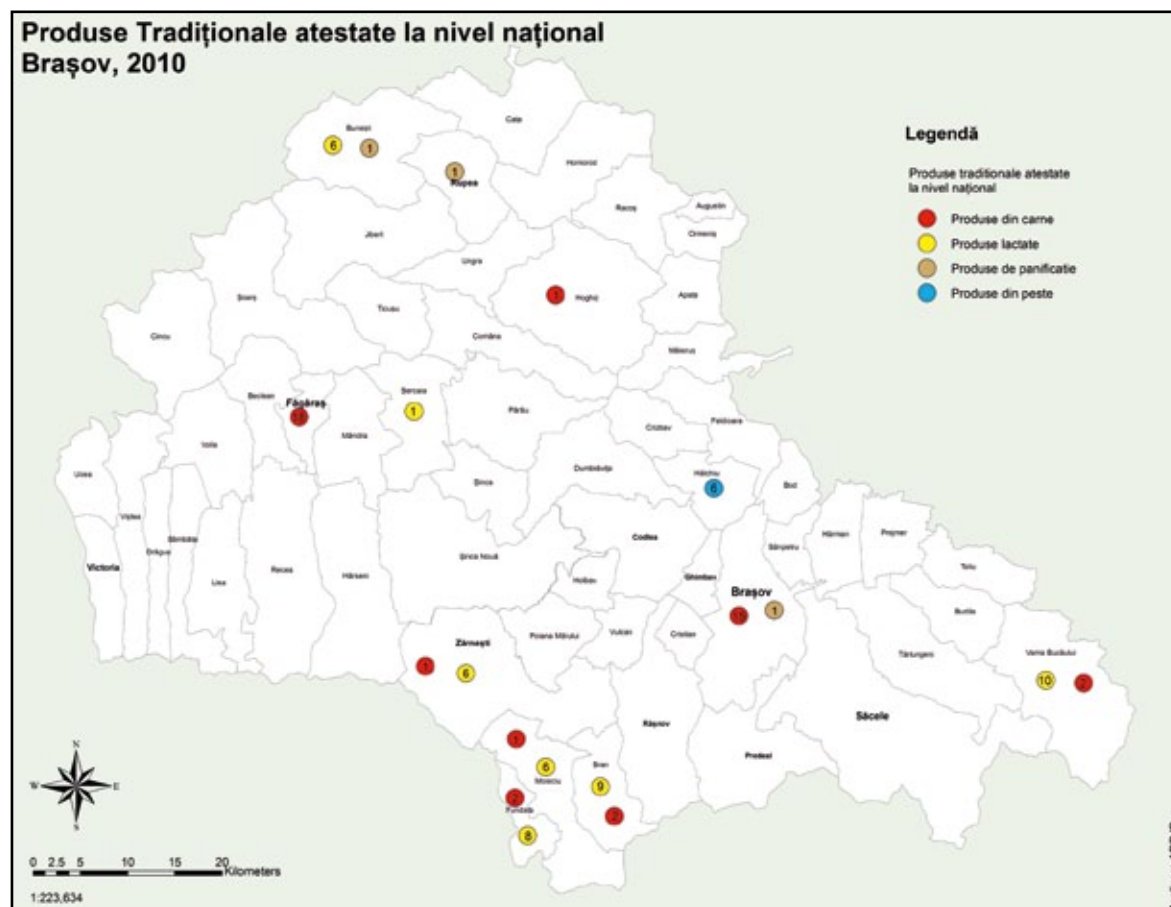
Conform datelor publicate de către Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Brașov, în iunie 2010, în unitățile aparținând sectorului privat din județul Brașov s-a obținut o producție de lapte de vacă și bivoliță (în echivalent) de 564.395 hl și o producție totală de ouă de 35.982 mii bucăți.

Numeroase societăți realizează o serie de produse alimentare tradiționale care fac cunoscut județul - brânza de burduf în coajă de brad, cașul afumat, brânza telemea, pastrama de oaie – specifice zonelor Bran-Moieciu și Vama Buzăului; pieptul ardelenesc, pâinea cu cartofi bătută în coajă - specifice zonei Rupea.

Datorită condițiilor pedo-climatice și de relief, pe lângă pescuitul amator și sportiv practicat pe râurile și bălțile neamenajate, s-au dezvoltat societăți piscicole cu producții remarcabile de pește de calitate superioară. Specii precum păstrăv, crap, crap fitofag, știucă, somn și caras sunt valorificate atât ca proaspete, cât și sub formă de preparate specifice.

Județul dispune de unități de procesare a produselor animale, de mare capacitate și foarte moderne și bine dotate (abatoare, fabrici de prelucrarea cărnii și a laptelui).

Conform datelor furnizate de Oficiul Național al Produselor Tradiționale și ecologice Românești, până în martie 2010, au fost atestate 96 de produse tradiționale din județul Brașov – 46 de produse lactate, 41 de produse din carne, 3 produse de panificație și 6 produse din pește.

3.2.5. Asociații și grupuri de producători

La nivelul județului sunt înregistrate 5 grupuri de producători, constituite în principal cu scopul de a valorifica în comun producția obținută. Trei dintre acestea au ca obiect de activitate cultura cartofului, iar celelalte două grupuri valorificarea producției de lapte.

De asemenea, funcționează o serie de asociații profesionale în domeniul creșterii bovinelor, ovinelor și caprinelor, cabalinelor, păsărilor de rasă, apiculturii, care au ca scop sprijinirea membrilor lor în valorificarea producției obținute, accesul la subvenții etc.

Este necesară înființarea de grupuri de producători sau cooperative agricole care să cuprindă un număr cât mai mare de membri care produc pentru vânzare, aceștia beneficiind în acest fel de un acces mai bun la informație și având posibilitatea să își valorifice produsele la prețuri mai avantajoase.

Se impune construirea de noi unități de procesare a produselor agricole, în special unități de producere a bioetanolului, unități de morărit, producerea de furaje combinate, precum și modernizarea celor existente.

Folosirea bioetanolului duce la reducerea costurilor cu achiziția carburanților pentru agricultură, protejarea mediului.

3.2.6. Silvicultură și vânătoare

Fondul forestier și componentele sale principale – pădurile și alte terenuri acoperite cu vegetație forestieră, precum și fondul cinegetic – reprezintă o resursă naturală importantă a județului Brașov, atât din punct de vedere economic, prin exploatarea forestieră, vânătoare și turism, cât și din punct de vedere social datorită beneficiilor pe care prezența pădurii o aduce calității vieții.

Fondul forestier are o suprafață de aproximativ 200.000 de hectare, 37% din suprafața totală a județului. Suprafața fondului forestier al județului Brașov reprezenta în 2008 3% din totalul de fond forestier la nivel de țară.

În perioada 2005 – 2008, fondul forestier la nivelul județului a crescut cu 6%, creșterea având loc la nivelul tuturor categoriilor de terenuri și păduri din fondul forestier al județului. Aceeași tendință de creștere o regăsim și la suprafața terenurilor pe care s-au executat împăduriri, creșterea fiind de 1,5%, de la 157 ha în 2005, la 251 ha în 2008.

Suprafața medie a pădurilor și a altor terenuri forestiere ce revin unui locuitor este de 0,34 hectare, valoare superioară mediei pe țară (0,30 ha/loc). Suprafața de fond forestier care revine la 100 de hectare este de 37,8 hectare, având, de asemenea, o valoare peste media pe țară (27,1 ha).

Ca urmare a aplicării legilor fondului funciar, situația s-a modificat semnificativ, atât la nivel național, cât și în județul Brașov. Structura proprietății fondului forestier din județul Brașov este următoarea:

- proprietate publică a statului 29.116 ha,
- proprietate publică UAT 140.585,57 ha,
- proprietate privată a persoanelor fizice 9.697,68 ha
- proprietate privată a persoanelor juridice, altele decât UAT, 26.601,80 ha.

În ceea ce privește repartizarea acestuia pe specii, structura fondului forestier în județul Brașov poate fi prezentată în următoarele cifre, astfel: din totalul de 206.001,05 ha fond forestier pădurile de foioase reprezintă 64% (132.335 ha).

- **fag** 10.909 ha proprietate de stat, 58 566 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 16.002 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 1.314 ha în proprietatea privată a UAT-urilor,
- **stejar** 24.177 ha din care 2.637 ha proprietate de stat, 19.726 ha în proprietatea publică a UAT-

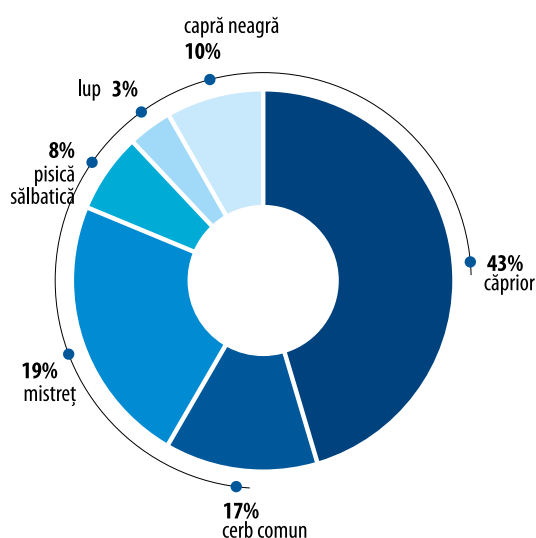
- urilor din județ, 1.524 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 290 ha în proprietatea privată a UAT-urilor,
- **diverse esențe tari** pe o suprafață totală de 18.696 ha, din care 2.334 ha proprietate de stat, 13.577 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 2.173 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 612 ha în proprietatea privată a UAT-urilor,
 - **esențe moi** 2.671 ha din care 291 ha proprietate de stat, 1.458 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 799 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 123 ha în proprietatea privată a UAT-urilor, cele de rășinoase 34,25% (70.555 ha),
 - **molid** pe o suprafață de 48.286 ha, din care 9.324 ha proprietate de stat, 27.599 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 10.579 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 784 ha în proprietatea privată a UAT-urilor,
 - **brad** pe o suprafață de 17.734 ha, din care 2.357 ha proprietate de stat, 12.165 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 3.000 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 212 ha în proprietatea privată a UAT-urilor,
 - **alte rășinoase** pe o suprafață de 4.535 ha, din care 537 ha proprietate de stat, 2.972 ha în proprietatea publică a UAT-urilor din județ, 654 ha în proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice și 372 ha în proprietatea privată a UAT-urilor, și alte specii în procent de 1,51%, respectiv 3.110 ha. (datele au fost furnizate de către ITRSV Brașov).

În județul Brașov pe lângă structurile ce aparțin de regia națională a pădurilor, ocoale silvice de stat în număr de 4 unități, au fost înființate 11 structuri, respectiv regii publice locale, ce au în administrare în general proprietatea privată a unor persoane fizice și juridice, ce au în proprietate suprafețe mai mari sau mai mici de pădure, precum și proprietatea publică a UAT-urilor. Pe raza județului există forme asociative de proprietate materializate în așa numitele composesorate sau obști, întâlnite mai ales în zona Făgărașului.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, exploatarea volumului de lemn a păstrat valori apropiate între 2005 și 2008, între 458 și 475 mii de metri cubi. Din totalul exploatat, ponderea

cea mai mare o are lemnul rotund.

Ponderea principalelor specii din efectivele de vânat, în anul 2008

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Fauna județului cuprinde o mare diversitate a speciilor: vulpe, pisică sălbatică, jder, lup, mistreț, capra neagră, urs precum și specii variate de pești (păstrăv, lipan, mreană).

Fondul de vânătoare este administrat de Direcția Silvică Brașov care deține un complex de creștere intensivă a vânatului în 10 astfel de fonduri cu o suprafață de 10.000 de hectare, de Asociația Generală a Vânătorilor Sportivi și alte asociații private de vânătoare.

Recolta de vânat semnificativă raportat la totalul la nivel național, a fost în rândul speciilor de: pisică sălbatică (11,4%), capră neagră (9,6%), lup (8,6%).

Problemele silvice

Retrocedarea terenurilor către persoanele private pune probleme importante și din punctul de vedere al cadrului legal, în special în ce privește abordarea problemelor precum tăierile ilegale. Actualmente, se estimează că se exploatează ilegal 8.000 metri cubi pe an, pe raza județului Brașov. Gestionarea fenomenului tăierilor ilegale se realizează de către administratorii/prestatorii de servicii silvice pentru suprafețele de fond forestier pentru care există încheiate contracte în acest sens. În suprafețele de fond forestier pentru care proprietarii nu au încheiat contracte de administrare/prestări servicii cu structuri autorizate, problema tăierilor ilegale cade în sarcina proprietarului. Controlul modului de gestionare

și de aplicare a regimului silvic în fondul forestier, indiferent de forma de proprietate, se realizează de către ministerul de resort prin Inspectoratele Teritoriale de Regim Silvic și Vânătoare. Astfel dacă pentru suprafețele de pădure gestionate de RNP, structuri private echivalente sau a persoanelor care dețin astfel de suprafețe în parcurile naționale, controlul asupra proprietarilor privați de pădure ce nu au încheiat contracte de gestionare a fondului forestier constituie o problemă importantă.

În județul Brașov o suprafață de 2.573,84 ha din fondul forestier al județului este neadministrat în prezent, la care se adaugă suprafața de 380 ha din comuna Fundata, fond forestier care se află pe teritoriul administrativ al județului Argeș.

Situația drumurilor forestiere din județul Brașov este oarecum similară cu ceea ce întâlnim la nivel național, deoarece drumurile forestiere din județ sunt într-o stare destul de bună. Totalul drumurilor forestiere însumează 1.236,1 km din care practicabilă este lungimea de 341,3 km și impracticabil pe o lungime de 894,8 km, din lungimea totală a drumurilor din județ.

Piscicultura

Datorită condițiilor pedo-climatice și de relief, pe lângă pescuitul amator și sportiv practicat pe râurile și bălțile neamenajate, s-au dezvoltat cinci mari societăți piscicole cu producții remarcabile de pește de calitate superioară. Specii precum păstrăv, crap, crap fitofag, știucă, somn și caras sunt valorificate atât ca proaspete, cât și sub formă de preparate specifice.

Valoarea producției agricole

La nivelul anului 2008, valoarea totală a producției ramurii agricole la nivelul județului a fost de 1.268.755 mii lei.

Comparativ cu profilul valorii producției agricole pe țară, ponderea sectorului vegetal este mai mică cu 8 procente care se regăsesc în valoarea producției animale, fapt explicabil prin specificul pe care îl are relieful județului Brașov.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul anului 2008, populația ocupată în agricultură era de 30,8 mii persoane. Dintre acestea, mai puțin de 10% erau salariați.

În anul 2008, în județul Brașov, activau 371 de societăți comerciale în domeniul agriculturii, cu o cifră de afaceri de 443.026.594 mii lei RON, adică 1,4% din cifra de afaceri totală a județului.

Agricultura are un rol important pentru asigurarea unui venit, dar și ca sursă de producere/ valorificare a hranei în mediul rural-agricultura de subzistență. Diversificarea activităților din zona rurală rămâne o problemă care trebuie rezolvată.

3.2.7. Problemele stringente ale agriculturii

În ultimii ani, performanța în agricultură pare să fie din ce în ce mai instabilă. Acest lucru este determinat atât de frecvența, cât și de severitatea crescută a calamităților naturale (seceta, inundații), precum și de incidența bolilor la animale (gripa aviara, pesta porcină). Primul motiv reflectă impactul schimbărilor climatice asupra agriculturii românești și infrastructura inadecvată în vederea contracarării riscurilor conexe. Atât frecvența, cât și intensitatea inundațiilor, în perioada de primăvară și a secetelor, în perioada de vară, au crescut în ultimul timp. La rândul ei, pesta porcină clasică a constituit o problemă endemică în România. Pentru a respecta cerințele UE, în ianuarie 2003 România a stopat vaccinarea în gospodăriile individuale, iar în ianuarie 2006 a procedat la același lucru în fermele comerciale. Cu toate acestea, epidemia nu a fost eradicată, apariția bolii fiind semnalată în continuare în exploatațile individuale. Drept urmare, a fost necesară reluarea vaccinării în toate exploatațile (inclusiv în cele comerciale), România ratând piața UE, care este de bușeu ei de export cel mai important. Gripa aviară a avut și ea un impact puternic asupra pieței cărnii de pasăre în perioada 2005-2006. Datele furnizate de Asociația Română a Crescătorilor de Păsări (Raportul GAIN RO6018) indică o reducere atât la efectivele de păsări, cât și la producția de broiler din unitățile industriale, în anul 2006.

Aspectele de mai sus se reflectă și în sistemul de producție mixt. Date fiind condițiile ei naturale, România dispune de o producție mixtă relativ echilibrată, în care producția vegetală reprezintă circa 60%, iar producția zootehnică, circa 40%. Serviciile agricole sunt încă slab dezvoltate, deținând doar o pondere scăzută în totalul producției agricole (sub 1%). Cu toate acestea, s-au înregistrat fluctuații anuale, determinate în special de modificările climatice. De exemplu, scăderea producției vegetale, în 1992, a fost cauzată de condițiile meteorologice nefavorabile, în timp ce situația a fost cu totul opusă în anul 2004. Vulnerabilitatea agricultorilor față de condițiile meteorologice nefavorabile a crescut, pe fondul de reducere a aplicării pesticidelor și îngrășămintelor și de deteriorare a tehnologiilor utilizate.

Noile provocări (schimbări climatice, energie regenerabilă, managementul resurselor de apă, biodiversitate, măsuri ce însoțesc restructurarea sectorului de produse lactate, inovare și respectiv broadband) definite drept priorități conform Bilanțului de sănătate al Politicii Agricole Comune și respectiv, Planului European de Redresare Economică, reprezintă elemente de noutate pentru România și au fost deja tratate în PNDR în versiunea lui inițială. Astfel, schimbările climatice, energia din surse regenerabile, gestionarea resurselor de apă, biodiversitatea, restructurarea sectorului produselor lactate sunt subiecte pentru care analiza efectuată în acest capitol cuprinde informațiile de bază ce indentifică nevoile și fundamentează măsurile de intervenție propuse mai departe în program. Deoarece nu au apărut evoluții recente care să justifice o ajustare a priorităților strategice stabilite prin PNDR, România a decis că resursele financiare suplimentare alocate din PERE să fie folosite la consolidarea operațiunilor și activităților deja existente așa cum au fost ele identificate și evidențiate în analiză. Includerea ei printre prioritățile PERE a determinat România să reconsidere posibilitatea de sprijin în cadrul PNDR după 2010. În perioada care urmează, se vor monitoriza și, pe măsura disponibilității datelor statistice, acestea vor fi incluse în analiza și fundamentarea sprijinului planificat a se introduce după 2010.

În contextul în care, conform raportărilor statistice, prelucrate de către Direcția Județeană de Statistică Brașov în documentul intitulat "Agricultura în județul Brașov din 2000 până în prezent", în județul Brașov suprafața cultivată cu principalele culturi, în anul 2008 față de anul 2000 a scăzut cu 16%, se observă totuși o creștere a ponderii suprafeței cultivate de sectorul privat în total suprafață cultivată de la 90% în anul 2000, la 97% în anul 2008, producția culturilor vegetale, precum și producția livezilor scade semnificativ în 2008 comparativ cu producțiile înregistrate în anii anteriori.

Se observă o scădere cu 37% în anul 2008 față de anul 2000 a suprafețelor cultivate cu legume. În județul Brașov, în anul 2008 față de anul 2000, numărul pomilor fructiferi a scăzut cu 53%.

Cele mai semnificative scăderi la numărul pomilor fructiferi, în anul 2008 față de anul 2000, s-au înregistrat la următoarele categorii de pomi fructiferi: meri (cu 85,23%), cireși și vișini (cu 67%), caiși și zarzări (cu 12%), peri (cu 8%).

În sectorul producției vegetale s-au obținut în anul 2009 următoarele producții medii: 3.035 kg/ha la grâu, 3.012 kg/ha la secară, 2.336 kg/ha orz și orzoaică, 1.409 kg la ovăz, 3.119 kg/ha la porumb boabe, 19.047 kg/ha la cartofi, 35.171 kg/ha la sfecla de zahăr, 2.182 kg/ha la rapiță.

Analiza SWOT Economie - mediu de afaceri și agricultură

Mediu de afaceri • dinamică economică accelerată, în general peste media națională –județul Brașov fiind cel mai competitiv județ al regiunii 7 Centru; • județ puternic urbanizat - 74% din populație locuiește în orașe și municipii, • ofertă diversificată de servicii și produse disponibile la nivel local • dezvoltarea puternică a sectorului de servicii în ultimii ani • municipiul Brașov este un puternic centru comercial, deținând 42% din cifra de afaceri totală a județului • județul Brașov rămâne un puternic centru industrial, cu o tradiție industrială de 8 decenii, cu spirit antreprenorial dezvoltat (număr relativ mare de IMM) în ciuda regresului industriei înregistrat în ultimii ani • existența structurilor și a infrastructurii de dezvoltare a afacerilor – incubatoare de afaceri, parcuri industriale (atât în mediul rural, cât și în mediul urban) • existența unui centru universitar politehnic și a programelor de cercetare – dezvoltare derulate de Universitatea Transilvania în parteneriat cu firme private • investiții cu capital străin semnificative la nivel de județ din punct de vedere valoric și al locurilor de muncă create Agricultura • existența de unități cu capacitate mare de procesare și valorificare a produselor animale • predominanța pășunilor și a fânețelor permite dezvoltarea sectorului zootehnic, cu precădere a animalelor rumegătoare • bogat fond cinegetic și forestier, important atât la nivel național, cât și internațional • 96 de produse tradiționale atestate la nivel național • mici întreprinderi agricole individuale care produc/generează produse tradiționale • terenurile nepolluate din zona montană favorizează dezvoltarea agriculturii ecologice • procent semnificativ de retrocedare a terenurilor agricole	Mediu de afaceri • accesibilitate dificilă pentru materii prime și mărfuri, datorată lipsei unui aeroport și a unei autostrăzi • disparități în dezvoltarea economică a zonei urbane în raport cu zona rurală (90% din cifra de afaceri a județului e realizată în mediul urban) • existența de zone monoindustriale în care activitatea productivă este în declin – în prezent zone urbane cu perspective economice reduse (Victoria, Zărnești) • lipsa utilităților din apropierea unor terenuri cu potențial investițional • slaba promovare a potențialului economic al județului în afara țării, în rândul potențialilor investitori • o serie de localități depind în măsură prea mare de anumite societăți comerciale din punct de vedere al asigurării locurilor de muncă și al contribuțiilor la bugetele locale, sprijin insuficient pentru reconversia profesională a șomerilor, inclusiv pentru inițierea în dezvoltarea unei afaceri • investiții scăzute ale mediului privat mai ales în localitățile urbane și rurale din nordul și vestul județului • în județ lipsesc locații special amenajate pentru desfășurarea unor evenimente culturale, sociale și de afaceri (târguri și expoziții) de mari dimensiuni • dezvoltarea insuficientă a industriei în domeniul tehnologiei de vârf și utilizarea redusă a inovației în rândul IMM-urilor • activitatea redusă a asociațiilor și organizațiilor patronale și profesionale • modificările dese ale legislației fiscale Agricultura • caracteristica de ansamblu a agriculturii este de subzistență • gradul mare de fărâmițare a terenurilor agricole determină practicarea unei agriculturi neperformante • mare parte a suprafeței agricole a județului se află în repaus • abandonarea pășunilor rurale și degradarea solului • practicarea agriculturii cu mijloace rudimentare și tehnologie învechită • lipsa investițiilor în sistemul de irigații și de desecare • scăderea efectivelor de animale • marketingul comun al produselor agricole provenite de la mici producători nu se realizează decât la un nivel mic • atractivitate redusă a producției agricole datorită raportului nefavorabil între prețul de producție și cel de desfacere • activitățile economice cu profil non-agricol sunt insuficient diversificate și sunt sezoniere
---	--

	• plata cu întârziere a subvențiilor în agricultură • niveluri scăzute de productivitate a muncii, conducând la venituri mici • media de vârstă relativ ridicată a agricultorilor/a personalului implicat în activitățile agricole • forța de muncă din mediul rural este îmbătrânită și va continua evoluția de îmbătrânire
Mediu de afaceri Oportunități	Mediu de afaceri • pierderea unor oportunități de finanțare europeană datorită incapacității financiare a IMM-urilor de a derula și implementa proiecte cu finanțare nerambursabilă • condițiile de creditare impuse de bănci după declanșarea recesiunii economice, îngreunează accesul firmelor la capital • prelungirea crizei economice globale, creșterea fiscalității, modificări ale legislației fiscale care pot bulversa mediul economic • lipsa legislației care să faciliteze neimpozitarea profitului reinvestit îngreunează dezvoltarea investițiilor • fiscalitatea excesivă mărește riscul dezvoltării economiei subterane facilitând piața neagră • pierderea atractivității județului în viitor din punctul de vedere al existenței forței de muncă calificate în domeniul tehnic, datorită necorelării ofertei educaționale cu cererea de pe piață (absența școlilor de meserii, restrângerea specializărilor tehnice în cadrul universității locale) • migrația forței de muncă calificate, în special la nivelul populației tinere • oferta de terenuri în zone favorabile unor obiective de investiții este neatractivă, terenurile au prețuri mari chiar în raport cu țări vest-europene • lipsa utilităților din apropierea unor terenuri cu potențial investițional poate genera costuri de investiție foarte mari • menținerea actualului nivel de dezvoltare a infrastructurii și întârzierea construirii aeroportului și/sau autostrăzii va influența negativ dezvoltarea economică a zonei • retragerea unor investitori străini de prestigiu poate descuraja potențialii investitori străini • creșterea diferențelor economice între zonele județului • scăderea competitivității Brașovului ca locație investițională datorită creșterii costului de investiție și operare a afacerii – mai ales datorită creșterii prețurilor pe piața imobiliară și a creșterii nivelului salarial Agricultura • fragmentarea terenului agricol și existența unui număr mare de proprietari nu permite o exploatare agricolă eficientă • presiunea exercitată de importul produselor agricole ieftine periclitează agricultura locală • existența polului de creștere Brașov (singurul din regiunea 7 Centru) și potențialul finanțărilor nerambursabile ce derivă din acest statut • poziția geografică favorizantă a Brașovului, situat la intersecția rutelor de transport mărfuri și la o distanță relativ redusă de capitală, creează atractivitatea zonei în dezvoltarea centrelor de logistică • prezența investițiilor străine, tradiția multiculturalității și interculturalității constituie avantaje în atragerea de noi investitori în județ • forța de muncă disponibilizată constituie o potențială resursă umană pentru noi investiții • creșterea valorii adăugate prin stimularea dezvoltării producției de noi tehnologii etc. • creșterea productivității și a potențialului de inovare în rândul companiilor locale • ecoversia și ecologizarea zonelor industriale dezafectate • nivelul relativ scăzut al salariului mediu la nivel județean corelat cu dezvoltarea/calificarea capitalului uman reprezintă o premiză a atragerii de investitori • dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare și a colaborării dintre universitate și mediu de afaceri • dezvoltarea structurilor asociative de tipul organizațiilor patronale și profesionale care să sprijine promovarea unor legi care să favorizeze dezvoltarea economică • siturile industriale dezafectate pot fi valorificate prin transformarea în zone destinate activităților lucrativе și de birouri, datorită amplasamentului și a potențialului de spațiu disponibil • crearea unor clustere economice poate facilita transferuri de know-how în diverse domenii • inventarierea și promovarea unitară a avantajelor economice, imobiliare și de resurse umane poate mări atractivitatea județului pentru investitori străini • adoptarea legislației speciale a Parteneriatului Public Privat va oferi cadrul necesar dezvoltării unor proiecte de mare impact economic-social • județ puternic urbanizat, favorabil dezvoltării activităților economice • municipiul Brașov are potențialul de a se dezvolta ca pol de cercetare în domeniul energiei regenerabile • poziționare avantajoasă din punct de vedere logistic a Țării Făgărașului datorită dezvoltării viitoare a infrastructurii • disponibilitatea unor resurse atractive pentru investitori (resurse umane, resurse

naturale) • întărirea infrastructurii de afaceri – centre de conferințe, centru expozițional, infrastructură tehnologică și informațională • creșterea eficienței administrării fiscale prin informatizarea activităților • potențial ridicat al forței de muncă calificate în domeniul tehnic Agricultura • accesarea de fonduri nerambursabile oferă posibilitatea de dezvoltare a activităților agricole • oportunitatea exploatării agricole pe suprafețe mai mari prin asocierea fermierilor • dezvoltarea programelor de marketing comun al produselor agricole ecologice ale micilor producători • creșterea animalelor folosind material genetic de calitate • dezvoltarea agriculturii ecologice prin exploatarea potențialului natural • posibilitatea desfacerii rapide a produselor agroalimentare tradiționale • comercializarea produselor naturale, ecologice și de calitate superioară • disponibilitatea unei piețe mari de desfacere a produselor agricole, atât pe plan intern, cât și pe plan european • aducerea sectorului agricol neperformant la potențialul real, prin facilitarea eforturilor de modernizare și restructurare a acestuia • diversificarea activităților din zonele rurale • formarea profesională poate ajuta la îmbunătățirea competențelor fermierilor • înființarea de exploatați agricole asociative	• apariția marilor firme și concerne în activitățile agricole riscă să ducă la falimentul micilor producători • fenomenul de globalizare va influența negativ activitatea agricolă zonală • schimbările climatice și calamitățile naturale pot produce pagube însemnate în domeniul agricol
--	---

II.

Analiza
situației actuale
a județului
Brașov

4.

Turism,
Cultură,
Patrimoniu cultural

4.1. Turism

4.1.1. Locul turismului în cadrul economiei județene

Sectorul turistic a fost identificat ca fiind catalizatorul pentru dezvoltarea economiei, incluzându-l ca parte esențială a planului de dezvoltare națională.

Volum și Valoare

Județul Brașov a crescut și s-a dezvoltat ca destinație turistică. Cu o capacitate de peste 14.000 de locuri de cazare, săli de conferință și atracții turistice, turismul brașovean s-a adaptat și dezvoltat într-un ritm rapid pentru a răspunde oportunităților de piață. În județul Brașov, în anul 2009, erau 14.728 locuri de cazare.

Investiții

În anul 2009, firmele din județul Brașov cu domeniul de activitate "hoteluri și facilități de cazare" au realizat investiții brute în valoare de 137 mil. lei reprezentând 2,88% din totalul investițiilor din județul Brașov.

Cifra de afaceri din turism

Societățile comerciale din județul Brașov cu domeniul de activitate "hoteluri și facilități de cazare" au realizat în anul 2009, o cifră de afaceri de 148 mil lei, reprezentând 0,35% din totalul cifrei de afaceri a județului.

Firmele cu domeniul de activitate "hoteluri și restaurante" au realizat o cifră de afaceri de 324 mil. lei, reprezentând 0,75% din totalul cifrei de afaceri din județul Brașov.

Forța de muncă

La 1 ianuarie 2009 populația civilă ocupată din sectorul hoteluri și restaurante a fost de 8.600 persoane, reprezentând 3,59% din totalul populației civile din județul Brașov.

În anul 2009, caștigul salarial mediu net lunar era de 765 Lei.

4.1.2. Potențialul turistic al județului Brașov

Județul Brașov reprezintă una dintre cele mai variate zone în ceea ce privește oferta turistică din România atât prin obiectivele naturale (monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naționale), sporturi de iarnă, sporturi extreme – alpinism, parapantă, deltaplanorism, vânătoare și pescuit, cât și obiectivele istorice-arheologice (cetăți, castele, biserici, muzee etc).

Poziționarea geografică a județului Brașov în zona montană din centrul țării favorizează dezvoltarea turismului sub forme diverse. Potențialul turistic al județului Brașov îmbină elemente ale cadrului natural cu valori culturale și istorice.

Trecutul bogat în istorie și îmbinarea culturală și multiethnică din acest teritoriu fac din Brașov unul dintre cele mai interesante locuri, nu numai din România, dar și din întreaga regiune. Cu toate acestea, Brașovul nu a atins potențialul de a deveni una dintre cele mai interesante destinații din estul Europei.

Potențialul natural

Suprafața județului Brașov se suprapune pe două mari unități morfostructurale: Carpații și Podișul Transilvaniei.

Areale și trasee turistice cu valoare peisagistică deosebită, parcurile naționale sau naturale, rezervații și monumente ale naturii, rețeaua hidrografică compun cadrul natural al județului.

Relieful este variat prezentând o mare complexitate morfologică și morfogenetică. Se disting trei trepte majore de relief:

- *treapta munților înalți*, cu poziție periferică, ce trece de 1.700m altitudine înregistrată în Făgăraș, Piatra Craiului, Bucegi, Bârsei (Postăvarul, Piatra Mare) și Ciucaș
- *treapta munților scunzi*, între 800 și 1.700 m, formată în principal de "clăbucetele" Întorsurii Buzăului, Dârstelor, Codlei și Perșani; tot în această grupă se mai încadrează munții Tâmpa, Poiana Brașovului
- *treapta depresiunilor și a dealurilor de podiș*, situate între 450 și 700m altitudine; câmpiile apar desfășurate în depresiuni intramontane și submontane interne. În configurația generală a acestei trepte se disting: Câmpia Bârsei cu golfurile depresionare Zărnești – Tohan, Vlădeni și Culoarul Măieruș, apoi Câmpia Făgărașului; la această treaptă se adaugă Depresiunile Brașovului, Homoroadelor, Făgărașului și culmile deluroase ale laturii sud-estice a Bazinului Transilvaniei (Colinele Târnavelor, Podișului Hârtibaciului).

Munții și dealurile reprezintă aproape jumătate din suprafața județului. Această resursă extraordinară oferă una dintre cele mai intacte biodiversități din Europa, precum și o serie de pachete turistice bazate pe o natură atractivă prin diversitatea sa excepțională. Peisajul montan este în marea sa majoritate acoperit de păduri ceea ce restricționează accesul, dar protejează flora și fauna diversă, pe alocuri, endemică. Aerul curat de munte reprezintă și el o atracție pentru numărul tot mai mare de turiști care caută o vacanță sănătoasă într-un mediu curat. Turiștii veniți în județul Brașov pot practica activități sportiv-recreative în toate anotimpurile anului.

De asemenea, combinația de pădure și agricultură oferă un mozaic pastoral atractiv care poate atrage cicliști, excursioniști, fotografi amatori și ecoturști. Valorificarea elementelor cadrului natural: povârnișuri dramatice, vârfuri și chei spectaculoase s-a făcut diferențiat, în funcție de apropierea și posibilitățile de acces față de centrele de interes turistic.

Masivele muntoase ale județului, integrate în circuitul turistic intern și internațional cu spații de cazare, agrement și practicare a sporturilor specifice sunt:

- **Masivul Piatra Mare**, cu trasee turistice montane ușor accesibile oferă obiective turistice naturale deosebite și posibilități de lansare cu parapanta.
- **Masivul Bucegilor**, Parc Natural de interes național, prezintă peisaje atractive cu spectaculoase văi glaciare și cabane de creastă, oferă posibilități de practicare a drumețiilor montane, alpinismului, snowboardului și a schiului de fond și alpin.
- **Masivul Piatra Craiului**, declarat Parc Național, este unic în Carpații Românești, prin relieful impunător al crestei calcaroase în lungime de 25 de kilometri. Aici se găsesc specii rare de floră și faună. Sunt oferite turiștilor servicii de cazare în cabane și refugii montane, precum și în moderne pensiuni din localitățile limitrofe.
- **Munții Ciucaș**, zonă aflată în prezent în curs de legiferare ca parc natural, prezintă spectaculoase forme de relief megalitice. Este puțin amenajată, cu structuri turistice, prezentând oferte de tip agroturistic doar în localitățile de la baza masivului.
- **Munții Perșani**, mult mai scunzi, cuprind oferte turistice în zona nord - vestică a județului constând în arii protejate și monumente ale naturii, obiective istorice, culturale și monumente de arhitectură.
- **Munții Făgăraș** reprezintă o zonă aflată în prezent în curs de legiferare ca parc național, sunt cei mai înalți și spectaculoși munți din România.

Principalele **rezervații și monumente ale naturii** ce reprezintă atracții turistice sunt:

Coloanele de bazalt de la Racoș, din defileul Oltului, săpat în Munții Perșani.

Piatra Craiului (rezervație de faună și floră) – adăpostește o plantă unică în lume: garofița Pietrii Craiului.

Tâmpa – parcul de recreere al brașovenilor, reprezintă nu numai un punct de atracție pentru turiști, ci și un "laborator" pentru oamenii de știință.

Punctul fosilier vama Strunga – situat pe versantul vestic al Bucegilor, este cunoscut de geologi de mai bine de un secol, prin fauna fosiliferă cu peste 150 de specii de amoniți.

Dealurile Cetății (Lempeș) și Sânpetrului - pajiștile, precum și zona împădurită din jurul lor dezvoltă

o serie de specii de silvostepă.

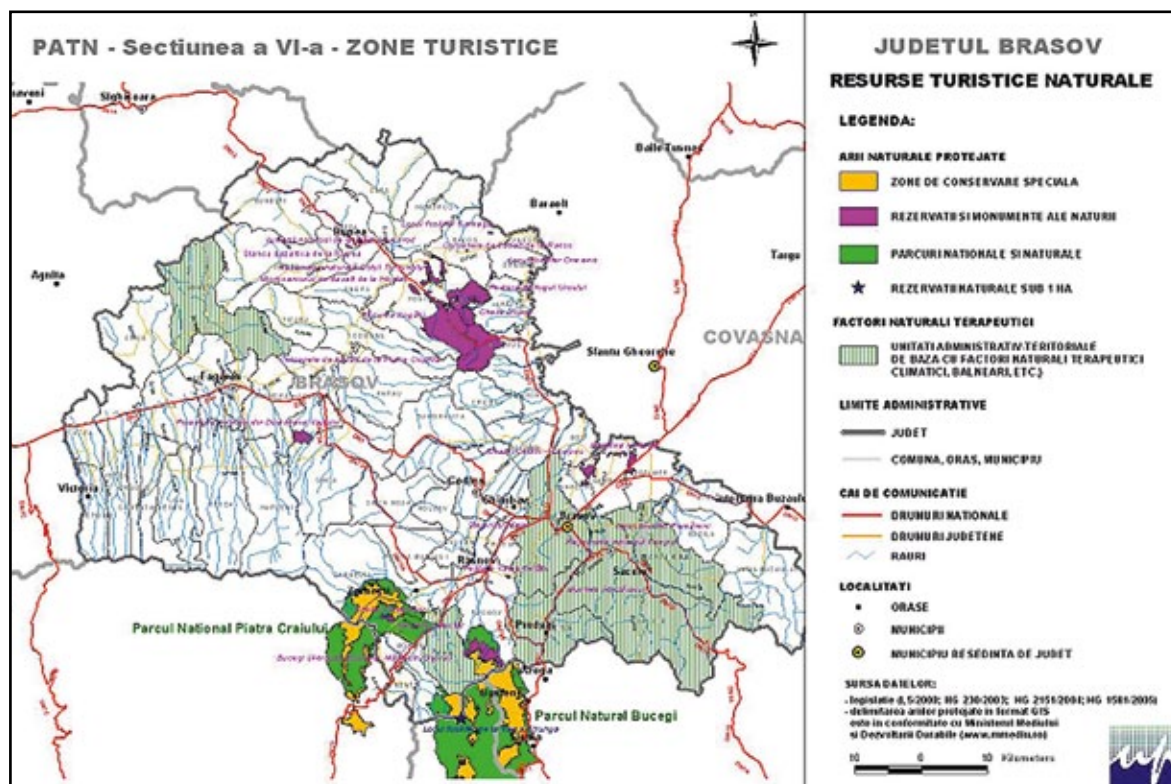
Mlaștinile eutrofe de la Hărman și Prejmer - rezervație ce adăpostește floră și faună rară cu numeroase relice glaciare.

Pădurea Bogății – rezervație forestieră situată în Munții Perșani, între Hoghiz și Măieruș, pe o distanță de 17 km. Este formată în special din făgete și adăpostește o faună bogată, fiind teren de vânătoare cu regim de rezervație

Complexele carstice de la Șirnea, Peștera, Măgura și Fundata, situate parțial pe masivele calcaroase, oferă o lume misterioasă a peșterilor, cheilor și dolinelor, elemente de certă polarizare a fluxului turistic.

Rezervația de zimbri „Valea Zimbrilor” de la Vama Buzăului și rezervația de urși de la Zărnești “Liberty”.

Protecția resurselor: pe teritoriul județului Brașov se găsesc 2 zone protejate - Parcul Național Piatra Craiului și Rezervația Națională Bucegi și se preconizează înființarea celui de-al treilea Parc Național în Munții Ciucaș. Aceste trei zone protejate pot contribui și la dezvoltarea pieței ecoturismului, turismului naturii și turismului de aventură ușoară.

Practicarea turismului necontrolat în aceste zone protejate - construcțiile de case de vacanță, managementul neadecvat al deșeurilor și lipsa canalizărilor contribuie la degradarea continuă a unora dintre cele mai importante resurse de mediu și turism ale României.

Rezervații și monumente ale naturii din județul Brașov

Nr. Crt.	Denumirea	Localizarea	Suprafața (ha)
1.	Bucegi (Abruptul Bucșoiu, Mălăești, Gaura)	Orașul Râșnov, comunele Bran, Moieciu	1.634
2.	Locul fosilifer de la Vama Strunga	Comuna Moieciu	10
3.	Piatra Craiului	Orașul Zărnești	1.459
4.	Cheile Zărneștilor	Comuna Moieciu	109,8
5.	Stânca bazaltică de la Rupea	Orașul Rupea	9
6.	Coloanele de bazalt de la Racoș	Comuna Racoș	1,1
7.	Coloanele de bazalt de la Piatra Cioplită	Comuna Comăna, satul Comăna de Jos	1
8.	Vulcanii Noroiși de la Băile Homorod	Comuna Homorod	0,1
9.	Micro canionul în bazalt de la Hoghiz	Comuna Hoghiz	2
10.	Cheile Dopca	Comuna Hoghiz	4
11.	Locul fosilifer Ormeniș	Comuna Ormeniș	4
12.	Locul fosilifer Carhaga	Comuna Racoș	1,6
13.	Locul fosilifer Purcăreni	Comuna Târlungeni	0,2
14.	Peștera Bârlogul Ursului	Comuna Apața	1
15.	Peștera Valea Cetății	Orașul Râșnov	1
16.	Peștera Lilieciilor	Comuna Moieciu	1
17.	Poienile cu narcise din Dumbrava Vadului	Comuna Șercaia, satul Vad	394,9
18.	Dealul Cetății – Lempeș	Comuna Hărman	274,5
19.	Mlaștina Hărman	Comuna Hărman	2
20.	Postăvarul (Muntele)	Municipiul Brașov	1.025,5
21.	Cotul Turzunului	Comuna Hoghiz	0,2
22.	Tâmpa (Muntele)	Municipiul Brașov	188,2
23.	Stejerișul Mare	Municipiul Brașov	16,3
24.	Pădurea Bogății	Comunele Măieruș și Hoghiz	8,5
25.	Pădurea și mlaștinile eutrofe de la Prejmer	Comuna Prejmer	252

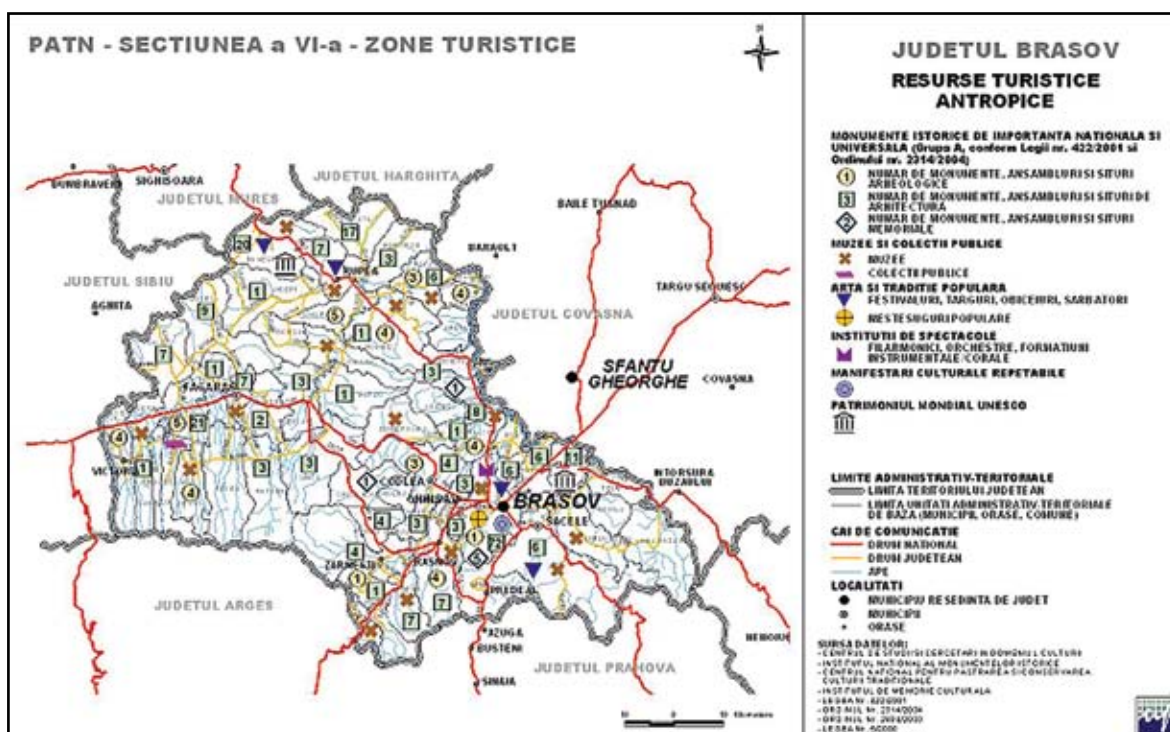
Potențialul antropic

Resursele culturale, comunitare și de patrimoniu oferă o combinație deosebită de arhitectură, clădiri de patrimoniu, monumente și evenimente comunitare, un trecut istoric bazat pe o multitudine culturală și o îmbinare a stilului de viață modern cu cel tradițional agrar și medieval.

Fortărețe impresionante, castele, case istorice și biserici saxone, unice în lume, oferă un potențial în dezvoltarea turismului cultural. Din păcate, multe clădiri istorice, biserici și castele nu sunt incluse în circuitul turistic din cauza slabei promovări sau ignoranței vizitatorilor, stării fizice a construcțiilor și datorită netransformării lor în atracții turistice moderne și competitive. Pe de altă parte, dezvoltarea rapidă și necontrolată a turismului poate duce la efecte negative asupra societății, dar și asupra culturii regionale pe termen mediu și lung.

De o importanță deosebită este municipiul Brașov, unul din cele mai bine păstrate orașe medievale, unde centrul istoric arhitectural este conservat într-o stare bună (Biserica Neagră, cartierul Schei, Piața Sfatului, zidurile de apărare ale vechii cetăți împreună cu turnurile și bastioanele).

În județ se oferă posibilitatea de a vizita **cetăți medievale** - Codlea, Făgăraș, Hoghiz, Prejmer, Râșnov, Rupea.

Cetățile țărănești reprezintă o contribuție pe care arhitectura medievală de zid a Transilvaniei a înscris-o în patrimoniul artistic european.

Din această categorie fac parte cetățile țărănești cu biserici de incintă (Bod, Cincșor, Codlea, Cristian, Ghimbav, Hălmeag, Măieruș, Prejmer, Rotbav, Sânpetru), ridicate de sașii și românii locuitori ai satelor respective în secolele XIII-XVI.

Cetatea Feldioarei (cetatea Marienburg) – ridicată de cavalerii teutoni între 1211-1225 și apoi transformată în 1457 în cetate țărănească (azi ruine). Sub zidurile cetății a avut loc lupta dintre oștile moldovene ale lui Petru Rareș și cele ale lui Ferdinand I de Habsburg, terminată cu victoria moldovenilor (1529).

Bisericile cetăți care se găsesc într-un număr însemnat de sate (Beia, Bunești, Cața, Cincu, Drăușeni, Fișer, Homorod, Mercheașa, Meșendorf, Prejmer, Roadeș, Șoarș, Viscri).

Cele mai bine păstrate se găsesc în localitățile **Hărman** – cetate țărănească ridicată în anul 1500 în jurul bisericii romanice (1280), **Biserica Luterană Feldioara** (sec. XII-XV), Hălchiu etc. Bisericile cetăți/fortificate de la Prejmer și Viscri au fost recunoscute ca parte a patrimoniului UNESCO.

Alte vestigii istorice: Castrul roman Pons Vetus (Hoghiz, ruine), Castelul Haller (Hoghiz, 1553); Castelul feudal de la Racoș (1625); Castelul de la Sâmbăta de Sus, la 20 km sud-vest de Făgăraș, ridicat de domnitorul Țării Românești, Constantin Brâncoveanu, 1688-1714 (astăzi ruine); Castelul de la Sâmbăta de Jos, construit în 1770 de către baronul Brukenthal, guvernator al Transilvaniei etc., prezintă și ele importanță turistică atât prin arhitectură, cât și prin peisajul natural în care sunt încadrate.

Promovarea acestor resurse nu se ridică însă la nivelul potențialului pe care îl pot oferi. Cel mai important punct de atracție turistică, recunoscut pe plan internațional este Castelul Bran prin legenda lui Dracula.

Unități administrativ-teritoriale cu concentrare mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național:

- Municipii: Brașov, Codlea, Făgăraș, Săcele
- Orașe: Râșnov, Rupea, Zărnești
- Comune: Beclean, Bod, Bran, Bunești, Cața, Cincu, Dumbrăvița, Feldioara, Hălchiu, Hărman, Homorod, Jibert, Lisa, Moeciu, Ormeniș, Prejmer, Sânpetru, Șercaia, Șoarș, Voila, Vulcan.

Localizarea principalelor monumente și ansamblurilor de arhitectură din județul Brașov

Cetăți

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Cetatea Bran	Comuna Bran, satul Bran
2.	Cetatea Făgăraș	Municipiul Făgăraș
3.	Cetatea Râșnov	Orașul Râșnov
4.	Cetatea Rupea	Orașul Rupea
5.	Cetatea Feldioara	Comuna Feldioara, satul Feldioara
6.	Cetatea lui Negru Vodă	Comuna Lisa, satul Breaza

Biserici fortificate - cetăți

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Cetatea sătească cu biserică	Comuna Hărman, satul Hărman
2.	Cetatea sătească cu biserică	Comuna Prejmer, satul Prejmer
3.	Cetatea sătească cu biserică	Comuna Homorod, satul Homorod
4.	Cetatea sătească cu biserica evanghelică	Comuna Sânpetru, satul Sânpetru
5.	Cetatea sătească cu biserica evanghelică	Comuna Bunești, satul Viscri
6.	Cetatea sătească cu biserica evanghelică fortificată	Comuna Cața, satul Drăușeni
7.	Cetatea sătească cu biserica evanghelică	Comuna Cața, satul Cața

Clădiri civile urbane

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Casa Sfatului	Municipiul Brașov
2.	Casa Hirscher	Municipiul Brașov
3.	Școala Românească din Schei	Municipiul Brașov
4.	Hotel "Aro"	Municipiul Brașov

Ansambluri urbane

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Ansamblul urban fortificat	Municipiul Brașov

Biserici și ansambluri mănăstirești

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Biserica Neagră	Municipiul Brașov
2.	Biserica Sfântul Bartolomeu	Municipiul Brașov
3.	Biserica Sfântul Nicolae din Schei	Municipiul Brașov
4.	Biserica brâncovenească Sfântul Nicolae	Municipiul Făgăraș
5.	Biserica ortodoxă Sfântul Nicolae	Orașul Râșnov
6.	Biserica mănăstirii brâncovenești	Comuna Sâmbăta de Sus
7.	Biserica evanghelică	Comuna Șercaia, satul Hălmeag

Fortificații dacice

Nr. Crt.	Denumirea	Unitatea administrativ-teritorială
1.	Fortificație dacică, zona sanctuarelor	Comuna Ormeniș, satul Augustin

4.1.3. Forme de turism practicate în județul Brașov

Complexă și diversificată, oferta turistică a județului asigură condiții pentru practicarea a numeroase forme de turism.

Turismul montan este favorizat de existența masivelor muntoase, a suprafeței mari acoperite cu păduri, a existenței traseelor marcate, a cabanelor montane și bazelor de cazare din localitățile limitrofe, precum și a promovării acestor zone pe plan național și internațional propice pentru practicarea drumeției, a sporturilor de iarnă, alpinismului, speoturismului. Locații cum ar fi Predeal și Poiana Brașov, care sunt centrate pe sezonul de schi dar, datorită frumuseții peisajului, au un potențial ridicat pentru dezvoltarea turismului și în afara sezonului rece.

Poiana Brașov ocupă locul întâi între stațiunile de schi din țară, oferind schiorilor 10 pârtii cu grade diferite de dificultate, cu o lungime totală de 17 kilometri și dotate cu instalații de transport pe cablu.

Orașul Predeal dispune de 7 pârtii de schi omologate internațional cu o lungime totală de aproximativ 8 km amenajați.

În municipiul Brașov funcționează de la începutul anului 2010 un patinoar olimpic.

În județul Brașov există o rețea bună de transport pe cablu. Sunt două telecabine care fac legătura între poalele muntelui Tâmpa și vârful acestuia, în municipiul Brașov și alte două telecabine în Poiana Brașov din Kanzel și cea de la Capra Neagră, care urcă pe muntele Postăvarul. Pe lângă acestea au fost puse în funcțiune și telegondole și 6 tele-schi-uri în Poiana Brașov și în Predeal.

Turismul cultural-istoric este favorizat de existența a numeroase monumente istorice și de arhitectură pe întreg teritoriul județului, de multitudinea de obiceiuri, tradiții, evenimente culturale cu caracter periodic. Mare parte dintre evenimente sunt organizate/sprijinite de autoritățile publice locale și mai nou sunt organizate și de către Clubul Economic German în parteneriat cu Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului din județul Brașov.

Turismul religios este practicat mai ales la Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus unde au loc, în timpul marilor sărbători creștine, slujbe religioase ce atrag un aflus mare de credincioși.

Mai mult, pe teritoriul județului se găsesc șapte complexe monahale și numeroase biserici cu valoare istorică și arhitecturală deosebită.

Turismul sportiv de tip alpinism, schi alpin, schi fond, echitație, mountainbike, deltaplanorism și planorism, vânătoare și pescuit sportiv în zonele colinare și montane ale județului, „vânătoarea de imagini” tip safari ale unor specii precum lupul, ursul și râsul, în județul Brașov trăind 30% din populația de mari carnivore a Europei, precum și birdwatching la Dumbrăvița denumită "Delta Brașovului" sau "Delta dintre munți" unde au fost identificate peste 200 specii de păsări.

Turismul științific tematic pe secțiuni de biodiversitate, speologie, geologie, paleontologie în rezervațiile naturale ale județului.

Turismul rural reprezintă una dintre cele mai eficiente soluții de armonizare a cerințelor turismului cu exigențele protejării mediului și dezvoltării durabile. Frumusețea zonei rurale și conservarea culturii face ca acest segment să fie foarte atractiv atât pentru turismul intern, cât și pentru turismul extern. În ultimii ani turismul rural s-a dezvoltat într-un ritm spectaculos.

Turismul rural își găsește adepți printre persoanele interesate de retragerea în natură, absența mediului

mecanizat și a poluării sonore, întoarcerea la autenticitate și tradiții. Agroturismul este practicat în special în zona satelor brănene (Fundata, Moieciu, Bran) și în Poiana Mărului, zone ce constituie un areal cu un potențial natural, istoric și turistic deosebit, precum și în zona Săcele-Tărlungeni, aflată în imediata apropiere a municipiului Brașov. Această formă specifică de turism rural este bazată pe asigurarea, în cadrul gospodăriei țărănești, a serviciilor de cazare, masă, agrement și alte servicii complementare acestora, fiind practică de micii proprietari din zonele rurale, de obicei, ca activitate secundară, activitatea desfășurată în gospodăria sau ferma proprie rămânând principala ocupație și sursă de venit.

Ecoturismul este o formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale legate de natură și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții (definiția consacrată a Organizației Mondiale a Turismului):

- conservarea și protejarea naturii
- folosirea resurselor umane locale
- să aibă un caracter educativ, respect pentru natură
- să realizeze conștientizarea turiștilor și a comunităților locale
- să aibă un impact negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.

În județ există pensiuni eco-certificate, precum și tururi eco-certificate oferite de operatori brașoveni.

- zona Zărnești - acest tip de turism este dezvoltat în stadiul cel mai avansat din România, favorizat atât de cadrul natural excepțional (Parcul Național Piatra Craiului), cât și de activitatea de organizare și promovare a acestui tip de turism de către Administrația Parcului Național Piatra Craiului.
- zona Vama Buzăului, poartă de intrare în Masivul Ciucaș, unde funcționează, în prezent, Centrul Educațional de Ecologie și Ecoturism.
- zona Bunești - Viscri, zonă incipientă în practicarea ecoturismului, dar cu un potențial deosebit pentru o dezvoltare ulterioară în această direcție.
- zona Făgăraș, favorizată de cadrul natural, în care se practică un turism incipient de tip ecoturism, dar fără o strategie coerentă și unitară în acest sens.

Turismul de afaceri și conferințe, din perspectiva căruia județul Brașov se bucură de un interes în creștere favorizat de dotările oferite de multe dintre hotelurile și pensiunile din județ (săli de conferință utilizate corespunzător).

Turismul de recreere: stațiunile Poiana Brașov, Predeal, Bran – Moieciu – Fundata;

Turismul de circulație, practicat în ambele forme de tranzit și itinerant/de circuit;

Turismul de sfârșit de săptămână, practicabil în zonele montane și subcarpatice;

Turismul balnear/de tratament este nevalorificat încă la adevărata valoare, deși există potențial – zona Homorod, Predeal, Perșani.

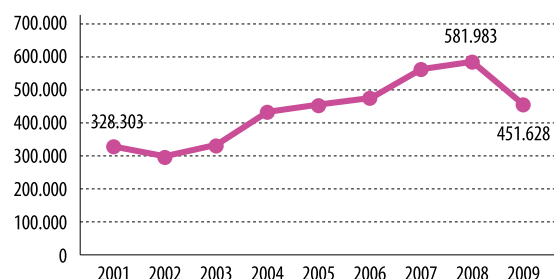
Potrivit studiului realizat de E-Cultura în 2009, 71% dintre turiști își planifică vizita în județ luând în considerare trei factori relevanți: peisajul, sporturile de iarnă și legenda lui Dracula.

4.1.4. Circulația turistică în județul Brașov

În perioada 2001-2009 majoritatea turiștilor care au vizitat și practicat diferitele forme de turism în județ sunt de origine română. Interesul turiștilor străini pentru Brașov a crescut și el, însă într-un ritm mai lent. Numărul total de turiști a crescut de la an la an.

Deși în anul 2009 în contextul crizei economice actuale a înregistrat o scădere a numărului de turiști față de anul de vârf 2008, numărul turiștilor a crescut cu 37,6% față de anul 2001

Evoluția numărului de turiști în perioada 2001 - 2009

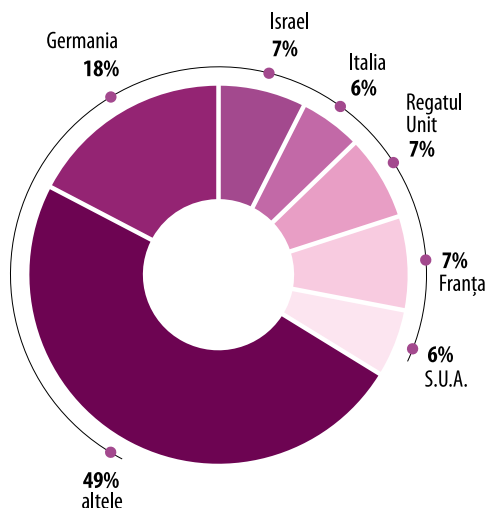
• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Evoluția numărului de turiști în perioada 2001 - 2009

	2001	2003	2005	2007	2008	2009
Total turiști	328.303	324.816	448.147	556.816	581.983	451.683
Turiști români	260.014	251.070	359.259	452.586	480.422	376.716
Turiști străini	68.298	73.746	88.888	104.230	101.561	74.967

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Distribuția turiștilor străini, în funcție de țara de proveniență, în anul 2009

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Începând din anul 2000 cei mai numeroși turiști străini provin din Germania. Această tendință s-a menținut și în 2009. Pondere este în strânsă legătură cu numărul de investiții dezvoltate de investitorii germani.

Principala destinație a turiștilor este municipiul Brașov unde în anul 2009 au sosit aproape jumătate (48%) din totalul turiștilor care au vizitat județul. Orașul Predeal, precum și zona Bran Moieciu sunt următoarele locații frecventate de către turiști.

Distribuția turiștilor în funcție de destinație, în anul 2009

	Turiști români		Turiști străini		Total turiști / destinație	
	Număr	Pondere	Număr	Pondere	Număr	Pondere
Municipiul Brașov	161.463	43%	57.022	76%	218.485	48%
Predeal	101.479	27%	5.220	7%	106.699	24%
Bran - Moieciu	50.555	13%	6.211	8%	56.766	13%
Alte destinații din județ	63.219	17%	6.514	9%	69.733	15%
Total turiști în județ	376.716	100%	74.967	100%	451.683	100%

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Municipiul Brașov, datorită cadrului natural, al obiectivelor istorice și culturale este în sine un punct de atracție în oricare dintre anotimpuri.

Pe lângă obiectivele turistice și culturale vizitatorilor le sunt oferite condiții și oportunități de petrecere a timpului prin existența de parcuri de distracții pentru copii și adulți, înot, saună, masaj, gimnastică de întreținere, cinematograful, precum și oportunități de a îmbogăți cunoștințele cu privire la artă culinară tradițională românească, obiceiuri populare românești.

Cu toate că există magazine cu articole de artizanat și meșteșugărești, nu sunt prea multe ocazii de a achiziționa produse cu specific local.

Începând din 2008 există posibilitatea de a realiza turul municipiului Brașov cu autocarul turistic în scopul facilitării accesului turiștilor la informații și obiective.

Predealul și Poiana Brașov sunt importante locații pentru practicarea sporturilor de iarnă (în special schi).

Principalele oportunități oferite turiștilor sunt practicarea schiului alpin și de fond pe pârtii cu diferite grade de dificultate, schiului și săniușului, patinajului pe patinoare artificiale, învățarea schiului cu instructori de specialitate în cadrul școlilor de schi pentru începători, cât și pentru avansați.

Culoarul Bran-Moieciu-Fundata – este o destinație care a atras atenția turiștilor după 1990 când a început și dezvoltarea infrastructurii de cazare.

Castelul Bran, cadrul natural, drumețiile ce pot fi realizate prin pădurile din zonă, micile pârtii de schi sunt oportunități de recreere pentru turiștii ce aleg această locație.

Infrastructura de cazare este reprezentată de hoteluri, hanuri și moteluri, vile și cabane turistice, bungalouri, sate de vacanță, campinguri, tabere de elevi, pensiuni (urbane, rurale și agroturistice).

Numărul structurilor turistice de cazare din județ a crescut cu 32 % în perioada 2001-2009.

Această creștere a fost înregistrată în primul rând datorită numărului mare de pensiuni construite atât în mediul urban cât și în mediul rural. În 2001 erau 183 de pensiuni (atât în urban cât și în rural) iar în 2009 doar în rural sunt 187 de pensiuni.

Din datele înregistrate reiese faptul că turiștii români, la fel ca și cei străini ce se cazează în structurile din județ preferă hotelurile. Acest lucru poate fi explicat atât prin numărul de locuri mai mare de care dispun acestea, cât și de posibilitățile de divertisment/recreere (piscine, centre de îngrijire corporală, etc.)

Numărul total de înnoptări înregistrate în unitățile de cazare din județ în anul 2009 a crescut față de 2001 cu 11%, dar a scăzut cu 23% față de anul 2008.

În perioada 2001-2009 se remarcă creșterea mare a numărului de înnoptări înregistrate în pensiunile urbane și rurale.

În perioada 2001-2009 prima opțiune a turiștilor din județ în ceea ce privește decizia de cazare a fost de a înnopta în unitățile hoteliere dar, în strânsă legătură cu oferta de servicii și dotări oferită de pensiuni a crescut mult numărul de înnoptări în acest tip de unități de cazare (de la 38.701 de înnoptări în 2001 la 265.747 de înnoptări în 2009).

Conform datelor oferite de Direcția Județeană de Statistică Brașov capacitatea de cazare, (numărul de locuri) în unitățile specializate din județul Brașov a crescut în intervalul 2003-2009.

Creșterea este determinată în special de dezvoltarea capacităților de cazare a locurilor disponibile în pensiuni (atât din urban, cât și din rural) și în hoteluri.

Evoluția capacității de cazare

Locuri disponibile în principalele structuri

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Număr total locuri	13.307	↗ 16.375	↗ 17.588	↗ 20.354	↘ 18.987	↗ 22.740	↘ 22.013
din care: Hoteluri	4.369	↗ 4.645	↗ 4.672	↘ 5.505	↘ 5.449	↗ 5.740	↗ 6.128
Pensiuni	2.316	↗ 3.297	↗ 4.072	↗ 4.665	↗ 4.884	↗ 5.440	↗ 5.768
Vile și cabane turistice	1.380	↗ 1.698	↘ 1.479	↗ 1.806	↘ 1.469	↗ 1.571	↘ 1.517

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov

Numărul total de locuri de cazare disponibile în unitățile județului a crescut din 2003 cu 40%. Oferta de locuri de cazare s-a diversificat, iar în 2009 în mediul rural se află peste 19% din capacitatea totală a județului.

Numărul de locuri din hotelurile pentru tineret a scăzut, deși cererea pieței este mare. Slaba organizare și desființarea structurilor de tip tabere de elevi și preșcolari se reflectă în scăderea dramatică a locurilor disponibile.

În anul 2009, în județul Brașov, numărul de locuri de cazare disponibile a scăzut cu 3% față de 2008. Criza nu a afectat numai diminuarea numărului de unități de cazare sau de locuri disponibile puse la dispoziția turiștilor.

Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune (calculat ca raport între numărul de înnopțiuni realizate și capacitatea de cazare turistică în funcțiune) a înregistrat scăderi mari față de 2008. Dacă în 2008 aproape un sfert din numărul de camere puse la dispoziție a fost ocupat, în 2009 nici 20% din capacitate nu a fost ocupată.

Indicele de utilizare (%) a capacității de cazare turistică în funcțiune

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total unități de cazare	22,6	↗ 24,6	↘ 23,7	↘ 23,3	↗ 25,3	↗ 26,1	↘ 19,6
din care: Hoteluri	32,9	↗ 34,8	↗ 36,1	↘ 33,8	↗ 36,0	↘ 34,7	↘ 26,0
Hanuri și moteluri	40,2	↘ 38,4	↘ 30,3	↘ 25,0	↗ 27,0	↗ 29,3	↘ 20,8
Vile turistice	27,4	↘ 24,6	↘ 21,4	↘ 17,3	↘ 18,3	↗ 25,0	↘ 21,5
Cabane	9,0	↗ 9,8	↗ 11,6	↗ 13,7	↘ 12,9	↗ 15,5	↘ 11,4
Pensiuni turistice urbane	26,3	↘ 21,2	↘ 16,0	↗ 16,9	↗ 20,1	↗ 21,4	↘ 15,0
Pensiuni turistice rurale	12,2	↗ 14,9	↘ 10,7	↘ 9,7	↗ 11,9	↗ 15,0	↘ 11,1
Campinguri	5,9	↗ 13,6	↘ 0,9	↘ -	↘ -	↗ 21,0	↗ 25,8
Tabere de elevi și preșcolari	4,7	↗ 5,0	↗ 11,2	↘ 9,5	↗ 32,2	↘ 5,4	↗ 17,0

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov, 2009

Pe baza posibilităților de cazare actuale și propuse se poate spune că există capacitate de cazare adecvată. De fapt, judecând după ratele de ocupare, există o supra ofertă de camere, ceea ce duce la profituri mai mici și capital neadecvat pentru modernizarea unităților.

Numeroase case de oaspeți și mici hoteluri din zona Bran – Moieciu – Fundata deși diferă foarte puțin la calitate, funcționează la niveluri relativ scăzut de ocupare în afara principalelor sărbători.

În celelalte comunități (de ex. Vama Buzăului) care au început să dezvolte activități de agroturism, din cauza lipsei de marketing sunt atrași destul de puțini turiști. În Zărnești, cu toată proximitatea Parcului Național, majoritatea pensiunilor sunt libere cea mai mare parte din an.

La nivelul județului indicele de utilizare a capacităților de cazare a atins un maxim în 2008 de la 22,6% la 26,1% dar și în aceste condiții gradul de utilizare este estimat la un sfert din capacitatea maximă.

Hotelurile au indice de utilizare a locurilor de cazare peste capacitatea medie a celorlalte unități de cazare înregistrată la nivel județean.

Taberele școlare deși au număr mic de locuri de cazare au un grad și mai mic de ocupare de unde decurge faptul că e necesar a regândi politica de funcționare a acestora pentru a-și atinge scopul propus.

Indicele de utilizare a capacității de cazare înainte de 1990 era de aproximativ 60%, în prezent, el a scăzut la jumătate. Pentru creșterea acestuia, se impun o serie de măsuri, cum ar fi: diversificarea pachetelor de servicii turistice, oferte sau chiar implementarea unei strategii de marketing privind turismul brașovean.

Durata medie a sejurului în județul Brașov

Turiști	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Români	2,61	2,27	2,21	2,13	2,09	2,16	2,17
Străini	2,28	2,30	2,32	2,41	2,34	2,38	2,21

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov

În intervalul 2003-2009 durata medie a sejurului/ perioadei pe care au petrecut-o turiștii în unitățile de cazare este cuprinsă între 2,09 zile (în 2007) și un maxim de 2,61 zile în (2003).

4.1.5. Marketing turistic

Promovarea turismului brașovean poate fi realizată prin:

- Rețeaua de centre de informare turistică
- Site-ul www.brasovtourism.eu
- Participarea la târguri naționale și internaționale.

Servicii de informare turistică

În ultimii ani au fost înființate centre de informare turistică în județ.

La nivel de județ activitatea de promovare/marketing turistic nu reprezintă încă un sprijin real în ceea ce privește punerea în valoare a potențialului de care dispune județul.

Județul dispune de 10 Centrele de Informare turistică: (CIT) Piața Sfatului din municipiul Brașov, Făgăraș, Râșnov (coordonat de Primărie), Centrul de Informare de Patrimoniu UNESCO din incinta Cetății Râșnov, Săcele, Sâmbăta de Sus, Șinca Nouă, Predeal, Centrul de Informare Turistică de la Liceul Sportiv (lângă Baza Sportivă Olimpia), Punctul de Informare Turistică din fața Gării CFR Călători Brașov. Misiunea acestor centre este de a oferi turiștilor informații privind potențialul turistic, locația obiectivelor, programul de vizitare a obiectivelor de interes turistic, mijloace de acces, detalii privind infrastructura de cazare. Din diverse motive numai 6 dintre CIT- uri sunt funcționale.

Brandul turistic

În anul 2009 a fost lansat cu ocazia participării la Târgul Internațional de Turism de la Berlin brandul turistic "Brașov, Be.Live it". Brandul este vital pentru poziționarea internațională a județului.

Brandul turistic al Brașovului este dezvoltat și coordonat de către Asociația de Promovare și Dezvoltare a Turismului din Județul Brașov - APDT, în cooperare cu Consiliul Județean Brașov și Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov.

Evenimente

Cultura și spiritualitatea județului sunt reflectate prin numeroasele evenimente care au loc anual în județ. Clubul Economic German (DWK) în parteneriat cu APDT și Consiliul Județean Brașov au început organizarea și dezvoltarea unor evenimente în scopul reînvierii și/sau dezvoltării unor tradiții, creării unor atracții turistice unice și sustenabile, dinamizării circulației turistice. Principalele manifestări derulate în 2009 și 2010 sunt: Micul Oktoberfest, Târgul de Crăciun (Christkindlesmarkt), Turnirul Cetățitorilor, Evenimentele Primăverii etc.

O serie de evenimente, deși se adresează comunităților locale, atrag și turiști români și străini. Cu toate acestea data și locul unde se desfășoară diverse evenimente nu sunt cunoscute majorității turiștilor sau rezidenților deoarece nu există un calendar comun al evenimentelor.

Pentru a crește numărul de turiști trebuie să existe un efort de marketing mai concertat la nivel individual și colectiv (de ex. prin ANTREC sau ANAT), pentru a atrage mai mulți turiști din București și din alte părți. Majoritatea pachetelor turistice ale unităților, deși atractive, au fost concepute pentru a deservi în special turiștii români (nu pot fi oferite activități cum ar fi: excursii de zi cu vizitarea atracțiilor turistice din zonă sau din împrejurimi, programe agro-turistice, drumeții între comunități, de la cabană la cabană etc).

4.1.6. Servicii

O serie de articole pentru recreere în aer liber, cum ar fi biciclete de munte, canoe, corturi etc. sunt destul de puțin disponibile pentru închiriere.

În cazul stațiunilor ce oferă facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă Poiana Brașov, Predeal se înregistrează prețuri mari practicate în raport cu calitatea oferită - prețuri ce pot depăși ca valoare servicii din destinații similare din Europa unde lungimea și calitatea pârtiilor este net superioară.

Servicii de masă

Gastronomia tradițională locală este puțin exploatată cu toate că există un interes al turistului vest european pentru mâncarea organică și gătită în casă. De asemenea, mâncarea organică reprezintă un punct de atracție veritabil pentru piețele occidentale. Germanii, de exemplu, au un interes deosebit pentru destinațiile unde se servește mâncare proaspătă.

Agenții de turism (Operatorii de turism și Agenții de turism)

Operatorii de turism reprezintă un element important pentru dezvoltarea unei regiuni de destinație. Există aproximativ 60 de agenții de turism, iar câțiva dintre marii operatori deservesc principală piață națională și internațională a autocarelor.

Parte dintre agenții au inclus în oferta lor produse specializate de turism care să permită o ședere mai lungă a turiștilor în zonă.

Opțiuni de instruire pentru turism

Deși există programe de instruire pentru turism disponibile în mai multe locații din județ, este evidentă nevoia de extindere și actualizare a instruirii pentru turism.

Dacă județul se va poziționa în noile segmente de piață atunci industria va avea nevoie de programe suplimentare de instruire pe teme cum ar fi planificare, marketing și management, servicii de ghizi turistici, ghizi montani etc.

De asemenea, personalul trebuie pregătit pentru a răspunde cerințelor specifice ale turistului mai experimentat, în mod special ale celor interesați de ecoturism, patrimoniu cultural, observarea animalelor sălbatice, sănătate și stare de bine.

Poliție și servicii medicale

Există servicii adecvate de poliție, precum și medicale care să răspundă cerințelor turiștilor. Creșterea

numărului de turiști în zonele protejate va necesita operațiuni de cercetare și salvare mai bune.

Serviciul Salvamont

Serviciul Public Județean Salvamont Brașov a fost înființat, în cadrul Consiliului Județean Brașov, în anul 1997. Din mai 2001 a fost descentralizat, înființându-se ca serviciu public de interes județean, cu personalitate juridică.

În luna iunie 2008, Serviciul Public Județean Salvamont Brașov a preluat formația Salvamont Săcele, iar în ianuarie 2009 a preluat formația Salvamont Victoria fiind astfel răspunzătoare și de masivii Piatra Mare, Ciucaș și Făgăraș.

Serviciul Public Județean Salvamont Brașov organizează și coordonează activitatea Salvamont la nivelul județului Brașov, activitate care se desfășoară zonal prin Serviciile Publice Salvamont existente în localitățile: Brașov, Râșnov, Predeal, Zărnești și comuna Bran, acoperind în totalitate teritoriul montan existent în județul Brașov.

Asociații și organizații

Dintre organizațiile naționale care funcționează în județ și care au o contribuție substanțială la dezvoltarea și promovarea acestei industrii pot fi enumerate:

- ANAT – Patronatul Asociația Națională a Agenților de Turism
- AER – Asociația de Ecoturism din România
- ANGT – Asociația Națională a Ghizilor Turistici
- AGMR – Asociația Ghizilor Montani din România
- ANSMR – Asociația Națională a Salvatorilor Montani din România
- B&B – Asociația Română pentru cazare și turism ecologic Bed&Breakfast
- FIHR – Federația Industriei Hoteliere din România
- FPTR – Federația Patronatelor din Turismul Românesc
- OPTBR – Organizația Patronală a Turismului Balnear din România
- RCB – Asociația Națională a Organizatorilor de Conferințe și Expoziții din România (Romanian Convention Bureau)
- ANTREC – Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultură
- ANBCT – Asociația Națională a Bucătarilor și Cofetarilor din Turism
- FRSB – Federația Română de Schi Biatlon
- Organizații Non Guvernamentale.

Contribuția acestora e semnificativă, dar ele sunt interesate în mod special de activitățile din sectorul lor. Nu există o asociație regională de turism funcțională care să traseze direcția de dezvoltare generală și marketingul pentru turism în județ.

Există organizații nonguvernamentale care sprijină dezvoltarea turismului prin implementarea de proiecte. Însă dacă astfel de inițiative sunt izolate nici rezultatele individuale nu pot fi valorificate.

O inițiativă de promovare a turismului înființată de autoritățile locale județene este "Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului" (APDT) cu misiunea de a promova imaginea județului Brașov ca destinație turistică.

Astfel din 2006 APDT a prezentat și promovat valorile turistice din județ în cadrul unor târguri și manifestări de profil organizate în țară sau în afara granițelor naționale.

Mare parte dintre obiectivele turistice din județ sunt semnalizate prin intermediul indicatoarelor rutiere tip săgeată.

Județul Brașov va obține beneficii importante dacă va avea un turism dinamic. Rezultatele pot fi diverse, cu efecte multiple. În principiu, rezultatele pozitive pot fi obținute cu ajutorul unui management turistic dinamic.

4.1.7. Importanța turismului

Principalul obiectiv al oricărei activități turistice este generarea de venit. Pornind de la această premisă,

rolul sectorului privat este esențial. Consecințele economice rezultate din promovarea turismului, depășesc rezultatele tangibile ale afacerilor. Dezvoltarea turismului generează și revitalizarea globală a sectorului privat, a prim distribuitorilor, firmelor de catering, a hotelurilor etc. Aceasta poate avea efecte și asupra sectorului de stat prin realizarea de noi industrii, atrase în zonă ca urmare a creării unei imagini propice a zonei.

Adaptarea infrastructurii, renovarea clădirilor, îmbunătățirea imaginii zonei etc. va avea un efect imediat asupra îmbunătățirii nivelului de trai al rezidenților. Astfel, efortul care va fi făcut în acest sens de administrația locală trebuie înțeles ca o investiție pe termen lung datorită beneficiilor generale obținute prin dinamizarea turismului, dar și ca o investiție pe termen scurt cu beneficii imediate pentru cetățeni și, astfel, pentru societate.

Îmbunătățirea mediului înconjurător, recunoașterea externă realizată prin decizia vizitatorilor de a alege județul Brașov ca destinație turistică vor conduce la creșterea mândriei și întărirea identității rezidenților.

Conform "Agendei pentru un turism european durabil și competitiv" din 2007 al Comisiei Europene, pentru a atinge un echilibru între bunăstarea turiștilor, mediu și competitivitatea întreprinderilor și a destinațiilor este necesară o abordare politică integrată și globală în cadrul căreia toate părțile interesate să împărtășească aceleași obiective:

- gestionarea durabilă a resurselor naturale și culturale;
- reducerea la minimum a poluării și a utilizării resurselor;
- gestionarea schimbării în interesul bunăstării cetățenilor;
- reducerea caracterului sezonier al cererii;
- combaterea impactului pe care îl are transportul asupra mediului;
- crearea unui turism accesibil tuturor;
- îmbunătățirea calității locurilor de muncă din sectorul turismului;
- garantarea siguranței turiștilor și a comunităților locale din zonele turistice.

4.2. Cultură și Patrimoniu Cultural

Cultura brașoveană a luat naștere în interiorul fostului centru comercial Brașov (Kruhnen – în dialectul săsesc, Kronstadt – în limba germană, Brassó – în maghiară sau Brassovia/Corona – în latină), ce facilita legături între Transilvania, Moldova și Muntenia, dar și între Răsăritul și Occidentul european. Poziția geografică a Brașovului de astăzi – atestat documentar la 1235 – a favorizat dezvoltarea așezării, devenind treptat un târg renumit unde se derulau importante activități comerciale.

Conturarea și dezvoltarea culturii brașovene a fost influențată, în mare măsură, de evenimentele politice care s-au succedat de-a lungul timpului în Transilvania: de la ocuparea acesteia de către maghiari, în secolul al X-lea, și colonizarea cu sași, secui și cavaleri teutoni, la alipirea acestui teritoriu Imperiului Austro-Ungar, în secolul al XVII-lea, și până la unirea cu Moldova și Țara Românească, în 1918, și guvernarea regimului comunist din perioada 1945-1989.

4.2.1. Pluralismul cultural

Județul Brașov deține, încă din Evul Mediu, statutul de centru multicultural, datorită numeroaselor comunități etnice care s-au stabilit, de-a lungul timpului, alături de populația autohtonă - românii. Este vorba de germani, maghiari, rromi (țigani), evrei, greci, ruși (lipoveni), italieni, cehi, slovaci, bulgari ș.a.

Astăzi, principalele comunități etnice din județ sunt cele de români, maghiari (secui), rromi (țigani) și germani (sași), după cum o atestă și ultimul recensământ al populației și al locuințelor, realizat de Institutul Național de Statistică din România, în anul 2002.

Datorită existenței acestei palete de etnii, viața socială din județ este marcată de un pronunțat caracter intercultural.

În general, toate comunitățile contribuie la viața culturală a județului, însă cele mai dinamice sunt cele de români, maghiari și germani, care își promovează tot mai vizibil valorile culturii tradiționale, lingvistice și religioase specifice prin festivaluri, spectacole, reprezentări culturale, sărbători tradiționale și bisericești.

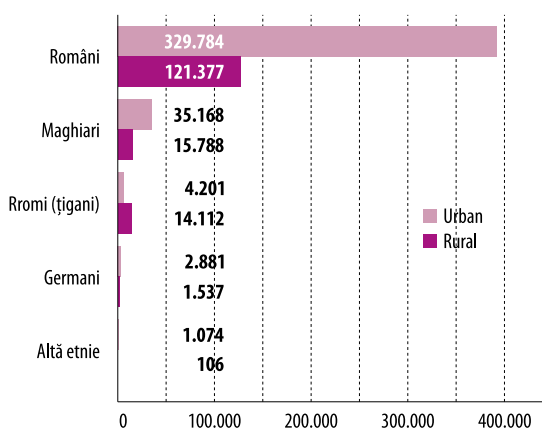
Dintre acestea, comunitatea românească este cea mai numeroasă și cel mai bine reprezentată în plan cultural atât prin manifestări artistice, cât și prin numărul instituțiilor de cultură existente. Din păcate, cele mai vechi comunități etnice din Brașov, maghiarii și germanii, s-au restrâns în timp ca număr, dar și ca mod de manifestare culturală, afirmându-și valorile într-un spațiu ce polarizează în jurul centrelor culturale, al publicațiilor, școlilor în limba maternă și al bisericilor.

Spre deosebire de alte județe învecinate (Cluj, Mureș și Sibiu), minoritățile din Brașov nu au instituții culturale proprii, însă spectacolele și manifestările culturale ale acestora sunt găzduite de instituțiile de cultură ale românilor.

Deși reprezintă cel de-al treilea grup etnic ca mărime din județ, românii sunt destul de puțin implicați în viața culturală din cauza eterogenității culturale ce îi caracterizează: apartenență religioasă la diverse culte, utilizarea sau nu a limbii rromanes, o accentuată fluctuație a identificării cu o etnie sau alta, în funcție de contextul autoidentificării.

Din punct de vedere cultural, aceștia se exprimă cel mai adesea prin muzică și dansuri specifice, având unele preocupări în arta meșteșugărească.

Populația stabilă, după etnii, în anul 2002

• Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor, 2002

acestora a scăzut la 736. Creșterea, dar și scăderea se datorează, în mare măsură, fluctuației numărului de evenimente susținute de Filarmonica brașoveană.

O situație aparte o reprezintă spectacolele rulate la cinematograful. În prezent, în județul Brașov mai funcționează doar două cinematografe în municipiul Brașov și un cinematograful 5D deschis, în 2008 în comuna Bran.

Pe lângă instituțiile de spectacole și concerte, în mediul urban funcționează o serie de centre culturale, biblioteci, muzee și case memoriale, săli de expoziție, galerii de artă, case de cultură și uniuni de creație. Astfel, în municipiul Brașov își desfășoară activitatea: Centrul Cultural German, Maghiar și Italian, filiale ale Alianței Franceze și British Council, Comunitatea Evreilor și Comunitatea Elenă, Clubul Cultural American, Asociația japoneză Musashino, Centrul Cultural Reduta.

4.2.2. Instituțiile culturale

La nivelul județului Brașov, principalele instituții care găzduiesc spectacole și concerte sunt concentrate la nivelul municipiului reședință de județ (cele două teatre - Teatrul Dramatic „Sică Alexandrescu” și Teatrul pentru copii „Arlechino”, Filarmonica, Opera Brașov).

Din punct de vedere al numărului de spectacole și concerte susținute în aceste instituții, acesta a înregistrat fluctuații importante în perioada 2005 – 2008. Astfel, la nivelul anului 2007 se constată o creștere semnificativă față de anul 2004 (973 de spectacole și concerte în 2007, față de 688 în 2004), însă, în următorul an, numărul

În mediul rural, cultura este promovată în principal prin intermediul bisericilor, muzeelor și punctelor muzeale, căminelor culturale și bibliotecilor comunale, punându-se accent pe promovarea culturii și artei populare tradiționale.

În anul 2009 numărul muzeelor din județ a crescut cu 9 față de anii 2007 și 2008, ajungând la 29. Majoritatea muzeelor și a obiectivelor istorice au fost restaurate și se află într-o stare arhitecturală bună: Muzeul de Artă, Muzeul de Etnografie, Muzeul Județean de Istorie, Muzeul „Casa Mureșenilor”, Muzeul Primei Școli Românești din Șcheii Brașovului, Muzeul Bran, Muzeul Fortificațiilor din Țara Bârsei, Muzeul Țării Făgărașului, Muzeul Cetății Țărănești Râșnov.

Punctele muzeale sunt întâlnite doar în mediului rural și reprezintă încercări de definire ale comunităților locale din perspectiva istoriei și a artei tradiționale (pictură pe sticlă, țesături, ceramică, sculptură). Zonele specifice acestor tradiții etnografice sunt Țara Făgărașului, Țara Bârsei și ținutul Branului.

Căminele culturale se găsesc în fiecare comunitate locală: o parte dintre ele au fost renovate sau sunt în renovare, iar altele sunt într-o stare avansată de degradare materială.

În ultimii ani, numărul bibliotecilor a scăzut progresiv, ajungând de la 327, în 2003, la 216, în 2008. Dintre acestea, 33 sunt biblioteci publice: Biblioteca Județeană George Barițiu, 7 biblioteci municipale și orașenești și 25 comunale.

Restul de 183 sunt biblioteci centrale universitare, biblioteci specializate și biblioteci școlare. De altfel, închiderea unor biblioteci școlare reprezintă principala cauză a scăderii numărului total de biblioteci la nivelul județului, prin reducerea cu 28% între anii 2003 - 2008.

Una dintre consecințele scăderii numărului de biblioteci școlare, o reprezintă scăderea numărului de cititori înscriși în bazele de date ale acestora, însă aceasta nu este semnificativă (doar 1,9% în perioada 2003 - 2008).

Cu toate acestea, interesul pentru carte scrisă a cunoscut un reviriment în ultimii ani datorită creșterii numărului de librării, inclusiv a celor virtuale, prin deschiderea unor noi edituri și diversificarea ofertei de carte prin traducerea de cărți străine, organizarea târgului anual de carte, începând cu anul 2004, lansări și expoziții de carte, inclusiv carte veche.

Diversitatea culturală locală este afirmată, totodată, și prin intermediul mass-mediei. În anul 2007, numărul stațiilor de radiodifuziune ajunsese la 35 față de 27, câte erau în 2005, după ce numărul stațiilor private a crescut cu 8 în această perioadă.

Situația este similară și în ceea ce privește stațiile de televiziune care numărau 19 în anul 2007, față de 12, în 2005. De data aceasta creșterea a avut loc atât în ceea ce privește stațiile din sectorul public (+1), cât și în cel privat (+6). O creștere importantă a avut loc și în ceea ce privește numărul de ore de emisie radio transmise în limbile minorităților naționale.

În ceea ce privește presa scrisă, potrivit Biroului Român de Audit al Tirajelor, în 2010, pe lângă publicațiile

**Numărul de ore de emisie radio
în limbile minorităților naționale
în perioada 2005 - 2008**

	2005	2006	2007	2008
	ore			
Maghiară	4.841	5.102	6.252	6.693
Germană	729	825	1.252	1.474
Alte limbi	401	429	501	505

• Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

cu arie de difuzare națională, la nivelul local există un număr de 2 cotidiene gratuite și unul plătit, un săptămânal plătit, un trimestrial și 2 bilunare gratuite. De asemenea, mai există un cotidian regional plătit, un lunar internațional difuzat gratuit și un periodic în limba maghiară.

Muzee și puncte muzeale în județul Brașov - 2009

Denumire	Localitate	Profil
Castelul Bran	Bran	Artă
Muzeul Satului Brănean	Bran	Etnografie
Muzeul Vămii Medievale	Bran	Artă
Bastionul Țesătorilor	Brașov	Istorie
Casa Memorială "Ștefan Baciuc"	Brașov	Memoriale
Casa Parohială Evanghelică. Colecția muzeală de argintărie.	Brașov	Artă religioasă
Grădina Zoologică	Brașov	Științele naturii
Muzeul "Casa Mureșenilor"	Brașov	Memoriale
Muzeul "Prima Școală Românească"	Brașov	Memoriale
Muzeul Civilizației Urbane a Brașovului	Brașov	Etnografie
Muzeul de Artă	Brașov	Memoriale
Muzeul de Etnografie	Brașov	Etnografie
Muzeul Județean de Istorie	Brașov	Istorie
Muzeul Sporturilor	Brașov	Sport
Punct muzeistic etnografic Breaza	Breaza (com.Lisa)	Etnografie și istorie locală
Muzeu Sătesc Etnografic	Bunești	Etnografie și istorie locală
Punct Muzeal	Comăna de Jos (com.Comăna)	Etnografie și istorie locală
Punct Muzeal	Hoghiz	Etnografie și istorie locală
Muzeul Țării Făgărașului "Valeriu Literat"	Făgăraș	Istorie
Cetatea Țărănească Râșnov	Râșnov	Istorie
Muzeul de Etnografie "Gheorghe Cernea"	Rupea	Etnografie
Muzeul Etnografic Săcele	Săcele	Etnografie
Colecția Mitropolit Antonie Plămădeală - Mănăstirea Brâncoveanu	Sâmbata de Sus	Artă religioasă
Muzeul Etnografic, Olimpic și de Artă Contemporană "Nicolae Frunțuș"	Șirnea (com.Fundata)	Etnografie și istorie locală
Colecția muzeală din Biserica Fortificată Viscu	Viscu (com.Bunești)	Etnografie
Muzeul Satului Vlădeni	Vlădeni (com.Dumbrăvița)	Etnografie și istorie locală
Muzeul Etnografic	Hărman	Etnografie
Punct Muzeal Mateiaș	Racoș	Arheologie, istorie și etnografie
Punct Muzeal	Târlungeni	Etnografie și istorie locală

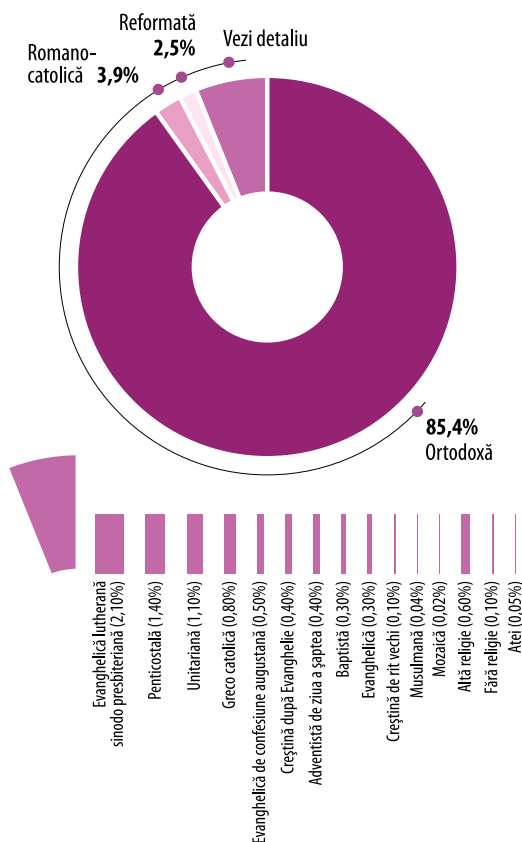
• Sursa datelor: Ghidul Muzeelor, 2010 – Institutul de Memorie Culturală

4.2.3. Religia

Ca și în trecut, județul Brașov este caracterizat de pluralism religios. Cu toate că 85,4% din totalul populației se declară, în 2002, ca fiind de religie ortodoxă, totuși prezența celorlalte religii face din societatea brașoveană o societate multiculturală.

90% din populație aparține culturilor religioase tradiționale (ortodocși, romano-catolici și greco-catolici), 6,3% culturilor protestante (reformați, unitarieni, luterani, augustani, și creștini de rit vechi), iar 2,8% culturilor neoprotestante (penticostali, creștini după evanghelie, adventiști de ziua a 7-a, bapțiști și evanghelici).

Structura populației după religie

• Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor, 2002

Principala modalitate de exprimare a religiei o reprezintă lăcașurile de cult. Potrivit datelor furnizate de Institutul de Memorie Culturală, în 2010, în județul Brașov sunt 337 lăcașuri de cult, împărțite astfel: 124 în mediul urban și 213 în mediul rural. Acestea cuprind: biserici și biserici fortificate, mănăstiri, capele, case de rugăciuni, sinagogi și claustru. Din cele 124 de lăcașuri existente în mediul urban, aproape 43% sunt concentrate la nivelul municipiului reședință de județ.

Practic, în mediul rural principala sursă de cultură a comunităților locale o reprezintă bisericile și mănăstirile. Din punct de vedere material, bisericile ortodoxe, catolice și greco-catolice se află într-o stare bună, în timp ce bisericile protestante se găsesc într-o stadiu avansat de deteriorare, mai ales în comunitățile etnice unde numărul credincioșilor este restrâns.

Diversitatea culturală locală este afirmată, totodată, și prin intermediul mass-mediei. În anul 2007, numărul stațiilor de radiodifuziune ajunsese la 35 față de 27, câte erau în 2005, după ce numărul stațiilor private a crescut cu 8 în

această perioadă.

4.2.4. Evenimente culturale

Anual, în județul Brașov au loc numeroase evenimente culturale, sărbători, festivaluri, târguri care promovează cultura tradițională a locuitorilor săi. Astfel, în anul 2009, au avut loc peste 70 de astfel de evenimente. (Vezi anexa)

De asemenea, pe lângă sărbătorile și festivalurile de promovare a culturii tradiționale, în Brașov mai sunt organizate câteva festivaluri și concerte de promovare a artei contemporane:

- Concertele de orgă la Biserica Neagră - săptămânal
- Concertele Filarmonicii "Gheorghe Dima" - săptămânal
- Festivalul internațional al muzicii pop "Cerbul de Aur" - anual
- Festivalul de Jazz și Blues - anual
- Festivalul muzicii de cameră - anual
- Festivalul de Dramaturgie Contemporană - anual

- Festivalul național de muzică ușoară pentru copii "Fulg de nea" – anual
- Festivalul „Etnovember” – anual
- Festivalul Rock Out Loud – anual

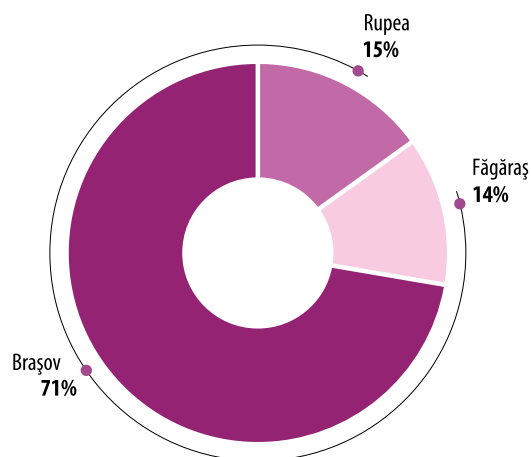
Județul Brașov deține un important și valoros patrimoniu istoric și cultural format din monumente istorice, biserici și mănăstiri, cetăți, clădiri și ansambluri arhitectonice deosebite. Multe dintre aceste vestigii necesită însă intervenții rapide de restaurare și renovare. De asemenea, valoarea lor istorică și culturală le permite includerea în circuitele turistice.

4.2.5. Patrimoniu cultural

Resursele culturale, comunitare și de patrimoniu oferă o combinație deosebită de arhitectură, clădiri de patrimoniu, monumente și evenimente comunitare. De o importanță deosebită este municipiul Brașov, unul din cele mai bine păstrate orașe medievale, unde centrul istoric arhitectural este conservat într-o stare bună (Biserica Neagră, cartierul Schei, Piața Sfatului, zidurile de apărare ale vechii cetăți împreună cu turnurile și bastioanele). Mai mult, județul oferă posibilitatea vizitării unei multitudini de cetăți (Codlea, Făgăraș, Hoghiz, Prejmer, Râșnov, Rupea).

Patrimoniul este considerat fundamentul care asigură sentimentul identității, al memoriei colective și al înțelegerii mutuale între comunități. El contribuie la dezvoltarea coeziunii teritoriale și la definirea

Distribuția obiectivelor de patrimoniu imobil în funcție de zonă

stilului de viață al unei comunități.

Responsabilitatea pentru starea patrimoniului - în temeiul legilor 422/2001 și 259/2006 - aparține Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național Brașov care are înregistrate 985 de obiective de patrimoniu, care sunt în proprietatea unor persoane juridice (consiliile locale, consiliul județean, instituții, firme, culte religioase), dar și a unor persoane fizice. În această cifră intră un număr de aproximativ 30 de obiecte de patrimoniu care nu mai există, dar care apar totuși în evidență și pentru care instituția responsabilă a întocmit documentele de radiere.

Așa cum se observă în graficul de mai jos, cea mai mare parte a patrimoniului județului se concentrează în zona Brașovului.

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național Brașov

Structura patrimoniului imobil în funcție de compoziție (ilustrată în graficul de mai jos) arată că aproape jumătate este reprezentat de imobile (case, castele, etc.), cu diferențe semnificative între zone. Astfel dacă pentru zona Brașov, însemnătatea imobilelor în totalul patrimoniului este în jur de 60%, pentru zona Făgăraș bisericile dau nota dominantă, în timp ce pentru zona Rupea-Cohalm, cetățile și fortificațiile sunt semnificative numeric.

De remarcat în structura patrimoniului a unei dimensiuni, „ansambluri urbane și rurale” care înglobează „decupări omogene” din compoziția imobiliară a unei localități, decupările sunt unitare, înglobând mai multe imobile, astfel că deși vorbim doar de 36 de asemenea ansambluri, impactul lor în valoarea patrimoniului județului este mult mai mare fizic și valoric.

O analiză a structurii patrimoniului în funcție de perioada istorică de care aparține, arată că dominantă o reprezintă, **perioada modernă**, cea a secolelor XVIII și XIX, cu nuanțe între zone. Astfel, dacă pentru zona Brașov și pentru zona Țării Făgărașului perioada modernă urmată de perioada medievală

sunt cele mai marcante în producerea patrimoniului actual, **pentru zona Rupea-Cohalm perioada medievală este cea mai importantă**. Aceste ponderi sunt legate și de amploarea dezvoltării diferențiate în istorie între cele 3 zone și evident, de resursele care s-au produs prin această dezvoltare. Vechimea patrimoniului indică totodată existența unor complexe probleme de restaurare și conservare, în condițiile în care patrimoniul din perioada medievală și premodernă a fost supus la numeroase intervenții/modificări în timp.

Distribuția patrimoniului în funcție de perioada istorică de care aparține

	perioada					total
	veche	medievală (sec. VII-XVI)	postmodernă (sec. VII-XVI)	modernă (sec. VII-XVI)	contemporană (sec. VII-XVI)	
Zona Brașov	48	141	33	439	35	696
Zona Făgăraș	24	39	7	66	8	144
Zona Rupea	31	63	6	42	3	145
Total	103	243	46	547	46	985

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Brașov

Din totalul patrimoniului, 656 dintre obiective sunt de valoare regional-locală, 327 de valoare națională, iar **2 obiective sunt declarate monumente de tip UNESCO, situl rural Prejmer și situl rural Viscri. Prejmerul dispune cea mai masivă construcție biserică-cetate din Transilvania** începută în stilul goticului cistercian (circa 1250) și continuată apoi în secolele XIV - XV sub forma unui cerc, având ziduri cu o grosime de 3-4 m și o înălțime de 12 m, cu bastioane, porți de fier și poduri basculante. Altarul bisericii, cel mai vechi din Transilvania, este o prețioasă operă de artă a secolului al XV-lea, iar micul amvon de lemn are picturi din secolul al XVIII-lea. Împrejurul bisericii se desfășoară circular fortificația cetății țărănești (secolele XV-XVI). Accesul în incintă se face printr-o amplă barbacană, iar ultimul coridor de acces este prevăzut cu o hersa (grilaj culisant în plan vertical).

Viscri este probabil singura fortăreață din România care protejează o biserică romană din secolul al XIII-lea construită în stil gotic și căreia i-au fost aduse unele modificari în secolele XV-XVII. Biserica este delimitată, la est, de camera corului, a cărei formă inițială era semicirculară și de un turn masiv, la vest. În biserică există vestigii de artă sculpturală romană (baptisteriul, firida, arcul de triumf, arcada). Zidul care înconjoară cetatea este fortificat cu trei turnuri și două bastioane.

Din totalul de 329 de obiective de patrimoniu de valoare internațională și națională 171, adică jumătate, pot intra în categoria obiective turistice. Din acestea, o treime au o stare precară, aparțin perioadei istorice veche (până în secolul V), iar majoritatea este în proprietatea comunităților locale.

La nivelul județului Brașov **principalele probleme** ale protejării și valorificării patrimoniului sunt:

Valoare/Zonă	Internațională UNESCO	Națională	Regional- locală	Total
Zona Brașov	1	187	508	696
Tona Țara Făgărașului	0	42	72	144
Zona Rupea-Cohalm	1	68	76	145
Total	2	327	656	985

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Brașov

- absența unei baze centralizate de date care să conțină evidența completă a patrimoniului (proprietar, stare, intervenții efectuate etc.)
- deteriorarea patrimoniului prin:
 - distrugerii prin intermediul investițiilor
 - intervenții necalificate
- nevalorificarea patrimoniului arheologic: (ex. vestigiile cetăților cavalerilor teutoni, un patrimoniu potențial de valoare excepțională propriu Țării Bârsei; cetățile dacice din defileul Oltului, la Racoș – înscrise

în sistemul de fortificații dacice din sud-estul Transilvaniei);

- amenințarea patrimoniului prin absența unui plan de evacuare în caz de dezastru, prin care să se precizeze modul de salvare a obiectelor din patrimoniu. Cu excepția “Casei Mureșenilor” nici un muzeu nu dispune de plan de alarmă, înștiințare și evacuare.

ANEXA

Evenimente anuale care promovează cultura tradițională a locuitorilor județului Brașov

IANUARIE	Spectacol folcloric "Hai să dăm mână cu mână"	Brașov
	Fosnic	Cuciulata, Dăișoara, Rupea, Homorod
FEBRUARIE	Caravana clătitelor	Prejmer
	Fărșang	Ormeniș, Apața
	Festivalul cântecului și dansului popular al comunității maghiare din Curbura Carpaților	în județ
	Balul portului popular	Rupea
	Serbările zăpezii	Râșnov
	Balul Dragobetelui	Moieciu, Zizin
	Roata în flăcări	Șinca Nouă
MARTIE	Promovarea tradițiilor culturale ale comunității maghiare	Săcele, Târlungeni
	Concursul național de muzică populară "Flori în Țara Bârsei"	Brașov
	Înfrățirea cu pădurea	Ucea
ARPIIE	Ziua internațională a rromilor	în județ
	Obiceiuri de iarnă în zona Buzoaielor	Vama Buzăului, (Întorsura Buzăului)
MAI	Ziua meșteșugurilor tradiționale ale comunității maghiare	Brașov
	Festivalul Ecvestru	Râșnov
	Zilele Râșnovului	Râșnov
	Zilele comunei Bod	Bod
	Sărbătoarea narciselor	Șercaia, Vad
	Sărbătoarea Armindenului	Feldioara, Colonia 1 Mai
	Festivalul de folclor pentru tineret "Flori de Mai"	Bran
IUNIE	Festivalul Național de Umor "Ceapa de Aur"	Făgăraș
	Kronenfest	Codlea
	Drăgaica	Moieciu
	Sărbătoarea Sânzienelor	în județ
	Cununa florilor	Bunești
	Zilele Prejmerului	Prejmer
	Măsurata laptelui	Șirnea, Moieciu, Bran
	Târgul meșterilor populari din România	Brașov
IULIE	Zilele comunei Sânpetru	Sânpetru
	Târgul de Sfântul Ilie	Făgăraș
	Buzduganul	Drăguș
	Sântilia (Târgul feciorilor)	Săcele
	Zilele comunei Târlungeni	Târlungeni
	Târgul de vară	Moieciu
	Festivalul de artă medievală	Râșnov
	Festivalul Național de Toacă	Victoria

AUGUST	Zilele comunei Apața	Apața
	Târgul Pantelimonului	Bran
	Zilele Drăgușului	Drăguș
	Festivalul pâinii	Sâmbăta
	Zilele comunei Dumbrăvița	Dumbrăvița
	Zielele Făgărașului	Făgăraș
	Ziele comunei Hărman	Hărman
	Festivalul Floare de Colț	Zărnești
	Gospodarul Vămășan	Vama Buzăului
	Expoziție națională de icoane	Victoria
	Zilele Ormenișului	Ormeniș
	Sărbătoarea Gospodarului	Comăna
	Promovarea produselor tradiționale și culinare	zona Cohalmului, Vama Buzăului
	Nedeia Munților	Fundata
SEPTEMBRIE	Zilele comunei Augustin	Augustin
	Zilele Hălchiului	Hălchiu
	Festivalul Cetăților	Rupea
	Răvășitul oilor	Bran
	Târgul de toamnă	Poiana Mărului
OCTOMBRIE	Sărbătoarea ceangăilor	Săcele
	Ziua recoltei	Prejmer, Budila
	Zilele comunei Budila	Budila
	Focul lui Sumedru	Moieciu, Șirnea
	Târgul de toamnă	Zărnești
	Festivalul cartofului	Făgăraș
NOIEMBRIE	Balul ansamblului folcloric "Măgura"	
DECEMBRIE	Codlea	
	Ziua Națională a României	Brașov
	Festivalul Național al Obiceiurilor de Crăciun și Anul Nou "Deschide Ușa Creștine"	Brașov
	Datini și obiceiuri de iarnă	Moieciu
	Ridicatul brazilor	Dumbrăvița
	"Borita"	Purcăreni
	Bucătărie tradițională în ajun de sărbători în Țara Bârsei	Brașov

• **Sursa datelor:** Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brașov

Pe lângă acestea, în preajma Paștelui anual au loc o serie de evenimente prilejuite de această sărbătoare:

- Expoziția „Sărbătoarea Paștelui” – Brașov (precedă Paștele)
- Împușcatul cocoșului – Apața (prima zi de Paști)
- Plugarul – Vad, Părău, Comăna (a 2-a zi de Paști)
- Junii Brașovului – Brașov (Duminica Tomii: prima duminică după Paști)
- Sărbătoarea Rusaliilor – Viscri (la 50 de zile după Paști)

4.3. Sport

Datorită formelor de relief și a climei caracteristice zonei, în județul Brașov s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o tradiție importantă în domeniul sportiv, atât în ceea ce privește sporturile de iarnă, cât și pe cele de vară.

În general, infrastructura Brașovului permite practicarea unor sporturi diverse precum: fotbal, tenis, ciclism, handbal, planorism, schi, patinaj, alpinism, bowling, înot, tir, baschet, arte marțiale, volei sau gimnastică. Într-o proporție mai mică sunt practicate și sporturi ale minții, ca: șah, table sau bridge.

Cu toate că 40% din suprafața județului Brașov este ocupată de relief muntos, cele 4 sporturi montane – schi, alpinism, bob și ciclism – deși destul de bine reprezentate de structurile sportive, sunt mai puțin practicate în comparație cu fotbalul și artele marțiale. Principalul motiv al acestei situații îl reprezintă **dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sportive** necesară practicării acestor sporturi, în special a pârtiilor

pentru bob și schi, a instalațiilor pentru crearea zăpezii artificiale și a celor nocturne ș.a.

Cu toate acestea, **Poiana Brașov** ocupă locul întâi între stațiunile de schi din țară, oferind pasionaților **10 pârtii omologate**, cu grade diferite de dificultate (dintre care doar una este dotată cu instalație pentru crearea zăpezii artificiale și instalație nocturnă), cu o lungime totală de 17 kilometri și dotate cu instalații de transport pe cablu. De asemenea, orașul Predeal, stațiune montană cu profil complex, dispune de 6 pârtii de schi omologate.

Insuficienta dezvoltare a infrastructurii sportive destinată sporturilor de iarnă este, de altfel, principala cauză a nep practicării următoarelor discipline sportive: schi alpin, snowboard, sărituri cu schiurile și schi fond dar, potrivit estimărilor specialiștilor, aceasta va fi creată până la începerea Jocurilor Olimpice de Tineret (F.O.T.E.) ce vor fi găzduite de Brașov și stațiunile de pe Valea Prahovei în anul 2013.

Acesta este și motivul pentru care, la începutul anului 2010, a fost dat în folosință Patinoarul Olimpic de la Brașov, cu suprafață de joc de 1891 mp, care permite practicarea sporturilor pe gheață: hochei pe gheață, patinaj artistic, short-track.

În plus, în prezent, în 29 dintre localitățile județului au fost demarate sau planificate investiții pentru renovarea structurilor existente sau construirea de structuri noi pentru desfășurarea activităților sportive.

În ultimii ani, infrastructura de agrement s-a dezvoltat tot mai mult. Au apărut piscine, ștranduri, piste pentru cicloturism, pârtii de schi (ce presupun: instalații de transport pe cablu pentru persoane, echipamente pentru producerea zăpezii artificiale, echipamente pentru iluminatul nocturn al pârtiilor de schi, echipamente pentru întreținerea pârtiilor de schi), terenuri de mini-golf, tenis și paint-ball, echitație; parcuri de distracții ș.a. De asemenea, există numeroase săli de sport private unde se practică gimnastica de întreținere sau fitness, iar interesul crescut pentru artele marțiale a dus la înființarea unor noi săli de sport.

Patrimoniul sportiv al județului Brașov în anul 2008

Bază sportivă	Total unități	în mediul urban	în mediul rural	în școli din mediul urban	în școli din mediul rural
Stadion	22	22	-	1	-
Sală sport	78	63	15	45	15
Teren fotbal	73	21	52	5	9
Teren baschet	62	53	9	42	9
Teren handbal	95	76	19	50	19
Teren volei	131	68	63	59	63
Teren atletism	105	92	13	18	13
Amenajări atletism	154	74	80	74	80
Bazin înot acoperit	5	5	-	-	-
Ștrand	12	9	3	-	-
Popicărie	11	9	2	-	-
Poligon tir+biatlon	4	4	-	1	-
Pârtie schi alpin	10	8	2	-	-
Pârtie schi fond	11	7	4	-	-
Trambulină schi	3	3	-	-	-
Amenajări agrement	35	29	6	-	-

• Sursa datelor: Anuarul Statistic al Județului Brașov

Domenii sportive acoperite de cele 227 de cluburi

Volei	28	
Tir	10	
Tenis de masă	22	
Tenis	37	
Scrimă	7	
Schi - Biatlon	41	
Șah	33	
Rugby	11	
Radioamatorism	8	
Popice - Bowling	12	
Patinaj	21	
Orientare	11	
Natație și Pentatlon modern	21	
Motociclism	11	
Hochei pe gheață	5	
Handbal	36	
Gimnastică - Gimnastică ritmică	26	
Fotbal - Fotbal tenis	110	
Dans sportiv	19	
Culturism	20	
Cidism	20	
Box	12	
Bob - Sanie	5	
Baschet	14	
Badminton	10	
Automobilism	20	
Atletism	25	
Arte marțiale	90	
Alpinism și escaladă	19	
Aeronautică	4	

• Sursa datelor: Ministerul Tineretului și Sportului

Activitatea sportivă a județului este susținută și de existența unui liceu cu program sportiv și a Facultății de educație fizică și sport, iar în localitățile Ghimbav și Sânpetru funcționează 2 aerocluburi purtând numele „Mircea Zorileanu”, filiale teritoriale ale Aeroclubului României.

Dacă luăm în calcul tendința de creștere a numărului de competiții sportive desfășurate în județ: de la 90 în 2005, la 141, în 2009, și creștere numărului de sportivi legitimați la cluburile brașovene: de la 5.676, în 2005, la 8.284, în 2008, constatăm faptul că în ultimii ani a crescut interesul brașovenilor pentru sport.

În ceea ce privește domeniile sportive în care excelează sportivii brașoveni acestea sunt: alpinism, gimnastică, handbal, judo, lupte libere, lupte greco-romane, modelism, motociclism, natație, orientare, schi biatlon, scrimă, tenis, tir sportiv.

Județul Brașov este bine reprezentat din punct de vedere al structurilor sportive. În momentul de față, pe teritoriul său, sunt înregistrate la Ministerul Tineretului și Sportului un număr de **227 de asociații și cluburi sportive**. O parte dintre acestea sunt o continuare a primelor organizații sportive create la sfârșitul secolului al XIX-lea în jurul marilor uzine industriale (de ex. Asociația de Tir, Școala de Gimnastică și Cântări).

Din cele 227 de structuri, doar 14 sunt cluburi de drept public, subordonate Ministerului Educației și Cercetării, Consiliilor Locale sau Ministerului Apărării Naționale, restul fiind asociații și cluburi sportive de drept privat.

O serie dintre cluburile sportive existente la nivelul județului sunt renumite pentru performanțele obținute în activitatea sportivă. Este vorba de Brașovia, Dinamo Brașov, FC Brașov, Forex, Romradiatoare Brașov, Torpedo Zărnești, precum și asociații sportive ca Fan Dance Club Brașov, CFR Brașov, Rulmentul Brașov.

De asemenea, 57 dintre structurile sportive sunt asociații fără personalitate juridică proprie și funcționează în cadrul instituțiilor școlare, cluburilor sportive sau altor organizații de drept privat. Mai mult de jumătate dintre acestea se află în mediul rural și susțin, în principal, practicarea fotbalului (96%) și a sporturilor pentru toți (77%).

Puncte Tari

Turism

- potențial turistic complex – natural și antropic, cu posibilități de utilizare în toate anotimpurile
- tradiția județului în domeniul turistic
- capacitate mare de cazare în diverse structuri de primire a turiștilor, inclusiv pensiuni rurale, ce poate fi utilizată pe tot parcursul anului
- turismul rural, dezvoltat ca ramură economică, practicat în special în zona Bran - Moieciu
- practicarea turismului de afaceri
- domeniul schiabil relativ bine dezvoltat, posibilități pentru practicarea schiului, a sporturilor de iarnă (Poiana Brașov, Predeal) și a sporturilor extreme
- ponderea mare a turiștilor străini din totalul turiștilor care vizitează anual județul
- ofertă universitară bine dezvoltată în domeniile management turism servicii
- existența unor obiective turistice ultra-mediatizate pe plan mondial – castelul Dracula
- păstrarea tradițiilor culturale și gastronomice cu specificități locale

Cultură

- existența unui patrimoniu cultural-istoric bogat, obiective incluse în patrimoniul mondial UNESCO, monumente de importanță națională, monumente istorice și de artă medievală, tradiții și obiceiuri ale diferitelor naționalități, structuri sătești istorice bine păstrate, urme vestigii din istoria Transilvaniei; cetăți, biserici, muzee
- existența unor vestigii/situri istorice, monumente și obiecte de artă laice și religioase, muzee și colecții muzeale, teatre, elemente de etnografie și folclor, obiective înscrise în patrimoniul universal
- ofertă diversă de manifestări culturale naționale și internaționale
- comunitățile locale promovează o serie de evenimente în scopul conservării tradițiilor locale - ansamblurilor folclorice, grupuri de meșteșugari, în special în zona Rupea și Țara Făgărașului
- diversitatea etnică și multiculturalitatea – expresie a activității comunităților română, germană și maghiară în principal
- preocuparea permanentă din partea managerilor instituțiilor culturale din județ pentru asigurarea unei agende cu evenimente culturale
- preocupări din partea comunităților locale rurale pentru conservarea tradițiilor locale
- evenimente culturale de nivel internațional (Cerbul de Aur, Zilele Brașovului, Festivalul Dramaturgiei, Festival de Lied, Festivalul Muzicii de Cameră, Festivalul de Jazz)
- implicarea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brașov, a Muzeului de Etnografie și a Muzeului de Istorie în conservarea și promovarea culturii tradiționale autentice în toate zonele etnofolclorice ale județului

Puncte Slabe

Turism

- accesibilitatea turiștilor în județul Brașov este mult îngreunată de lipsa aeroportului și/sau a unei autostrăzi
- valorificarea necorespunzătoare a resurselor turistice
- ofertă scăzută a posibilităților de agrement în zonele în care se practică turism rural
- insuficiența materialelor de promovare turistică,
- lipsa unei baze de date accesibilă privind derularea evenimentelor culturale
- numărul redus al programelor de instruire pentru turism și neadaptarea celor existente la nișele de piață
- nerespectarea normelor de construcție în unele zone turistice, în special în perimetrul parcurilor și ariilor protejate
- lipsa serviciilor de intervenție de urgență: pompieri, ambulanță, în zonele de risc (la baza pârtiilor, trasee turistice)
- slaba dimensionare sau lipsa sistemelor de canalizare și de alimentare cu apă în stațiunile turistice Poiana Brașov, Bran-Moieciu
- lipsa parcărilor și a grupurilor sanitare în numeroase obiective turistice
- insuficiența utilizare a mijloacelor informatice și a internetului pentru informare, marketing și rezervare
- în cazul stațiunilor ce oferă facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă se înregistrează un raport negativ calitate-preț în comparație cu destinații similare din Europa
- slaba valorificare a apelor minerale sau curative/balneare din județ - zona Homorod
- promovare slabă și lipsită de profesionalism a turismului brașovean
- nerespectarea standardelor de calitate în turism pe tot teritoriul județului

Cultura

- cu excepția căminelor culturale, nu există infrastructura pentru petrecerea timpului liber, săli de spectacol, săli de sport, spații de agrement.
- lipsa măsurilor active și a resurselor financiare necesare pentru conservarea și valorificarea patrimoniului cultural de importanță locală și națională
- situația juridică incertă a unor monumente de patrimoniu
- absenta proiectelor de acreditare UNESCO a patrimoniului medieval (cazul Centrului istoric Brașov).
- accesul redus al locuitorilor județului la oferte culturale, cu excepția municipiului Brașov
- funcționalitate redusă a așezămintelor culturale (centre culturale, case de cultură, cămine culturale)
- promovarea, interactivitatea și cunoașterea insuficiente ale istoriei și valorilor locale în rândul cetățenilor brașoveni

Sport • existența unor cluburi și asociații sportive cu tradiție și apariția unor structuri noi, numeroase evenimente sportive organizate în reședința de județ • sportivi cu rezultate deosebite în anumite domenii sportive • existența unor cluburi și asociații sportive cu tradiție • cadru natural adecvat unei diversități extraordinare în domeniul sportului	Sport • insuficiența infrastructurii sportive pentru practicarea sporturilor montane și de iarnă • neglijarea infrastructurii sportive existente și degradarea accentuată a acesteia • costurile mari de reabilitare în prezent • lipsa investitorilor privați în domeniu • lipsa unei strategii de marketing sportiv insuficiența terenurilor/sălilor de sport în mediul rural
Oportunități Turism • dezvoltarea domeniului schiabil în special în Bucegi și în masivul Făgăraș • dezvoltarea ecoturismului, în special, în zona masivului Ciucaș • dezvoltarea turismului cultural includerea în circuitul Sibiu – Brașov – Sighișoara • dezvoltarea turismului rural și a agroturismului cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și a regulamentelor urbanistice care permit conservarea identității și specificității ruralului brașovean • dezvoltarea infrastructurii turistice și sportive, precum și valorificarea rezultatelor (promovare/notorietate) ce derivă din organizarea Festivalului Olimpic al Tineretului European, iarna 2013 • promovarea turismului brașovean pe piața estică • crearea/dezvoltarea infrastructurii de acces în zonele turistice • dezvoltarea unui sistem de promovare turistică și promovarea unor trasee tematice • dezvoltarea turismului rural și a agroturismului • promovarea unitară și profesionistă a turismului brașovean pe piețele internaționale • diversificare formelor de turism funcție de cerințe de nișă în domeniu (turism religios, bird-watching, vânătoare și pescuit, sport extrem etc.) • susținerea evenimentelor culturale cu caracter de unicitate și periodice • dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de transport pentru facilitarea accesului spre zonele turistice • extinderea și îmbunătățirea rețelei de informare turistică, astfel încât să răspundă nevoilor turiștilor • atragerea operatorilor de turism din județul Brașov la târgurile naționale și internaționale • o mai mare implicare a administrațiilor locale în promovarea activităților turistice Cultura • valorificarea și din punct de vedere turistic a monumentelor culturale existente precum și a tradițiilor folclorice și îmbunătățirea ofertei culturale • dezvoltarea unor proiecte europene ("trasee culturale") care ar permite intrarea în circuitul turistic a unor obiective de patrimoniu (biserici fortificate) • multiculturalitatea și interculturalitatea istorică a județului Brașovului oferă cadrul	Riscuri Turism • lipsa aeroportului și absența autostrăzii pot genera în timp efecte negative asupra dezvoltării turismului; • neadaptarea raportului calitate – preț funcție de piața europeană poate duce la pierderea graduală a turiștilor de pe piața occidentală; • lipsa utilităților sau distanța mare față de rețelele de utilități mărește costurile de dezvoltare a domeniului schiabil în Făgăraș; • lipsa resurselor financiare periclitează dezvoltarea serviciilor de salvamont și menținerea traseelor și popasurilor montane; • supraaglomerarea zonelor turistice prin construcții fără autorizații sau care nu respectă mediul înconjurător și identitatea locală; • promovarea unor servicii de turism neadecvate și slabe calitativ; • lipsa forței de muncă specializate în servicii turistice • concurența internațională, precum și cea din partea județelor înconjurătoare • promovarea unor servicii de turism neadecvate și slabe calitativ • încălzirea climatică globală riscă să efectueze derularea activităților turistice de iarnă Cultura • pierderea identității culturale și a tradițiilor specifice din cauza migrației tinerilor din rural în zonele urbane • absența resurselor financiare și a specialiștilor în restaurarea monumentelor pot afecta starea de conservare și de protecție a patrimoniului local și național din județ • lipsa intervenției urgente poate duce la degradarea iremediabilă a unor monumente istorice • diminuarea valorii istorice, arhitecturale și ambientale a obiectivelor protejate prin folosirea unor materiale necorespunzătoare în momentul reabilitării lor • tendința ca falsul istoric și kitsch-ul să ia locul valorilor autentice • lipsa intervenției urgente poate duce la degradarea iremediabilă a unor monumente istorice • salariile scăzute ale personalului implicat în gestionarea și administrarea obiectivelor culturale vor conduce la scăderea numărului de specialiști ce vor activa în acest domeniu • ocuparea treptată a spațiului culturii tradiționale de către elementele moderne, fapt

propice dezvoltării proiectelor culturale care să sprijine conceptul de "unitate prin diversitate" a UE; • creșterea interesului la nivel european și național pentru elementele culturale și istorice, având ca efect repunerea în valoare a monumentelor istorice, a evenimentelor tradiționale și a valorilor locale • restaurarea și renovarea monumentelor istorice și a instituțiilor de cultură • accesarea programelor de finanțare internă și externă • promovarea cetățeniei europene bazată pe principiul unității prin diversitate Sport • desfășurarea în anul 2013 a Jocurilor Olimpice de Tineret pe teritoriul județelor Brașov și Prahova favorizează dezvoltarea infrastructurii sportive pentru practicarea sporturilor montane și de iarnă • cadru natural adecvat unei largi palete de activități sportive derulate în toate anotimpurile • accesarea de fonduri externe ale UE și guvernamentale oferă posibilitatea de a finanța construirea, reabilitarea, amenajarea sau dotarea infrastructurii de sănătate, de învățământ, culturale sau sportive a județului Brașov • sprijinirea dezvoltării proiectelor de amenajare a terenurilor de sport cu dotările aferente • accesarea programelor ce susțin renovarea sau construirea sălilor de sport	ce poate duce la estomparea identității culturale • diminuarea culturii autentice prin intermediul culturii străzii • intensificarea procesului de migrație a tinerilor de la sat la oraș și de la oraș în străinătate, fapt ce duce la pierderea unei verigi importante în lanțul cauzal al transmiterii valorilor tradiționale Sport • schimbările climatice vor impune din ce în ce mai mult montarea instalațiilor de producere a zăpezii artificiale, fapt ce se va reflecta în costurile serviciilor aferente practicării sporturilor de iarnă • diminuarea orelor de sport din programa de învățământ preuniversitar • continuarea degradării infrastructurii existente din lipsa fondurilor
---	---

II.

Analiza
situației actuale
a județului
Brașov

5.

Protecția mediului,
Echiparea
teritoriului

5.1 Protecția Mediului

5.1.1. Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitatea, starea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

Habitatate naturale

Conform împărțirii Europei în regiuni biogeografice, județul Brașov se află la interferența a două zone, alpină și continentală.

Caracteristicile climei din ultima perioadă, cărora li se adaugă alternanța perioadelor umede cu cele secetoase nu au dezechilibrat evoluția firească a habitatelor și nu s-au semnalat degradări majore ale habitatelor.

Habitatate naturale în funcție de zonele în care se găsesc

Habitat	Starea de conservare	Suprafața	Zona cu probleme	Cauze
Acvatice / de mlaștină	Bună		Mlaștina Hărman	• canalele de desecare
Terestre	Păduri	Bună185.000 ha	Piatra Craiului Zona municipiului Brașov	• fenomenele de uscare • atacurile dăunătorilor • depozitarea deșeurilor
	Pajiști alpine	Bună119.980 ha	Pășunile din zonele alpine: Bucegi, Piatra Craiului, Făgăraș, Ciucaș, Piatra Mare	• pășunatul intensiv • deficitul de apă din sol • dejecțiile din zonele cu stâne • depozitarea deșeurilor
Subterane (peșteri)	Bună		Zonele vizitabile	• turismul necontrolat

Flora și fauna

La nivelul județului au fost identificate:

- 43 de tipuri de habitate,
- 230 de specii de păsări (dintre care 196 protejate conform legislației în vigoare),
- 49 de specii de mamifere (27 cuprinse în OUG 57/2007 și 16 în Directiva Habitare),
- 22 de specii de amfibieni și reptile (20 cuprinse în OUG 57/2007 și 14 în Directiva Habitare),
- 6 specii de pești (6 în OUG 57/2007 și 5 în Directiva Habitare),
- 381 de specii de nevertebrate (31 în OUG 57/2007 și 15 în Directiva Habitare).

Ecosistemele naturale și seminaturale adăpostesc specii de floră și faună sălbatică a căror stare este direct legată de starea de sănătate a habitatelor.

Flora și fauna salbatică nu au avut suferințe majore. Dar pentru a cunoaște în profunzime acest aspect este necesar ca instituțiile specializate să realizeze studii aprofundate pentru a se ști adevărata evoluție a speciilor din flora spontană și a faunei sălbatice.

Situația zonelor naturale protejate

În conformitate cu prevederile legale, în județul Brașov există **32 de arii naturale protejate** cu o suprafață totală de **28.350 de hectare**, reprezentând aproximativ 7% din suprafața județului.

Între aceste arii protejate se disting două parcuri naturale, Parcul Național Piatra Craiului și Parcul Natural Bucegi.

Începând cu anul 1999, respectiv 2004, **Parcul Național Piatra Craiului și Parcul Natural Bucegi** au administrație proprie și dețin planuri de management ce prevăd luarea unor măsuri stricte de protejare a tuturor habitatelor și a speciilor din interiorul parcurilor.

Regim de management	Categorie IUCN2	Caracteristici
Monumente ale naturii	III	Conservarea unor elemente naturale cu valoare și semnificație ecologică, științifică și peisagistică
Rezervații naturale	IV	Protejarea de habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, geologic, speologic, paleontologic
Arii de protecție specială avifaunistică		Consevarea habitatelor specifice necesare protecției speciilor de păsări migratoare sălbatice
Parcuri naționale și naturale		Protejarea și conservarea unor eșantioane reprezentative pentru spațiul biogeografic național, precum și ansambluri peisagistice în care interacționează activitățile umane cu natura
- Parcul Național Piatra Craiului	II	
- Parcul Natural Bucegi	V	
Zone umede de importanță internațională		Situri Ramsar

Alături de aceste arii protejate, în județul Brașov au fost declarate un număr de **24 de situri Natura 2000**, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Siturile Natura 2000 constituie zone pilot de conservare și protejare a speciilor periclitate sau pe cale de dispariție. În cadrul acestora este necesar a se realiza evaluarea și monitorizarea stării biodiversității, precum și adoptarea de măsuri de conservare.

Siturile naturale din județ sunt împărțite, conform celor două directive ale Uniunii Europene, în două categorii: **situri de protecție specială avifaunistică (SPA)** în număr de 7 în care accentul se pune pe protecția avifaunei (păsări) și **situri de importanță comunitară (SCI)** 17.

Dintre aceste situri, 12 au teritorii care se suprapun sau coincid cu arii protejate declarate la nivel național. Sunt situri ce se găsesc numai în județul Brașov, dar sunt unele care se întind pe suprafața a două sau mai multe județe.

Din cele 58 de unități administrativ teritoriale din județ, pe suprafața a 52 dintre acestea se găsesc zone declarate situri „Natura 2000”.

Suprafața mare a siturilor, întinderea pe teritoriul a mai multor comune/orașe sau a mai multor județe sunt factori ce influențează negativ regimul de gestionare a siturilor.

În județul Brașov ariile naturale protejate și siturile „Natura 2000” ocupă suprafețe mari din extravilanul (și intravilanul) localităților (există cazuri de la 50% până la 100%) ceea ce generează dificultăți în armonizarea planurilor de dezvoltare socio-economică cu interesele de conservare a speciilor.

În ianuarie 2010 a avut loc prima sesiune de dare în custodie/administrare a siturilor naturale.

La nivelul județului au fost atribuite spre custodie 6 situri „Natura 2000”, în suprafață totală de 29.914,46 ha și 2 arii protejate de tip speologic cuprinzând un teritoriu de 50 de ha.

Administratorul/custodele sitului „Natura 2000”/ariei naturale protejate trebuie să realizeze planul de management al zonei respective și să aplice măsurile de protecție și conservare necesare.

Pentru zonele naturale protejate (arii naturale protejate și Situri Natura 2000) neatribuite până în prezent în administrare sau în custodie, ar fi benefică preluarea de către administrațiile publice locale sau de parteneriate între administrații, parteneriate între administrații publice locale – ONG-uri.

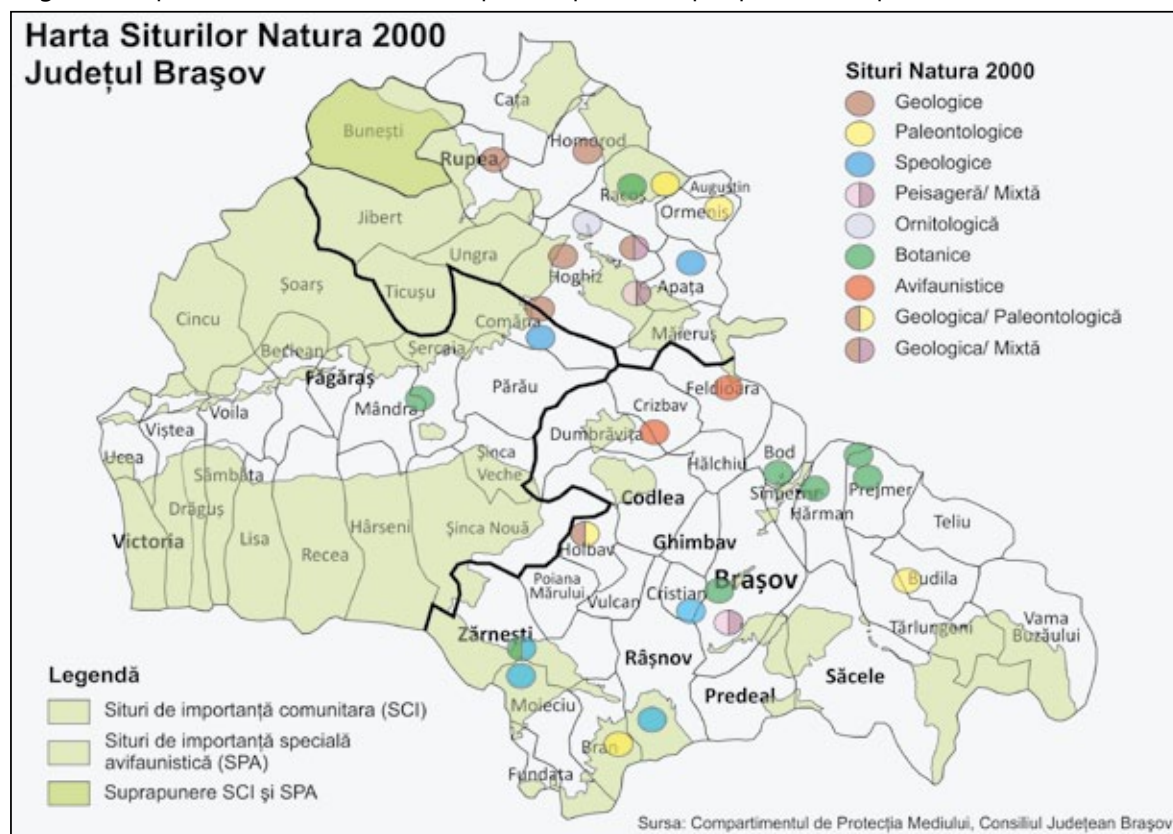
(ANEXA1 prezintă Lista ariilor naturale protejate și a siturilor Natura 2000 din județul Brașov ce se atribuite în administrare/custodie de către Ministerul Mediului și Pădurilor).

Este importantă identificarea și localizarea ariilor și siturilor naturale deoarece gestionarea lor implică reguli de urbanism stricte ce au efect asupra dezvoltării localității în raza căreia se află respectiva arie, precum și pentru întreg județul.

În momentul actual limitele suprafețelor siturilor Natura 2000 nu se pot corela în hărțile administrative (PUG, PUZ și PUD) existente, ceea ce determină confuzii în documentațiile înaintate pentru obținerea avizelor și acordurilor de mediu necesare, conform legislației în vigoare.

Avizele și acordurile de mediu pentru obiective de investiții situate pe suprafețele ariilor naturale protejate sau în proximitatea acestora se obțin conform **Ordinului nr. 19 din 13 ianuarie 2010**. Această evaluare este obligatorie pentru orice plan/proiect, care poate afecta în mod semnificativ aria naturală protejată de interes comunitar.

Conform reglementărilor legale, în teritoriul ariilor naturale protejate/siturile „Natura 2000”, **planurile/proiectele de dezvoltare ce se doresc a fi realizate au nevoie de avizul administratorilor/custozilor de încadrare în planurile de management**. În acest fel se încearcă prevenirea efectelor negative asupra mediului/habitatelor și speciilor pe care le pot produce respectivele investiții.

5.1.2. Probleme de mediu

Problemele mediului înconjurător sunt inseparabile de cele ale bunăstării populației și de procesele economice în general. O dezvoltare durabilă viabilă și susținută din punct de vedere ecologic, este acea dezvoltare care satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

Obiectivul general al dezvoltării durabile este de a găsi un echilibru optim al interacțiunii între sistemele economic, uman, ambiental și tehnologic, într-un proces dinamic și flexibil de funcționare.

Problema de mediu este definită ca fiind **relația dintre cauza și efectul pe care aceasta îl generează în mediu**. Unde nu a fost posibilă o asemenea abordare, problema de mediu a fost plasată între cauză și efect, ea definind o stare de criză existentă.

Factorul de mediu AER

Calitatea aerului în județ

Poluarea aerului în județul Brașov rezultă, pe de o parte, din traficul rutier sau sursele mobile, iar pe de altă parte, din sursele staționare care sunt de fapt emisii din procesele de producție ale agenților economici, concentrați în 4 zone: Brașov, Făgăraș, Codlea și Victoria.

Monitorizarea calității aerului

Pe teritoriul județului Brașov, calitatea aerului este monitorizată direct de către agenții economici și de către laboratorul Agenției de Protecția Mediului (APM) Brașov, prin rețeaua automată și rețeaua manuală de monitorizare a calității aerului.

În rețeaua automată de monitorizare a calității aerului (parte integrantă a rețelei naționale de monitorizare a calității aerului) se măsoară continuu poluanții specifici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀), ozon (O₃) și precursori organici ai ozonului (benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen), reglementați în legislația națională care transpune Directiva Cadru 96/62/EC și directivele fiică (1999/30/CE, 2000/69/CE, 2002/3/CE, 2004/107/CE), toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen), iar în rețeaua manuală este monitorizat amoniacul și pulberile sedimentabile.

Cantitățile monitorizate ale emisiilor de noxe gazoase în anul 2009

Metale grele conținute

SO ₂	NO _x	NH ₃	COV ¹	Cd	Cr	Cu	Hg	Ni	Pb	Zn
tone pe an										
9.222	12.391	1.658	7.637	0,07	0,15	0,5	0,041	0,16	8,203	1,08

• **Sursa datelor:** Inventarul emisiilor 2009, realizat după metoda Corinair

Poluanți organici persistenti, gaze cu efecte de seră, pulberi în suspensie în anul 2009

HAP ²	Dioxine	CH ₄	N ₂ O	Pulberi în suspensie
kg				
2,670	0,172	1.349.000	242.500	1.928.000

• **Sursa datelor:** Inventarul emisiilor 2009, realizat după metoda Corinair

În municipiul Brașov și zona limitrofă **o sursă importantă de poluare** și implicit de diminuare a calității aerului este traficul rutier, intensitatea sa determinând momente în care apar picuri de concentrație pentru poluanții specifici monitorizați – CO, NO, NO₂, PM₁₀, componente ale smogului vehiculelor.

Aerul ambiental din zonele situate la periferia aglomerării are o calitate mai bună în raport cu concentrațiile poluanților primari, dar apar vârfuri de poluare cu ozon datorită faptului că aici sunt **condiții prielnice formării ozonului troposferic**: intensitatea radiației solare ridicată, viteza vântului mică, temperatura ridicată și/sau vânt din direcții în care au existat concentrații mari de precursori.

Municipiul Brașov este zona monitorizată prin cele 5 stații automate de monitorizare a calității aerului din aglomerarea Brașov. La nivelul județului nu există date analitice suficiente asupra prezenței poluanților atmosferici persistenti.

În urma certificării datelor din rețeaua locală automată de monitorizare a calității aerului, în perioada 2008- 2009 la **poluanții NO₂ și la PM₁₀, s-au depășit valorile limită anuale admise pentru protecția sănătății umane în municipiul Brașov**. Estimarea ariei zonei aflate sub incidența depășirii: 167,32 km² și populația expusă poluării: cca. 150.000 locuitori.

Conform legislației în vigoare, în situația dată, este obligatorie elaborarea Programului Integrat de Gestionare a Calității Aerului pentru indicatorii NO₂ și PM₁₀ în municipiul Brașov. În urma Ordinului de prefect nr. 113/2010, s-a constituit Comisia Tehnică pentru elaborarea programelor de gestionare a calității aerului în județul Brașov, parte integrantă a Programului Național de Gestionare a Calității Aerului.

Acest program trebuie pus în aplicare imediat, pentru a reduce aceste emisii până la limita admisă de legislația europeană.

Emisiile de noxe gazoase și pulberi ce au efect poluator sunt generate de:

- urbanizarea necontrolată
- agenții economici care utilizează echipamente uzate și neperformante
- arderea necontrolată a deșeurilor
- creșterea numărului de vehicule
- intensitatea traficului rutier și a vehiculelor uzate/neconforme cu standardele de mediu

Poluarea aerului are efecte negative asupra sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

Principalele **surse fixe de poluare atmosferică** sunt identificate în unități industriale, amplasate în localitățile **Brașov, Victoria, Făgăraș, Hoghiz**, iar cele mobile datorate traficului rutier sunt concentrate în trei zone principale:

- zona centrală ce cuprinde municipiul Brașov împreună cu localitățile învecinate (Săcele, Cristian și Codlea),
- zona central-nordică cu localitățile Racoș, Hoghiz și Rupea,
- zona central-vestică cu localitățile Victoria și Făgăraș.

Zgomotul

În **Brașov, Codlea și Săcele**, precum și în localitățile **Râșnov, Predeal, Șercaia, Cristian, Ghimbav și Feldioara** din totalul de 514 de determinări sonometrice efectuate de către APM Brașov în intersecțiile aglomerate și pe arterele cu trafic intens, peste 41,6 % au depășit valoarea maxim admisă de 65 de decibeli.

Factorul de mediu APĂ

Sursele de apă din județ

În alcătuirea resurselor de apă ale județului Brașov intră, pe de o parte, apele subterane (freatice și de adâncime), iar pe de altă parte, apele de suprafață, adică rețeaua de râuri și lacuri naturale și artificiale.

Apele subterane-freatice se definesc, în funcție de condițiile geologice, pe două zone: cea montană, unde stratul acvifer se află de regulă la adâncime, și cea joasă (incluzând șesurile depresionare ale Brașovului și Făgărașului, lunca și terasele Oltului), unde stratul acvifer este bogat și prezintă calități corespunzătoare unei utilizări diversificate.

Apele de suprafață au lungimea totală de 2.147 de kilometri, ocupând o suprafață de 2.337 de hectare. Alte suprafețe de ape ocupă 770 de hectare și sunt reprezentate de lacurile glaciare din Munții Făgărașului și de lacurile artificiale (acumulările Tărlung - Săcele și Dopca, Viștea, Hamaradia). Acestea din urmă sunt utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă și industrială, producerea de energie, piscicultură și irigații.

Volumele de apă captate și consumate în perioada 2005 - 2009

	Volum total	din care:	
		Ape de suprafață	Ape subterane
		mii m ³	
2005	102.044	79.613	22.431
2006	96.375	76.389	19.986
2007	99.120	82.285	16.834
2008	98.738	82.283	16.455
2009	94.756	78.935	15.821

• **Sursa datelor:** Direcția Apelor Olt
Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov

Monitorizarea resurselor și a calității apelor

În perioada 2005-2009, consumul de apă din județ a înregistrat o scădere datorată reducerii activității unor agenți economici și a contorizării consumului la populație.

Volumele de apă nemonitorizate calitativ și cantitativ de către SGA Brașov sunt cele de la locuințele particulare din localitățile care nu dețin rețele de alimentare cu apă centralizate și folosesc apa din surse proprii (fântâni, captări izvoare).

Menționăm că, în conformitate cu Legea Apelor

107/1996, apa destinată exclusiv satisfacerii necesităților gospodăriilor proprii poate fi folosită liber.

Supravegherea calității apelor – analizele realizate în cadrul activității de monitorizare a bazinului hidrografic Olt, județul Brașov, în anul 2009 s-au efectuat ca parte integrată a sistemului de Monitoring Național al Calității Apelor (MNCA) de către Laboratorul de chimie, biologie și bacteriologia apei SGA

Lungimi de râuri monitorizate în anul 2009, pe clase de calitate

	Clasa de calitate				
	I	II	III	IV	V
Absolut	227,5 km	364,5 km	24,0 km	27,2 km	11,0 km
Relativ	34,8%	55,7%	3,7%	4,1%	1,7%
Total	654,2 km				

• **Sursa datelor:** Direcția Apelor Olt
Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov

Brașov și s-au monitorizat 4 subsisteme: râuri, lacuri, ape subterane și ape uzate, prin analize fizico-chimice, biologice și bacteriologice.

Cursurile apelor curgătoare

Monitorizarea de către SGA Brașov a apelor de suprafață (654,2 km) a relevat faptul că aproape 10% (clasele III, IV și V de calitate) din totalul cursurilor de apă nu se încadrează în cerințele Directivei Cadru.

Pentru tronsoanele de cursuri de apă neconforme, SGA Brașov a întocmit măsuri de reducere a gradului de poluare în industrie, în agricultură (ferme zootehnice și pesticide), depozite de deșeuri, operatori apă-canal, măsuri preluate în Planul de Management Bazinal Olt, aprobat prin Hotărâre de Guvern. Cele mai poluate cursuri de apă din județ: zone critice, din punct de vedere al calității apelor curgătoare din județul Brașov sunt:

- **pârâul Timiș - tronsonul situat între aval municipiul Brașov - aval confluență Ghimbășel,**
- **Canalul Vulcănița - tronsonul intravilan Codlea - confluență Homorod (Ciucaș).**

În ceea ce privește apele de suprafață, cele mai importante surse de poluare sunt evacuările de ape uzate menajere și industriale neepurate sau insuficient epurate direct în emisari și depozitarea neconformă a deșeurilor menajere și industriale.

Lacurile.

Acumularea Tărlung se încadrează în clasa I de calitate, Acumularea Viștea și Acumularea Hamaradia se încadrează în clasa a II-a de calitate, înregistrându-se depășiri ale clasei de calitate în funcție de sezonul prelevării probelor.

Zone critice

din punct de vedere al calității apelor subterane freatice în 2009

Zona	Indicatori depășiți față de valorile prag conform HG 53/2009 și O 137/2009	Cauze
Brașov	azotați	
Hărman	plumb	• rețele de canale degradate
Prejmer	plumb	• lipsa rețelei de canalizare
Ghimbav	azotați	• depozitarea neconformă a deșeurilor menajere și industriale
Codlea	azotați, plumb	
Rotbav	orofosfați, plumb	• lipsa implementării codului bunelor practici agricole
Bod	orofosfați	• poluarea istorică
Făgăraș	plumb	
Victoria	plumb	
Ucea	plumb	

• **Sursa datelor:** Direcția Apelor Olt
Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov

Apele subterane freatice

Încadrarea corpurilor de apă subterană s-a făcut de către Laboratorul de calitate a apei SGA Brașov, conform Manualului de Operare al Sistemului de Monitoring Integrat.

Indicatorii fizico-chimici analizați de către LCA Brașov au fost: oxigen dizolvat, pH, conductivitate, reziduu filtrabil la 105°C, azotați, azotiți, amoniu, ortofosfați, fier total, mangan total, sulfati, cloruri, sodiu, duritate totală (temporară și permanentă), detergenți anionici, cupru, crom total, zinc, plumb, cadmiu, nichel.

În anul 2009 pe teritoriul județului Brașov nu s-a produs nici o poluare accidentală, care să afecteze calitatea apelor subterane freatice.

Din cele opt surse de ape de suprafață utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă a populației, nici o stație de tratarea apei aferente, nu deține tehnologia corespunzătoare de potabilizare conform legislației în vigoare.

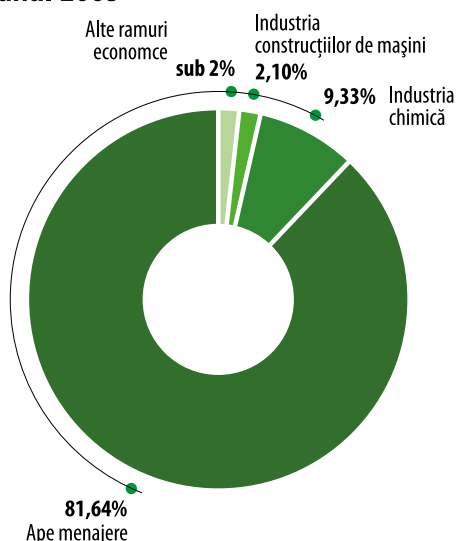
Caracterizarea surselor de ape uzate din județul Brașov

În cursul anului 2009, sursele de poluare supravegheate de SGA Brașov, au evacuat în emisarii naturali un volum total de 53,627 milioane mc/an, valoare aproximativ egală cu a anului anterior, dar mai mică față de anii 2008 respectiv 2007, mai ales la apele uzate industriale.

Ponderea cea mai mare ca **volum de apă uzată evacuată, o reprezintă apele menajere 81,64 %** din volumul total de ape uzate, urmat de industria chimică, industria construcțiilor.

Sursele de poluare din evacuările de ape uzate monitorizate sunt : Compania Apa Brașov, Apa Serv Făgăraș, Servicii Comunale Măgura Codlea și societățile comerciale Viromet SA Victoria, Nitrocontrol S.A. Făgăraș, Europig SA – Ferma zootehnică Șercaia și Galii Gallo SRL – Ferma zootehnică Codlea.

Ponderea categoriilor de apă uzată din totalul de 53,627 milioane de m³ în anul 2009

• Sursa datelor: Direcția Apelor Olt
Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov

Calitatea necorespunzătoare a apelor curgătoare pe anumite sectoare, precum și a unor ape subterane freatice se datorează poluării cu ape menajere și industriale neepurate sau insuficient epurate, depozitării deșeurilor industriale și menajere neconforme, neaplicării codului bunelor practici agricole și poluării istorice.

Zone critice sub aspectul poluării apelor de suprafață.

În județul Brașov, se disting:

- zona municipiului Brașov (canalul Timiș),
- zona central-sudică (râurile Bârsa, Panicel, Ghimbășel, Vulcănița, Hamaradia).

Sub aspectul poluării apelor subterane există zone critice la Rotbav, Bod, Codlea, Făgăraș, Ucea, Brasov, Ghimbav, Hărman și Prejmer.

Factorul de mediu SOL

Fondul funciar

La categoriile de folosință dominante (arabil, pășuni, fânețe și pajiști naturale) suprafețele de teren au înregistrat, după anul 1990, o ușoară creștere datorată diminuării suprafețelor de plantații viticole și pomicole.

În condițiile actuale, structurile agricole sunt fărâmițate, iar terenurile arabile dispar prin scoaterea din circuitul agricol, extinderea construcțiilor, construirea de drumuri sau nu sunt valorificate.

Cercetările privind păstrarea calității solului sunt o necesitate, ceea ce presupune acțiuni de menținere a conținutului de materie organică în sol și reciclarea conținutului de substanțe nutritive.

Factori de presiune asupra calității solurilor din județ

Îngrășăminte chimice – în prezent nu există pericolul de supradozare a solurilor, aceasta și datorită puterii de cumpărare scăzute a fermierilor. În cursul anului 2009 s-au folosit pesticide doar pe jumătate din terenul arabil al județului.

Reziduuri zootehnice – există soluri afectate, principalele cauze fiind existența unor stații de epurare nefuncționale și evacuarea în emisari și direct pe sol a apelor uzate insuficient epurate. **Fermele zootehnice mari de la Codlea și Șercaia sunt astfel de poluatori.**

În urma demarării de către Ministerul Mediului și Pădurilor a proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți", patru comune vulnerabile la poluarea cu nitrați (ZVN) din județul Brașov (Dumbrăvița, Șercaia, Prejmer și Hălchiu), vor beneficia de realizarea unui set de investiții pentru managementul gunoierului de grajd - construcții de platforme comunale și individuale și echipamente pentru administrarea acestora. Lucrările de construcție efectivă a platformelor vor fi realizate în cursul anilor 2011 – 2013.

Implementarea proiectului în cele patru comune va avea efect benefic asupra calității solului și a apelor

subterane din zonele respective.

Irigații – nu sunt cunoscute în județ irigații cu efecte secundare de saturare a solului.

Depunerea deșeurilor industriale și menajere – există zone de poluare a solurilor în aceste areale de depunere.

Emisii de la centralele mari de ardere – suprafața depozitelor haldelor de steril deținute de societatea comercială CET Brașov SA este de 52 de hectare, mult mai mare decât cele 14 hectare ocupate de suprafețele active ocupate cu drumurile de acces, șantierul și stațiile de pompare.

Monitorizarea calității solului

În cadrul Laboratorului APM Brașov, factorul de mediu sol este analizat din cele 23 de puncte de recoltare din județ, acestea fiind grupate pe zone: Brașov, Codlea, Făgăraș, Hoghiz, Feldioara și Victoria. Indicatorii analizați sunt: umiditate, pH, carbon organic, humus, azotul din ionul amoniu, sulful din ionul sulfat, carbonați, bicarbonați, cloruri, conductivitate electrică, reziduu fix și metale grele (Cu,Zn, Cr, Cd, Ni, Pb).

Situația zonelor cu soluri degradate în județul brașov, în anul 2009

	Eroziuni de suprafață	Alunecări de teren	Depuneri de deșeuri industriale	Depuneri de deșeuri menajere
	hectare			
Brașov				21,83
CET			52,50	
Cincu	1.800	300		
Codlea				2,00
Crihalma		185		
Drăușeni	1.750			
Ecopaper Zărnești			0,58	
Energotec Brașov			9,38	
Făgăraș		235		2,35
Grânari	1.400			
Homorod		200		
Nitramonia Făgăraș			2,00	
Perșani	1.200			
Predeal				0,45
Râșnov		200		2,20
Rotbav	1.200			
Rupea				1,4
Săcele				3,00
Ticușu Vechi	120			
Valea Timișului	1.100			
Viromet Victoria			0,64	
Viștea				1,40
Zărnești				2,00
Suprafața	38.000	4.546	63,83	36,63
Suprafața totală: 42.646,46 ha				

• **Sursa datelor:** Direcția Agricolă și Dezvoltare Rurală a Județului Brașov

Prin Administrația Fondului de Mediu - „Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate” este vizată a se împăduri o suprafață de 151,38 ha în localitățile Viștea, Ticuș și Cața,

Probleme identificate

- poluarea cu metale grele a solului în zonele haldelor industriale, a celor de steril, a depozitelor de deșeuri menajere, a lagunelor de nămoluri aferente stațiilor de epurare a apelor uzate menajere și industriale,
- suprafețe afectate de reziduuri zootehnice și pesticide,
- suprafețe afectate de lipsa rețelilor de canalizare sau de starea avansată de uzură a acestora,
- suprafețe degradate prin eroziuni de suprafață și alunecări de teren.

Cauzele acestor probleme sunt :

- depozitarea de reziduuri (menajere, industriale și zootehnice) în zone neamenajate,
- stațiile de epurare nefuncționale și evacuarea direct pe sol a apelor uzate insuficient epurate,
- lipsa rețelilor de canalizare și gradul mare de uzură a celor existente,
- poluarea istorică,
- lipsa unor amplasamente bine determinate și amenajate pentru petrecerea sfârșitului de săptămână, pentru desfășurarea târgurilor și a altor manifestări cu caracter de masă.

Poluarea solului și existența suprafețelor degradate și/sau poluate are **efecte** asupra :

- calității apelor curgătoare și freatice,
- stării biodiversității, a faunei și florei,
- sănătății și calității vieții umane.

Alți factori cu impact asupra mediului în județul Brașov

Influența pădurilor asupra mediului natural

Diminuarea suprafețelor împădurite înregistrată la nivelul județului Brașov are drept principale cauze: schimbarea regimului de proprietate și nerespectarea regimului silvic de către proprietarii privați individuali sau neorganizați în ocoale silvice, defrișarea masivă și ritmul lent al reîmpăduririi, precum și atacul dăunătorilor. Toate acestea influențează mediul natural cauzând eroziuni ale solului, fenomene de uscare, diminuarea funcției de protecție a pădurilor și favorizând revărsările de cursuri de apă, formarea torenților și a alunecărilor de teren.

Influența calamităților naturale: inundații pe cursuri de apă, torenți și alunecări de teren
Calamitățile naturale, cauzate în principal de regimul precipitațiilor, insuficiența lucrărilor hidrotehnice și activitățile antropice, au ca rezultate eroziuni ale solului, distrugerea infrastructurii de transport și tehnico-edilitare, pierderi umane și de biodiversitate, poluarea cursurilor de apă, lacurilor, pânzei freatice, surselor de potabilizare, solului și culturilor agricole prin antrenarea deșeurilor, a dejecțiilor umane și animale. Toate acestea periclitează în aceeași măsură sănătatea și calitatea vieții umane și a animalelor.

Impactul activităților antropice

Dezvoltarea socio-economică accelerată, constituie factorul cu cel mai puternic impact asupra mediului natural: poluarea aerului în zonele urbane și limitrofe, a solului, precum și a apelor de suprafață și a celor freatice. Principalele cauze ale acestor influențe negative sunt: concentrarea noilor platforme industriale în zonele marilor aglomerări urbane (municipiul Brașov și localitățile limitrofe Săcele, Codlea, Ghimbav, Hărman, Cristian, Râșnov, Prejmer; zona Făgăraș–Victoria, Hoghiz), urbanizarea - extinderea intravilanului în detrimentul mediului natural, apariția de construcții fără asigurarea utilităților necesare, lipsa ocolitoarelor localităților și traficul crescând de autovehicule.

De asemenea, practicarea necontrolată a turismului afectează în mod negativ mediul înconjurător, având ca efecte poluarea acestuia din cauza lipsei sau stării precare a infrastructurii (apă curentă, canalizare, epurare), aceasta neputând prelua numărul mare de turiști, a managementului necorespunzător al deșeurilor în localitățile turistice și aruncării necontrolate a deșeurilor în zonele de weekend, pe traseele turistice și pe drumurile de acces, precum și a sporirii traficului rutier în zonele turistice.

5.2. Echiparea teritoriului

5.2.1. Infrastructura rutieră și feroviară. Transport public de călători

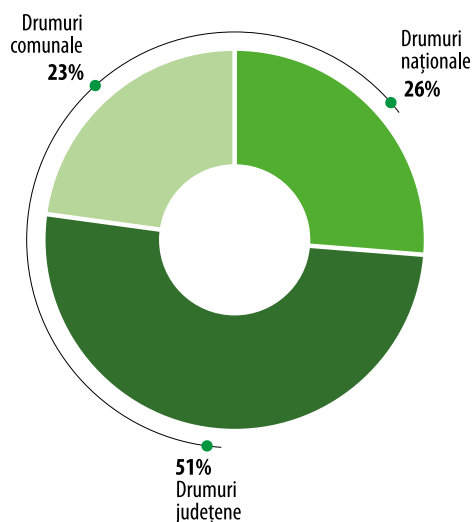
Rețeaua de căi rutiere

Rețeaua de drumuri publice a județului are o lungime de 1.591 kilometri. Evoluția rețelei de drumuri publice, în intervalul 1990 – 2008 a fost ușor crescătoare, de la un total de 1.348 km în 1990 la 1.591 km la sfârșitul anului 2008.

Același trend, ușor crescător, se observă și în cazul densității la 100 km², respectiv creștere de la 25 la 30 km/100km² (1990/ 2008).

Repartizarea drumurilor pe teritoriul județului este determinată de formele de relief, densitatea maximă întâlnindu-se în zonele joase, iar cea minimă în zona montană.

Ponderea tipurilor de drumuri în anul 2008

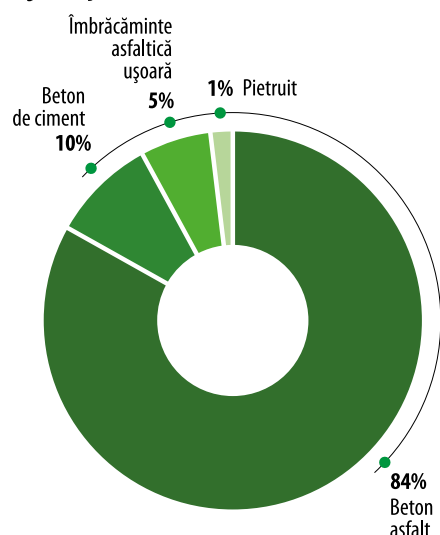
• Sursa datelor: Direcția Județeană de Drumuri Brașov

Traseele drumurilor naționale care traversează județul Brașov

DN 1	Limita județului Prahova - Predeal - Brașov - Codlea - Făgăraș - Limita județului Sibiu
DN 1A	Limita județului Prahova - Săcele (DN 1)
DN 1E	Brașov - Poiana Brașov Râșnov
DN 10	Limita județului Covasna - Teliu - Prejmer - Hărman (DN 11)
DN 11	Brașov (DN 1) - Limita județului Covasna
DN 13	Brașov (DN 1) - Feldioara - Măieruș - Hoghiz - Rupea - Bunești - Limita județului Mureș
DN 13E	Feldioara - Limita județului Covasna
DN 73	Limita județului Argeș - Râșnov - Cristian - Brașov (DN 1)
DN 73A	Predeal (DN 1) - Râșnov - Zărnești - Poiana Mărului - Șinca Veche - Șercaia (DN 1)
DN 73B	Cristian (DN 73) - Ghimbav (DN 1)

• **Sursa datelor:** Direcția Regională de drumuri și poduri Brașov

În 2009 majoritatea drumurilor naționale ce traversează județul au structură solidă și sunt realizate din beton asfalt sau beton ciment. Există însă drumuri naționale care sunt pietruite.

Structura drumurilor naționale din județ

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Drumuri Brașov

Ca **obiective principale**, în privința drumurilor naționale, DRDP Brașov vizează:

- modernizarea DN73 Pitești – Brașov și DN73A Predeal - Șercaia;
- realizarea tronsonului de Autostradă Comarnic – Cristian;
- construirea variantelor ocolitoare pentru: Brașov, Săcele, Zărnești, Făgăraș.

Importanța acestor drumuri derivă mai ales din faptul că asigură legătura cu județele limitrofe preluând traficul în absența autostrăzilor și în măsura în care celelalte categorii de drumuri – județene și comunale – au parte de investiții uneori insuficiente pentru modernizări sau reparații.

Rețeaua de drumuri județene din județul Brașov avea la finele anului 2009 o lungime totală de 811 km, din care :

- în administrarea Consiliului Județean Brașov – 782 km.
- în administrarea Consiliilor locale din localități și comunele pe care le traversează – 29 km.

În cursul anului 2009, Consiliul Județean Brașov a aprobat „Strategia pentru dezvoltarea rețelei de drumuri județene - județul Brașov”. Obiectivul propus este ca **la sfârșitul anului 2013 întreaga rețea de drumuri județene din Brașov să fie asfaltată în totalitate**.

În perioada 2005- 2013, conform studiilor și cercetărilor efectuate se estimează o intensificare/o creștere cu aproximativ 20% la fiecare 5 ani a traficului pe drumurile județene din Brașov.

Consecințele creșterii traficului, corelate cu o posibilă inconsistență a investițiilor în infrastructura rutieră, pot genera probleme legate de mediu (poluare), siguranța în trafic (numărul incidentelor rutiere: accidente, tamponări etc.) și probleme legate de duratele de deplasare pe anumite sectoare de drum (viteze mici pe sectoare de drum aglomerate, ambuteiaje, blocaje în trafic).

Această creștere anuală a traficului va însemna, de asemenea, un efort suplimentar în ceea ce privește investițiile curente și reparațiile la infrastructura de drumuri.

Pentru optimizarea căilor de rulare, o mare parte a fondurilor prognozate pentru investiții va fi îndreptată spre modernizare (peste 60%), întreținere/reparații (aprox. 17%) restul fiind alocări bugetare pentru reabilitări de drumuri.

Structura drumurilor județene în funcție de materialul din care sunt realizate relevă faptul că în decembrie 2009 majoritatea căilor de rulare beneficiau de îmbrăcăminte asfaltică.

Peste 30% din drumurile județene nu sunt asfaltate, acestea necesitând lucrări de modernizare. Drumuri cu probleme majore sunt cele ce leagă localitățile Hoghiz și Racoș de rute importante de transport și de restul județului. Sectoarele de drum cu probleme, importante pentru aceste comunități, sunt în mare măsură deteriorate de activitățile de exploatare din zonă, atât secțiunile de drum comunal, cât și cele ce sunt în administrarea Consiliului Județean. Rezolvarea acestor probleme – repararea, modernizarea devine o prioritate mai ales pentru evitarea izolării rezidenților din comunitățile afectate.

În perioadele când se înregistrează cantități mari de precipitații, pe unele sectoare de drum se produc inundații și alunecări de teren, ceea ce duce la îngreunarea circulației în zonele respective (de ex. localitățile Hoghiz, Vama Buzăului), făcând cu atât mai necesare investițiile pentru infrastructura rutieră sau/și regularizări ale cursurilor de apă.

Creșterea continuă a numărului de autovehicule – cu 20% o data la 5 ani -, viteza limitată de rulare în interiorul localităților, precum și starea tehnică deficitară a infrastructurii rutiere pe unele zone sunt cauze ale accidentelor și/sau blocajelor create în circulație.

Lipsa traseelor ocolitoare pentru unele localități, precum și amânarea/întârzierea lucrărilor pentru autostrada București - Brașov - Făgăraș - Târgu-Mureș - Borș sunt, de asemenea, cauze ale producerii de ambuteiaje și îngreunare a traficului în județ.

Rețeaua de căi ferate

Căile ferate de pe teritoriul județului sunt administrate de către Regionala de Căi Ferate Brașov.

Evoluția infrastructurii de căi ferate nu a înregistrat schimbări majore în intervalul 1990 – 2008, lungimea totală a liniilor de cale ferată cunoscând o creștere de la 333 la 354 km cale ferată în exploatare, din care 184 Km reprezintă linie electrificată.

Datorită poziției județului, rețeaua de căi ferate este, în mare măsură, o rețea de tranzit.

Teritoriul județului este deservit de următoarele trasee de cale ferată:

- **Magistrala 200:** Brașov - Făgăraș - Curtici (cale ferată simplă neelectrificată);
- **Magistrala 300:** București - Predeal - Brașov - Episcopia Bihorului (cale ferată dublă electrificată)

Tronsonul București - Brașov - Sighișoara face parte din tronsonul 4 al culoarului de transport paneuropean ce urmează a fi reabilitat în viitorul apropiat

Caracteristicile rețelei feroviare în anul 2010

Lungime CF	Linie simplă	Linie dublă	Linii în stații și triaj	Electrificate
kilometri				
669	224	2 x 126	193	434

• **Sursa datelor:** Regionala CFR Brașov

- **Magistrala 400:** Brașov – Sfântu Gheorghe – Deda – Sighetul Marmăției (cale ferată simplă electrificată).

Liniile curente și stațiile sunt dotate cu instalații de centralizare electrodinamică, bloc de linie automat, bariere și semnalizări automate la trecerile de nivel cu calea ferată. În urma lucrărilor de modernizare, stația Brașov Călători

a fost dotată cu o instalație de centralizare electronică. În cadrul lucrărilor de reabilitare a culoarului IV, se prevede ca, pentru creșterea vitezei de circulație pe tronsonul Azuga – Brașov, să se realizeze o nouă variantă de traseu prin construcția unui tunel de cale ferată dublă.

Linii secundare (trasee de cale ferată simplă neelectrificată) mai există între:

- Hărman – Întorsura Buzăului,
- Bartolomeu – Zărnești,
- Ucea – Victoria,
- Șercaia – Șinca Veche (linie uzinală).

Aceste patru linii secundare au fost predate cu contracte de închiriere către operatori – societăți cu capital privat – în vederea exploatarei comerciale.

Activitatea feroviară pe teritoriul județului este deservită de 13 stații și 16 halte. Infrastructura de telecomunicații feroviare este administrată de S.C. Telecomunicații S.A. Agenția Regională de Telecomunicații Brașov.

Datorită poziției geografice în rețeaua feroviară, Brașovul are în municipiu una din cele mai importante stații de triaj din România, pentru operarea garniturilor de marfă, reparații, intervenții și alte activități specifice stațiilor de acest tip.

Infrastructura feroviară din județul Brașov, deși una importantă, are nevoie de investiții substanțiale în anii următori pentru reabilitare, modernizare și implementare sau modernizarea echipamentelor de siguranța traficului. Aceste tipuri de investiții sunt prevăzute în "Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030" secțiunea „Reabilitarea/modernizarea și dezvoltarea infrastructurii” a "Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei pentru transportul durabil în perioada 2007-2013 și 2020, 2030". Responsabilitatea privind indicatorii de performanță și atragerea/alocarea de fonduri revine în întregime Ministerului Transporturilor și Companiei Naționale CFR SA.

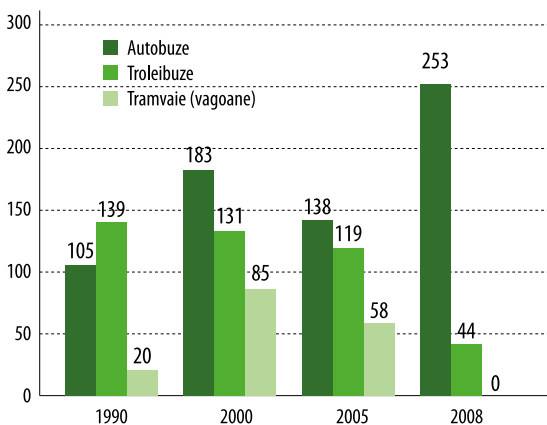
Transport public de călători

În intervalul 1990 – 2008 în județ se înregistrează o scădere a numărului total de pasageri ce folosesc mijloacele de transport urban de călători, de la 100.530 până la 64.078 mii pasageri transportați.

În ceea ce privește transportul public urban de călători putem considera că, deși numărul de călători a scăzut în anii de referință, trecerea la un transport public urban în mare măsură prin folosirea carburanților fosili (benzină, motorină, GPL) ar putea însemna în timp un potențial pericol pentru mediu prin emisiile de noxe datorate motoarelor pe combustie.

La sfârșitul anului 2008 inventarul vehiculelor din cadrul societății de transport urban indică o dublare

Inventarul vehiculelor societății de transport urban în anul 2008

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

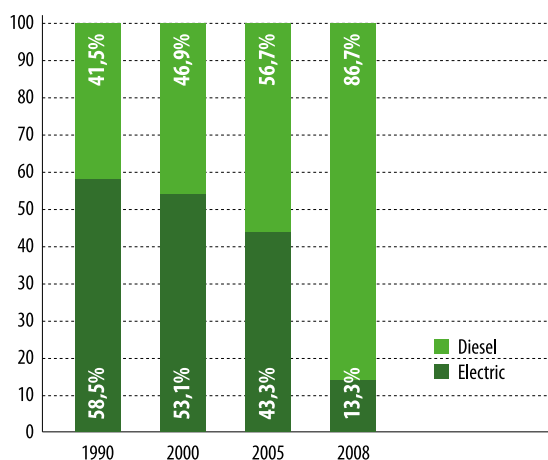
a numărului de autobuze și o scădere de peste 70% a numărului de troleibuze.

Conform datelor statistice, în perioada 1990-2008 se constată o inversare a ponderilor pe tipuri de utilizare a mijloacelor de transport public urban de călători.

Transportul preponderent electric din anii '90-tramvaie, troleibuze (nepoluant) – a fost înlocuit cu transport majoritar cu mijloace ce folosesc motoare cu ardere internă – autobuze de mică și mare capacitate (poluant).

Ponderea mijloacelor de transport (diesel/ electric) s-a modificat semnificativ în perioada 1990-2008.

Ponderea mijloacelor de transport în perioada 1990 - 2008

• Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Alt mijloc de transport utilizat frecvent în mediul urban este taxiul, activitate ce a cunoscut în județ o creștere majoră, mai ales după anul 2000.

În sistemul public de transport de călători, conform legislației în vigoare, în ianuarie 2010 numărul maxim de autorizații de taximetrie stabilit a se atribui este de cel mult 4 la 1.000 de locuitori ai localității de autorizare. Toate licențele de autorizare taxi din județ sunt emise de primăriile din mediul urban.

Municipiul Brașov asigură 90% din serviciul de taximetrie la nivel județean, serviciu care este oferit în totalitate în mediul urban.

Transportul public intraurban se realizează parțial și prin autorizarea companiilor și persoanelor fizice interesate să deruleze activități de taximetrie/transport călători.

	Număr de locu- itori	Număr maxim (permis de lege) de taxiuri:	Număr de autorizații 2010:	(-) deficit/surplus
(+) surplus:	100	100	100	100
Județul Brașov	597.439	2.390	2.138	-376
Municipiul Brașov	278.003	1.112	1.905	793
Municipiul Codlea	24.618	98	67	-31
Municipiul Făgăraș	38.050	152	57	-95
Municipiul Săcele	32.604	130	43	-87
Oraș Ghimbav	5.449	22	0	-22
Oraș Predeal	5.200	21	25	4
Oraș Râșnov	16.332	65	21	-44
Oraș Rupea	5.651	23	0	-23
Oraș Victoria	8.784	35	0	-35
Oraș Zărnești	25.743	103	20	-83

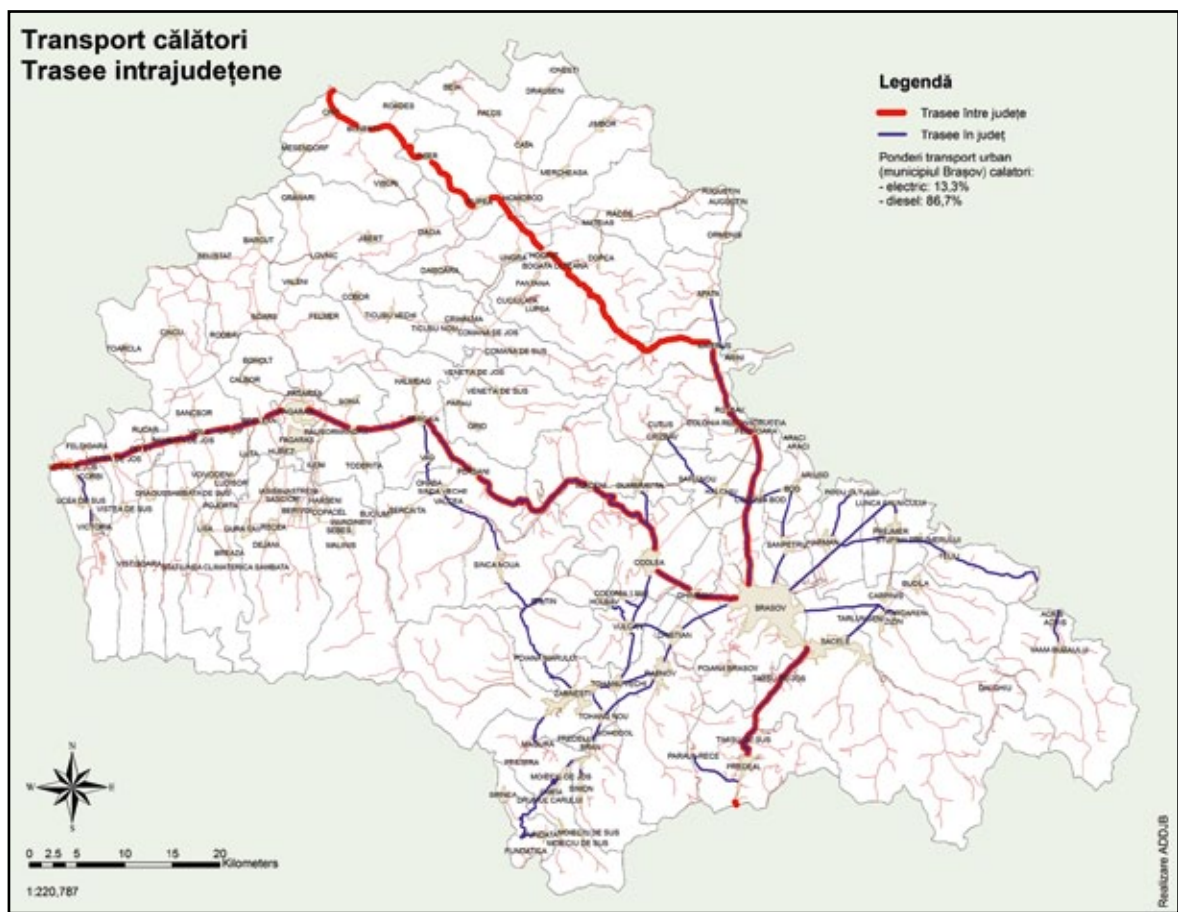
• Sursa datelor: Primăriile localităților, 2010

Pentru traseele care străbat județul Brașov și care fac legătura pe direcția Sud-Nord cu județele învecinate sunt acreditați operatori locali sau/și naționali.

Transportul intrajudețean a fost organizat și normat prin „Programul Județean de transport de persoane prin curse regulate”.

O parte a locuitorilor județului din jumătatea de nord – zona Rupea și zona Făgăraș - au acces dificil la transportul urban intrajudețean de călători. Transportul în aceste zone este asigurat parțial rutier de cursele regulate interjudețene, precum și pe calea ferată.

În privința transportului intrajudețean de călători, la începutul anului 2010 – conform datelor oficiale publicate de Autoritatea Rutieră Română în județ sunt acreditați 133 de transportatori – transport rutier de persoane.

Tip autorizație:	Nr. societăți autorizate:
Transport rutier de persoane:	133
Transport rutier public de persoane prin servicii regulate speciale:	2
Transport rutier public de persoane prin servicii regulate:	11
Transport rutier public de persoane prin servicii regulate în trafic interjudețean:	3
Transport rutier public de persoane prin servicii ocazionale:	37

• **Sursa datelor:** Autoritatea Rutieră Română

Organizarea generală și acreditările emise pentru transportul public de persoane în județul Brașov acoperă în mare măsură necesarul rezidenților, existând zone montane izolate, în care cursele regulate sunt asigurate cu greu ori traseele respective sunt neatractive/nerentabile pentru operatori.

O abordare diferită se impune pentru transportul public în mediul urban, acesta având o evoluție descrescătoare în ceea ce privește numărul de călători transportați (mii) și o creștere importantă în ceea ce privește utilizarea autovehiculelor cu combustie (diesel). La aceasta evoluție - a transportului de persoane prin utilizarea motoarelor pe combustie - putem adauga transportul public de persoane în regim taxi.

Trecerea la un transport public urban de călători într-o pondere de peste 80% bazat pe diesel/motoare cu ardere internă (fără a lua în calcul taximetria), în defavoarea transportului electric (tramvaie, troleibuze), este posibil ca în viitor să genereze câteva tipuri de probleme cum ar fi:

- o problemă de mediu, prin creșterea cantităților de emisii poluante din aer;
- o posibilă problemă de sănătate publică, datorită calității scăzute a aerului;
- probleme economice: scăderea atractivității zonelor urbane intens poluate fie în ceea ce privește valoarea proprietăților sau/și numărul de înnoptări ale turiștilor români ori străini.

5.2.2. Infrastructura majoră de transport

În 2010 județul Brașov nu dispune de infrastructură majoră de transport. Atât autostrada, cât și aeroportul, care vor facilita deplasarea/transportul de persoane și mărfuri sunt la stadiul de proiect.

Autostrada Transilvania

Realizarea autostrăzii va reprezenta un motor economic în dezvoltarea județului, a regiunii, precum și a României.

În 2004 au fost demarate lucrările de construire a autostrăzii Transilvania – Brașov - Borș cu o lungime de 415 km și 4 benzi de circulație.

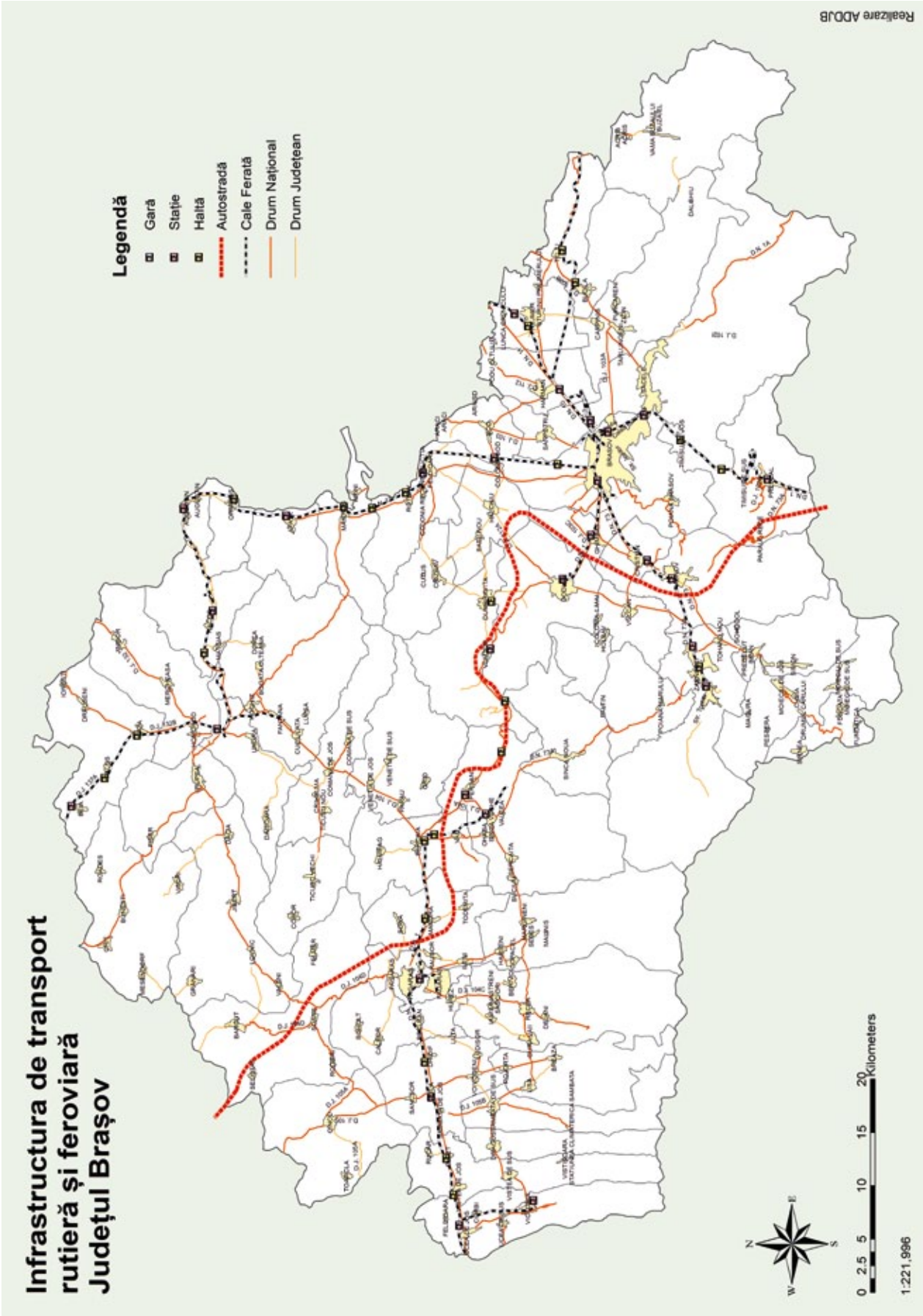
Autostrada are rolul de a asigura legătura de transport de la centrul României (Brașov) până la nord-vest (Oradea/Borș), la granița cu Ungaria.

Autostrada va trece prin orașele/sau prin apropierea orașelor Brașov, Făgăraș, Sighișoara, Târgu Mureș, Cluj Napoca și Oradea, parcurgând un platou de-a lungul Munților Carpați, la aproximativ 1.000 m deasupra nivelului mării.

Pentru localitățile din imediata vecinătate a autostrăzii realizarea acestui important traseu va aduce beneficii, plasându-le în zona de dezvoltare de servicii și infrastructuri conexe, implicit prin crearea de locuri de muncă directe sau conexe.

Legătura cu autostrada ce urmează să lege Brașovul de București a fost momentan întreruptă datorită anulării contractului de execuție a tronsonului Brașov – Comarnic.

Analiza situației actuale a județului Brașov

Aeroportul Internațional Brașov – Ghimbav

În acest proiect sunt implicate cinci autorități publice – Consiliul Județean Brașov, Consiliul Local Ghimbav, Consiliul Local Brașov, Consiliul Județean Covasna și Consiliul Județean Harghita. Acestea sunt reprezentate în Consiliul de Administrație al societății „Aeroportul Internațional Brașov – Ghimbav” (AIBG), alături de concernul canadian Intelcan, care este acționar majoritar.

Primele studii pentru construirea aeroportului au fost făcute în 1993.

S-a vehiculat și ideea ca până la finalizarea aeroportului să se construiască ca soluție de a asigura transportul aerian, aerodromul Ghimbav cu o singură pistă, proiectat pentru avioane de capacitate mică.

Realizarea aeroportului va genera crearea de noi locuri de muncă, atât direct cât și la nivelul serviciilor. Totodată, pentru turismul din zonă, ar însemna un important avantaj competitiv, ridicând gradul de mobilitate și accesibilitate al consumatorilor specifici, mai ales cei din piața externă.

5.2.3. Infrastructura tehnico-edilitară

Energie electrică

Județul Brașov este un producător mic de energie electrică, cea mai mare parte a necesarului fiind preluat din sistemul electric național. Sursele proprii sunt cele 15 hidrocentrale mici, 2 pe râul Olt și 13 pe cursurile apelor interioare, precum și centrala de termoficare a Municipiului Brașov care produce atât energie electrică, cât și agent termic primar pentru încălzirea de apartamente.

Transportul în vederea utilizării energiei electrice de către consumatori este asigurat printr-o rețea alcătuită din:

- 4 magistrale de transport la 400 de KV cu o lungime de 277 km,
- 5 linii de rețele de distribuție la 110 KV cu o lungime de 407 km,
- linii electrice de medie tensiune cu o lungime de aproximativ 2.800 km și care, racordate la stațiile de transformare, asigură legătura între surse și consumatori.

Gestiunea energiei electrice până la consumatori este realizată de către societatea comercială Electrica.

Consumul de energie electrică, 2008

Consum casnic	307.060	-MWh-
Consum/locuitor	1.457	-kWh-
Consum casnic/locuitor	514	-kWh-
Consum total	869.298	-MWh-

• **Sursa datelor:** Agenția pentru Dezvoltare Regională 7 Centru

Din punctul de vedere al alimentării cu energie electrică, în prezent nu există localități în județ care să nu beneficieze de instalații pentru distribuția energiei electrice. În schimb, există localități rurale parțial neelectrificate, majoritatea se află în zone montane, greu accesibile.

Iluminatul public din interiorul localităților este asigurat de către administrațiile locale.

Conform datelor furnizate de SC F.D.E.E Electrica Distribuție Transilvania Sud în 2010 în județ sunt 5.906 de gospodării care necesită racordarea.

	Număr de gospodării	Lungime rețea MT	Lungime rețea 0,4 kV	Investiția totală
Județul Brașov	[buc]	[km]	[km]	[lei]
Localități (așezări) rurale	4.398	43,7	86,1	20.272.384
Localități (așezări) urbane care necesită extinderi de rețele	1.508	28,45	47,70	12.882.000
Total județ Brașov	5.906	72,15	133,80	33.154.384

• Sursa datelor: S.C. F.D.E.E. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A.

Gospodăriile vizate din mediul rural sunt în Holbav, Poiana Mărului, Apața, Bran, Cristian, Hărman, Măieruș, Moieciu, Prejmer, Teliu, iar în urban Ghimbav, Predeal, Zărnești.

Gospodăriile prinse în planul de investiții pentru a fi electrificate sunt în zone montane izolate, în cartierele de romi sau în perimetrele de locuire din vecinătatea unităților administrativ teritoriale – cartiere de locuințe nou construite, după anul 2000.

Energie termică și sisteme de încălzire a locuințelor

În 2009, în județul Brașov funcționează două instalații de încălzire urbană în sistem centralizat, în municipiul Brașov și municipiul Făgăraș. Celelalte orașe și municipii au trecut la alte sisteme de încălzire, de tipul centralelor de bloc, de scară sau de apartament și chiar la încălzirea cu sobe pe gaz sau lemne.

Majoritatea locuințelor din mediul urban sunt încălzite prin sisteme proprii având drept combustibilul gazul, lemnele sau deșeurile din lemn, precum și surse alternative de energie- biocombustibil, folosirea biomasei.

În mediul rural locuințele sunt încălzite preponderent cu lemne/cărbune, deșeuri de lemn sau resturi vegetale.

Infrastructură termică:	Făgăraș	Municipiul Brașov
Km rețea	21,24	585
Centrale/ Puncte termice/ Cazan Apă Fierbinte	9	94

• Sursa datelor: Ecoterm Făgăraș, PIDU Brașov

În ceea ce privește numărul de clienți racordați la sistem, raportat la anul de referință 1990, evoluția se prezintă astfel:

Evoluția numărului de apartamente racordate, în perioada 1990 - 2010

	An 1990	Iul. 2007	Ian. 2008	Ian. 2009	Ian. 2010
Ecoterm Făgăraș	10.000	4.921	4.930	4.781	4.705
CET Brașov	79.000	41.089	38.375	31.748	26.863

• Sursa datelor: Ecoterm Făgăraș, Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, PIDU Brașov, 2010

Sintetic, sistemele de încălzire centralizată, infrastructura – Brașov și Făgăraș - au parametri prezentați mai sus:

În intervalul 1990-2010 se înregistrează o scădere cu mai mult de 50% a numărului de beneficiari/gospodării racordate la sistemele centralizate, pentru fiecare din cei doi operatori acreditați de ANRSC și rămași în piața județeană a furnizorilor de servicii de termie.

Raportat la ultimul recensământ, având în vedere numărul total de locuințe (inclusiv cele nou construite), respectiv locuințe la bloc, putem constata următoarele:

- mai puțin de 14% din total locuințe în județul Brașov sunt racordate la sisteme centralizate de furnizare a energiei termice;
- mai puțin de 25% din totalul apartamentelor din județul Brașov sunt racordate la sisteme centralizate de furnizare a energiei termice.

Strategiile locale privind sistemele de încălzire centralizată sunt în continuă mișcare datorită faptului că, pe de o parte, consumatorii tind să-și rezolve singuri această nevoie, iar pe de altă parte, constrângerile economice sau/și de mediu devin – odată cu adoptarea legislației europene de mediu – obligatorii și pentru marii operatori.

Față de ultimul recensământ (2002) mai mult de trei sferturi din locuințe (86%) își asigură energia termică (apă caldă și caldură) prin sisteme proprii, acest trend fiind crescător, mai ales având în vedere locuințele nou construite, după rapoartele oficiale ale ultimului recensământ.

În viitorul imediat, raportat la evoluția numărului de clienți ai sistemelor centralizate, în trend descrescător, corelativ cu micșorarea subvențiilor, este posibil ca cele două sisteme centralizate să treacă prin procese de reformă a managementului și de reșezare ca poziție pe piața locală/județeană. În egală măsură, în concordanță cu măsuri de management performant, sunt necesare și investiții în rețehnologizare.

Gaze naturale și combustibili lichizi

Județul Brașov deține resurse reduse de gaze naturale. Cantitatea cea mai mare furnizată consumatorilor provine din exteriorul județului și este adusă prin conductele magistrale administrate de societatea comercială Romgaz S.A. Din aceste magistrale se desprind conducte spre localități, unde, prin intermediul stațiilor de reducere a presiunii (SRM) și a rețelelor de distribuție de medie presiune, gazele sunt furnizate clienților.

Producția de gaze naturale extrase - mii mc, 2006

	1990	2000	2006	Diferență 2006/1990 (%)
România	28.335.636	14.606.695	12.422.023	-56
Județul Brașov	94.484	30.285	12.961	-86

• Sursa datelor: Ministerul Economiei, 2006

Gazele naturale sunt utilizate pentru uzul casnic, producerea energiei termice sau electrice, iar în unele sectoare industriale ca materie primă.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică în ceea ce privește dinamica alimentării localităților cu gaze naturale pentru uz casnic și comercial, se înregistrează scăderi în județ.

Începând cu anul 2003 observăm o evoluție pozitivă în ceea ce privește creșterea numărului de localități racordate la rețeaua de distribuție cu gaze, implicit creșterea numărului de km rețea de distribuție.

În ceea ce privește distribuirea gazelor, respectiv consumul, începând cu anul 2005 situația începe să devină problematică, scăzând atât numărul localităților în care se distribuie gaze naturale, cât și consumul total.

Distribuția în interiorul localităților este asigurată în proporție de 99% de către GDF SUEZ, iar în cazul localităților Bran, Prejmer și Recea, de către alte companii private.

Asigurarea combustibililor lichizi pentru autovehicule (benzină și motorină) se realizează fie prin pompare de la rafinăriile județului Prahova, situație în care produsele ajung printr-o conductă în depozitul situat în comuna Cristian, fie prin vagoane-cisterne transportate pe calea ferată sau autocisterne, descărcate în depozite sau direct la beneficiari.

Combustibilul lichid ușor (CLU), utilizat în special de instalațiile de termoficare pentru producerea energiei termice, este transportat cu ajutorul cisternelor. Gazul petrolier lichefiat (GPL) este asigurat sub forma buteliilor sau a cisternelor sub presiune.

Rețeaua de distribuție cu gaze naturale și combustibili pentru autovehicule acoperă în mare măsură necesarul consumatorilor casnici și industriali, orice altă dezvoltare în viitor având la bază principiul pieței libere, respectiv cerere și ofertă.

Sisteme bazate pe energii regenerabile și eficiență energetică

Contextul schimbărilor climatice, diminuarea resurselor de combustibili fosili sau prețul ridicat al acestora, precum și efectele negative asupra mediului au făcut ca UE să propună o politică publică europeană care prevede:

- reducerea consumului de energie cu 20% - până în 2020
- creșterea cu până la 20% a ponderii energiilor regenerabile în totalul consumului de energie și la 10% ponderea biocombustibilului în consumul total de combustibil.

România, ca stat membru al Uniunii Europene este obligată să facă demersuri în sensul atingerii țintelor europene privind eficiența energetică și producerea energiei din surse regenerabile.

În cadrul Strategiei regionale pentru utilizarea resurselor regenerabile de energie este evidențiat potențialul agricol și silvic al județului inclusiv din punct de vedere al biomasei. Deșeurile și produsele secundare rezultate din exploatarea lemnului pot fi valorificate în scop energetic.

În anul 2006 Institutul Național al Lemnului (INL) a evidențiat în cadrul unui studiu privind potențialul energetic al biomasei în România faptul că:

- în ceea ce privește resursele agricole, județul Brașov are un potențial de cca. 89.000 mii tone/an - printre cele mai sărace în resurse agricole dintre județele din țară;
- în ceea ce privește biomasa forestieră județul dispune de un potențial ridicat ce poate fi folosit la producerea energiei termice, pentru alimentarea localităților.

Bogăția mare a fondului forestier permite valorificarea lemnului și a altor plante fibroase ca materii prime în fabricarea biocarburanților. Zona montană are un potențial energetic de biomasă ridicat, ceea ce ar putea substitui consumul de resurse primare în procent semnificativ.

Căldura produsă pe baza de biomasă se obține din arderea de reziduuri forestiere (căldura necesară încălzirii locuințelor și prepararea hranei în special în mediul rural, este rezultatul consumului de reziduri și deșeuri vegetale).

O altă sursă importantă de energie regenerabilă este cea hidro, zona cea mai propice fiind în munții Făgăraș.

Județul se remarcă în cadrul regiunii Centru ca o sursă importantă pentru producția de energie hidro, având resurse în acest sens:

Județul Brașov are o pondere de 0,07% din totalul producției de energie verde în regiunea Centru.

Județele Sibiu și Alba dețin fiecare peste 40% din totalul energiei verzi produsă în regiune.

Cu începere din 2010 la Feldioara este programată o investiție în producerea de energie verde – biomasă – cu o capacitate de 4 MW, energie ce se dorește a fi preluată/vândută în Sistemul Energetic Național.

Pentru a dezvolta acest sector în județ, autoritățile administrației publice locale și mediul academic au avut inițiativa înființării unor structuri partenariale care au competențe în domeniul energiilor regenerabile și protecției mediului.

Astfel, în județul Brașov funcționează:

- o agenție creată la inițiativa autorităților: Agenția pentru Managementul Energiei și Protecția Mediului Brașov (ABMEE);
- Centrul "Proiectare de Produse pentru Dezvoltare Durabilă - Universitatea Transilvania Brașov;

ABMEE este un organism calificat de identificare și evaluare a problemelor locale de energie și de mediu. Unul din principalele obiective este promovarea eficienței energetice (RUE) și a utilizării surselor alternative de energie (RES).

Centrul "Proiectare de Produse pentru Dezvoltare Durabilă" - Universitatea Transilvania Brașov are o structură partenerială complexă, cu parteneri români și străini. Centrul acționează ca un pol de expertiză și îndrumare în Sistemul de reînnoire a energiei și managementul mediului înconjurător - RES & EM, prezentând oportunitatea de actor multiplu în cadru de colaborare.

În județ, având ca bază de plecare anul 2010, putem afirma că stadiul este unul incipient, fiind implementate prea puține proiecte în domeniul eficienței energetice și/sau producerea de energie verde. Cele câteva exemple de succes (mai ales pe eficiența energetică) sunt date de proiectele implementate în special de Agenția pentru Managementul Energiei și Protecția Mediului Brașov care au adus în atenția publică și în atenția decidenților această problemă.

De asemenea, considerăm potrivit ca până în 2012-2013, alături de parteneri publici și privați, să putem propune un plan de măsuri la nivel județean în ceea ce privește energiile regenerabile și eficiența energetică (sau o strategie, dacă experții vor considera necesar), cu vizarea câtorva elemente, cum ar fi:

- întocmirea studiilor de fezabilitate pentru eficiență energetică pentru majoritatea clădirilor publice din județ, cu vizarea în special a spitalelor, ambulatoriilor, centrelor sociale (cămine pentru copii, pentru persoane vârstnice etc), sediilor primăriilor etc.;
- realizarea hărților pe tipologii de energie verde, cu punctarea celor mai favorabile zone din județ pentru: înființarea culturilor energetice (salcie energetică, plop etc.), investiții în energie produsă de mori de vânt (producție mică sau/și individuală), punctele/zonile unde se pot dezvolta centre de producere energie hidro;
- încurajarea decidenților locali să solicite finanțări în domeniul producerii energiei verzi și a eficienței energetice, în vederea începerii procesului de asigurare a independenței energetice locale într-o pondere care să tindă spre 20%;
- realizarea de pachete informative (print sau/și digitale) cu includerea unor date cum ar fi: hărțile județene pe energie verde, finanțatori, tipologii de proiecte, proiecte de succes (inclusiv biomasă/ biogaz), contacte la nivel de autorități și/sau parteneri români și străini;
- sprijin activ pentru întocmirea proiectelor/cererilor de finanțare și/sau cofinanțarea acestora – proiecte ce vizează clădirile patrimoniu public.

Alimentarea cu apă

Conform datelor oficiale, furnizate de Direcția Județeană de Statistică Brașov, numărul de localități ce au rețea publică de alimentare cu apă potabilă a crescut în ultimii ani.

Evoluția rețelei publice de distribuție a apei potabile, 2004-2008:

Rețeaua de distribuție a apei potabile:		An 2004	An 2005	An 2006	An 2007	An 2008
Localități* cu instalații de alimentare cu apă potabilă (număr) - la sfârșitul anului/ total:		100	100	100	100	100
Din care:	Urban:	3,1	3,3	18,4	19,4	19,8
	Rural:	1,1	0,5	0,4	0,6	0,6

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov

O creștere constantă s-a înregistrat în ceea ce privește lungimea rețelei de distribuție a apei potabile la nivel județean - de la 1.529 km la 1.665 de km.

Investițiile majore în apă – rețele, epurare, tratare etc. – au dus în timp la o ridicare a valorii calității acestui serviciu, dar cu o creștere proporțională a prețului apei.

Asemănător creșterii rețelei de distribuție a apei, rețeaua de canalizare publică a cunoscut în ultimii ani o creștere lentă - de la 16 localități racordate în 2005 la 19 localități recordate în 2008 ajungând la 970 de km de rețea. Toate localitățile din mediul urban beneficiază de rețea publică de canalizare. Un sfert din populația județului Brașov are acces la facilitățile de alimentare cu apă curentă și rețea de canalizare, față de peste 50% din locuitori la nivel național.

Situația alimentării cu apă potabilă a județului Brașov la 31.12.2009

Rețeaua de distribuție a apei potabile:		An 2004	An 2005	An 2006
Total populație		595.758	444.253	151.505
Populație racordată la sistemul centralizat		471.303	398.739	72.564
Grad de acoperire (%)		79	90	48
Numărul total al localităților		165	10	155
Rețele de aducțiune și distribuție (km)	existente	1.737	1.026	711
	necesare	1.584	688	896
Total rețele existente și necesare (km)		3.321	1.714	1.607
Total rețele existente (%)		52,3	60	44,24

• **Sursa datelor:** Direcția Apelor Olt – Sistemul de Gospodărie al Apelor Brașov

Conectarea la sistemele de apă în localitățile județului Brașov variază mult, cele mai ridicate rate de conectare fiind în mediul urban, respectiv: Brașov, Făgăraș și Râșnov (94,6%, 87,7% și 96,3%), printele cele mai scăzute fiind ratele de conectare în mediul rural (exemple: Beclean – 57,6%, Bod – 37,9%).

Problemele actualului sistem de alimentare cu apă sunt următoarele:

- vechimea mare și eficiența scăzută a infrastructurii de distribuție a apei potabile,
- Sistemul Centralizat de Alimentare și Distribuție a Apei (SCADA) este limitat ca arie de acoperire și dotare cu echipamente automatizate și de control,
- unele alimentări se fac din puțuri de suprafață ce nu îndeplinesc standardele de calitate pentru apa potabilă,
- în unele localități nu există rezervoare necesare asigurării rezervelor de apă pentru utilizarea în caz de incendiu,
- numărul mare de avarii și cantitățile mari de pierderi din rețea,
- disfuncționalități în procesul de tratare a apei și în operarea sistemelor de rezervoare,
- există localități care nu au rețea centralizată de alimentare cu apă, aceasta fiind asigurată din fântâni sau captări de izvoare.

În cursul anului 2009, s-a evacuat în emisarii naturali un volum total de ape uzate de 53,627 milioane metri cubi, ponderea cea mai mare reprezentând-o apele menajere.

Rețeaua de canalizare

În județul Brașov, 21 localități dispun de rețea de canalizare cu o lungime totală de 668 km, din care 566 km (84%) în mediul urban. Rețeaua actuală de canalizare reprezintă doar 58% din necesar. Sistemul de canalizare existent nu acoperă integral localitățile și există numeroase străzi și localități care, deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori deversate în cursuri de ape și/sau la suprafața solului, producând fenomene de poluare.

Stații de epurare

În județul Brașov există 8 stații de epurare, cea de la Stupini a municipiului Brașov fiind singura care funcționează aproximativ la parametrii necesari.

În anul 2009, volumul total de apă uzată evacuată în receptori a fost de 53,627 mil mc/an.

Din acest total numai 1,730 mil mc/an (3,3%) au fost epurate suficient, 34,606 mil mc/an (67,3%) au fost insuficient epurate, 15,056 mil mc/an (29,3%) nu au fost epurate și 2,235 mil mc/an nu necesită epurare (4,17).

Principalii poluatori ai județului pentru sistemele de tratare a apelor uzate (de tip menajer): Compania Apa Brașov, Apă Canal Sibiu-Sucursala Exploatare Făgăraș, Servicii de Gospodărire Măgura Codlei, SC Europig SA Poiana Mărului – Ferma zootehnică Șercaia, SC Viromet SA Victoria, CNU SA Sucursala Feldioara.

Problemele actualului sistem de evacuare/epurare a apelor uzate:

Sistemul de evacuare (canalizare):

- procentul mare de locuitori neracordați la sistemul de canalizare, doar 12% din localitățile județului deținând rețele de canalizare,
- există locuitori neracordați la rețele de canalizare din localitățile unde acestea există,
- nu toți locuitorii care beneficiază de alimentare cu apă sunt conectați la rețele de canalizare,
- lipsesc bazinele de retenție,
- există un număr mare de rețele de canalizare colmatate ce conduc la o funcționare defectuoasă a sistemului de canalizare,
- o parte din canalizările situate în zonele joase ale localităților preiau o cantitate importantă de apă de infiltrații,
- există sisteme de canalizare neracordate la stații de epurare sau racordate la stații de epurare neconforme,
- lipsesc sistemele de canalizare în sistem divizor pentru preluarea apelor pluviale.

Stații de epurare:

- stații de epurare uzate moral și fizic, subdimensionate față de cerințele actuale, din 51,627 mil mc/anul 2009, ape uzate care necesită epurare, au ajuns în receptori naturali (ape curgătoare de suprafață), un procent de 67,3%, ape uzate care nu au fost suficient epurate și 29,3%, ape uzate care nu au fost deloc epurate;
- 1,7 % din apele uzate epurate deversate în anul 2009 în receptori naturali au fost suficient epurate,
- stații de epurare neechipate cu toate treptele de epurare necesare (mecanică, biologică, terțiară și de prelucrare a nămolurilor),
- capacități insuficiente de epurare în perspectiva extinderii rețelelor de canalizare,
- nu există stații de epurare pentru unele localități urbane și rurale,
- depășirea limitelor maxim admise la evacuarea din stațiile de epurare la anumiți indicatori,
- stații de preepurare ineficiente în cazul apelor uzate rezultate în urma activităților industriale, ape uzate ce sunt deversate în sistemul de canalizare/epurare al localității, producând de multe ori poluări accidentale.

Servicii de salubritate

Serviciile de salubritate – generic – sunt realizate pentru următoarele categorii :

- Servicii de salubritate a căilor publice (străzi, trotuare), în acest caz costul serviciului fiind suportat de la bugetele publice
- Servicii de salubritate oferite persoanelor fizice și juridice – plata fiind individuală, revenind fiecărui beneficiar (deșeuri menajere/industriale);
- Servicii de management al deșeurilor și administrare a gropilor de gunoi,

Conform autorizațiilor emise de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice – ANRSC (date valabile pentru luna mai 2010), în județul Brașov sunt autorizate societăți capabile să ofere întreaga gamă de servicii de salubritate:

Sistemul actual de gestionare a deșeurilor Deșeuri municipale și asimilabile

În categoria deșeurilor municipale și asimilabile intră deșeurile menajere colectate de la populație, cele de la agenții economici, deșeurile rezultate în urma efectuării serviciilor municipale (stradale, din piețe, spații verzi etc.), deșeurile provenite din activități de construcții și demolări.

Societăți autorizate, 2010:

Tip autorizație:	Nr. societăți autorizate:
Precolectare, colectare și transport al deșeurilor municipale, inclusiv ale deșeurilor toxice periculoase din deșeuri menajere, cu excepția celor cu regim special	4
Salubritate a localităților	6
Înființare a depozitelor de deșeuri menajere și administrarea acestora	1
Măturat, spălat, stropirea și întreținerea căilor publice	1
Dezinsecție, dezinfecție și deratizare	1

• Sursa datelor: ANRSC, 2010

Prin HCJ nr. 15/25.07.2008, a fost aprobat Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor – Județul Brașov, cu scopul de a asigura cadrul pentru crearea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor și asigurare a îndeplinirii obiectivelor și țințelor legislative și a celor prevăzute în planurile de nivel superior (național și regional). Orizontul de timp al PJGD este 2008 – 2015.

Colectarea deșeurilor municipale se află în responsabilitatea municipalităților. Activitățile de salubritate sunt asigurate fie prin serviciile publice de salubritate ale primăriilor, fie de către firme specializate către care s-a concesionat activitatea. Atât municipiile și orașele, cât și localitățile rurale au asigurate servicii de salubritate.

Deșeurile municipale colectate sunt compactate, dar nu sunt supuse nici unui proces de tratare prealabilă eliminării finale prin depozitare.

Societăți autorizate, 2010:

Nr. crt	Anul 2009				
	Populația		Populația deservită		
1.	Urban	Număr (loc)	442.248	Număr (loc)	430.337
		Procent (%)	74,8%	Procent (%)	97,3%
2.	Rural	Număr (loc)	154.219	Număr (loc)	64.642
		Procent (%)	25,9%	Procent (%)	41,9
3.	Total	Număr (loc)	596.467	Număr (loc)	494.989
		Procent (%)	100%	Procent (%)	82,9%

• Sursa datelor: Agenția de Protecția Mediului Brașov

În urma implementării Directivei 1999/31/EC privind depozitarea deșeurilor, transpusă prin HG 439/2005, în județul Brașov a rămas în activitate depozitul neconform de la Rupea, având termen de închidere 16 iulie 2017 și depozitul conform din zona Brașov, care asigură serviciul de depozitare a deșeurilor pentru zona de sud-est a județului pentru cca. 450.000 locuitori. Este prevăzută realizarea unui al doilea depozit în zona Făgăraș care va deservi cca. 150.000 locuitori.

Cele 9 depozite urbane, respectiv 73 depozite rurale neconforme au sistat activitatea de depozitare la data de 16 iulie 2009 și se află în diferite etape de închidere, responsabilitatea și finanțarea acestor acțiuni revenind autorităților publice locale.

Cantitatea de deșeuri generate - se estimează că în zonele urbane rata de generare de deșeuri este de 0,9 kg/pers./zi, iar în mediul rural de aproximativ 0,4 kg/pers./zi.

În ceea ce privește stațiile de transfer, conform prevederilor **Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor** din 2008, patru sunt arondate la depozitul zonal Brașov: Măieruș, Râșnov, Prejmer și Predeal și două (Hoghiz și Victoria) la al doilea depozit zonal Făgăraș, prevăzut a se realiza.

Dintre stațiile de transfer deșeuri două sunt operative,

- Prejmer, care deservește 15.000 locuitori;
- Râșnov, care deservește 60.000 locuitori.

Stațiile Măieruș - 20.000 locuitori, Hoghiz - 27.000 locuitori și Victoria - 14.500 locuitori), au proiecte pentru realizare, aflate în diferite stadii, dar care sunt blocate din cauza lipsei fondurilor.

La nivelul județului Brașov există în implementare în 2009-2010 patru proiecte de colectare și transport al deșeurilor derulate prin fonduri PHARE CES realizate pentru 4 localități, ca centre de colectare: Augustin, Recea, Șercaia și Bran, pentru a deservi un număr de 11 localități (Augustin, Ormeniș, Recea, Lisa, Viștea, Drăguș, Șinca Veche, Șercaia, Mândra, Comăna, Bran), cu satele aferente.

Deșeurile din construcții și demolări rezultă din construcția, renovarea și demolarea clădirilor, repararea podurilor și repavarea străzilor.

Toate aceste deșeuri pot fi prelucrate cu condiția ca ele să nu fie contaminate. În Brașov există o instalație mobilă de concasare, tratare-reciclare a deșeurilor din construcții și demolări, amplasată în perimetrul Depozitului Ecologic Zonal Brașov.

În prezent procentul de valorificare a acestui tip de deșeuri este mic (acestea nu trebuie să fie contaminate pentru a putea fi prelucrate), dar se estimează o creșterea lui odată cu creșterea prețului de depozitare.

Deșeurile industriale reprezintă o problemă de importanță deosebită, atât prin cantitățile produse, cât și datorită diversității compoziției.

Cantitățile de deșeuri generate de agenții economici în anii 2008 și 2009

Denumire deșeu	2008 (tone)	2009 (tone)
Lemn	34.534	25.087
Metalice feroase	46.220	44.315
Metalice neferoase	6.897	5.404
Textile	599	293
Hârtie și carton	11.918	8.101
Ulei uzat	857	431
Sticlă	705	735
Plastic	1.586	1.477
Cauciuc	2.053	578
Zgură și cenușă	787	5.689
Nămol industrial	4.559	4.333
Nămol st. epurare orășenești	59.145	58.459
Acumulatori uzați	134	68
Dejecții animaliere	26.797	14.353
Materiale refractare	1.757	467

• **Sursa datelor:** Agenția de Protecția Mediului Brașov

Se observă o diminuare a cantităților de deșeuri industriale în 2009, față de 2008, consecință a diminuării activităților industriale cauzată de actuala criză economică.

Ca urmare a sesiunilor de colectare DEEE (Deșeuri de Echipamente Electrice și Electronice) în anul 2007, s-au colectat 100,995 tone, în 2008 s-au colectat 173,695 tone (în 8 puncte de colectare), iar în perioada 01.06.2009 - 31.12.2009, la nivelul județului Brașov, s-au colectat 16,047 tone.

Deșeurile periculoase din deșeul menajer nu sunt cuprinse încă într-un program sau reglementare.

Deșeurile periculoase, generate de activități medicale, sunt preluate de agenți economici specializați în vederea eliminării finale în incineratoare și sterilizatoare autorizate, conform legislației în vigoare.

În anul 2009 s-au generat 205.656 tone de deșeuri spitalicești (tăietoare, înțepătoare și infecțioase).

În municipiul Brașov și în alte localități ale județului, funcționează mai multe societăți autorizate să desfășoare activități de colectare deșeuri metalice și nemetalice, deșeuri de mase plastice, deșeuri de echipamente electrice și electronice.

Aceste activități vin în sprijinul minimizării cantităților de deșeuri municipale eliminate prin depozitare finală. Prin colectare selectivă a deșeurilor, organizată prin programe pilot la nivelul municipiului Brașov, Făgăraș, Codlea, Săcele, Rupea și Râșnov materialele reciclabile din deșeurile municipale provenite de la populație și agenți economici, au fost recuperate înainte de a fi depozitate final.

Cantitățile de deșeuri colectate selectiv (la sfârșitul anului 2007, 2008 și 2009), sunt redate în tabelul de mai jos, observându-se o creștere semnificativă a cantităților colectate în anul 2009:

	2007 tone	2008 tone	2009 tone
Hârtie și carton	148	1.025	2.000
Sticlă	103	226	400
Plastic	52	126	150
PET	26	202	250

Nămoluri generate prin epurarea apelor uzate	Cantități generate și înregistrate (tone)	
	2008	2009
Orășenești	59.145	58.459
Industriale	4.559	4.333

• Sursa datelor: APM Brașov

Evoluția cantităților de nămol rezultate din epurarea apelor uzate orășenești relevă un trend descendent, legat de scăderea cantităților de ape uzate trecute prin stații de epurare.

În cazul nămolurilor industriale, valorile înregistrate indică o îmbunătățire a capacităților de epurare, în relație cu scăderea economică și creșterea numărului de unități de producție ce folosesc tehnologii "curate".

Probleme identificate:

- depozitele existente de deșeuri menajere și asimilabile cu activitatea sistată, ce nu au fost închise, prezintă un risc ridicat pentru mediu și sănătatea populației prin: poluarea solului și a apelor subterane, poluarea vizuală, disconfortul cauzat de emisiile de gaze, zgomot, riscul autoaprinderii sau chiar al producerii de explozii, favorizarea apariției infecțiilor,
- nerealizarea celui de-al doilea depozit ecologic de deșeuri menajere, în zona Făgăraș, și a stațiilor de transfer arondate (respectiv, cea de la Victoria și Hoghiz), au creat disfuncționalități în sistemul de gestionare a deșeurilor în aproape jumătate din județ (partea de nord și de vest),
- nu se realizează monitorizarea tuturor agenților economici generatori de deșeuri industriale,
- lipsește un sistem eficient de monitorizare a generării și colectării deșeurilor,
- nu există un sistem județean de colectare selectivă a deșeurilor,
- la nivel județean nu există un sistem de eliminare a deșeurilor toxice și periculoase din deșeurile menajere,
- salubritatea stradală este insuficientă, atât a arterelor rutiere, cât și a locurilor de popas,
- există o contaminare istorică cauzată de depozitele neconforme de deșeuri menajere și industriale

Urmare a cuprinderii județului Brașov în cadrul Programului Sectorial Operațional de Mediu, axa prioritară 2, domeniul major de intervenție „Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor”, în prezent se elaborează Planul de Investiții pe Termen Lung (PITL) pentru dezvoltarea Proiectului „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Brașov”.

Problemele identificate, precum și soluțiile privind gestionarea integrată a deșeurilor își vor găsi rezolvarea în cadrul proiectului „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Brașov”, Planul de Investiții pe Termen Lung – Județul Brașov.

În cadrul acestui proiect, care prevede închiderea depozitelor neconforme și deschiderea celui de al doilea depozit ecologic zonal, stațiile de transfer de la Predeal și Măieruș se transformă în platforme de stocare temporară, dotate cu pres-container și mijloc de transport. Această modificare a apărut datorită cerințelor europene de eficientizare.

5.2.4. Telecomunicații și Internet, mass-media, servicii poștale

Telecomunicații și Internet

Folosirea telefoniei fixe scade peste tot în lume, în cazul tuturor marilor operatori. Interesul clienților se mută într-o pondere mare spre telefonie mobilă, Internet și conținutul multimedia, iar operatorii urmează acest interes. În viitorul apropiat, pe același cablu se va furniza Internet în bandă largă, IP-TV și va fi disponibil tot mai mult conținut multimedia.

În județ numărul de abonați – persoane juridice și fizice ai operatorului național – are un trend crescător în perioada 2000 – 2008, înregistrându-se o creștere cu 48%.

Scăderea numărului de abonați ai operatorului național, înregistrată în intervalul 2005-2006, se datorează în mare măsură concurenței existente pe piața telefoniei.

La începutul anului 2010, pe fondul unei reveniri în ponderea totală a utilizatorilor de servicii de telefonie, operatorul național Romtelecom asigură prin magistrală optică legătura dintre sudul României și centrul țării pe traseul Predeal – Săcele – Brașov – Codlea – Făgăraș – Sibiu și radial, de la această magistrală spre județele învecinate.

Situația acoperirii cu servicii de telefonie este deficitară mai ales în unele zone rurale, această stare de lucruri fiind generată în special de furturile de cablu de cupru (la începutul anului 2010 se înregistrau în medie 4-5 furturi de cablu în fiecare săptămână). Zonele deficitare datorate distrugerilor sunt: Roadeș, Colonia 1 Mai – Holbav, Toarcia – comuna Cincu și altele.

În ceea ce privește acoperirea GSM (Global System for Mobile Communications), la nivelul județului există doar câteva zone populate care nu beneficiază în totalitate de semnal GSM.

Internetul în județul Brașov este asigurat prin rețele fixe (ex.: operatorii de telefonie fixă) și prin internet mobil, asigurat atât de operatorii de telefonie fixă, cât și de cei de telefonie mobilă.

Practic, referindu-ne la internetul mobil, harta acoperirii cu acest tip de serviciu se suprapune peste acoperirea telefoniei mobile.

Conform Institutului Eurostat, România a înregistrat creșteri semnificative cu începere din 2006 în ceea ce privește extinderea internetului, inclusiv broadband/internet de mare viteză:

Procentul de acoperire a internetului în gospodării, din care broadband (internet de mare viteză)

	2006		2007		2008		2009	
	internet	broadband	internet	broadband	internet	broadband	internet	broadband
Media UE	49%	30%	54%	42%	60%	49%	65%	56%
România	14%	5%	22%	8%	30%	13%	38%	24%

• Sursa datelor: Eurostat

În ceea ce privește serviciile de e-guvernare (servicii publice oferite beneficiarilor acestora prin intermediul Internetului) tendința este ca atât administrația locală (municipii, orașe, comune) să-și diversifice serviciile, asigurând o parte a acestora în/prin mediul on-line, cum ar fi: plata taxelor și impozitelor, accesul la informații de interes public, etc.

Mass-media

În județul Brașov accesul la informații distribuite prin mass media este asigurat prin:

- publicații locale, cotidiene și săptămânale, generaliste sau tematice;
- posturi radio/TV, inclusiv retransmisia de posturi generaliste sau/și de nișă cu difuzare națională.

Periodicitate	Tip	Arie	Nr.
Cotidian	gratuit	local	2
Lunar	gratuit	internațional	1
Săptămânal	platit	local	1
Cotidian	platit	local	1
Trimestrial	gratuit	local	1
Bilunar	gratuit	local	1
Cotidian	platit	regional	1
Bilunar	gratuit	local	1

• **Sursa datelor:** Biroul Român de Audit al Tirajelor – BRAT, 2010

Alte modalități de răspândire a informațiilor sunt reprezentate de radio și televiziune (locale):

Tip:	Număr:
Licențe televiziuni locale:	15
Licențe radio FM:	34
Licențe transmisii cablu:	5
Avize retransmisie programe TV:	394

• **Sursa datelor:** Consiliul Național al Audiovizualului - CNA, 2010

Față de raportările Biroului Român de Audit al Tirajelor în județul Brașov mai apare un periodic de limba maghiară.

Majoritatea titlurilor naționale ajung în localitățile județului prin intermediul poștei sau al firmelor de distribuție a presei.

Evoluția abonamentelor radio – TV, 2000-2007

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007
Număr abonamente RADIO							
108.315	182.960	84.658	185.654	161.825	161.084	160.087	156.047
Număr abonamente TV							
118.199	113.129	109.098	142.434	174.929	168.943	168.865	165.330

• **Sursa datelor:** Direcția Județeană de Statistică Brașov

Distribuția presei scrise, accesul la cea electronică (radio/TV) sau prin mediul on-line, asigură în mod echitabil accesul la informații de interes public pentru toți locuitorii județului Brașov, în măsura în care aceștia își manifestă dorința de a fi informați.

Servicii poștale

La nivelul anului 2010 în județul Brașov sunt 142 de oficii poștale, agenții, ghișee.

Diferența dintre aceste centre poștale constă în numărul de angajați, precum și în serviciile oferite:

- agenția are un singur angajat și este neinformatizată, informatizarea făcându-se la nivelul oficiilor poștale,
- ghișeul poștal reprezintă o subunitate poștală care are un angajat la sediu și cel puțin un factor poștal însărcinat cu distribuirea corespondenței,
- oficiul poștal este informatizat, are un diriginte de poștă, unul sau mai mulți angajați la ghișeu, un casier și doi sau mai mulți factori poștali.

În afara acoperirii cu servicii poștale prin operatorul național, Compania Națională de Poștă Română SA, la nivelul județului operează și alte companii cu acoperire națională/internațională care oferă servicii de curierat rapid, asigurând o bună distribuție la nivel județean și național.

Infrastructura operatorului național de servicii de corespondență, peste care se adaugă serviciile furnizate de ceilalți operatori asigură în condiții acceptabile acest tip de servicii pentru locuitorii județului Brașov.

Anexa 1

Lista Siturilor de Importanță Comunitară (SCI) din județul Brașov care se vor atribui în custodie:

Nr. Crt	Cod sit	Numele sitului	Suprafața (ha)	Observații privind modul în care se face atribuirea în custodie
1	ROSCI0001	Aninișurile de pe Târlung	131.4	
2	ROSCI0055	Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman	370.5	
3	ROSCI0079	Fânațele de pe Dealul Corhan – Sabed	515.2	
4	ROSCI0102	Leaota	1400.4	
6	ROSCI0120	Muntele Tâmpa	203.3	Se atribuie în custodie împreună cu aria naturală protejată de interes național 2.255 Tâmpa (Muntele)
7	ROSCI0137	Pădurea Bogății	6329.2	Se atribuie în custodie împreună cu ROSPA0093 Pădurea Bogata
8	ROSCI0170	Pădurea și mlaștinile eutrofe de la Prejmer	356.3	Atribuit custodie
9	ROSCI0195	Piatra Mare	4282.6	Atribuit custodie
10	ROSCI0205	Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului	395.9	Se atribuie în custodie împreună cu aria naturală protejată de interes național 2.250. Poienile cu narcise din Dumbrava Vadului
11	ROSCI0207	Postăvarul	1279.8	Atribuit custodie
12	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare	85374.1	Necesită structura proprie de administrare

Lista Ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) care se vor atribui în custodie

Nr. crt	Cod sit	Numele sitului	Suprafața (ha)	Observații privind modul în care se face atribuirea în custodie
1	ROSPA0003	Avrig - Scorei - Făgăraș	2788.13	Atribuit custodie
2	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor	36881.18	Se atribuie în custodie împreună cu ROSCI0036 Cheile Vârghișului și cu ariile naturale protejate de interes național 2.485. Cheile Vârghișului și peșterile din chei, 2.245. Locul fosilifer Carhaga, 2.239. Coloanele de bazalt de la Racos, B.1. Complexul Geo
3	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei	4536.42	Atribuit custodie
5	ROSPA0082	Munții Bodoc Baraolt	58020.95	Se încredințează în custodie împreună cu ROSCI0056 Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului

Analiza SWOT - protecția mediului și echiparea teritoriului	
Protecția mediului	Echiparea teritoriului
Puncte Tari: • controlul nivelului de poluare prin monitorizarea și evaluarea permanentă a factorilor de mediu în special în municipiul Brașov • varietatea și bogăția biodiversității în întreg județul • existența a două parcuri naționale (Bucegi și Piatra Craiului) pe teritoriul administrativ al județului.	Puncte Slabe: • slaba conștientizare a populației și a agenților economici privind managementul arilor protejate - Situri Natura 2000 • resursele financiare scăzute, personal nespecializat în managementul arilor protejate, a speciilor și habitatelor de interes comunitar • prezența braconajului atât în pădurile publice, cât și în cele private nu există un sistem coerent de informare a publicului cu date privind starea mediului • sistemul actual de monitorizare a calității factorilor de mediu nu acoperă integral teritoriul administrativ al județului • infrastructura deficitară pentru colectarea, transportul, depozitarea și eliminarea deșeurilor (lipsa unui depozit ecologic care să deservască zona Făgăraș sau promovarea unei variante alternative) • nivelul redus al colectării selective a deșeurilor, al recidării și valorificării acestor • lipsa infrastructurii necesare eliminării deșeurilor periculoase • lipsa investițiilor în întreținerea digurilor existente și în dezvoltarea sistemului de îndiguiri • poluarea apelor și a solului cu diferite tipuri de deșeuri (PVC și rumeguș • nivel redus de ape uzate epurate conform în unele zone ale județului
Puncte Tari: • proiecte demarate de reabilitare și modernizare a infrastructurii rutiere – la nivelul municipiului, zonei metropolitane, precum și în întregul județ • majoritatea localităților au PUG actualizate • sistem centralizat de termoficare recent reabilitat în municipiul Făgăra • extinderea pieței serviciilor Internet, creșterea accesibilității și oferta de Internet de mare viteză atât în mediul rural, cât și urban; • acoperirea mare a rețelei de cablu TV la nivelul județului, inclusiv în unele localități mici din mediul rural • existența operatorului regional de apă, care asigură servicii de apă și canalizare pentru un număr important de locuitori • proiecte implementate sau în curs de implementare în vederea extinderii și modernizării infrastructurii de alimentare cu apă, realizarea rețelelor de canalizare, tratare și epurarea apelor uzate • implementarea programelor de dezvoltare, privind managementul integrat al resurselor de apă • implementarea programelor de dezvoltare privind managementul integrat al deșeurilor • toate localitățile județului sunt alimentate cu energie electrică • există un număr mare de localități racordate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale • există un număr mare de stații pentru distribuirea carburanților auto în mediul urban	Puncte Slabe: • lipsa autostrăzii și aeroportului care să asigure legătura județului Brașov de celelalte zone urbane naționale și de coridoarele de transport europene • parte din drumurile județene și comunale sunt în stare necorespunzătoare traficului (în mod special drumul ce leagă Șercaia de Hoghiz) • lipsa totală sau nefinalizarea rutelor/căilor de acces ocolitoare pentru localități și prezența traficului greu în localitate • există localități greu accesibile din cauza lipsei transportului public de călători (între unele comunități rurale din Rupea și Făgăraș) • lipsa de eficiență a transportului de persoane și marfă a CFR reduce atractivitatea și profitabilitatea folosirii transporturilor pe calea ferată • un procent semnificativ din rețelele de alimentare și distribuție a apei, precum și rețelele de canalizare sunt uzate fizic și moral înregistrând pierderi mari • număr mic de localități - în special din mediul rural - racordate la rețeaua de utilități (apă și canalizare) • lipsa de eficiență economică și energetică a CET Brașov • slaba promovare și utilizare a surselor de energie verde, nepoluantă • în 26 de localități mai sunt gospodării neracordate la rețeaua electrică urmare a construcțiilor neautorizat • unele investiții începute pentru înființarea de noi distribuții ale gazelor naturale stagnează din lipsa fondurilor • în zonele periferice ale județului, numărul de stații pentru distribuția carburanților este mic

Oportunități Protecția mediului • implementarea sistemului de management de mediu la nivelul agenților economici, din punct de vedere legislativ, structural și organizatoric • dezvoltarea de parteneriate public-private pentru sectorul de mediu • parteneriat public – privat în vederea descentralizării și rentabilizării producției și distribuției energiei termice în municipiul Brașov • promovarea și co-finanțarea producerii energiei verzi • administrarea controlată a resurselor în ariile naturale protejate prin luarea în custodie și gestionarea a ariilor naturale • declararea masivului Ciucaș parc de interes național Echiparea teritoriului • existența unui consens local și a unui parteneriat privind construirea infrastructurilor specifice transportului aerian – Aeroportul Internațional Ghimbav (complementar: Aerodromul Ghimbav, pentru aeronave de capacitate mică) • îmbunătățirea conectării județului la rețele majore de transport național și european, prin construirea autostrăzilor (legătura București – Brașov – Cluj – Oradea și Brașov – Comarnic – București) • interconectarea terminalului de marfă a viitorului aeroport cu terminalul de cale ferată din nordul municipiului Brașov și cu rețeaua rutieră prin construcția centrului logistic integrat • accesarea de fonduri externe pentru finanțarea construirii/reabilitării infrastructurii de bază (apă, canal, drumuri) și cea de mediu (managementul integrat al deșeurilor menajere), în special prin intermediul POS MEDIU • introducerea de tehnologii pentru infrastructura de mediu, în conformitate cu legislația în vigoare • realizarea primei instalații de valorificare energetică a deșeurilor la nivel județean • creșterea eficienței utilizării resurselor naturale și a energiei convenționale și neconvenționale • introducerea/dezvoltarea de sisteme paralele/alternative de producere de energie • dezvoltarea pieței de reciclare a deșeurilor/materiei prime rezultate din procesarea deșeurilor	Riscuri Protecția mediului • insuficiența dezvoltare/extindere a sistemului de canalizare înrăutățește calitatea mediului • presiunea necontrolată pe care o exercită factorii antropici asupra factorilor de mediu (aer, apă, sol) și asupra conservării biodiversității • poluarea factorilor de mediu (aer, apă, sol) și pericolul degradării florei și faunei în zonele protejate, din cauza turismului necontrolat • pericolul apariției accidentelor majore și a dezastrelor naturale datorate lipsei investițiilor în realizarea îndiguinilor cursurilor de apă Echiparea teritoriului • tergiversarea asigurării finanțării construcției infrastructurii majore de transport - aeroport și/sau autostradă diminuează progresiv șansele de realizare în timp util a acestor obiective; • discrepanțele/disparitățile de dezvoltare dintre zona urbană și cea rurală se pot accentua deoarece în zona rurală (din lipsa fondurilor) se investește puțin pentru extinderea infrastructurii de bază • limitarea nedorită, dar posibilă a transportului public de persoane în zona rurală poate duce la izolarea unor grupuri mai puțin mobile de populație • menținerea tendinței de debransare de la sistemul centralizat de furnizare a agentului termic pentru încălzirea locuințelor poate duce la colapsul sistemelor • creșterea dependenței de gaze naturale la producerea energiei termice • la eliberarea autorizațiilor de construcție, unele autorități locale nu țin cont de unele reguli urbanistice fapt ce duce la pierderea specificității unor zone rurale • parte din drumurile comunale riscă să rămână nemoderizate din cauza posibilităților financiare reduse ale localităților respective • lipsa interesului transportatorilor de a promova trasee în localitățile mici și cu putere economică scăzută
---	---

III.

Perspective de
Dezvoltare

III. 1. Interpretarea rezultatelor studiilor realizate

Existența unei strategii de dezvoltare la nivel județean, acceptată și recunoscută la toate nivelurile instituționale, reprezintă baza de realizare a cadrului funcțional propice dezvoltării locale, oferind o imagine unitară a ceea ce se dorește a fi dezvoltat.

Strategia de dezvoltare a Județului Brașov s-a născut din nevoia tot mai acută de centralizare într-un document unitar a direcțiilor de acțiune, a obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu și lung și de prioritizare a implementării soluțiilor pentru nevoile sociale, economice și de mediu cu care se confruntă comunitatea actuală, respectând principiile dezvoltării durabile.

În general, fiecare primărie cunoaște problemele cu care se confruntă comunitatea aflată în aria ei de jurisdicție și reușește să le formuleze, cel puțin la nivel declarativ, ori de câte ori este solicitată să o facă. S-a constatat că lipsa unui document care să reflecte viziunea și strategia de dezvoltare a comunității, conduce la stagnarea și de multe ori la evoluția economico-socială haotică și înceată a acesteia.

Strategia de Dezvoltare a Județului Brașov orizonturi 2013-2020-2030 devine un instrument util pentru procesul de dezvoltare locală, regională și națională ce va servi drept bază de plecare pentru realizarea viitoarelor strategii de dezvoltare; va sprijini autoritățile publice din județ în acțiunea de luare a deciziilor cu privire la obiectivele de dezvoltare, inclusiv prin atragere de investiții publice sau private.

Întreaga metodologie de realizare a strategiei se bazează pe participarea cetățenilor brașoveni la acest demers în etape. Am respectat astfel atât principiul subsidiarității, cât și principiile europene, democratice de întocmire a unui asemenea document de planificare.

Strategia de Dezvoltare a Județului Brașov orizonturi 2013-2020-2030 se dorește a fi un document de planificare întocmit cu ajutorul cetățenilor cu scopul de a asigura cadrul programatic necesar creșterii nivelului de trai în județ respectând principiile dezvoltării durabile.

Caracterul participativ al acestui document programatic se bazează pe demersurile realizate în elaborarea documentului:

1.1. Cercetarea calitativă și cantitativă realizată în perioada februarie – martie 2010 de Centrul de Studii și Cercetări Brașov la nivelul populației întregului județ a avut un eșantion format din 4.463 de persoane.

Rezultatele din acest studiu au fost integrate în analiza situației actuale a județului Brașov fiind un punct de plecare pentru propunerea de măsuri și acțiuni concrete.

Caracteristicile eșantionului:

- Structura de vârstă:

Categorია de vârstă	Număr de respondenți	Arie
	Val absolută	Val relativă
18-29 ani	1062	24%
30-39 ani	781	17%
40-49 ani	700	16%
50-59 ani	853	19%
peste 60 ani	1067	24%
Total	4463	100%

Ocupația respondenților

Ocupația	Număr de respondenți	Arie
	Val absolută	Val relativă
Elev / student	318	7%
Specialist, pregătire superioară	230	5%
Tehnician/maistru/învățător	138	3%
Funcționar	138	3%
Lucrător în servicii, comerț	308	7%
Muncitor calificat	542	12%
Patron/manager/director	138	3%
Șomer	232	5%
Lucrător necalificat	136	3%
Pensionar	1408	32%
Casnic	571	13%
Alta	304	7%
Total	4463	100%

- Repartiție pe etnii

	Număr de respondenți	
	Val absolută	Val relativă
Români	3941	88%
Maghiari	332	7%
Rromi	111	2%
Germani	25	1%
Alte etnii	54	1%
Total	4463	100%

Scopul acestui chestionar a privit percepția locuitorilor asupra calității vieții, starea de sănătate, sistemul de sănătate, nevoi de instruire și educație a lor sau a copiilor, oportunități de recreere și divertisment, percepția asupra mediului și a gradului de poluare a factorilor de mediu.

Secțiunea sănătate – aspecte relevante

Cele mai mari probleme ale sistemului de sănătate brașovean indicate de către cei mai mulți dintre respondenți au fost:

- resursele financiare reduse de care dispune sistemul de sănătate
- lipsa sau insuficiența medicamentelor compensate și gratuite puse la dispoziția pacienților,
- mita, banii și cadourile pe care trebuie să le ofere în schimbul serviciilor medicale
- dotarea slabă cu aparatură medicală sau instrumente medicale de ultimă generație

56% dintre respondenți sunt nemulțumiți de serviciile oferite de sistemul de sănătate din județ (cel de stat).

Cei mai nemulțumiți de aceste servicii sunt persoanele cu vârsta între 30-39 de ani care au așteptări mai mari legate de calitatea serviciilor medicale.

98% dintre cei care au participat la acest studiu sunt înscrși pe lista unui medic de familie, iar 70% au beneficiat în ultimul an de serviciile acestuia. Principalele cauze pentru care s-a apelat la medic au fost

- Consultație pentru tratarea unei boli acute
- Solicitarea de eliberare a unei rețete gratuite sau compensate
- Eliberarea unor documente medicale adevărate, certificat medical, scutire medicală

Doar 12 % dintre respondenți au mers la medic pentru a efectua un control de rutină, preventiv.

Respondenții și-au exprimat pe o scală de la 1-la 10 (1 cel mai mic, 10 cel mai mare) gradul de satisfacție și mulțumire cu privire la aspecte ce privesc serviciile medicale.

Timpul de așteptare mare petrecut la cabinetele medicale, confortul scăzut oferit de sălile de așteptare, dotările medicale, dar și serviciile medicale în general sunt clasificate pe ultimele poziții în ceea ce privește așteptările față de acestea.

În ceea ce privește **infrastructura socială**, respondenții au apreciat faptul că instituțiile și autoritățile publice ar trebui să investească în reabilitarea/ modernizarea/ dotarea (în ordine descrescătoare)

- Centrelor pentru persoane cu handicap
- Centrelor pentru persoane fără adăpost
- Centrelor pentru persoane vârstnice
- Centrelor pentru persoane cu boli incurabile
- Centrelor pentru persoane care consumă alcool
- Centrelor pentru persoane care consumă droguri
- Centrelor pentru persoane supuse unor violențe fizice în familie sau în afara familiei
- Centrelor pentru rezolvarea problemelor din familie

Secțiunea educație

67 dintre participanții la studiu nu cunosc firme sau instituții care organizează cursuri de specializare/ formare/instruire pentru adulți deși consideră că participarea la un curs este un lucru util.

Doar 17% s-au interesat în ultimul an de cursuri organizate pentru formarea profesională a adulților. Același procent îl ocupă și cei care au dorit să se specializeze în domeniul pe care îl practică și au căutat informații specifice sau au avut nevoie de informații despre cursuri care să asigure calificări pentru care

există o cerere mare pe piața muncii.

Segmentul de vârstă 18-29 de ani reprezintă populația cea mai interesată de cursuri de formare profesională și de specializare

În percepția respondenților principalele cauze ale **abandonul școlar** sunt redată de formulările de mai jos:

- Absolvirea unei școli nu îți mai asigură un loc de muncă 83%
- Educația nu mai reprezintă o cale sigură de a deveni independent financiar 74%
- Multe familii care nu au cu ce să-și întrețină copiii pentru a merge la școală 67%
- Familii dezorganizate care pot oferi modele negative copiilor 49%
- Cadrele didactice au o atitudine necorespunzătoare față de copiii unii copii 40%
- Copiii din mediul rural nu pot ține ritmul cu copiii din mediul urban 35%

Mediul - aspecte relevante

Apa potabilă poluată, aerul poluat, mediul de lucru toxic și radiațiile reprezintă pentru cei mai mulți dintre respondenți un risc pentru sănătatea lor și a familiilor.

Mai mult de 75% dintre participanți nu cunosc acțiuni care au fost întreprinse de autorități sau ONG-uri specializate pentru protecția mediului înconjurător.

Calitatea vieții - aspecte relevante

Potrivit respondenților – atât din mediul urban cât și din rural, venitul minim lunar ce oferă un trai decent este cuprins între 1.500 și 3.000 de ron, dar 55% dintre aceștia declară că venitul actual se situează sub această sumă.

Se poate observa cu ușurință faptul că majoritatea subiecților câștigă mai puțin decât venitul indicat de aceștia ca fiind minimul necesar pentru un trai decent. Așadar venitul declarat de mulți subiecți ca fiind minimul necesar unui trai decent are de cele mai multe ori un caracter de aspirație.

Instituții - aspecte relevante

Respondenții au indicat faptul că principalele probleme a căror rezolvare va conduce la îmbunătățirea nivelului de trai sunt (în ordinea frecvențelor):

- reparația, reabilitarea, asfaltarea drumurilor – inclusiv a trotuarelor
- probleme legate de lipsa utilităților - infrastructura de bază (apă curentă, banșament la gaz, canalizare)
- construirea aeroportului
- construirea de locuințe pentru tineri
- construire spital nou și reparații dispensare medicale
- asigurarea unui transport civilizat în mijloacele de transport public
- reducerea taxelor

Întrebați care sunt **principalele 3 nemulțumiri** respondenții au avut cel puțin o problemă de menționat. Problemele semnalate de un număr mai mare de respondenți au fost:

- nemulțumiri în relația cu diferite instituții locale (sau în relația cu angajații);
- birocrăția și cozile de la ghișee;
- problema mitei în diverse instituții;
- nesiguranța cetățeanului
- lipsa de informare și lipsa de comunicare dintre instituții și cetățeni;
- taxe și impozite prea mari;
- Poliția Comunitară nu își îndeplinește atribuțiile;
- diferite nemulțumiri legate de activitatea Poliției;
- timp de așteptare prea mare;
- abuzurile de putere ale unor instituții / funcționari;
- incompetența, lipsa de politețe și respect a angajaților / indiferența;

- birocrație și dezinteres față de problemele cetățenilor;
- autoritățile publice locale nu fac nimic pentru comunitate;

Principala îngrijorare pentru viitor exprimată de către respondenți este legată de creșterea costului vieții – a prețurilor.

Peste 80% dintre respondenților au exprimat opțiunea potrivit căreia nu doresc ca în viitorul apropiat să migreze din localitate, județ sau din țară.

Principala temere:

Șomajul, schimbarea locului de muncă	18%
Instabilitate socială, conflictelor sociale, conflicte politice	11%
Îmbolnăvirea, starea de sănătate, boală	23%
Creșterea prețurilor și a costului vieții	31%
Viitorului copiilor	15%
Război în zonă	1%
Alta	1%

Mare parte din cei care au optat în a pleca din țară o reprezintă tinerii cu vârsta între 18-29 de ani .

1.2. Cercetarea calitativă

Au fost realizate 4 anchete focus grup – 2 în zona Brașov și câte una în Făgăraș și Rupea. Participanții au considerat că în vederea dezvoltării județului Brașov sunt necesare următoarele:

Dezvoltarea turismului prin: valorificarea monumentelor istorice ale zonei, amenajarea/ reabilitarea și promovarea acestora; organizarea de evenimente, târguri, serbări cu scopul de prezenta latura turistică a județului și valorificarea tradiției istorice și etnografice; exploatarea resurselor naturale deținute în județ; construirea de pensiuni și noi spații de cazare.

Dezvoltarea economică: atragerea de agenți economici prin asigurarea de condiții optime pentru desfășurarea activităților economice; crearea de noi locuri de muncă pentru tineri - aceștia nu ar mai pleca din localitate astfel ar exista forță de muncă specializată; construirea aeroportului - oportunitate pentru investitori.

Dezvoltarea agriculturii: dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii pentru agricultură și silvicultură; crearea unor structuri care să preia produsele agricole de la mici producători; investiții în infrastructura și mediu; reabilitarea drumurilor județene și comunale, realizarea de conexiuni cu viitoarea autostradă; dezvoltarea infrastructurii de transport - crearea unui sistem de transport în comun funcțional și accesibil tuturor locuitorilor zonei care să se deruleze în baza unor orare; construirea aeroportului; realizarea rețelelor de canalizare; dezvoltarea interesului cetățenilor față de protejarea mediului, educarea lor în spiritul protejării mediului; construirea de noi canalizări; reducerea efectelor privitoare la: poluarea fonică, poluarea cu praf; colectarea selectivă a deșeurilor.

Dezvoltarea resurselor umane – infrastructură de educație, sănătate, asistență socială: îmbunătățirea sistemului educațional; crearea unui curriculum școlar adaptat cerințelor pieței; revenirea și includerea în sistemul de învățământ formal a școlilor profesionale, a școlilor de meserii care să ofere pe piața muncii muncitori calificați; redirecționarea resurselor bugetare în sistemul de învățământ în vederea eficientizării actului educațional și a motivării elevilor; crearea de parteneriate între școală și sectorul privat în vederea formării și cooptării timpurii a elevilor pe piața muncii; valorificarea potențialului resursei umane; crearea de noi locuri de muncă; facilitarea participării la cursuri de calificare pentru potențialii angajați; motivarea financiară mai bună a medicilor pentru a nu mai opta pentru a migra în străinătate; utilizarea unui anumit procent din asigurările de sănătate obligatorii pentru a avea posibilitatea de internare în clinicile private; înființarea de centre de recuperare medicale, centre de recuperare psihologică, centre de psihiatrie.

Dezvoltarea sectorului - administrație publică: comunicarea și implicarea locuitorilor în luarea deciziilor autorităților locale; reorientarea și redistribuirea resurselor bugetare în vederea eficientizării serviciilor de stat; implicarea autorităților locale în susținerea investitorilor; crearea de către instituțiile publice a unui sistem eficient pentru preluarea reclamațiilor și asigurarea feed-back-ului; crearea unui grup de lucru format din specialiști care să coordoneze, să analizeze toate strategiile elaborate până în acest moment și să coreleze propunerile de proiecte de dezvoltare pe mai multe direcții.

În ceea ce privește **posibilitățile de a crește nivelul de trai** la nivelul județului Brașov, respondenții au oferit următoarele soluții:

- scăderea numărului de șomeri prin crearea de locuri de muncă și salarii mai bine plătite pentru cele existente.
- crearea de noi locuri de muncă
- implicarea în activități la nivel local a persoanelor care beneficiază de ajutor social „neacordarea ajutoarelor sociale fără să se dea în schimb comunității”
- înființarea unor servicii de îngrijire la domiciliu a pacienților, servicii private sau finanțate de la bugetul de stat, cu scopul economisirii resurselor spitalicești și creării de locuri de muncă.
- reevaluarea persoanelor care beneficiază de ajutorul social
- sprijinirea și asigurarea de locuințe pentru tineri
- dezvoltarea unor programe de integrare în societate a romilor din județ care să ducă la motivarea și implicarea populației romă în diverse activități și crearea de locuri de muncă pentru aceștia
- creșterea siguranței cetățeanului

2. Viziunea de dezvoltare

Din analiza situației actuale realizată, analiza documentelor programatice existente la nivel local, județean, regional și național, precum și din analiza rezultatelor cercetărilor și dezbaterilor publice au reieșit perspectivele de dezvoltare a județului Brașov.

Perspectivile de dezvoltare a județului sunt axate pe dezvoltarea capitalului uman, a activităților economice, realizarea infrastructurii de bază la standarde de calitate și funcțiune în acord cu nevoile de dezvoltare ale locuitorilor județului.

Pentru a sintetiza prioritățile rezultate în urma demersurilor enumerate mai sus am propus structurarea acestui capitol ce exprimă perspectivele de dezvoltare în:

A. definirea viziunii de dezvoltare a județului Brașov pe orizontul de timp vizat

B. definirea obiectivului strategic global

C. definirea direcțiilor principale de dezvoltare cu detalierea obiectivelor și măsurilor generale preconizate

A. Viziune de dezvoltare:

Județul Brașov în 2030 este județul competitiv și prosper, atractiv pentru cei ce vor să locuiască sau să investească aici, precum și pentru cei ce vor să îl viziteze.

B. Obiectivul strategic general pentru județul Brașov:

Utilizarea eficientă a tuturor resurselor fizice și umane existente, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile, în vederea realizării unei dezvoltări economice și sociale care să ducă pe termen lung la creșterea calității vieții populației județului Brașov.

Orientarea de bază o constituie **valorificarea punctelor tari** (cadru natural, vast patrimoniu cultural, capital uman pregătit, centru universitar de tradiție) folosind **oportunitățile** de creștere identificate (existența fondurilor nerambursabile) și **reducerea punctelor slabe** (lipsa infrastructurii majore de

transport, lipsa utilităților de bază, rata mare a șomajului, migrația populației tinere intern și extern) **minimizând**, astfel, pe termen lung efectele negative ce pot bloca dezvoltarea (populație îmbătrânită, număr mare al ajutoarelor sociale, lipsa investițiilor noi, plecarea investitorilor).

C. Direcțiile principale de dezvoltare:

Pentru a duce la îndeplinirea obiectivului strategic sunt propuse principalele direcții de dezvoltare:

1. *Dezvoltarea infrastructurii județului și a localităților. Brașovul - principal nod de transport și comunicații.*
2. *Dezvoltarea turismului. Brașovul – capitala turismului românesc.*
3. *Consolidarea și dezvoltarea economiei județene. Dublarea PIB-ului brașovean până în 2020.*
4. *Dezvoltarea urbană policentrică. Zona metropolitană Brașov - capitala regiunii de Dezvoltare Centru.*
5. *Îmbunătățirea sistemelor de management sectorial de mediu. Brașov – capitala verde a României*
6. *Creșterea calității capitalului social uman. Redefinirea statutului/valorilor de a fi “Brașovean”.*
7. *Dezvoltarea rurală – agricultura, sursă alternativă de venituri.*

Aceste direcții de acțiune sunt interdependente.

Direcția 1.

Dezvoltarea infrastructurii județului și a localităților. Brașov, nod de transport și comunicații

Dezvoltarea infrastructurii de bază a județului și a localităților este considerată direcție prioritară a strategiei prin care se urmărește punerea în practică a unei politici integrate care să permită valorificarea potențialului – cultural, natural, turistic, economic în vederea creșterii calității vieții locuitorilor.

Problemele generate de slaba dezvoltare a infrastructurii de bază:

- lipsa autostrăzii și aeroportului care să faciliteze accesul din/în județ;
- starea necorespunzătoare a unor drumuri naționale, județene și comunale îngreunează desfășurarea traficului;
- lipsa totală sau nefinalizarea rutelor/ căilor de acces ocolitoare pentru localități și prezența traficului greu în localitate – deteriorarea locuințelor, creșterea riscului de accidente
- localități greu accesibile din cauza lipsei transportului public de călători – limitarea investițiilor, încurajarea migrării tinerilor
- rețelele de alimentare și distribuție a apei și rețelele de canalizare uzate fizic și moral – pierderi mari, creșterea costurilor;
- număr mic de localități - în special din mediul rural - racordate la rețeaua de utilități (apă și canalizare) – scăderea calității vieții, riscul crescut de îmbolnăviri în rândul populației,
- lipsa de eficiență economică și energetică
- slaba promovare și utilizare a surselor de energie verde, nepoluantă

Între localitățile județului există disparități socio-economice generate de nivelul dotărilor infrastructurii. Din aceste considerente principalele obiective propuse sunt

Obiective și măsuri

O. 1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport

1. Construirea – dezvoltarea infrastructurii majore de transport:

- a. **Construcția aeroportului internațional Brașov – Ghimbav** – principala cale aeriană de acces a județului. Locația propusă se află pe teritoriul administrativ al comunei Ghimbav;
- b. **Construcția autostrăzii Brașov – Borș și a autostrăzii Brașov – București** – conectarea Brașovului la rețeaua rutieră europeană de transport rapid.
- c. **Construcția centrului logistic integrat în proximitatea aeroportului Brașov**, care să permită conectarea terminalului de pasageri și terminalului de marfă a aeroportului internațional

Brașov – Ghimbav, la terminalele de cale ferată ale viitorului centru logistic și la rețeaua rutieră (autostrăzi și drumuri de categorie inferioară). Centrul logistic este curins ca investiție prioritară și în PIDU a zonei metropolitane Brașov, având ca locație propusă nordul municipiului Brașov pe teritoriul administrativ al comunei Feldioara.

2. Fluidizarea circulației pe drumurile naționale și europene: realizarea traseelor ocolitoare pentru localități (finalizarea unora, lărgirea și consolidarea părților carosabile pentru cele existente).

Prioritate pentru finalizarea traseelor ocolitoare o au Municipiile Brașov (finalizarea traseului de ocolire al Municipiului Brașov, realizarea centurii ocolitoare extinse pe traseul Săcele - Hărman - Bod - Hălchiu - Dumbrăvița - Vlădeni), Făgăraș și Săcele, orașele Râșnov, Ghimbav, Codlea, Zărnești și comunele traversate și afectate de traficul de pe DN1, DN 13, DN10.

3. Modernizarea și reabilitarea căilor de circulație locale (județene și comunale) astfel ca ele să corespundă cerințelor actuale de trafic.

Vor avea prioritate modernizarea/ reabilitare drumurilor cu rol strategic- care fac legătura spre alte județe/ cele care pot fluidiza circulația ca alternativă pentru drumurile europene sau naționale: DJ 104 (Șercaia – Hoghiz), DJ 104 A (Perșani – Victoria – Ucea de Jos), DN 73 A (Tohanu Vechi – Șinca Veche), DJ 105 A (Rupea – Cincu – Toarcă – Sibiu), DJ 132 (Homorod – Jimbor – Harghita), DJ 132 B (Homorod – Ionești – Harghita), DC 32 (DN 13 – Racos – Augustin), DC 34 (Apața – Ormeniș – Augustin), DC 55 (Victoria – Sibiu), DJ 112 (Hărman – Podu Olt – Covasna), DC 24), Cobor – Ticușu Vechi – Comăna), DJ 105 (Cincu – Voila), DJ 104 D (Făgăraș – Șoarș – Sighișoara).

4. Modernizarea și reabilitarea căilor de circulație locale (județene și comunale) cu mare impact turistic.

Vor avea prioritate modernizarea și reabilitare drumurilor DC 28 (Bunești – Viscri), DC 44 (DN1 – Dumbrăvița), DC 56 (Moeciu – Peștera cu prelungire în DC 57 Peștera – Măgura – Zărnești, și conexiune cu un viitor drum turistic care să lege Peștera de Șirnea și de Argeș în paralel cu masivul Piatra Craiului); DC 55 Fundata – Șirnea, DC 53 Moeciu de Jos – Moeciu de Sus, DC 59 (Predeluț – Zărnești); DN 73 A care se suprapune cu traseul autostrăzii pe porțiunea Predeal – Zărnești; DJ 102 P (Predeal – Cabana Trei Brazi), DC 84 (Râșnov – Poiana Brașov), DJ 103A Târlungeni – Vama Buzăului; Perșani – Grid – Comăna – Veneția de jos – Băile Veneția cu legătura dintre Comăna de Sus și Crizbav.

5. Construcția de drumuri turistice noi inter-județene: Moeciu de Sus – Dâmbovița; Săcele – Valea Doftanei – Prahova; Vama Buzăului – Covasna – Buzău; Victoria – Bălea Cascadă; Peștera – Șirnea – Cheile Dâmbovicioarei; Râșnov- Diham – Bușteni.

6. Extinderea transportului public de călători spre zonele rurale și în interiorul acestora, care să asigure curse regulate către localități:

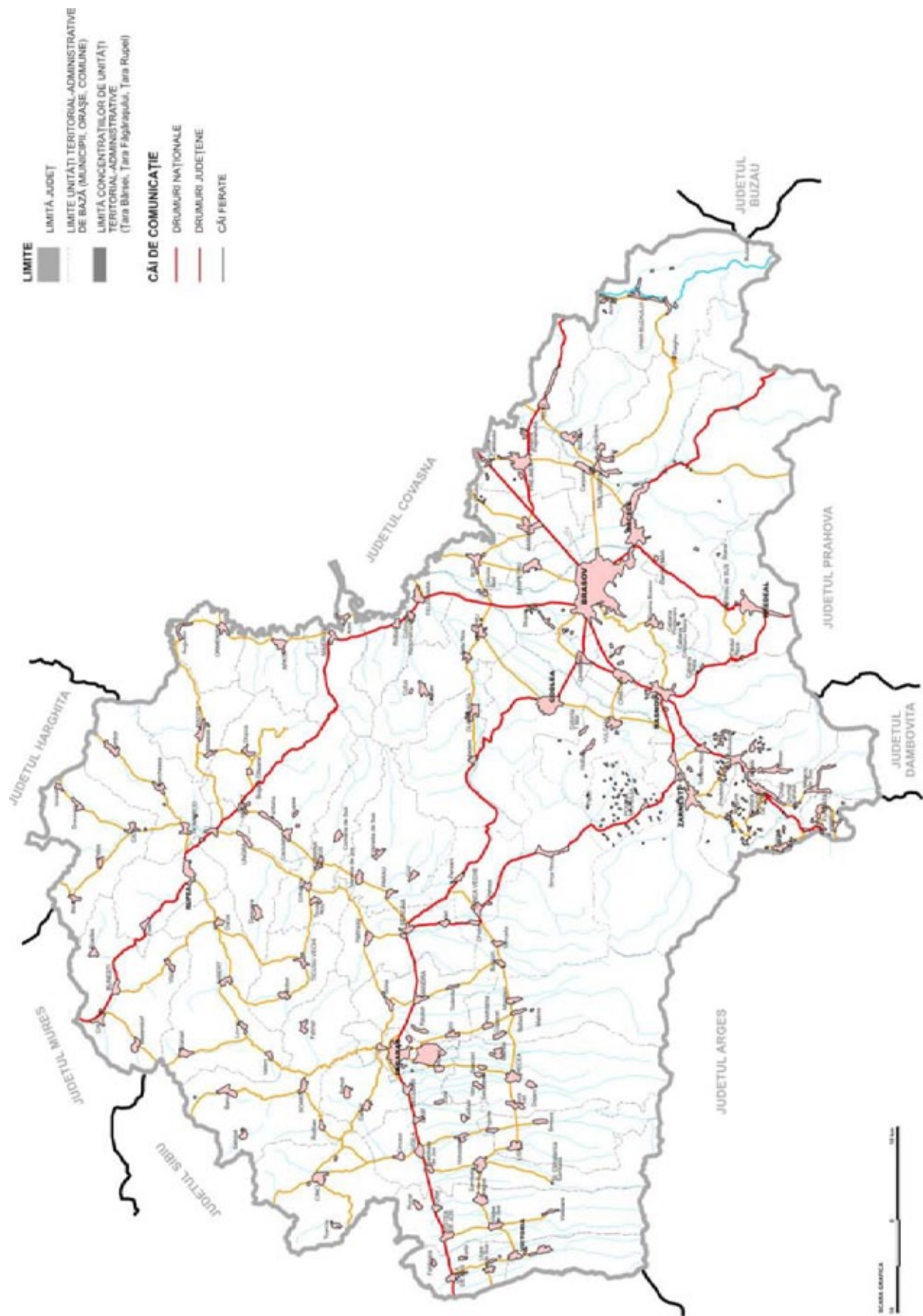
Prioritate îl va avea transportul de călători în zona Rupea – Făgăraș: Brașov – Rupea, Hoghiz - Șercaia, Rupea- Racoș - Augustin, Homorod – Jimbor, Homorod – Ionești, Homorod – Beia, Făgăraș - Cincu – Șoarș - Lovnic - Jibert – Dacia- Rupea, în zona metropolitană transport modal.

7. Îmbunătățirea generală a calității transportului public de persoane – la nivel județean cu respectarea condițiilor de protecția mediului;

Crearea unui sistem de transport în comun funcțional și accesibil tuturor locuitorilor zonei care să se deruleze în baza unor orare prestabilite și respectate.

8. Realizare spații de parcare în concordanță cu fluenta traficului și a parcului auto în special în municipiul Brașov

8. Modernizarea sistemului de transport căi ferate pentru călători și pentru marfă – investiție ce depinde exclusiv de CFR.

Perspective de dezvoltare

O.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare

1. Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare în județ, în special în mediul rural.

Prioritară este finalizarea investiției începute de către Compania Apa cu sprijin financiar prin programul POS MEDIU Axa 1.

De asemenea, prioritară pentru POS MEDIU Axa 1 în parteneriat cu județul Sibiu este investiția din Municipiului Făgăraș.

Pentru zona rurală din Țara Făgărașului și zona rurală din nord-vestul județului care nu sunt eligibile pe POS MEDIU Axa 1. Se vor realiza/ susține proiecte prin PNDR 322 și în ultimă instanță aceste zone vor avea prioritate de finanțare din bugetele locale și bugetul național.

2. Actualizarea Planurilor Urbanistice Generale (PUG) ale localităților din județ în conformitate cu prioritățile strategiei

3. Modernizarea instalațiilor de producere și distribuție a energiei termice

Prioritară este reorganizarea și eficientizarea CET Brașov.

Conform CL Brașov, partea de producție se va descentraliza în baza unui parteneriat public-privat, iar partea de distribuție va fi asigurată de către societatea ce are ca acționar unic municipiul Brașov.

4. Îmbunătățirea izolării termice a blocurilor de locuințe în scopul creșterii confortului termic

Continuarea și implementarea programului în municipiul Brașov și în afara municipiului Brașov atât prin fonduri de mediu cât și în baza parteneriatului public-privat.

5. Creșterea calității și siguranței în funcționarea rețelelor pentru furnizarea gazului metan, precum și a instalațiilor pentru distribuția energiei electrice. Extinderea și funcționalizarea rețelelor de distribuție în special în mediul rural. Rezolvarea problemelor juridice (ex. Voila, etc) în vederea finalizării investițiilor începute.

6. Introducerea surselor alternative de producere a energiei electrice atât pentru clădirile publice cât și pentru clădirile private.

Optimizarea soluțiilor tehnice poate fi favorizată de către centrul de cercetare al Universității "Transilvania", iar sursele de finanțare pentru investițiile necesare clădirilor publice pot fi asigurate din fondul de mediu și prin intermediul PPP (eventual în sistem ESCO).

7. Implementarea strategiei de management integrat al deșeurilor

Implementarea proiectului de management integrat al deșeurilor la nivelul județului Brașov cu finanțare asigurată prin POS MEDIU Axa 2. (construirea, extinderea și reabilitarea de rampe ecologice, stații de transfer și stații de sortare, precum și a unei instalații de valorificare energetică a deșeurilor menajere conform PİTL- Planul Integrat pe termen lung)

8. Creșterea calității și siguranței în funcționarea rețelelor de telefonie și internet la nivelul tuturor localităților din județul Brașov.

Rezultate așteptate:

- îmbunătățirea infrastructurii de transport va duce la crearea de legături directe și rapide cu coridoarele pan-europene cu efect direct asupra îmbunătățirii mediului de afaceri, a turismului
- îmbunătățirea infrastructurii de transport va conduce la creșterea gradului de mobilitate a populației și în consecință a accesului la muncă și educație;
- fluidizarea circulației prin introducerea de trasee alternative va conduce la creșterea siguranței în trafic
- armonizarea cu standardele europene în domeniul asigurării calității apei potabile, a tratării apelor menajere, are drept scop asigurarea unui standard de viață ridicat al locuitorilor;
- asigurarea unui standard de viață în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor menajere și în gestionarea deșeurilor
- îmbunătățirea accesului spre zonele dezavantajate
- diminuarea decalajului de dezvoltare între cele trei zone - Brașov, Făgăraș, Rupea

- scăderea timpului necesar deplasării persoanelor, bunurilor și asigurării serviciilor

Direcția 2.

Dezvoltarea turismului. Brașovul – capitala turismului românesc.

Județul Brașov reprezintă una dintre cele mai variate zone în ceea ce privește oferta turistică din România prin resursele naturale (monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naționale), oportunitățile de practicare a sporturilor de iarnă, sporturi extreme (alpinism, deltaplanorism), obiectivele istorice, arheologice, culturale (cetăți, castele, biserici, muzee) de care dispune.

Trecutul bogat în istorie și îmbinarea culturală și multiethnică din acest teritoriu fac din județul Brașov unul dintre cele mai interesante și atractive locuri din România.

Cu toate acestea, județul Brașov nu a atins încă potențialul de a deveni una dintre cele mai interesante destinații din estul Europei deoarece:

- accesibilitatea turiștilor în județul Brașov este mult îngreunată de lipsa aeroportului și/sau a unei autostrăzi.
- valorificarea necorespunzătoare a resurselor turistice - lipsa parcarilor și a grupurilor sanitare în numeroase obiective turistice
- slaba valorificare a apelor minerale sau curative/balneare din județ - zona Homorod
- insuficiența materialelor de promovare turistică, starea de conservare precară a unor obiective turistice, absența unui cadru adecvat și constant de promovare a produselor turistice brașovene pe piața internațională
- lipsa unei baze de date accesibilă privind derularea evenimentelor culturale la nivel județean
- numărul redus al programelor de instruire pentru turism și neadaptarea celor existente la nișele de piață
- nerespectarea normelor de construcție în unele zone turistice, în special în perimetrul parcurilor și ariilor protejate
- lipsa serviciilor de intervenție de urgență: pompieri, ambulanță, în zonele de risc (la baza pârtiilor, trasee turistice)
- slaba dimensionare sau lipsa sistemelor de canalizare și de alimentare cu apă în stațiunile turistice Poiana Brașov, Bran-Moieciu
- insuficienta utilizare a mijloacelor informatice și a internetului pentru informare, marketing și rezervare
- în cazul stațiunilor ce oferă facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă se înregistrează un raport negativ calitate-preț în comparație cu destinații similare din Europa

Obiective și măsuri

0.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru a asigura creșterea atractivității și competitivității zonelor turistice cu potențial natural și cultural

1. Dezvoltarea infrastructurii de transport – (conform prevederilor de la Obiectivul 1 Direcția 1).

Construirea infrastructurii majore - aeroport, autostradă,

Dezvoltarea/ modernizarea căilor/ rutelor de circulație alternative la drumurile europene sau naționale

2. Valorificarea potențialului turistic montan prin construirea infrastructurii necesare: drumuri, refugii alpine, trasee drumeție, amenajare pârtii de schi existente și dezvoltarea de noi pârtii, cu echipările aferente, în conformitate cu normele europene privind siguranța turistului.

Prioritare vor fi investițiile în:

- extinderea domeniului schiabil în Poiana Brașov, Predeal și Râșnov, cu accent pe facilitățile necesare desfășurării Olimpiadii din 2013.
- reabilitarea și reconstrucția refugiilor montane, refugiilor salvamont și cabanelor turistice din Masivul Făgăraș, Masivul Bucegi, Masivul Piatra Craiului și Masivul Ciucaș;
- reamenajarea traseelor turistice semnalizate și a infrastructurii de informare -semnalizare în

- masivele menționate și în celelalte situri Natura 2000 de interes turistic.
- înființarea grupurilor de voluntari care să monitorizeze prezervarea acestor zone.
- dezvoltarea și modernizarea serviciilor de salvamont care deservește principalele zone turistice.
- înființarea stațiunilor turistice pe versantul nordic al masivului Făgăraș;
- crearea unor atracții turistice în zonele pretabile eco-turismului: masivul Ciucaș și Muntele Roșu – Cheia – Muntele Cailor.

3. Reabilitarea/ modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice – infrastructura rutieră - drumuri, parcuri, poteci marcate, drumuri pietonale, adăposturi, piste pentru cicloturism,

4. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și cultural al comunităților locale - reabilitarea monumentelor, a ansamblurilor istorice și de arhitectură.

Prioritară va fi crearea cadrului instituțional în care proprietarii obiectivelor istorice și culturale să colaboreze cu administrațiile locale și centrale, cu instituțiile de cultură, cu universități de profil și cu ONG-uri pentru atragerea fondurilor necesare reabilitării, intervențiilor necesare restaurării și managementului necesar introducerii acestor monumente în circuit istoric.

Prioritară va fi reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a Cetății Făgăraș (Cetatea Principeselor), Cetatea Râșnov și Cetatea Rupea prin organizarea unor circuite tematice (circuitul cetăților și circuitul bisericilor fortificate).

5. Reabilitarea infrastructurii culturale

Construcția, reabilitarea de muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale.

6. Punerea în valoare a potențialului natural nefolosit în prezent: Băile Homorod, Băile Veneția de Sus, Apele sărate de la Grid, Apele minerale Zizin, coloanele bazaltice de la Racoș etc.

7. Modernizarea structurilor de primire turistică, precum și modernizarea și diversificarea serviciilor pe care acestea le oferă

Prioritară va fi realizarea la Brașov a unui centru de expoziții și conferințe de nivel internațional care să permită organizarea de evenimente de mare amploare și dezvoltarea turismului de afaceri.

În ceea ce privește structurile de primire turistică vor avea prioritate proiectele care asigură diversificare ofertei, atât la nivelul structurilor de cazare de cinci stele cât și a celor de două stele și tip "youth-hostel" Construirea de noi unități turistice să respecte principiile protecției naturii și a mediului, în conformitate cu Planul Urbanistic General și Planul Urbanistic Zonal.

8. Îmbunătățirea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii bazelor sportive și de agrement – dezvoltarea de noi baze/ reabilitarea celor prezente, construirea unui hipodrom la Brașov.

Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de turism pentru petrecerea timpului liber și a utilităților aferente piscine ștranduri, centre de agrement, transport feroviar pe linii cu ecartament îngust – Mocănița, piste de biciclete, centre de echitație

O.2. Promovarea și valorificarea obiectivelor turistice, a evenimentelor și manifestărilor locale

1. Promovarea unitară la nivel internațional, național și județean prin folosirea și recunoașterea brand-ului turistic al județului

Elaborarea și implementarea unei strategii integrate de marketing și comunicare, coerentă și unitară, care să promoveze activ, la nivel național și internațional, potențialul turistic, atractivitatea și identitatea județului.

2. Dezvoltarea rolului activ de promotor a centrelor de informare turistică – funcționare, dotare, materiale utile, personal pregătit

3. Promovarea activă a pachetelor turistice (agroturism, ecoturism, turism montan, ciclism rural,) care să asigure o ofertă turistică diversificată

Promovarea și sprijinirea activităților agroturistice –zona Bran -Moieciu

4. Continuarea realizării de instrumente de vizibilitate a obiectivelor – indicatoare și panouri de informare

5. Promovarea activităților/ evenimentelor care pot atrage turiști - realizarea și diseminarea agendei evenimentelor speciale anuale ce se desfășoară la nivel de județ. Organizarea de evenimente, târguri, serbări, scopul acestora fiind acela de a dezvolta latura turistică a județului.

6. Valorificarea tradiției istorice și etnografice: punerea în valoare și promovarea multiculturalității județului Brașov: valorificarea obiceiurilor tradiționale specifice diverselor etnii din județul Brașov, prioritate având cele cu caracter de unicitate: Borița – Târlungeni; obiceiurile junilor – Brașov, Împușcatul cocoșului – Apața, etc.

7. Sprijinirea și promovarea manifestărilor anuale de succes: festivalurile medievale, târgul de Crăciun, Oktoberfest, Concursuri aviatice, raliuri, spectacole naționale și internaționale de muzică clasică, muzică pop, jazz, operă și muzică populară; festivalurile de teatru, competiții sportive.

O.3. Sprijinirea dezvoltării inițiativelor turistice

1. Extinderea, organizarea centrelor turistice de informare care să răspundă adecvat cerințelor turiștilor atât din punctul de vedere al bazei de informații accesibile, cât și al personalului calificat în domeniu – atât în mediul rural cât și în urban

2. Realizarea/ actualizarea documentației urbanistice pentru centrele istorice ale orașelor și comunelor din județ

3. Crearea de zone de agrement și parcuri turistice care să valorifice în mod pozitiv potențialul natural al teritoriului județului și care să contribuie la conștientizarea publicului referitor la importanța prezervării mediului înconjurător. (Herghelia Sâmbăta, Hipodrom Brașov, zonele de vânătoare și siturile de bird-watching din zona Rupea și zonele de lacuri de la Rotbav și Dumbrăvița, valorificarea râului Olt în zona țării Făgărașului pentru sporturi nautice, zonele de pescuit sportiv, etc.)

4. Formarea și instruirea personalului implicat în serviciile de turism :

- cursuri de instruire în domeniile dezvoltării produsului turistic, marketing și e-marketing,
- cursuri de instruire pentru ghizi și interpreți,
- cursuri de calificare,/perfecționare pentru lucrătorii în turism la toate nivelurile,
- înființarea unei școli puternice de turism atât la nivel de studii medii, cât și la nivel de studii superioare și postuniversitare.

5. Evaluarea, și catalogarea în mod unitar a calității serviciilor turistice la nivelul județului prin intermediul unei structuri profesionale, acreditate și acceptate la nivel județean.

6. Crearea de muzee vii în diverse perioade ale anului în preajma principalelor monumente istorice;

Rezultate așteptate:

- creșterea calității serviciilor turistice practicate
- creșterea gradului de ocupare în unitățile de cazare din județ pe întreaga perioadă a anului atât în mediul rural, cât și în urban
- realizarea infrastructurii turistice de calitate – competitivă cu cea din țările vestice
- diversificarea serviciilor în turism;
- menținerea locurilor de muncă existente și crearea de noi locuri de muncă;
- îmbunătățirea calitativă a marketingului turistic ;
- promovarea unitară a județului ca destinație turistică
- valorificarea resurselor culturale și naturale

Dirrecția 3. Consolidarea și dezvoltarea economiei județene.- Dublarea PIB-ului brașovean până în 2020.

Restructurările din economia brașoveană din ultimii 20 de ani – în special mediul industrial, au afectat marile platforme industriale și zonele monoindustriale și au generat: număr mare de șomeri, diminuarea veniturilor locuitorilor, scăderea nivelului de trai al populației – diminuarea confortului în locuințe, lipsa resurselor pentru a investi în educația lor și a copiilor, creșterea numărului indemnizațiilor de asistență socială – diminuarea bugetelor autorităților locale, migrația forței de muncă și a populației tinere, tehnologii învechite necompetitive

Economia județeană poate fi revigorată și consolidată prin valorificarea punctelor tari prezente, dar și a oportunităților oferite: număr relativ mare de IMM-uri, județul este puternic urbanizat - 74% din populație locuiește în orașe și municipii, existența de structuri și infrastructură de dezvoltare a afacerilor – incubatoare de afaceri, parcuri industriale (atât în mediul rural, cât și în mediul urban), încă mai există potențial ridicat al forței de muncă ce este calificat în domeniul tehnic, există centrul universitar politehnic ce implementează programe de cercetare în parteneriat cu firme private.

Obiective și măsuri

O1. Crearea și dezvoltarea de locații competitive destinate activităților de producție

1. Reactivarea suprafețelor economice abandonate în urma fostelor exploatare industriale prin adaptarea infrastructurii și a utilităților și respectarea reglementărilor de mediu în Brașov, Făgăraș, Victoria, Zărnești.

Pentru reactivare fostelor situri industriale, gen Victoria sau Făgăraș se pot favoriza orice fel de activități economice ce pot aduce profituri și noi locuri de muncă (inclusiv servicii și entertainment).

2. Asigurarea unor locații/ spații dotate corespunzător din punct de vedere al utilităților și ușor accesibile; Va avea prioritate crearea unei baze de date care să poată oferta diverse locații din județ pentru investiții tip "green-field" sau "brown-field" (Prejmer, Feldioara, Hălchiu, Săcele, Râșnov, Zărnești, Codlea, Ghimbav. Cristian, Sânpetru, Bod, Hărman, Rupea, Făgăraș, Victoria)

3. Crearea de noi investiții în județ, semnificative ca valoare și cantitate, mai ales în direcția dezvoltării de afaceri noi cu potențial de creștere rapidă – încurajând mai ales domeniile care produc o valoare adăugată crescută și care creează bunăstare la nivel local (industria de soft-uri, IT, call-center, etc).

O.2 Susținerea inițiativelor de afaceri

1. Dezvoltarea economică se va baza în mod prioritar pe domeniile care asigură produse cu o **valoare adăugată foarte mare și care încurajează cercetarea și inovarea;**

2. **Dezvoltarea de incubatoare de afaceri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, centre de transfer tehnologic** atât în mediul rural cât și în urban – în special în zona metropolitană Brașov, zona Făgăraș și Zărnești.

3. **Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii informaționale** dedicate mediului de afaceri la nivel județean atât în mediul rural cât și în mediul urban – telefonie/ internet

4. **Extinderea infrastructurilor de transport** existente necesare mediului de afaceri și introducerea unor noi căi și mijloace de transport în județ - construcția aeroportului, autostrăzii și centrului integrat logistic conform celor descrise la O 1 Direcția 1.

5. **Consolidarea structurilor existente și reprezentative ale mediului de afaceri**, precum și crearea unor structuri noi cu reprezentat asociative ivitate sectorială de tip cluster economic în diverse sectoare.

6. **Facilitarea accesului întreprinzătorilor locali la surse de finanțare și alte resurse necesare**

7. **Dezvoltarea industriilor nepoluante (industria IT, nanotehnologii).**

8. Dezvoltarea industriei producătoare de echipamente necesare **producerii energiilor alternative și poziționarea industriei brașovene pe loc prioritar la nivel național.**

9. **Extinderea infrastructurii existente de cazare și conferințe pentru mediul de afaceri și dezvoltarea unor centre de conferințe, expoziții și târguri de mari suprafețe în zona metropolitană a municipiului Brașov**

O3. Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri

1. Dezvoltarea de parteneriate între Universitatea „Transilvania” și mediul de afaceri județean, și încurajarea stagiilor de practică ale studenților pe termen lung în unitățile de producție brașovene.

2. Dezvoltarea de centre de competență menite să revigoreze ramurile industriale cu tradiție la nivel local prin stimularea cercetării, dezvoltării și inovării în rândul acestora și printr-o mai bună colaborare între mediul de afaceri și cel academic

3. Dezvoltarea echilibrată a serviciilor, în special de tip bancar.

Atragerea unor bănci și a unor fonduri de investiții în Brașov cu scopul de a crea în Brașov un pol național financiar care să promoveze toate tipurile de instrumente financiare necesare dezvoltării sectorului public și privat.

4. Facilitarea relaționării între mediul de afaceri brașovean și investitori străini. Îmbunătățirea accesului la informații și contacte de afaceri internaționale pentru companiile din județ. Sprijinirea dezvoltării parteneriatelor Public-Privat în toate sectoarele economiei județului.

O.4. Promovarea activităților și produselor

1. Promovarea unitară și constantă a produselor, a mediului de afaceri, precum și a oportunităților de investiții/ a resurselor cu sprijinul CCI și a organizațiilor de profil.

2. Consolidarea poziției județului Brașov ca locație preferențială pentru mediul de afaceri prin promovarea resurselor, serviciilor și produselor județului în rândul potențialilor investitori, a mediului de afaceri național și internațional în general.

3. Îmbunătățirea accesului la informații și contacte de afaceri internaționale pentru companiile din județ, în scopul încurajării schimburilor comerciale internaționale și al reducerii soldului negativ al balanței comerciale a județului.

Rezultate așteptate prin realizarea activităților și măsurilor:

- reducerea deficitului comercial al județului Brașov;
- creșterea ponderii producției industriei brașovene față de ponderea consumului populației;
- creșterea competitivității mediului economic din județ și stimularea creării de noi societăți ce vor folosi forța de muncă disponibilă/ existentă
- creșterea productivității muncii și a calității produselor și a serviciilor prin modernizarea tehnologiilor;
- apariția de noi locuri de muncă și scăderea ratei șomajului;
- atragerea de noi investiții - cu capital autohton dar și străin în localitățile județului
- stimularea cooperării dintre sectorul public și cel privat;
- întărirea potențialului uman din domeniul inovării și cercetării;
- îmbunătățirea cooperării dintre sectorul de cercetare – dezvoltare și sectorul economic;
- creșterea competitivității firmelor pe piețele locale și naționale.
- valorificarea produselor și pe alte piețe – creșterea valorii exporturilor
- conservarea, protecția și igienizarea mediului prin retehnologizarea, utilizarea de tehnologii nepoluante și asanarea zonelor degradate prin activități industriale va duce la un mediu mai curat cu efecte directe asupra stării de sănătate a locuitorilor și a creșterii speranței de viață a acestora

Direcția 4.**Dezvoltarea urbană policentrică. Zona metropolitană Brașov - capitala regiunii de Dezvoltare Centru.**

Având în vedere importanța economică pe care o are zona metropolitană Brașov la nivel județean și regional, și ținând cont că municipiul Brașov este singurul Pol de Creștere la nivelul regiunii 7 Centru am considerat necesar să alocăm o direcție de dezvoltare specială la nivelul strategiei județului.

Această Direcție preia obiectivele detaliate în Planul Integrat de Dezvoltare Urbană realizat de către Agenția Metropolitană Brașov.

Obiectivele generale ale Planului Integrat de Dezvoltare ale Polului de Creștere Brașov sunt:

- Polul de Creștere Brașov – capitala turismului românesc;
- Polul de Creștere Brașov – centru de excelență în cercetare-inovare;
- Polul de Creștere Brașov – cel mai important nod de transport și comunicații;
- Polul de Creștere Brașov – standard de viață european;

Acest plan are orizont maximal de implementare anul 2020.

4.1. Dezvoltarea durabilă a turismului – Polul de Creștere Brașov capitala turismului românesc

Un punct important în dezvoltarea turismului în cadrul Polului de Creștere Brașov este reprezentat de organizarea Festivalului Olimpic al Tineretului European în 2013, eveniment care va promova Polul de Creștere Brașov drept Capitală a sporturilor de iarnă a României.

Dezvoltarea infrastructurii competiționale în Brașov, Poiana Brașov, Predeal și Râșnov (locații implicate în organizarea evenimentului) prin intermediul finanțărilor de la bugetele locale, guvernamentale și private (modernizarea domeniului schiabil, amenajarea de trambuline pentru sarituri și a circuitelor pentru biatlon și construcția de patinoare).

Îmbunătățirea calității serviciilor turistice prin modernizarea infrastructurii de acces, de agrement și a infrastructurii istorice și culturale.

Organizarea evenimentelor la standarde internaționale precum și o creștere reală a numărului de turiști și a numărului de înnoptări în spațiile de cazare din întreaga zonă de influență a Polului de Creștere Brașov.

4.2. Dezvoltarea durabilă și competitivă a economiei brașovene – Polul de Creștere Brașov Centru de excelență în cercetare-inovare și transfer tehnologic

Pe termen lung, nevoia de competitivitate economică a Polului de Creștere Brașov solicită orientarea către activitățile de cercetare și inovare. Prima premisă pentru realizarea acestui deziderat este asigurată „ipso facto” de prezența Universității Transilvania. Asigurarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor (prin dezvoltarea unor centre de afaceri, incubatoare de afaceri, spinoff-uri, centre de transfer tehnologic și centre logistice) de tip cluster, precum și a forței de muncă calificate în concordanță cu cerințele pieței muncii reprezintă atu-urile dezvoltării economice ale Polului de Creștere Brașov. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri pentru persoanele defavorizate (romi, persoane cu dizabilitati, etc.) și integrarea lor în mediul de afaceri reprezintă un element important al acestui obiectiv.

4.3. Dezvoltarea durabilă a transportului și comunicațiilor – Polul de Creștere Brașov nod de transport și comunicații, centru logistic

Poziția geografică a Polului de Creștere Brașov se poate dovedi un atu foarte important în dezvoltarea economică a întregii regiuni.

Dezvoltarea infrastructurii de interconectivitate - transport persoane și de mărfuri poate crea premisele

pentru o dezvoltare economică competitivă.

Infrastructura feroviară și auto s-a dezvoltat în mod natural, ca cel mai important nod de legătură dintre cele trei regiuni istorice ale României, fiind în mod tradițional al doilea nod de transport, după București.

Un impact major în PIB-ul Polului de Creștere Brașov îl au centrele comerciale și logistice (10 centre comerciale, 5 mall-uri și 2 centre logistice).

Dezvoltare bazată pe numărul mare de unități de alimentație publică în zonele turistice din cadrul Polului și din zonele adiacente (Bran-Rucăr, Făgăraș, Rupea, Covasna-Harghita), dar și pe numărul mare al populației din zona Polului (circa 400.000 locuitori) și din zonele adiacente (circa 300.000 locuitori).

4.4. Dezvoltarea durabilă a comunității brașovene – Standard de viață european în Polul de Creștere Brașov

Toate domeniile care influențează condițiile de viață ale populației și care intră în competențele autorităților publice trebuie îmbunătățite, astfel că dezvoltarea infrastructurii sociale este o condiție sine qua non pentru asigurarea unor servicii de calitate.

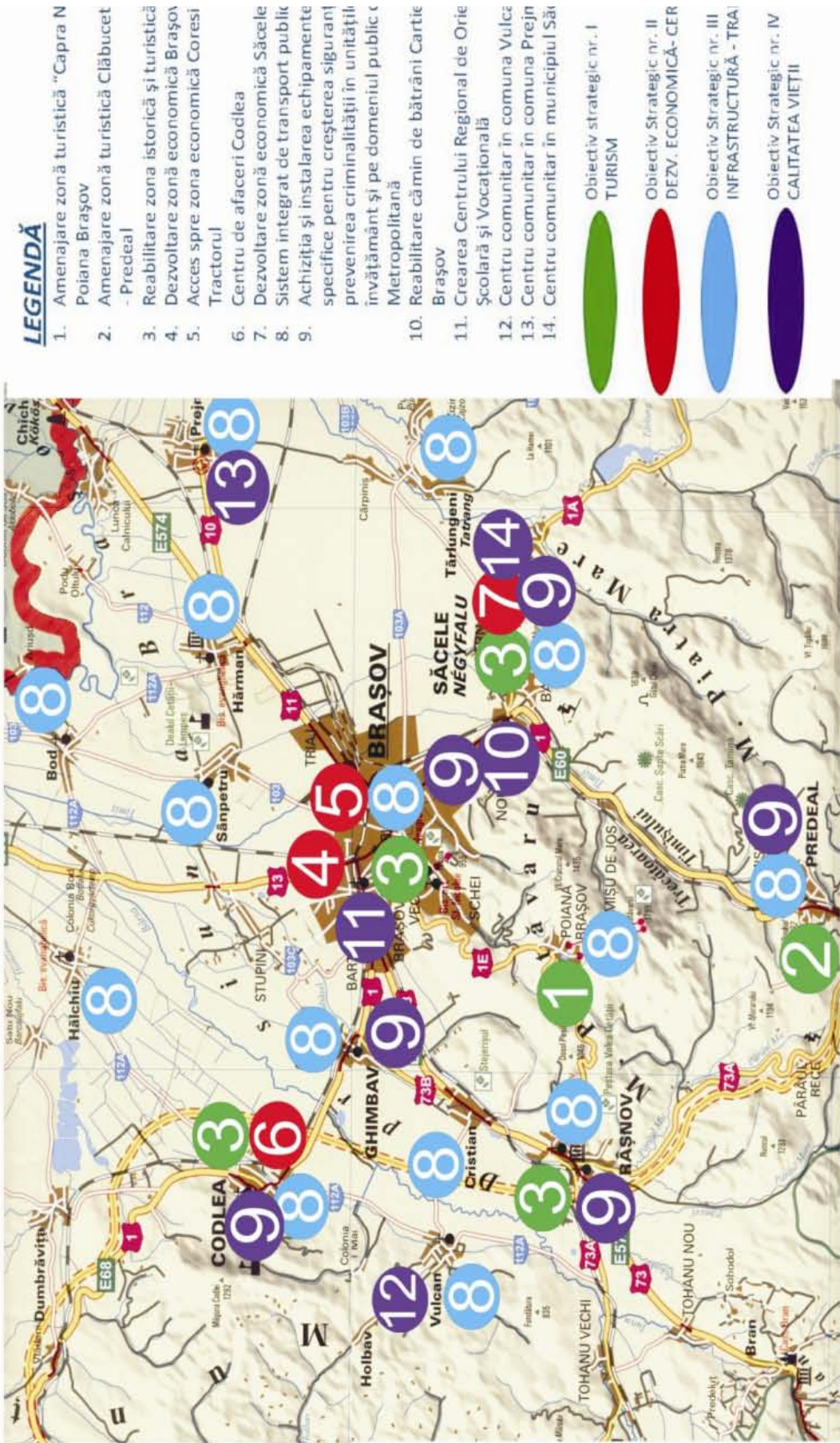
Printre acestea se numără: infrastructura de educație și formare profesională și cea de sănătate, precum și promovarea de proiecte sociale care să conducă la dezvoltarea societății civile, la promovarea multiculturalismului și a conviețuirii cu minoritățile, la dezvoltarea parteneriatelor între ONG-uri și autorități și instituții publice etc.

Îndeplinirea acestui obiectiv va duce la îmbunătățirea mediului social și natural, a accesului la servicii sociale și de educație de calitate, premise esențiale ale creșterii calității vieții în zona Polului de Creștere Brașov.

O activitate importantă a Agenției Metropolitane Brașov va fi cea de monitorizare permanentă a nivelului calității vieții prin Centrul Regional de monitorizare a calității vieții.

Detalii privind proiectele prioritare și rezultatele așteptate se găsesc în Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Polului de Creștere Brașov

POLUL DE CREȘTERE BRAȘOV - PROIECTE PRIORITARE PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL, AXA I

Dirrecția 5.

Îmbunătățirea sistemelor de management sectorial de mediu. Brașov – capitala verde a României.

Dezvoltarea durabilă a județului presupune mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în strânsă legătură cu conservarea și protecția mediului și a resurselor naturale.

Punctele slabe identificate care au condus la propunerea direcției sunt:

- slaba conștientizare a populației și a agenților economici privind managementul ariilor protejate
- Situri Natura 2000;
- resursele financiare scăzute, personal nespecializat în managementul ariilor protejate, a speciilor și habitatelor de interes comunitar;
- prezența braconajului atât în pădurile publice cât și în cele private nu există un sistem coerent de informare a publicului cu date privind starea mediului;
- sistemul actual de monitorizare a calității factorilor de mediu nu acoperă integral teritoriul administrativ al județului
- infrastructura deficitară pentru colectarea, transportul, depozitarea și eliminarea deșeurilor (lipsa unui depozit ecologic care să deservească zona Făgăraș sau promovarea unei variante alternative);
- nivel redus de ape uzate epurate conform în unele zone ale județului

Obiectivele propuse pentru diminuarea acesor efecte sunt:

O.1. Protecția atmosferei

1. Reducerea poluării datorată transporturilor prin: promovarea investițiilor în centurile ocolitoare urbane și rurale, promovarea mijloacelor de transport public sau particular nepoluante, monitorizarea și controlul sever al emisiilor auto pe teritoriul județului.

2. Reducerea poluării industriale prin impunerea utilizării de tehnologii și instalații performante în activitățile industriale și a celor care intră sub incidența Directivelor Consiliului European (2001/80/CE și 1999/13/CE). Monitorizarea permanentă a principalilor poluatori industriali (ex. Victoria - majoritatea populație din zonă resimte poluarea aerului și apei cauzată de unul din agenții economici din oraș)

3. Reducerea poluării datorată gazelor cu efect de seră – alinierea la măsurile luate la nivel național pentru respectarea obligațiilor asumate de către România în acest sens. Prioritară va fi restructurarea CET Brașov și eliminarea combustibilului bazat pe cărbune pentru producerea energiei termice. Promovarea investițiilor în energii regenerabile: microhidrocentrale în zona munților Făgăraș și centrale solare în restul județului pentru producerea energiei electrice.

4. Reducerea poluării fonice în mediul urban - monitorizarea și controlul periodic al nivelului poluării fonice.

5. Realizarea noilor platforme industriale în afara zonelor urbane, în zonele desemnate prin PUG în acest sens.

O.2. Managementul durabil al apei

1. Asigurarea apei potabile de calitate pentru toți locuitorii județului

Investiții în reabilitarea și extinderea sistemelor de apă-canal la nivelul județului: În prezent se derulează de către Compania Apa Brașov . Proiectul "Reabilitarea și Extinderea Sistemelor de Apă și Canalizare din județul Brașov", proiect finanțat prin POS MEDIU Axa 1 și care are termen de finalizare iulie 2013. Acest proiect acoperă jumătatea estică a județului. Municipiul Făgăraș este inclus în aplicația POS MEDIU Axa 2 ce o va depune spre evaluare și finanțare județul Sibiu. Comunitățile rurale din zona Făgăraș și din restul județului au încercat obținerea de fonduri pentru

investiții în acest sector prin PNDR, Masura 3.2.2. dar majoritatea proiectelor nu au obținut finanțare. Prioritară va fi alocarea fondurilor publice pentru investiții în aceste comunități care nu sunt finanțate prin fonduri structurale.

2. În Județul Brașov se va defini un operator unic în domeniul managementului apei care va avea foarte probabil și rol de operator regional sau microregional pentru asigurarea rentabilității.

O.3. Managementul deșeurilor

1. Managementul integrat al deșeurilor (menajere, industriale, toxice și periculoase). Prioritară este promovarea și implementarea în perioada 2011-2015 a proiectului "Managementul Integrat al Deșeurilor Menajere la Nivelul Județului Brașov" finanțat prin intermediul POS MEDIU Axa 2.

2. Se vor sprijini parteneriatele public-private pentru managementul deșeurilor toxice și periculoase).

3. Sprijinirea proiectelor care încurajează colectarea selectivă a deșeurilor, reciclarea și recuperarea deșeurilor menajere și industriale. (Crearea unui centru de colectare a uleiului alimentar folosit în gospodării, și a unui centru de colectare a electrocasnicelor).

O4. Protecția și conservarea naturii

1. Management durabil al ariilor naturale protejate din județul Brașov –

Preluarea în custodie a tuturor ariilor protejate și siturilor Natura 2000, întocmirea planurilor de management a ariilor naturale care să prevadă măsuri pentru reconstrucția ecologică a ecosistemelor și habitatelor deteriorate

Stimularea participării la acțiunile de conservare a diversității biologice a organizațiilor neguvernamentale din județ și a tinerilor cu promovarea în rândul acestora a principiilor dezvoltării durabile. Managementul riscurilor naturale și a accidentelor de mediu antropice.

Promovarea programelor de educare și mărirea a interesului cetățenilor în sensul protejării mediului

2. Protejarea și conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună

Implementarea de măsuri concrete de prevenire și protecție, precum și asigurarea monitorizării ariilor protejate prin alocarea de resurse umane, tehnice și financiare în acest sens.

3. Managementul durabil al pădurilor. Asigurarea respectării regimului de exploatare silvice prin intermediul managerilor ocoalelor private și de stat.

4. Prevenirea furturilor din păduri prin implicarea deopotrivă a instituțiilor statului, și a proprietarilor de păduri pentru impunerea măsurilor punitive asupra celor găsiți vinovați de furturi din pădurile private sau publice

Extinderea acestor măsuri pentru prevenirea și împiedicarea braconajului.

5. Managementul durabil al calității solurilor

colaborarea între instituțiile de profil, proprietarii de terenuri și administrațiile locale pentru inventarierea terenurilor degradate, și implementarea de programe specifice de reabilitare a acestor terenuri.

Rezultate propuse:

- îmbunătățirea condițiilor de mediu la nivelul localităților județului;
- conștientizarea publicului/ cetățenilor privind responsabilitățile pentru protecția mediului
- întărirea capacității autorităților locale și a ONG-urilor de mediu ;
- promovarea parteneriatului între autoritățile locale, ONG și sectorul privat;

Dirrecția 6.

Creșterea calității capitalului social uman. Redefinirea statutului/ valorilor de "Brașovean".

O.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii școlare, creșterea calității serviciilor în unitățile de învățământ.

1. Renovarea sau construirea grădinițelor, școlilor și anexelor acestora (ex. clădiri și anexe sportive) numai în concordanță cu prognozele demografice și prognozele cifrele de școlarizare. Vor avea prioritate școlile care în prezent sunt suprapopulate și situate în zone cu creștere demografică (ex. Școala 5 din Săcele –cartier Gârcini)

Dotarea, modernizarea și echiparea școlilor cu materiale și echipamente care pot susține procesul de învățare adaptat la cerințele noi.

Va avea prioritate creșterea numărului de PC-uri, componente IT precum și asigurarea accesului la Internet – broadband în unitățile de învățământ.

2. Facilitarea accesului copiilor și cadrelor didactice la grădinițe și școli în zonele greu accesibile sau în care transportul public este deficitar.

3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare-dezvoltare și crearea Institutului de Cercetare Inovare Dezvoltare de către Universitatea „Transilvania” – Brașov.

Încurajarea proiectelor de cercetare-dezvoltare și a stagiilor de practică a elevilor și studenților.

4. Propunerea la nivel național de modificare legislativă care să permită reînființarea școlilor profesionale și de meserii.

5. Încurajarea schimburilor de experiență între unități de învățământ din țară și din străinătate cu scopul eficientizării actului de învățământ;

6. Dezvoltarea sistemului de evaluare și îndrumare a elevilor pentru a maximiza șansele de încadrare în muncă a absolvenților;

7. Adaptarea permanentă la cerințele pieței muncii.

- dezvoltare parteneriate mediu educațional – cercetare – mediu de afaceri.
- colaborarea/consultarea între prestatorii de servicii educaționale și investitori pentru desfășurarea cursurilor pentru recalificarea forței de muncă a șomerilor, a persoanelor disponibilizate în concordanță cu cererea și oferta forței de muncă.
- încurajarea proiectelor tip "life-learning" și învățământ la distanță pentru facilitarea recalificării și perfecționării tuturor categoriilor de vârstă.
- promovarea programelor de perfecționare a cadrelor didactice
- încurajarea activităților extracurriculare, având prioritate proiectele cu un mare impact social la care participă elevii și cadrele didactice.
- acordarea de facilități pentru stabilirea cadrelor didactice în zona rurală a județului Brașov,
- crearea de parteneriate între școală și sectorul privat în vederea formării și cooptării timpurii a elevilor pe piața muncii

8. Încurajarea proiectelor care sprijină incluziunea socială a grupurilor dezavantajate (în special romii) și care previn abandonul școlar.

Promovarea parteneriatelor public-private pentru prevenirea abandonului școlar.

9. Eficientizării actului educațional

- redirecționarea resurselor bugetare în sistemul de învățământ în vederea
 - optimizarea numărului studenți-profesori în universitățile private și publice.
- Suținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate

O2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea calității serviciilor în unitățile medicale.

1. Construcția Spitalului Clinic Universitar, care să asigure pe plan local un sistem integrat de servicii de sănătate

2. Modernizarea și echiparea unităților sanitare și a secțiilor de urgență, a serviciului de județean de ambulanță

3. Asigurarea resurselor pentru derularea serviciilor medicale și plata adecvată a personalului medical și sanitar

4. Asigurarea serviciilor de sănătate pentru populația întregului județ, la distanțe rezonabile față de zonele de reședință Reducerea inegalităților în accesul la servicii de sănătate de calitate

5. Propunere legislativă care să permită **coexistența sistemului de asigurări de sănătate de stat cu cel privat**

Încurajarea parteneriatelor public-privat în acest sector înființarea unor servicii de îngrijire la domiciliu a pacienților, servicii private sau finanțate de la bugetul de stat, cu scopul economisirii resurselor spitalicești și creării de locuri de muncă.

6. Încurajarea proiectelor care au ca scop **măsuri de prevenție și/sau eficientizarea tratamentelor în ambulatoriu**

7. Înființarea de **centre de recuperare medicală**, centre de recuperare psihologică, centre de recuperare anti-drog,

O3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de protecție socială, creșterea calității serviciilor în unitățile de specialitate.

1. Crearea unor programe de incluziune socială pentru persoanele defavorizate- în special persoane de etnie rromă; dezvoltarea unor programe de integrare în societate a rromilor din județ care să ducă la motivarea și implicarea populației rromă în diverse activități și crearea de locuri de muncă pentru aceștia

2. Integrarea socială a tinerilor din sistemul de instituții sau plasament familial, în special a tinerilor care împlinesc vârsta de 18 ani și părăsesc instituțiile de ocrotire;

3. Înființarea de alternative de tip rezidențial (adăposturi temporare, centre de tranzit, centre de criză, locuințe protejate, case de tip familial);

4. Înființarea de alternative de tip nerezidențial (centre de zi, centre de consiliere, cluburi, centre de terapie și recuperare);

5. Implicarea în activități la nivel local a persoanelor care beneficiază de ajutor social și respectarea strictă a legii care prevede prestarea unei munci în schimbul acordării de ajutor social; Acces neîngrădit la pregătirea și formarea personalului implicat în activități de protecție socială - cursuri, programe de specialitate

6. Încurajarea parteneriatelor public-privat în vederea înființării de servicii alternative; Dezvoltarea colaborării între instituțiile locale din domeniul asistenței sociale, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ONG-urile de profil, în vederea furnizării de servicii adaptate nevoilor concrete ale persoanelor aflate în situații de risc; Construirea de locuințe sociale pentru familiile și persoanele aflate în dificultate sau în situații de risc;

Încurajarea proiectelor care sprijină diminuarea numărului de persoane fără adăpost și a numărului de cerșetori

O4 – Redefinirea Statutului de Brașovean – consolidarea/ redefinirea valorilor, a identității de cetățean al județului Brașov

1. Derularea de proiecte care promovează valorile cultural-istorice și umane din/ale județului Brașov;

2. Dezvoltarea proiectelor care promovează exemple de bune practici ale unor cetățeni brașoveni:

- Înființarea unui sistem de evaluare și acordare a titlurilor onorifice și de recunoaștere a unor merite (ex. cetățean de onoare și promovarea distincției „Sunt Brașovean”) atât pentru brașovenii rezidenți cât și pentru brașoveni din țară sau din diaspora.
- Încurajarea proiectelor care sprijină crearea de locuri de muncă part-time pentru studenți
- Încurajarea campaniilor anti-drog și anti-violență
- Încurajarea proiectelor care sprijină schimbarea percepției cetățenilor asupra bunurilor publice

3. Măsurile de prevenire a migrației forței de muncă tânără prin:

- acordarea de facilități tinerilor pentru construirea de locuințe (credite avantajoase, terenuri gratuite prin aplicarea corespunzătoare a Legii 15/2003) în mediul rural și urban.
- adaptarea angajaților la cerințele actuale de muncă în vederea găsirii și ocupării unui loc de muncă, în meserii care nu corespund pregătirii profesionale inițiale (cursuri)
- facilitarea participării la cursuri de calificare pentru potențialii angajați
- acordarea de facilități pentru crearea de noi locuri de muncă

4. Crearea mai multor locuri de agrement și a spațiilor verzi și de recreere în localitățile județului,

O.4. Îmbunătățirea capacității administrative

1. Crearea de către instituțiile publice a unui sistem eficient pentru preluarea reclamațiilor și asigurarea feed-back-ului.

2. Comunicarea și implicarea locuitorilor în luarea deciziilor autorităților locale

3. Reorientarea și redistribuirea resurselor bugetare în vederea eficientizării serviciilor de stat

4. Eficientizarea comunicării între instituțiile statului

5. Încurajarea proiectelor care sprijină ridicarea nivelului de integritate – transparența a administrației publice locale și eliminarea birocratiei, realizarea de proiecte în parteneriat sectorul public și ONG.

6. Sprijinirea cu prioritate a proiectelor care contribuie la creșterea siguranței cetățeanului atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Colaborarea dintre instituțiile statului și societatea civilă pentru sprijinirea combaterii criminalității și creșterea siguranței cetățeanului.

Se vor sprijini pe de o parte proiectele care încurajează participarea voluntară a cetățenilor la monitorizarea ordinii publice (inclusiv reducerea numărului de cerșetori și copii ai străzii) iar pe de altă parte proiectele care stimulează angajații din instituțiile statului care răspund de asigurarea ordinii publice;

7. Refacerea Planurilor de urbanism în concordanță cu caracteristicile localităților și cu principiile dezvoltări durabile și impunerea cu strictețe a regulilor urbanistice;

Rezultate propuse

- creșterea calității vieții și a siguranței cetățeanului,

- favorizarea accesului la educație a populației
- modernizarea și reabilitarea infrastructurii sistemului educațional, de sănătate și de protecție socială în concordanță cu nevoile de dezvoltare integrată, economică și socială, pe termen mediu și lung a localităților va avea drept rezultat creșterea standardului de viață al locuitorilor;
- creșterea rolului instituțiilor de învățământ
- îmbunătățirea calității serviciilor medicale în județ, mai ales în zonele dezavantajate
- renașterea sentimentului de apartenență la comunitate și a mândriei de a fi brașovean
- implicarea societății civile în luarea deciziilor ce privesc dezvoltarea comunităților

Dirrecția 7.

Dezvoltarea rurală – agricultura, sursă alternativă de venituri.

Dezvoltarea mediului rural ce reprezintă 77% din teritoriu, - este o prioritate prin care se urmărește punerea în practică a unei politici integrate care să permită oferirea de condiții de viață și de locuire adecvate pentru întreaga populație a județului.

Dezvoltarea rurală în județul Brașov implică valorificarea potențialului existent în acest spațiu – tradiții și obiceiuri, cultură, mediu nepoluat.

Agricultura - în special sectorul zootehnic, procesarea produselor agricole, meșteșugurile, turismul rural, agroturismul, ecoturismul, reprezintă oportunități de creștere a calității vieții.

Tendința de migrare a populației din mediul rural, lipsa mijloacelor de valorificare a produselor agricole și a activităților agricole în general au condus la practicarea unui activități agricole de subzistență ce a generat:

- suprafețe agricole aflate în repaus ce se degradează
- scăderea efectivelor de animale
- abandonarea pășunilor rurale și degradarea solului
- practicarea agriculturii cu mijloace rudimentare și tehnologie învechită/ neperformantă.
- marketingul comun al produselor agricole provenite de la micii producători nu se realizează decât la un nivel mic
- medie de vârstă relativ ridicată a agricultorilor/ a personalului implicat în activitățile agricole
- lipsa investițiilor în sistemul de irigații și de desecare.
- atractivitate redusă a producției agricole datorită raportului nefavorabil între prețul de producție și cel de desfacere

Agricultura în județul Brașov poate fi valorificată ca motor al dezvoltării rurale prin exploatarea resurselor și oportunităților existente

- existența de unități cu capacitate mare de procesare și valorificare a produselor animale
- bogat fond cinegetic și forestier, important atât la nivel național, cât și internațional
- produse tradiționale atestate la nivel național
- existența inițiativelor de asociere în mediul rural – grupurile de acțiune locală
- demararea de proiecte integrate de reabilitare a infrastructurii în cadrul măsurii 322 a PNDR- Renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii rurale

Obiective și măsuri

O.1. Reforma structurală a practicării agriculturii

- emiterea tuturor titlurilor de proprietate la nivelul județului;
- susținerea de propuneri legislative care să sprijine transferul de proprietate și/sau comasarea terenurilor agricole;
- impunerea penalităților pentru suprafețele de teren agricol nelucrate;
- sprijinirea asocierii micilor producători agricoli pentru transformarea gospodăriilor de subzistență în exploatații agricole comerciale orientate către economia de piață
- creșterea calitativă și cantitativă a producțiilor agricole: - dotarea exploatațiilor agricole cu

utilaje pentru respectarea tehnologiilor agricole moderne și asigurarea accesului la semințe și/sau material genetic de înaltă calitate.

O.2. Dezvoltarea zootehniei

- susținerea și dezvoltarea activităților pentru creșterea animalelor în special în zona de nord a județului și în zona Făgăraș folosind material genetic de calitate.
- importul de rase de ovine și bovine cu randamente sporite la producția de carne.
- refacerea pajiștilor și a pășunilor comunale cu asigurarea defrișărilor periodice și a lucrărilor de îmbunătățiri funciare; asigurarea încărcării optime a pășunilor cu animale pentru menținerea calității pășunilor
- refacerea sistemelor de irigații cu respectarea normelor de dezvoltare durabilă și protejarea resurselor de ape subterane;
- menținerea, refacerea și construcția de diguri în zonele cu risc de inundații;
- monitorizarea utilizării de îngrășăminte chimice, pesticide și semințelor modificate genetic pe tot teritoriul județului;
- creșterea productivității muncii prin creșterea cunoștințelor personalului care lucrează în agricultură;
- conservarea, dezvoltarea și promovarea culturilor tradiționale și a raselor animale cu tradiție: cartof, sfeclă de zahăr, bubaline.
- menținerea unui management durabil și respectarea rolului multifuncțional al pădurilor - diversificarea producției și deschiderea către noi oportunități de piață - energia regenerabilă
- asigurarea unui sistem eficient de pază a suprafețelor agricole în baza unui parteneriat între instituțiile statului responsabile de asigurarea ordinii publice, administrațiile locale și asociațiile de proprietari sau de agricultori.
- scordarea la timp a subvențiilor și folosirea eficientă a programelor de ajutorare și finanțare a agricultorilor.

O.3. Sprijinirea inițiativelor agricole

- promovarea marketingului produselor agricole prin crearea unei burse de produse agricole, sprijinirea organizării de târguri de profil și a unui mekansim de îndrumare a fermierilor.
- acordarea de facilități celor care practică activități economice performante în agricultură și/sau activități economice de altă natură în zonele rurale
- informare și consilierea continuă a agricultorilor cu privire la oportunitățile de dezvoltare și de investiții
- sprijinirea proiectelor care promovează schimburi de experiență și exemple de bună practică între agricultori și/sau importul de material genetic performant
- sprijinirea omologării și promovării produselor agroalimentare cu specific local (brânza în coajă de brad, brânza de bivoliță, ceapa de Făgăraș, vinul de rozinci, rachiul de brad, brânza fermentată de Homorod, cașcaval de Jibert, pâinea cu cartofi etc)
- parteneriate de desfacere a produselor agricole specifice județului Brașov pe piețele unor comunități locale din România și Uniunea Europeană alese ca ținte comerciale
- încurajarea proiectelor care favorizează atitudinea consumatorului față de produse locale și/sau tradiționale

O4. Sprijinirea activităților non-agricole.

- promovarea și încurajarea activităților conexe generatoare de venit (agroturism, apicultură, acvacultură, sericicultură, cultivarea ciupercilor, a plantelor medicinale, activități meșteșugărești, etc).
- promovarea agroturism autentic
- promovarea ecoturismului autentic
- promovarea meșteșugurilor și tradițiilor din zonele rurale
- încurajarea proiectelor care contrabalansează fenomenele de îmbătrânire a populației și de migrație a forței de muncă din rural;
- promovarea legislației care să ofere facilități reale tinerilor care se stabilesc în zona rurală și practică agricultură la standarde europene în baza unor criterii de selecție mai facile;

Rezultate așteptate:

- crearea de noi locuri de muncă în mediul rural în special în zona de nord a județului
- creșterea veniturilor populației din mediul rural din valorificarea potențialului agricol
- apariția unor noi societăți/ organizații/ cooperative agricole
- reducerea diferențelor de dezvoltare/ disparităților dintre mediul rural și cel urban.
- creșterea competitivității atracțiilor turistice rurale bazate pe unicitatea tradițiilor locale și a obiceiurilor culturale
- atragerea în circuitul agroturistic/ turism rural/ turism ecologic a unor locații rurale, în zone izolate, fără alte alternative de venituri;
- menținerea și dezvoltarea funcțiilor economice, ecologice și sociale ale pădurilor din zonele rurale;
- extinderea zonelor împădurite în scopul creșterii valorii adăugate a produselor forestiere;

IV.

Monitorizarea,
evaluarea
și actualizarea
strategiei

Un document de planificare pe termen mediu și lung are valoare și își atinge scopul programatic pentru dezvoltarea județului în condiția adaptabilității lui la modificările și evoluțiile societății. O strategie de dezvoltare este un document viu care trebuie analizat și readaptat periodic, periodicitatea fiind stabilită de factorii decizionali la nivel județean funcție de ritmul transformărilor majore ale societății.

Pentru a asigura un sistem coerent și eficient de analiză și pentru a propune în timp util soluții în vederea readaptării măsurilor și, eventual, obiectivelor strategiei se impune:

1. Numirea /organizarea/ formarea unei structuri interinstituționale sau a unui departament de planificare și dezvoltare strategică la nivelul județului (care să funcționeze fie în cadrul ADDJB, fie Consiliul Județean) care să aibă drept scop monitorizarea stadiului de implementare a obiectivelor propuse în strategii în funcție de planul de implementare – de prioritățile stabilite;

2. Formarea/ instruirea/ pregătirea resurselor umane – a echipei de lucru din cadrul structurii constituite pentru a se asigura capacitatea implementării strategiei. Se impune existența unei structuri de bază – care va asigura managementul și activitățile zilnice formată din 3-5 persoane și personal din cadrul instituțiilor județene responsabile cu îndeplinirea principalelor obiective și direcții strategice – aceștia se vor întâlni lunar și vor prezenta stadiul sau/și vor solicita sprijin.

Rolul organismului creat este de evaluare periodică a acțiunilor concrete, a proiectelor necesar a fi realizate pentru a îndeplini obiectivele propuse dar și oferirea de sprijin în elaborarea de proiecte.

Structura de bază – formată din personal ADDJB și Consiliu Județean

Structura extinsă va fi formată din reprezentanți ai:

- Instituției Prefectului
- Direcției Județene de Statistică;
- Direcției de Agricultură și Dezvoltare Rurală,
- Agenției de Mediu,
- Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă,
- Inspectoratului Școlar Județean Brașov,
- Reprezentanți ai mediului academic Universitatea Transilvania,
- Camerei de Comerț și Industrie
- Agenției Metropolitane Brașov,
- Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Brașov
- Experți externi

După identificarea personalului desemnat de instituții se va prezenta și completa planul anual de implementare în funcție de prioritățile și măsurile stabilite.

Se va elabora un buget anual estimativ necesar acțiunilor propuse – în funcție de prioritizarea măsurilor și obiectivelor concrete.

Monitorizarea conferă posibilitatea revizuirii periodice, adaptarea planului de acțiune, actualizarea termenelor prevăzute inițial și anticipează eventualele riscuri. Instrumente de monitorizare utilizate în procesul de implementare a strategiei:

- calendar de monitorizare ce presupune determinarea termenelor limită pentru realizarea acțiunilor, elaborarea rapoartelor de monitorizare;
- rapoarte periodice: elaborarea semestrială sau în funcție de nevoi pentru determinarea stadiului în care se află procesul de implementare a strategiei;
- reuniuni de lucru: organizarea unor întâlniri periodice ale grupului/ structurii - , persoanele implicate direct în implementarea strategiei și alte persoane interesate - conform calendarului stabilit.

Evaluarea strategiei presupune:

Autoevaluare – în funcție de modul de realizare a rezultatelor și în funcție de indicatorii de performanță stabiliți.

Evaluare externă – cu concursul unor evaluatori/experti externi și neutri- direcția de dezvoltare durabilă din cadrul CJ.

Rezultatele evaluării asigură continuitate în privința conturării și evidențierii în perspectivă a obiectivelor strategice, determinând elaborarea unei strategii fezabile și viabile.

Strategia necesită a fi revizuită/actualizată din 3 în 3 ani și în cazul în care este necesar – modificarea contextului economic, a obiectivelor, cu o periodicitate mai mare.

Strategia de dezvoltare a județului Brașov 2013 - 2020 - 2030

**Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative
Strategia de dezvoltare a județului Brașov orizonturi 2013 - 2020 - 2030
cod SMIS : 3402**

Conținutul acestui material nu
reprezintă în mod obligatoriu poziția
oficială a Uniunii Europene sau
a Guvernului României

Editor:
ADDJB

Data publicării:
decembrie 2010